



รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาต้นแบบการศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยสยาม
A development of General Education Model
for Siam University

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ชนิตา รัชชพลเมือง และคณะ
ทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยสยาม

2563

คำนำ

โครงการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาต้นแบบการศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยสยาม” เป็นการวิจัยเพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาและผู้สอนรายวิชาการศึกษาทั่วไปเกี่ยวกับคุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในยุคสมัยใหม่ หัวข้อที่ต้องการศึกษา และความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการวิชาการศึกษาทั่วไป และเพื่อพัฒนาต้นแบบการศึกษาทั่วไปที่เหมาะสมสำหรับมหาวิทยาลัยสยาม สอดคล้องกับแนวการพัฒนาประเทศ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และสะท้อนความต้องการของนักศึกษาที่เป็นคนรุ่นใหม่และคณาจารย์ผู้สอนรายวิชาการศึกษาทั่วไป

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณมหาวิทยาลัยสยามที่ได้ให้ทุนสนับสนุนการวิจัย ขอขอบคุณท่านอธิการบดี มหาวิทยาลัยสยาม ดร. พรชัย มงคลวนิช และขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการวิจัยโดยเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้มาร่วมการประชุมสนทนากลุ่ม ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูล ให้ข้อเสนอแนะ และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีจนกระทั่งสามารถจัดทำรายงานวิจัยฉบับนี้ได้สำเร็จ

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ชนิตา รักษ์พลเมือง	หัวหน้าโครงการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุภาพร พงษ์มณี	นักวิจัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มารุจ ลิ้มปะวัฒน์นะ	นักวิจัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยุทธนา ศรีสวัสดิ์	นักวิจัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จรัสดาว เรโนลด์	นักวิจัย
อาจารย์ ดร. เดือนเพ็ญ ทองน่วม	นักวิจัย
อาจารย์ ดร. สมฤดี ไทพาณิชย์	นักวิจัย
อาจารย์ ดร. อังคณา ใจเทิม	นักวิจัย
อาจารย์ ชีรพงษ์ อนันตรังสี	นักวิจัย
อาจารย์ สมปอง บุญหล้า	นักวิจัย

บทคัดย่อ

การผลิตบัณฑิตรุ่นใหม่จำเป็นต้องตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางเศรษฐกิจสังคม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ต่างไปจากเดิม มหาวิทยาลัยสยามจึงมีนโยบายปรับปรุงหมวดวิชาศึกษาทั่วไปโดยให้มีการวิจัยในเรื่องนี้ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาและผู้สอนรายวิชาการศึกษาทั่วไปเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 หัวข้อที่ต้องการศึกษา และการบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไป เพื่อพัฒนาต้นแบบการศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัย การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานโดยการวิจัยเอกสาร การวิจัยเชิงสำรวจ และการสนทนากลุ่ม การวิจัยเอกสารเป็นการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดหมวดการศึกษาทั่วไปทั้งในและต่างประเทศ ส่วนการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ นักศึกษาและผู้เกี่ยวข้องเพื่อการสนทนาเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยสยามและแนวทางการพัฒนาการศึกษาทั่วไปรวมทั้งการบริหารจัดการหลักสูตรการเรียนการสอน สำหรับการวิจัยเชิงสำรวจซึ่งใช้กลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี กับคณาจารย์ผู้สอนศึกษาทั่วไปและผู้รับผิดชอบหลักสูตรปริญญาตรี เก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มแรกได้ 440 ชุด กลุ่มที่สอง 160 ชุด ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) พบว่า ทักษะที่นักศึกษาและคณาจารย์เห็นตรงกันว่ามีความจำเป็นมากที่สุด คือ ทักษะด้านการสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ (PNI_{modified} = 0.33, 0.45) และการจัดการเวลา (PNI_{modified} = 0.22, 0.44) รองลงมานักศึกษาเห็นว่าจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะการคิดและแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ การติดต่อระหว่างบุคคลและการดำรงชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรม และการเป็นผู้ประกอบการ (PNI_{modified} = 0.21) ในด้านการรู้เท่าทัน พบว่า นักศึกษาและคณาจารย์เห็นตรงกันว่าการรู้เท่าทันทางกฎหมายและการเมืองมีความจำเป็นเป็นลำดับแรก (PNI_{modified} = 0.25, 0.39) รองลงมา คือ การรู้เท่าทันทางการเงิน (PNI_{modified} = 0.21, 0.38) ส่วนลำดับที่สาม นักศึกษาเห็นว่าจำเป็นต้องรู้เท่าทันทางสุขภาพ (PNI_{modified} = 0.17) ขณะที่คณาจารย์ต้องการให้นักศึกษาปฏิบัติตนอย่างมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (PNI_{modified} = 0.36) นักศึกษาและคณาจารย์มีความเห็นต่างกันในด้านคุณสมบัติส่วนบุคคล กล่าวคือ นักศึกษาเห็นว่าความเป็นผู้นำ มั่นใจ และภูมิใจในตนเองมีความจำเป็นเป็นลำดับแรก (PNI_{modified} = 0.22) รองลงมา คือ การอดทนต่อความไม่แน่นอนและความไม่ชัดเจน (PNI_{modified} = 0.20) ส่วนคณาจารย์เห็นว่านักศึกษาจำเป็นต้องมีความใฝ่รู้ มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยวิธีการต่างๆ เป็นลำดับแรก (PNI_{modified} = 0.43) หัวข้อที่นักศึกษาสนใจเรียนในระดับมากมี 18 หัวข้อ หัวข้อที่คณาจารย์เห็นว่านักศึกษาจำเป็นต้องเรียนสองลำดับแรกตรงกับนักศึกษา คือ การสนทนาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันกับการใช้ภาษาไทยและอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การพูดในที่สาธารณะ และการนำเสนอรายงานในระดับอุดมศึกษา สำหรับการบริหารจัดการหมวดการศึกษาทั่วไป ทั้งสองกลุ่มเห็นว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจน แต่ควรปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนและการประเมินผล คณะผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยเอกสาร การสำรวจ และการสนทนากลุ่มมาประกอบการพิจารณาร่างหลักสูตรหมวดการศึกษาทั่วไปฉบับใหม่โดยเน้นหลักการเสรีภาพและปัญญา (Freedom and Wisdom) ให้นักศึกษามีเสรีภาพในการเลือกรายวิชาที่ตรงตามความต้องการมากขึ้น กำหนดคุณลักษณะผู้เรียนให้มีความ “มั่นใจ ใส่ใจ ใฝ่รู้” โดยที่ “มั่นใจ” (Confidence) หมายถึง เป็นผู้มีความมั่นใจและเป็นที่เชื่อมั่นของผู้อื่น มีความเป็นผู้นำและยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น “ใส่ใจ” (Social Mindfulness) คือ มีความใส่ใจ เป็นผู้มีสติ มีจิตอาสาพร้อมให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ ส่วน “ใฝ่รู้” (Lifelong learner) หมายถึง เป็นผู้มีความใฝ่รู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องในบริบทของการทำงานจริง สนใจติดตามความก้าวหน้าทางวิทยาการที่ทันสมัยอยู่เสมอ นอกจากนี้การยกย่องหลักสูตรยังได้ปรับ

โครงสร้างหลักสูตร กลุ่มวิชา และได้พัฒนารายวิชาตามคุณลักษณะที่พบว่ามีควมจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา และหัวข้อที่สนใจ หลักสูตรฉบับนี้ได้รับการยกร่าง ปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาใหม่หลายครั้ง จนได้รับอนุมัติ จากสภามหาวิทยาลัยสยามให้เริ่มใช้ในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2562 มหาวิทยาลัยสยามได้นำรายวิชา ในหลักสูตรฉบับนี้ไปเปิดสอนในช่วงก่อนภาคการศึกษาต้น และภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2562 โดยนำ ผลการประเมินของนักศึกษามารวบรวมเพื่อนำไปพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพมากขึ้นต่อไป

คำสำคัญ ต้นแบบการศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยสยาม เสรีภาพและปัญญา



สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	ง
สารบัญแผนภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของการวิจัย	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
คำจำกัดความ.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1 การจัดการศึกษาทั่วไป.....	6
2.1.1 แนวคิดการจัดการศึกษาทั่วไป.....	6
2.1.2 ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษาทั่วไปในหลักสูตรอุดมศึกษาไทย	9
2.2 การจัดการศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยสยาม.....	17
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	24
3.1 การวิจัยเอกสาร.....	24
3.2 การวิจัยเชิงสำรวจ.....	24
3.3 การสนทนากลุ่ม.....	27
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	28
4.1 ผลการวิจัยเอกสาร: การจัดการศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย.....	28
4.2 ผลการวิจัยเอกสาร: การจัดการศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ.....	55
4.3 ผลการวิจัยเชิงสำรวจ.....	61
4.4 ผลการจัดสนทนากลุ่ม.....	83
บทที่ 5 ข้อเสนอต้นแบบการศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยสยาม.....	87
5.1 การยกร่างต้นแบบการศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยสยาม.....	87
5.2 การทดลองใช้หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปฉบับใหม่.....	101
บทที่ 6 สรุปและอภิปรายผล.....	107
6.1 สรุปผลการวิจัย.....	107
6.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	110
เอกสารอ้างอิง.....	116
ภาคผนวก 1 แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	120
ภาคผนวก 2 หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562.....	131

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 การจัดหลักสูตรและรายวิชาในหมวดศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย.....	18
ตารางที่ 4.1 โครงสร้างของรายวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ.....	58
ตารางที่ 4.2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา.....	61
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา.....	64
ตารางที่ 4.4 ความเห็นเกี่ยวกับทักษะ/คุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการทำงาน และการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21ของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา.....	65
ตารางที่ 4.5 ความเห็นเกี่ยวกับหัวข้อใหม่ที่ต้องการศึกษาในรายวิชาศึกษาทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา (เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย)	67
ตารางที่ 4.6 ความเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยสยามในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา (เรียงจากมากไปหาน้อย).....	69
ตารางที่ 4.7 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างคณาจารย์ผู้สอนและผู้รับผิดชอบหลักสูตร.....	70
ตารางที่ 4.8 ความเห็นเกี่ยวกับทักษะ/คุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการทำงาน และการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21ของกลุ่มตัวอย่างคณาจารย์ผู้สอน และผู้รับผิดชอบหลักสูตร.....	73
ตารางที่ 4.9 ความเห็นเกี่ยวกับหัวข้อใหม่ที่ต้องการให้นักศึกษาเรียนในรายวิชาศึกษาทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างคณาจารย์ผู้สอน และผู้รับผิดชอบหลักสูตร (เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย).....	75
ตารางที่ 4.10 ความเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยสยามในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างคณาจารย์ผู้สอน และผู้รับผิดชอบหลักสูตร (เรียงจากมากไปหาน้อย).....	77
ตารางที่ 4.11 เปรียบเทียบความเห็นเกี่ยวกับทักษะ/คุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการทำงาน และการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ระหว่างกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา คณาจารย์ผู้สอน และผู้รับผิดชอบหลักสูตร.....	78
ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบลำดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยสยามในปัจจุบัน ระหว่างกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา คณาจารย์ผู้สอน และผู้รับผิดชอบหลักสูตร โดยยึดความคิดเห็นของนักศึกษาเป็นหลัก.....	81
ตารางที่ 5.1 เปรียบเทียบผลการประเมินความแตกต่างระหว่างทักษะทั่วไปที่จำเป็นกับทักษะที่นักศึกษามีตามความคิดเห็นของนักศึกษาและคณาจารย์.....	87
ตารางที่ 5.2 เปรียบเทียบผลการประเมินความแตกต่างระหว่างการเรียนรู้/การรอบรู้/การเรียนรู้เท่าทันที่จำเป็นกับที่นักศึกษามีตามความคิดเห็นของนักศึกษาและคณาจารย์.....	88
ตารางที่ 5.3 เปรียบเทียบผลการประเมินความแตกต่างระหว่างคุณสมบัติทั่วไปที่จำเป็นกับคุณสมบัติส่วนบุคคลที่นักศึกษามีตามความคิดเห็นของนักศึกษาและคณาจารย์.....	89
ตารางที่ 5.4 ร่างรายวิชาหมวดรายวิชาศึกษาทั่วไปร่างที่ 1.....	92
ตารางที่ 5.5 ร่างรายวิชาหมวดรายวิชาศึกษาทั่วไปร่างที่ 2.....	93
ตารางที่ 5.6 ความพึงพอใจของผู้เรียนวิชาศึกษาทั่วไป Pre-Semester ปีการศึกษา 2562.....	102

ตารางที่ 5.7	สรุปข้อมูลคะแนนเฉลี่ยผลประเมินการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป Pre-Semester ปีการศึกษา 2562.....	103
ตารางที่ 5.8	ความพึงพอใจของผู้เรียนรายวิชาศึกษาทั่วไปภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2562.....	105
ตารางที่ 5.9	สรุปข้อมูลคะแนนเฉลี่ยผลประเมินการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไปภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2562.....	106
ตารางที่ 6.1	เปรียบเทียบต้นแบบหลักสูตรฉบับใหม่ที่น่าเสนอกับหลักสูตรฉบับ พ.ศ. 2555.....	109



สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 5.1 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยสยามตามความคิดเห็นของ นักศึกษา.....	90
แผนภาพที่ 5.2 กลุ่มวิชาและรายวิชาบังคับในร่างหลักสูตร.....	94
แผนภาพที่ 6.1 เปรียบเทียบคุณลักษณะที่นักศึกษาและคณาจารย์ เห็นว่ามีความต้องการจำเป็น จะต้องได้รับการพัฒนา.....	111
แผนภาพที่ 6.2 ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (คุณลักษณะของคนไทย 4.0) ตามมาตรฐาน การศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 ซึ่งมีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกันและมีระดับความลึก ต่างกันสำหรับแต่ละระดับการศึกษา.....	113



บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของการวิจัย

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หรือวิชาพื้นฐานทั่วไปได้รับการกำหนดให้เป็นองค์ประกอบหนึ่งของหลักสูตรในระดับปริญญาตรีทุกหลักสูตรมาเป็นเวลานานนับตั้งแต่ พ.ศ. 2517 หลังจากนั้นได้มีการปรับปรุงเป็นระยะๆ จนกระทั่งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งปัจจุบันอยู่ในสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 ได้ระบุถึงการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนหมวดวิชานี้ในหลักสูตรระดับปริญญาตรีมีความชัดเจนมากขึ้นว่า “วิชาศึกษาทั่วไปมีเจตนารมณ์เพื่อเสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยให้ศึกษารายวิชาต่างๆจนเกิดความซาบซึ้ง และสามารถติดตามความก้าวหน้าในสาขาวิชานั้นได้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนการสอนควรจัดให้มีเนื้อหาวิชาที่เบ็ดเสร็จในรายวิชาเดียวไม่ควรมีรายวิชาต่อเนื่อง หรือรายวิชาชั้นสูงอีก และไม่ควรมนำรายวิชาเบื้องต้น หรือรายวิชาพื้นฐานของวิชาเฉพาะมาจัดเป็นวิชาศึกษาทั่วไป” ซึ่งจะเห็นว่าการต้องการให้ผู้เรียนสามารถบูรณาการองค์ความรู้ เชื่อมโยงกับชีวิต และวิถีความเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบันและอนาคต สมดังเจตนารมณ์ของการศึกษาที่เน้นการเตรียมความพร้อมเพื่อบ่มเพาะให้ผู้เรียนมีจิตวิญญาณของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ต่อมา สกอ. ก็ได้ปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรอีกครั้งโดยได้ประกาศเรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (Thai Qualifications Framework for Higher Education : TQF : HEd) ที่มีความมุ่งหมายจะจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) ของบัณฑิตเพื่อเป็นการประกันคุณภาพบัณฑิตทุกระดับคุณวุฒิโดยได้กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของบัณฑิตที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาตรีไว้อย่างน้อย 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral) ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills) ส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งต้องปรับเปลี่ยนแนวคิด และกระบวนการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปให้เป็นไปตามแนวนโยบายดังกล่าว ทั้งนี้ สกอ. ได้กำหนดให้หลักสูตรในระดับปริญญาตรีทุกหลักสูตรมีองค์ประกอบของ “วิชาศึกษาทั่วไป” อย่างน้อย 30 หน่วยกิต จากจำนวนหน่วยกิตรวมของหลักสูตรระดับปริญญาตรีไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต และไม่เกิน 150 หน่วยกิต รวมทั้งให้แยกวิชาพื้นฐานของวิชาชีพออกจากหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ทำให้สถาบันอุดมศึกษาต้องปรับการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปอีกครั้งหนึ่ง และมหาวิทยาลัยสยามได้มีการปรับหมวดการศึกษาทั่วไปเมื่อ พ.ศ. 2555 โดยได้ระบุวัตถุประสงค์ของรายวิชาศึกษาทั่วไปไว้ดังนี้

“รายวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยสยาม มีวัตถุประสงค์เพื่อบ่มเพาะนักศึกษาให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความคิดที่เป็นอิสระและเป็นระบบ มีมนุษยสัมพันธ์ และเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นความกว้างและบูรณาการมากกว่าความลึก รายวิชาเหล่านี้มิได้เป็นการเตรียมนักศึกษาเข้าสู่วิชาการที่สูงขึ้น แต่เป็นการนำวิชาการในสาขาต่างๆ เข้าสู่การประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงของนักศึกษาในลักษณะของบูรณาการ โดยเน้นการสร้างคุณลักษณะของนักศึกษา (Character Building) คือ “ขยัน สร้างสรรค์ ใฝ่รู้ สู่วิสัยทัศน์สากล” รวมทั้งเน้นในเรื่องกีฬาเพื่อสุขภาพ ดนตรีและสุนทรียศาสตร์ควบคู่กันไป”

ขณะเดียวกันสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ก็ได้มอบหมายให้คณะกรรมการบริหารเครือข่ายการศึกษาทั่วไปแห่งประเทศไทย ซึ่งมีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีในฐานะประธานเครือข่ายฯ ทำการวิจัยเพื่อจัดทำกรอบแนวคิดหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่สอดคล้องกับตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ในปี พ.ศ. 2556 – 2557 และผลการวิจัยมีข้อเสนอว่าสถาบันอุดมศึกษาจะต้องจัดองค์ประกอบของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปให้ครอบคลุมผลการเรียนรู้ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป 8 ด้าน และสอดคล้องตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาตรี คือ

1. มีคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต บนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. ตระหนักและสำนึกในความเป็นไทย
3. มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์กว้างไกล เข้าใจและเห็นคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น สังคม ศิลปวัฒนธรรมและธรรมชาติ
4. มีทักษะการแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
5. มีทักษะการคิดแบบองค์รวม
6. มีจิตอาสาและสำนึกสาธารณะ เป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก
7. ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรู้เท่าทัน
8. ใช้ภาษาในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

โดยให้ครอบคลุมสาระด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ และภาษาในสัดส่วนที่เหมาะสม และในปี พ.ศ. 2558 สกอ. ได้ประกาศเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีฉบับใหม่ ซึ่งเป็นฉบับที่ใช้ในปัจจุบัน เพื่อรองรับการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีลักษณะที่แตกต่างตามจุดเน้นของสาขาวิชาการ และวิชาชีพต่างๆ ตอบสนองการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ตลาดแรงงาน ความก้าวหน้าของศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยในโครงสร้างหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรฉบับนี้กำหนดให้มีรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และมีคำอธิบายเกี่ยวกับหมวดวิชาศึกษาทั่วไปไว้ ดังนี้

“หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง หมวดวิชาที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง เข้าใจ และเห็นคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น สังคม ศิลปวัฒนธรรมและธรรมชาติ ใส่ใจต่อความเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่ง พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรมพร้อมให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการใดๆ ก็ได้ โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ภาษาและกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป”

อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกภายใต้สังคมที่เป็นพลวัต ที่ปัจจุบันอยู่ในยุคที่ 4 คือ The Fourth Industrial Revolution ที่เกิดการรวมตัวและแตกตัวของเทคโนโลยี และนวัตกรรมใน 3 Domains หลัก คือ Bio Domain เช่น Bioprint, Genetic Transformation Physical Domain เช่น Autonomous Vehicle (รถที่ขับเองได้) วัสดุศาสตร์ นาโนเทคโนโลยี และ 3D/4D Printing และ Digital Domain เช่น Internet of Thing (IoT), Digital Manufacturing ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนที่ปรับเปลี่ยนไปตามกระแสสังคมโลก สภาวะเศรษฐกิจโลกที่จะมีอัตราการเติบโตชะลอตัวลงจากในอดีต และเข้าสู่อัตราการเติบโตเฉลี่ยระดับใหม่ที่ต่ำกว่าเดิม ควบคู่ไปกับ

อัตราการว่างงานที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และความผันผวนทางเศรษฐกิจจะไม่ได้เป็นไปตามวัฏจักรเศรษฐกิจเดิมแบบที่ผ่านมา เนื่องจากปัจจัยต่างๆ ที่เป็นตัวกำหนดการเติบโตทางเศรษฐกิจมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไป หรือส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในลักษณะที่แตกต่างจากในอดีต หรือที่เรียกว่าเศรษฐกิจแบบความปกติในรูปแบบใหม่ (New Normal) การเปลี่ยนแปลงของบริษัทเศรษฐกิจและสังคมโลกอันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงอุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) การเปิดเสรีทางการค้า บริการ แรงงาน การลงทุน และการเงิน โดยมีกลไกสำคัญ เช่น เขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area : AFTA) เขตการลงทุนเสรี (ASEAN Investment Area : AIA) และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้แก่

1. ความรู้เรื่องโลก (Global Awareness)
2. ความรู้เรื่องการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, Economic, Business and Entre – preneurial Literacy)
3. ความรู้เรื่องการเป็นพลเมืองที่ดี (Civic Literacy)
4. ความรู้เรื่องสุขภาพ (Health literacy)
5. ความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม (Environmental literacy)

นอกจากนี้ทิศทางการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ที่กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมียุทธศาสตร์หนึ่งที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสถาบันการศึกษา คือ ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน เพื่อพัฒนาคนและสังคมไทยให้เป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของประเทศ มีความพร้อมทางกาย ใจ สติปัญญา มีความเป็นสากล มีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย มีคุณธรรม จริยธรรม รู้คุณค่าความเป็นไทย มีครอบครัวที่มั่นคง โดยมีกรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญประกอบด้วย

1. การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ
2. การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ เท่าเทียม และทั่วถึง
3. การปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์
4. การสร้างเสริมให้คนมีสุขภาพที่ดี
5. การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย เสริมสร้างบทบาทของสถาบันครอบครัวในการบ่มเพาะจิตใจให้เข้มแข็ง

ดังนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) จึงให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ เพื่อให้คนไทยมีทัศนคติ และพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูงตามมาตรฐานสากล และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มีสุขภาพที่ดีขึ้น คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ และความสามารถเพิ่มขึ้น นำไปสู่ทิศทางการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ที่กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” และมียุทธศาสตร์ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579 ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาหมวดวิชา

ศึกษาทั่วไป คือ การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ และการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน/กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมือง (Civic Education) และส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0) และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งนี้ Thailand 4.0 เป็นโมเดลเศรษฐกิจที่จะนำพาประเทศไทยให้หลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง กับดักความเหลื่อมล้ำ และกับดักความไม่สมดุล พร้อมๆกับเปลี่ยนผ่านประเทศไทยไปสู่ ประเทศในโลกที่หนึ่ง ที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในบริบทของโลกยุค The Fourth Industrial Revolution อย่างเป็นรูปธรรม ตามแนวทางที่แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีได้วางไว้ ด้วยการสร้างความเข้มแข็งจากภายใน ควบคู่ไปกับการเชื่อมโยงกับประชาคมโลก บนฐานความคิดจากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่สอดคล้องกับ Sustainable Development Goals และการพัฒนาทักษะต่างๆ ได้แก่ Cognitive Abilities Systems Skills Complex Problem Solving Content Skills และ Process Skills

การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ล้วนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ คือ การเปลี่ยนแปลงในวัฒนธรรมของการดำรงอยู่ การเปลี่ยนแปลงในวัฒนธรรมของการดำเนินธุรกิจ การเปลี่ยนแปลงในวัฒนธรรมของการทำงาน และการเปลี่ยนแปลงในวัฒนธรรมของการเรียนรู้ ทำให้ภาคการศึกษาจึงต้องพัฒนาระบบการศึกษา การบริหารจัดการ และวิธีการจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องเชื่อมโยงกับสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน และอนาคต ให้ครอบคลุมในทุกมิติ ซึ่งทำให้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตเปลี่ยนไป อีกทั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) ได้กำหนดกรอบมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสี่ (พ.ศ. 2559 - 2563) ระดับอุดมศึกษา ด้านผลสัมฤทธิ์ในการบริหารจัดการตามพันธกิจที่ตอบสนองต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยมีผลการดำเนินงานของสถานศึกษาด้านการบริหาร และการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และหลักธรรมาภิบาล และด้านบัณฑิต ที่เกี่ยวข้องกับทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ทักษะในการทำงาน Hard Skill Soft Skill IT Literacy หรือ Digital Literacy และทักษะด้านภาษาอังกฤษ ดังนั้นจึงควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาต้นแบบการศึกษาทั่วไปที่เหมาะสมสำหรับมหาวิทยาลัยสยาม โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป และผู้รับผิดชอบหลักสูตร และเพื่อพัฒนาต้นแบบการศึกษาทั่วไปที่เหมาะสมสำหรับมหาวิทยาลัยสยาม ทั้งนี้ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย คือ ได้ต้นแบบหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่เหมาะสมสำหรับมหาวิทยาลัยสยามที่สอดคล้องกับแนวการพัฒนาประเทศ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และได้ต้นแบบหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่สะท้อนความต้องการของนักศึกษาที่เป็นคนรุ่นใหม่ คณาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรของมหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป และผู้รับผิดชอบหลักสูตร
- 2) เพื่อพัฒนาต้นแบบการศึกษาทั่วไปที่เหมาะสมสำหรับมหาวิทยาลัยสยาม

คำจำกัดความ

ต้นแบบการศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยสยาม หมายถึง หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่จะยกร่างและพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวการพัฒนาประเทศและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และสะท้อนความต้องการของนักศึกษาที่เป็นคนรุ่นใหม่และคณาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาศึกษาทั่วไป

คุณลักษณะผู้เรียนยุคใหม่ หมายถึง คุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ได้จากการสำรวจความเห็นของนักศึกษาและคณาจารย์

ขอบเขตการวิจัย

- 1) การสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษา กับอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไปและผู้รับผิดชอบหลักสูตร เป็น การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในยุคสมัยใหม่ หัวข้อที่ ต้องการศึกษาค้นคว้า และความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไป
- 2) หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่ศึกษาในครั้งนี้เป็นหลักสูตรที่ใช้สำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรี หลักสูตรภาษาไทยทุกสาขาวิชา
- 3) การพัฒนาต้นแบบการศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยสยาม มีหลักการพัฒนาจากความต้องการจำเป็นของ นักศึกษาที่เป็นคนรุ่นใหม่ คณาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรของ มหาวิทยาลัย
- 4) ต้นแบบการศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยสยาม เป็นการยกร่างและปรับปรุงหลักสูตรหมวดวิชาศึกษา ทั่วไปฉบับใหม่ที่จะนำมาใช้แทนหลักสูตรฉบับ พ.ศ. 2555 ในปัจจุบัน

วิธีดำเนินการวิจัย

คณะผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานโดยมีการวิจัยเชิงปริมาณ คือ การวิจัยเชิงสำรวจ และดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิจัยเอกสารและการสนทนากลุ่ม การวิจัยเอกสารเป็นการวิเคราะห์การจัดการศึกษาทั่วไปของ มหาวิทยาลัยในประเทศไทยและต่างประเทศ การวิจัยเชิงสำรวจเป็นการใช้แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นของ นักศึกษา อาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป และผู้รับผิดชอบหลักสูตร หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลที่รวบรวมได้จาก การวิจัยเอกสารและการสำรวจมาจัดการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ นักศึกษาและผู้เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทาง พิจารณาการพัฒนาพัฒนาต้นแบบการศึกษาทั่วไปที่เหมาะสมสำหรับมหาวิทยาลัยสยาม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

- 1) ได้ต้นแบบหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่เหมาะสมสำหรับมหาวิทยาลัยสยามที่สอดคล้องกับแนวการพัฒนา ประเทศและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม
- 2) ได้ต้นแบบหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่สะท้อนความต้องการของนักศึกษาที่เป็นคนรุ่นใหม่ คณาจารย์ผู้สอน รายวิชาศึกษาทั่วไปและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรของมหาวิทยาลัย

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การจัดการศึกษาทั่วไป

2.1.1 แนวคิดการจัดการศึกษาทั่วไป

วิชาการศึกษาทั่วไป มีชื่อที่ใช้ในภาษาไทยอยู่ 3 คำ คือ วิชาการศึกษาทั่วไป วิชาศึกษาทั่วไป และ วิชาพื้นฐานทั่วไป ที่ต่างใช้ในความหมายเดียวกัน ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า “General Education” วิชาการศึกษาทั่วไปเป็นวิชาที่มีความสำคัญต่อพื้นฐานการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา เป็นวิชาที่มีแนวคิดในการเรียนรู้ และส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียน แนวคิดของวิชาศึกษาทั่วไปมีประวัติอันยาวนาน และมีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาวิชารูปแบบการเรียนการสอนไปตามสภาพสังคม เศรษฐกิจในแต่ละยุคสมัย เดิมวิชานี้เคยเป็นส่วนหนึ่งของวิชาศิลปศาสตร์ (Liberal Art) ในสมัยกรีกและโรมัน โดยเป็นวิชาที่จัดสอนสำหรับปัญญาชน เน้นหาเน้นการพัฒนาจิตใจ และสติปัญญา ประกอบไปด้วยกลุ่มรายวิชาทางด้านทักษะการคิด ภาษา และกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ต่อมาได้มีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคม และความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์ให้เนื้อหาวิชาต้องมีความกว้างขวางเพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้ในศาสตร์สาขาอื่นๆ ด้วย และเน้นเนื้อหาที่ส่งเสริมพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งไม่ใช่การเรียนเพียงเฉพาะชั้น แต่เพื่อตอบสนองต่อประชาชนโดยรวม ดังนั้นจึงได้เปลี่ยนจาก “วิชาศิลปศาสตร์” เป็น “วิชาศึกษาทั่วไป” ซึ่งใช้กันอย่างแพร่หลายในวงการศึกษาระดับอุดมศึกษาของสหรัฐอเมริกา

การจัดการศึกษาทั่วไปได้เริ่มต้นขึ้นเป็นครั้งแรกที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ในช่วงศตวรรษที่ 19 หลังเกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรม ในระหว่างปี ค.ศ. 1980-1920 วิชาการศึกษาทั่วไปได้รับการพัฒนาเนื้อหาสาระอันเกิดจากผลการวิจัยในมหาวิทยาลัยต่างๆ ผลการวิจัยทำให้มีวิชาที่แยกออกมาต่างหากที่นักศึกษาควรได้เรียนรู้นอกเหนือจากวิชาชีพรหัสหรือวิชาเอกที่กำลังเรียนอยู่ เพื่อให้เกิดความรู้กระบวนการคิดในสาระวิชาต่างๆ และส่งเสริมพฤติกรรมทางด้านคุณธรรม และจริยธรรม โดยเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาเกี่ยวกับปรัชญา ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ความเป็นมาของมนุษยชาติ และสามารถนำความรู้พื้นฐานเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน (ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน, 2550) มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย มหาวิทยาลัยดาร์ธเมาท์ มหาวิทยาลัยแอสตันฟอร์ด และมหาวิทยาลัยมิสซูรี เป็นมหาวิทยาลัยในยุคแรกที่เปิดสอนวิชาศึกษาทั่วไป ที่เน้นในเรื่องสังคมร่วมสมัยซึ่งให้สาระต่างๆ ไป และเสริมให้นักศึกษาได้รับความรู้ นอกเหนือไปจากวิชาเอกที่นักศึกษาได้เรียน ชื่อของวิชาที่ให้เรียน ได้แก่ อารยธรรมร่วมสมัย (Contemporary Civilization) ปัญหาของชนชาวอเมริกัน (Problems of American Citizenship) และ ปัญหาของทุกวันนี้ (Today's Problems) เป็นต้น และตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมา มหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการปรับปรุงหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป และเนื้อหาสาระให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น และเรียกวิชาเหล่านี้ว่าวิชาเฉพาะทั่วไป (special education) และในศตวรรษที่ 20 ได้เปลี่ยนมาใช้ชื่อวิชาศึกษาทั่วไป (general education) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระบุว่าเป็นวิชาที่จำเป็น นอกเหนือไปจากการศึกษาในรายวิชาชีพรหัสหรือวิชาเอกของหลักสูตรต่างๆ นอกจากนี้ในปี ค.ศ. 1945 มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ได้เสนอรายงานเรื่อง วิชาศึกษาทั่วไปในสังคมเปิด (General education in a free society) โดยกล่าวถึงปัญหา และความจำเป็นของวิชาศึกษาทั่วไป รวมทั้งกล่าวถึงทฤษฎี และวัตถุประสงค์ เนื้อหาวิชา ตลอดจนการบริหารงานรายวิชา เพื่อเรียกร้องให้มหาวิทยาลัยได้เห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาวิชาศึกษา

ทั่วไป โดยระบุว่าวิชาศึกษาทั่วไปเป็นวิชาสำหรับสังคมที่มีความเป็นอิสระ ที่นักศึกษาทุกคนร่วมกันมีส่วนร่วม แบ่งปัน และมีจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ร่วมกัน และได้เสนอแนะกลุ่มวิชาบังคับ และวิชาเลือกสำหรับวิชาศึกษาทั่วไป จากรายงานนี้ทำให้มหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกา มีการการบูรณาการแนวความคิดในเรื่องวิชาศึกษาทั่วไป และนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร เน้นให้ผู้เรียนมีความเข้าใจสถานการณ์ของโลก รู้โลกและชีวิต เข้าถึงสัจธรรมความจริง รู้อะไรเป็นอะไร มีคุณโทษดีเสียอย่างไร สามารถที่จะนำการเปลี่ยนแปลงได้ สามารถดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องดีงามและสร้างสรรค์สังคม เป็นพลเมืองที่ดีของสังคมโลก ทำให้ในช่วงปี ค.ศ. 1945-1989 เป็นช่วงเวลาที่วิชาการศึกษาทั่วไปมีความก้าวหน้า สถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงหลายๆ แห่งในสหรัฐอเมริกาได้มีการปรับปรุงวิชาการศึกษาทั่วไปกันอย่างกว้างขวาง มีการพัฒนาคุณภาพให้เชื่อมโยงกับภาควิชา พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน การเรียนรู้นอกห้องเรียน และการสนองตอบความหลากหลายของผู้เรียน โดยมีจุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อให้ความรู้พื้นฐานแก่ผู้เรียนในทุกสาขาวิชา โดยไม่จำกัดอยู่แค่ความรู้ทางวิชาชีพเฉพาะ และมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดีมีประสิทธิภาพ ดำรงชีวิตอย่างมีคุณธรรมจริยธรรมสามารถปรับตัวได้ในสังคม

เมื่อสำรวจสภาพการจัดการศึกษาทั่วไปในระดับนานาชาติ พบว่าการศึกษาทั่วไปในสหรัฐอเมริกา มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบเรื่อยมาโดยได้รับอิทธิพลจากมนุษยนิยม หรือความคิดหัวก้าวหน้า และการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับลักษณะของสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอตามกาลเวลา โดยมีการควบคุมคุณภาพของการศึกษาทั่วไป 2 ลักษณะ คือ มาจากความคาดหวังของสถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนาคุณภาพของตนเองให้สูงขึ้น และการให้การยอมรับจากองค์กรต่างๆ ซึ่งจะทำให้การตรวจสอบทั้งในระดับภาควิชา และในระดับสถาบันการศึกษา โดยมาตรฐานข้อ 2.2 ของ The Western Association of Schools and Colleges ระบุถึงใจความสำคัญของการศึกษาทั่วไปว่าจะต้องบูรณาการความรู้เพื่อให้บัณฑิตมีความพร้อมในการทำงาน และดำเนินชีวิตอยู่ร่วมในสังคม ต่อมา Association of American Colleges and Universities (AACU) ได้เสนอ The Essential Learning Outcomes สำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย Knowledge of Human Cultures and the Physical and Natural World, Intellectual and Practical Skills, Personal and Social Responsibility, Integrative Learning และ General Education Revision Steering Committee ของ AACU ได้เสนอ General Education Learning Outcomes ประกอบด้วย Learning Outcome 4 ข้อ (Association of American Colleges and Universities (AACU), 2008; 2013) คือ

- 1) Communication Skills and Information Literacy
- 2) Critical Thinking and Complex Reasoning Skills
- 3) The Arts, Humanities, Natural Sciences, and Social Sciences
- 4) Responsible Citizenship in an Interconnected World

นอกจากนี้ The Burgen Community College Committee on General Education เป็นงานชิ้นหนึ่งที่ได้ศึกษา และรวบรวมความหมาย และระบบของศึกษาทั่วไปของสถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสหรัฐอเมริกา 8 แห่ง ได้แก่ Ventura College, Bergen Community College, University of Cincinnati, Eastern Kentucky University, Anderson College, Washington State University, New Mexico State University, Salisbury State University และข้อมูลจาก NJ Administrative Code รวมความว่าแนวคิดของศึกษาทั่วไปจากงานชิ้นนี้ คือ การสร้างคนให้เป็นผู้มีความ รู้ดี มีความคิดดี มีอิสระเสรี มีวัฒนธรรม

และเข้าใจความเป็นมนุษย์อย่างลึกซึ้ง เน้นการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งตรงกันข้ามกับการศึกษาที่เน้นตัวบุคคล หรือการเรียนรู้เพื่อให้รู้สึกเฉพาะ สาขาวิชา ความคาดหวังของคนทั่วไปกับผู้ผ่านการเรียนรายวิชาศึกษาทั่วไป คือ ต้องเข้าใจความเป็นมนุษย์ รู้ซึ่งในคุณค่าของมนุษย์ และการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมโลก การจัดการเรียนรู้ในรายวิชาศึกษาทั่วไป เน้นการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะเชิงคณิตศาสตร์ ทักษะวิจัย ทักษะการสื่อสาร จินตนาการ และทักษะเชิงวัฒนธรรม นั้นหมายถึงสถาบันการศึกษาต่างๆ เห็นความสำคัญของรายวิชาศึกษาทั่วไปว่าต้องจัดให้มีขึ้นเพื่อพัฒนาตัวตนของผู้เรียน การมีความรู้ลึกในสาขาที่ผู้เรียนชำนาญเพียงประการเดียวอาจจะไม่เพียงพอ

ในประเทศเพื่อนบ้านของไทย เช่น ประเทศมาเลเซีย และประเทศสิงคโปร์ ได้ให้ความสำคัญกับรายวิชาศึกษาทั่วไปอย่าง มากเช่นกัน มหาวิทยาลัยมาลายา จัดรายวิชาศึกษาทั่วไปเป็นรายวิชาที่บริหารจัดการโดยส่วน กลางเรียกว่า University courses เน้นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น (Learning outcomes) ตามเกณฑ์ของ The Malaysian Quality Frameworks (MQF) นักศึกษาทุกคนต้องเลือกเรียนอย่างน้อย 3 รายวิชา จากรายวิชาเช่น 1) Islamic Education and Ethnic Values (สำหรับนักศึกษาพื้นเมือง) 2) Introduction to Malaysia (สำหรับนักศึกษาต่างชาติ) 3) Information Skills 4) English Communication 5) Basic Entrepreneurial Skills ในส่วนของศึกษาทั่วไปที่เรียกว่า University courses นั้นมีประมาณ 15-20 หน่วยกิต (ประมาณ 9 รายวิชา) ในประเทศมาเลเซียรายวิชาศึกษาทั่วไป จะแตกต่างกันไปแล้วแต่มหาวิทยาลัย การจ้ดรายวิชาศึกษาทั่วไปขณะนี้มุ่งเน้นความสามารถในการเป็นเจ้าของกิจการ ทักษะชีวิต และทักษะการเป็นผู้นำ ด้วยวัตถุประสงค์ให้นักศึกษาที่เรียนจบสามารถเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมได้ อย่างกลมกลืน ตัวอย่างเช่น วิชาจริยธรรมของวิศวกรถือเป็นส่วนหนึ่งของศึกษาทั่วไปเพราะจะช่วยสร้างทักษะ ชีวิตในการทำงาน ในกรณีที่นักศึกษาไม่ผ่านการประเมินในด้านทักษะบุคคล/ทักษะชีวิต (soft skills) ต้องไปเข้ารับการอบรมเข้มข้นอยู่ชั้นปีที่ 4 รวมทั้งมีการอบรมด้านทักษะสารสนเทศ (Information Technology) บุคลิกภาพ (Personality) การวางตัว (Grooming) และภาษาอังกฤษ (English) โดยทักษะบุคคล/ทักษะชีวิต (soft skills) ที่กำหนดโดย The Malaysian Quality Framework (MQF) แบ่งเป็น 7 ด้านดังนี้

- 1) ทักษะการสื่อสาร (Communication)
- 2) ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ (Critical thinking)
- 3) ทักษะการทำงานเป็นทีม (Teamwork skills)
- 4) ทักษะการเป็นผู้นำ (Leadership skills)
- 5) ทักษะการเป็นเจ้าของกิจการ (Entrepreneurial skills)
- 6) คุณธรรมและจริยธรรม (Ethics)
- 7) ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning skills)

ทั้งนี้มหาวิทยาลัยมาลายาได้กำหนดเพิ่มทักษะที่ 8 เป็นผลของการเรียนรู้เพิ่มขึ้นไว้ด้วย คือ ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social responsibility) โดยมหาวิทยาลัยใช้วิธีการติดตามนักศึกษาผ่านระบบของมหาวิทยาลัยตั้งแต่ลงทะเบียน (Integrated student information) ผู้เรียนจะได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการลงทะเบียนโดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ดูแลเพื่อสร้างทักษะที่แตกต่างหลากหลาย ส่วนผู้ประสานงานรายวิชา

ทักษะบุคคล/ทักษะชีวิต (soft skills) สามารถเข้าสู่ระบบเพื่อมาติดตามผลการเรียนของผู้เรียน เก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ของผู้เรียน และมอบประกาศนียบัตรแสดงข้อมูลสำคัญเป็นส่วนๆ ให้อัตโนมัติ

National University of Singapore จัดทำ NUS Education Framework ของตนเอง และจัด General Education เป็นกลุ่มๆ ให้หลักสูตรเลือกตามความเหมาะสม แต่กำหนดเป็นร้อยละ 20 ของเนื้อหาของหลักสูตรกลุ่มของศึกษาทั่วไป แบ่งเป็น

- 1) การเรียนรู้การเป็นพลโลกเพื่อจะได้เข้าใจสังคมโลก (Global Learning) เช่น การเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาทั้งในและต่างประเทศ
- 2) การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed Learning)
- 3) การบริหารจัดการ (Management)
- 4) การเป็นเจ้าของกิจการ (Entrepreneurship)
- 5) การเรียนรู้เชิงบูรณาการระหว่างสาขา และหลากหลายสาขาร่วมกัน (Multidisciplinary and Interdisciplinary Learning) แบ่งเป็นสายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (humanities and social sciences), วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ (science and mathematics) และสาขาอาชีพต่าง ๆ (professional disciplines)

สำหรับประเทศไทย คณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้วิชาศึกษาทั่วไปเป็นองค์ประกอบหนึ่งของหลักสูตรอุดมศึกษาระดับปริญญาตรี เพราะปรัชญาของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา คือ มุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างเป็นระบบ หมั่นแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี วิชาศึกษาทั่วไปเป็นวิชาที่ถือว่าสำคัญอย่างยิ่งต่อความเป็นบัณฑิตเพราะเป็นส่วนที่ช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ในภาพรวม

จะเห็นได้ว่าสถาบันการศึกษาจำนวนมาก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไปแบบเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาให้ตนเอง มีความรอบรู้ในทุกด้าน สามารถจัดการบริหารชีวิตของตนเองเพื่อให้ได้อยู่ในโลกสมัยใหม่อย่างมีความสุข และทำประโยชน์ให้กับชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก ไม่เน้นการเจาะลึกเนื้อหาวิชาเฉพาะ

2.1.2 ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษาทั่วไปในหลักสูตรอุดมศึกษาไทย

หลักสูตรวิชาการศึกษาทั่วไปในประเทศสหรัฐอเมริกา มีประวัติการพัฒนามาหลายทศวรรษ และยังคงมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในปัจจุบัน และมีอิทธิพลต่อความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษาทั่วไปในหลักสูตรอุดมศึกษาไทย รายวิชาศึกษาทั่วไปในประเทศไทยมีพัฒนาการที่ยาวนานย้อนไปเกือบ 60 ปีที่แล้ว โดยเริ่มจัดวิชาการศึกษาทั่วไปให้กับบัณฑิตสาขาครุศาสตร์หรือการฝึกหัดครูก่อน โดยมีจุดมุ่งหมายให้บัณฑิตสาขานี้มีความรู้กว้างจำเป็นต่อการประกอบอาชีพครู ต่อมาการจัดหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปได้รับการยอมรับอีกหลายสาขา และในหลากหลายสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย

การจัดการหลักสูตรการศึกษาทั่วไปในหลักสูตรอุดมศึกษาไทย เริ่มต้นที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2500 ใช้ชื่อว่าหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป สำหรับหลักสูตรปริญญาตรี ระบุวัตถุประสงค์

ของหมวดวิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างในเรื่องของการใช้ชีวิตประจำวัน เข้าใจสภาพแวดล้อม เข้าใจเรื่องราวของสังคมไทย เป็นรากฐานที่จะช่วยแก้ปัญหาชีวิตได้เป็นอย่างดี และมีความรู้กว้างพอที่จะสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ที่หลากหลายได้ ต่อมาในปี พ.ศ. 2505 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้จัดหลักสูตรวิชาการศึกษาทั่วไปให้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ของทุกคณะ โดยเป็นวิชาที่มีการผสมผสานทั้งในด้านวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ เป็นการตอบสนองความต้องการของสังคมที่ต้องการให้นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้เรียนรู้สาระเนื้อหาวิชาอื่นนอกเหนือไปจากวิชาชีพของตนเอง ต่อมาจึงเป็นแนวทางสำหรับมหาวิทยาลัยอื่นๆ ในการเปิดสอนวิชาการศึกษาทั่วไป และวิชาการศึกษาทั่วไปได้รับความสนใจจากมหาวิทยาลัยทุกแห่งในประเทศไทย ทำให้วิชาการศึกษาทั่วไป (General Education) ได้รับความสำคัญในหลักสูตรและการสอนในระดับอุดมศึกษาควบคู่กับกลุ่มวิชาชีพ (Professional Education) เพื่อพัฒนาบัณฑิตให้มีความสมบูรณ์อย่างแท้จริง โดยมีการให้คำจัดความของรายวิชาศึกษาทั่วไปไว้ ดังนี้ (สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, 2560)

ท่านเจ้าคุณพระธรรมปิฎก และศาสตราจารย์นายแพทย์เกษม วัฒนชัย (2538) เชื่อว่าวิชาศึกษาทั่วไปเป็นวิชาสร้างคน

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) ให้คำจำกัดความของรายวิชาศึกษาทั่วไปไว้ในปี พ.ศ. 2550 อย่างชัดเจนว่า วิชาศึกษาทั่วไปมีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การสร้างบัณฑิต ส่วนวิชาชีพเป็นเหมือนการสร้างเครื่องมือให้บัณฑิต วิชาศึกษาทั่วไปมีหน้าที่ ทำคนให้เป็นบัณฑิต หรือสร้างบัณฑิต มีบทบาทโดยตรงในการพัฒนาคนเพื่อให้บุคคลแต่ละคนเป็นคนที่มีสมบูรณ์ มีชีวิตที่ดั่งใจ ประณีต ประเสริฐสมกับความเป็นคนมีมนุษย์ หรืออาจจะเรียกว่าเป็นคนเต็มคน มีชีวิตที่มีอิสรภาพและมีความสุข การศึกษามีหน้าที่พัฒนาคนในสองด้าน กล่าวคือ ๑) การพัฒนาตัวมนุษย์ให้มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีชีวิตที่ดั่งใจ มีความสุข มีอิสรภาพ ๒) การพัฒนาคนในฐานะที่เป็นทรัพยากรมนุษย์ คือ เป็นทุนที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม ถ้าวิเคราะห์แนวคิดเบื้องต้นนี้อย่างถี่ถ้วนแล้วกล่าวได้ว่าการจัดการศึกษารายวิชาศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งซึ่งท่านถึงกับกล่าวว่า “จะสอนวิชาเฉพาะวิชาชีพให้ใช้ผู้เชี่ยวชาญ แต่จะสอนวิชาพื้นฐานต้องใช้นักปราชญ์”

ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอาน กล่าวไว้ในปี พ.ศ. 2552 ว่า วงการอุดมศึกษาไทยได้ให้ความสำคัญเรื่องการศึกษาทั่วไป หรือวิชาศึกษาทั่วไปมาโดยตลอดเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2517 ซึ่งเป็นผลจากการวิเคราะห์หลักสูตรของวงการอุดมศึกษาไทย 5 แห่ง พบว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนแนววิชาชีพในวงแคบ หลักสูตรในยุคนั้นต้องการดึงคนไปสู่สาขาวิชาชีพ และมหาวิทยาลัยในยุคนั้นเหมือนโรงเรียนอาชีวะชั้นสูง การจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไปมีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นผู้นำในปี พ.ศ. 2517 จัดเป็นส่วนประกอบสำคัญของการศึกษาชั้นปริญญาตรี (พ.ศ. 2552) และได้ผ่านกระบวนการพัฒนาปรับปรุงมาจนถึงปัจจุบัน และท่านได้ให้ความหมายรายวิชาศึกษาทั่วไปว่าเป็นการศึกษาที่จำเป็นสำหรับทุกคน ความเป็นบัณฑิตจะวัดกันที่ว่ามีความเป็นคนอยู่แค่ไหน มีความเป็นนักวิชาชีพอยู่แค่ไหน หรือที่เรียกว่า Manhood (ความเป็นคน) กับ Manpower (กำลังคน) คนที่เป็นบัณฑิตจะต้องมีทั้ง 2 ด้าน แนวคิดดังกล่าวนำมาเชื่อมโยงกับนโยบายคุณธรรมนำความรู้ที่เน้นความเป็นคนดี มีความรู้และอยู่เย็นเป็นสุข

ในปี พ.ศ. 2553 จรัส สุวรรณเวลา ได้ให้คำแนะนำว่าในทางปฏิบัติการศึกษาทั่วไปอาจจัดการเรียนการสอนและประสบการณ์การเรียนรู้ไว้ในลักษณะหลากหลาย เพื่อให้ตรงตามความประสงค์ และความถนัดของผู้เรียน อาจจัดให้มีการสอบที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนมีแรงกระตุ้นให้ไปหาข้อมูล และความรู้เหล่านั้น

2.1.2.1 การศึกษาทั่วไปกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2517

โดยในปี พ.ศ. 2517 ทบวงมหาวิทยาลัย ได้มีประกาศ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2517 ซึ่งกำหนดให้ หลักสูตรในระดับปริญญาตรีทุกหลักสูตร ต้องมีองค์ประกอบของ “วิชาพื้นฐานทั่วไป” อย่างน้อย 30 หน่วยกิต ใน 4 กลุ่มวิชา กลุ่มวิชาละไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต ได้แก่ กลุ่มวิชา สังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ต่อมา ทบวงมหาวิทยาลัยได้ปรับปรุงเกณฑ์ มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีใหม่ และกำหนดให้ใช้คำว่า “วิชาศึกษาทั่วไป” แทน “วิชาพื้นฐานทั่วไป” (ในปี พ.ศ. 2532 - 2542) โดยกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาจัดวิชาการศึกษาทั่วไปได้ทั้งในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชา หรือบูรณาการใดๆ ที่ผสมผสานเนื้อหาให้ครอบคลุมเนื้อหาในกลุ่มวิชา สังคมศาสตร์มนุษยศาสตร์ ภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ในสัดส่วนที่เหมาะสมกัน และยังคงให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

2.1.2.2 การศึกษาทั่วไปกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการกำหนดเกณฑ์ มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 โดยมีปรัชญาของการจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จากรากฐาน จากความคิดของ การพัฒนาคน จะต้องพัฒนาให้มีความสมบูรณ์ และสมดุลตามองค์ประกอบธรรมชาติของคน คือ ร่างกาย และจิตใจ (อารมณ์ ความคิด สติปัญญา และจิตวิญญาณ) ซึ่งต้องมีองค์ความรู้ทั้ง 3 ศาสตร์ คือ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ และให้นิยาม โครงสร้าง และองค์ประกอบของหมวดวิชาศึกษา ทั่วไปว่า “หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง หมวดวิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้ อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ ที่กว้างไกล มีความเข้าใจในธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ ภาษาใน การติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่า ของศิลปวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงตน อยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชา หรือลักษณะ บูรณาการใดๆ ก็ได้ โดยวิชาศึกษาทั่วไปควรมีลักษณะเป็นการบูรณาการผสมผสานระหว่างเนื้อหาวิชาในศาสตร์ ของกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา และกลุ่ม วิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของวิชาศึกษาทั่วไป โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต จากจำนวน หน่วยกิตรวมของหลักสูตรระดับปริญญาตรีไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต และไม่เกิน 150 หน่วยกิต รวมทั้งให้แยก วิชาพื้นฐานของวิชาชีพออกจากหมวดวิชาศึกษาทั่วไป” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็น พลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก นำไปสู่ผลการเรียนรู้ 8 ด้าน คือ

- 1) มีคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต บนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจในความหมาย และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนของหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถประยุกต์ใช้ เพื่อนำไปสู่การพึ่งพาตนเอง และ ช่วยเหลือผู้อื่น สามารถแสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางด้านคุณธรรม จริยธรรม และ ความพอเพียง เป็นแบบอย่างที่ดีได้
- 2) ตระหนักและสำนึกในความเป็นไทย

หมายถึง สามารถอธิบายถึงคุณค่า และความสำคัญของเอกลักษณ์ที่ดั่งามของไทย โดยเฉพาะในเรื่องศิลปวัฒนธรรม การใช้ภาษา การแต่งกาย และกิจกรรมยามว่างอันดั่งาม รวมทั้งคุณธรรมความกตัญญูทเวที มีความภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น ต้องการอนุรักษ์ และสืบทอดให้คงอยู่สืบไป

- 3) มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์กว้างไกล เข้าใจและเห็นคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น สังคม ศิลปวัฒนธรรมและธรรมชาติ

หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับที่มา แนวคิด และองค์ความรู้ของศาสตร์หลักสากล อันนำไปสู่ความเข้าใจในตนเอง มนุษย์ในฐานะปัจเจก สังคม ธรรมชาติ และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกและจักรวาล เพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิตอย่างรู้เท่าทัน สร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามและรักษาไว้อย่างรู้คุณค่า และมีวิสัยทัศน์ เคารพและเห็นคุณค่าของความเหมือนและความต่างของสิ่งมีชีวิต และไม่มีชีวิต ซึ่งสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสอดคล้องเมื่ออยู่ในสภาวะแห่งดุลยภาพที่ยอมรับได้ของหุ่นส่วนนั้นๆ

- 4) มีทักษะการแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ทักษะสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ ความสามารถในการประเมินตนเอง และกำหนดเป้าหมายที่ต้องการพัฒนา ซึ่งอาจเป็นการเรียนเพื่อรู้ เรียนเพื่อทำได้ เรียนเพื่ออยู่ร่วมกับบุคคลอื่น และเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองทั้งร่างกาย จิตใจ ความเฉลียวฉลาด ความอ่อนไหว ความมีสุนทรีย์ และมิติทางจิตวิญญาณ (Learning to be) ส่วนความสามารถที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมาย คือ ทักษะการวางแผน และดำเนินการแสวงหาข้อมูลความรู้จากแหล่งและวิธีการที่หลากหลายทั้งใน และนอกระบบสถาบันการศึกษา

- 5) มีทักษะการคิดแบบองค์รวม

หมายถึง สามารถคิดเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ในเชิงเหตุผล รวมทั้งเชื่อมโยงกระบวนการคิดแบบต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาได้อย่างรอบด้าน และมีประสิทธิภาพ สามารถเลือกวิธีคิดพิจารณาที่เหมาะสมต่อประเด็นปัญหาหนึ่งๆ ไม่ว่าจะด้วยการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แสดงการประเมินข้อมูลเพื่อชี้ให้เห็นความน่าเชื่อถือ และให้ข้อสรุป อันจะนำไปสู่การตัดสินใจที่ถูกต้องเหมาะสม สามารถศึกษาปัญหาที่มีความซับซ้อน และสามารถให้แนวทางแก้ปัญหาที่สร้างสรรค์ได้ สามารถใช้ทักษะการคิดพัฒนาให้เกิดเป็นปัญญา โดยมีลำดับการคิดจาก Discerning (Cognitive) สู่ Respecting (Affective) สู่ Engaging (Active) และที่สุดคือ Transforming (Reflective) ผลของการคิด คือ การเปลี่ยนแปลงตนเอง

- 6) มีจิตอาสาและสำนึกสาธารณะ เป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก

การมีจิตอาสา คือ การมีความเอาใจใส่ กระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา/ แก้ปัญหาส่วนรวม/ชุมชน/สังคม ซึ่งแสดงออกในรูปของการกระทำที่มุ่งประโยชน์สุขแก่ผู้อื่นบนพื้นฐานของความตั้งใจดี เจตนาดี และเป็นไปตามความสมัครใจของตนโดยไม่มี การบังคับ สำนึกสาธารณะ หมายถึง การที่บุคคลตระหนักถึงความสำคัญ และเห็นคุณค่าของการแบ่งปัน ดูแล เอาใจใส่ รักษาสมบัติต่างๆ ที่เป็นของส่วนรวม และไม่นำมาเป็น

ของส่วนตน การเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก คือ การที่บุคคลสามารถเป็นที่พึ่งของตนเอง และของสังคมไทย และสังคมโลกได้ ใฝ่รู้ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เข้าใจ และยอมรับความเปลี่ยนแปลงของสังคม และวิทยาการต่างๆ พร้อมปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมตามสถานภาพ และบทบาททางสังคม ณ เวลานั้นด้วย ความกล้าหาญ บนพื้นฐานคุณธรรม ความรับผิดชอบ รวมทั้งเข้าใจ ยอมรับ และตระหนักในคุณค่า และความเท่าเทียมในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และวัฒนธรรมที่แตกต่าง พร้อมปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพ ยุติธรรม และเสมอภาค

7) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรู้เท่าทัน

หมายถึง สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการพัฒนาปัญญาความรู้ ด้านต่าง ๆ และเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ สืบค้นข้อมูล คัดกรอง รวบรวม วิเคราะห์ และนำเสนอข้อค้นพบได้อย่างเหมาะสมและซื่อสัตย์

8) ใช้ภาษาในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

หมายถึง สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในการพูด การฟัง การอ่าน การเขียน และเลือกใช้รูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มบุคคลที่แตกต่างกันได้

โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ระบุถึงการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปว่า

“วิชาศึกษาทั่วไป มีเจตนารมณ์เพื่อเสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยให้ศึกษารายวิชาต่างๆ จนเกิดความซาบซึ้ง และสามารถติดตามความก้าวหน้าในสาขาวิชานั้นได้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนการสอนควรจัดให้มีเนื้อหาวิชาที่เบ็ดเสร็จในรายวิชาเดียว ไม่ควรมีรายวิชาต่อเนื่องหรือรายวิชาขั้นสูงอีก และไม่ควรนำรายวิชาเบื้องต้น หรือรายวิชาพื้นฐานของวิชาเฉพาะมาจัดเป็นวิชาศึกษาทั่วไป” ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ในหลักสูตรระดับปริญญาตรีมีความชัดเจนมากขึ้น โดยเฉพาะจุดมุ่งหมายที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถบูรณาการองค์ความรู้เชื่อมโยงกับชีวิต และวิถีความเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบันและอนาคต และเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ประกาศกระทรวงศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548)

2.1.2.3 การศึกษาทั่วไปกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้มีประกาศ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (Thai Qualifications Framework for Higher Education : TQF : HED) ขึ้น ด้วยความมุ่งหมายจะจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) ของบัณฑิต เพื่อเป็นการประกันคุณภาพบัณฑิตทุกระดับคุณวุฒิ และสื่อสารให้สังคม ชุมชน รวมทั้ง สถาบันอุดมศึกษาทั้งใน และต่างประเทศได้เข้าใจตรงกัน และเชื่อมั่นถึงผลการเรียนรู้ที่บัณฑิตได้รับการพัฒนาว่ามีมาตรฐานที่สามารถเทียบเคียงกันได้กับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งใน และต่างประเทศ โดยได้กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ของบัณฑิตที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาตรีไว้อย่างน้อย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral) ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills)

- 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม หมายถึง การพัฒนานิสัยในการประพฤติอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และด้วยความรับผิดชอบทั้งในส่วนตนและส่วนรวม ความสามารถในการปรับวิถีชีวิตในความขัดแย้งทางค่านิยม การพัฒนานิสัยและการปฏิบัติตนตาม ศีลธรรมทั้งในเรื่องส่วนตัวและสังคม บัณฑิตที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาตรีอย่างน้อยจะต้องสามารถจัดการปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรม และวิชาชีพโดยใช้ดุลยพินิจทางค่านิยมความรู้สึกของผู้อื่น ค่านิยมพื้นฐาน และจรรยาบรรณวิชาชีพ แสดงออก ซึ่งพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม อาทิ มีวินัย มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ เป็นแบบอย่างที่ดี เข้าใจผู้อื่น และเข้าใจโลก เป็นต้น
- 2) ด้านความรู้ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจการนึกคิด และการนำเสนอข้อมูล การวิเคราะห์ และจำแนกข้อเท็จจริงในหลักการ ทฤษฎี ตลอดจนกระบวนการต่างๆ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ บัณฑิตที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาตรีอย่างน้อยจะต้องมีองค์ความรู้ในสาขาวิชาอย่างกว้างขวาง และเป็นระบบ ตระหนักรู้หลักการ และทฤษฎีในองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง สำหรับหลักสูตรวิชาชีพ มีความเข้าใจเกี่ยวกับความก้าวหน้าของความรู้เฉพาะด้านในสาขาวิชา และตระหนักถึงงานวิจัยในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหา และการต่อยอดองค์ความรู้ ส่วนหลักสูตรวิชาชีพที่เน้นการปฏิบัติ จะต้องตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์
- 3) ด้านทักษะทางปัญญา หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์ และใช้ความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และกระบวนการต่างๆ ในการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน บัณฑิตที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาตรีอย่างน้อยจะต้องสามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ และสามารถประเมินข้อมูลแนวคิด และหลักฐานใหม่ๆ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และใช้ข้อมูลที่ได้ในการแก้ไขปัญหา และงานอื่นๆ ด้วยตนเอง สามารถศึกษาปัญหาที่ค่อนข้างซับซ้อน และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขได้อย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงความรู้ทางภาคทฤษฎี ประสบการณ์ทางภาคปฏิบัติ และผลกระทบจากการตัดสินใจ สามารถใช้ทักษะและความเข้าใจอันถ่องแท้ในเนื้อหาสาระทางวิชาการและวิชาชีพ สำหรับหลักสูตรวิชาชีพ นักศึกษาสามารถใช้วิธีการปฏิบัติงานประจำ และหาแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม
- 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ หมายถึง ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม การแสดงถึงภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ความสามารถในการวางแผน และรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง บัณฑิตที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาตรีอย่างน้อยจะต้องมีส่วนช่วย และเอื้อต่อการแก้ปัญหาในกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นผู้นำ หรือสมาชิกของกลุ่ม สามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจน และต้องใช้นวัตกรรมใหม่ๆ ในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มในการวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของตนเอง และของกลุ่ม รับผิดชอบต่อในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาตนเอง และอาชีพ

- 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข ความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติ ความสามารถในการสื่อสารทั้งการพูด การเขียน และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถเลือก และประยุกต์ใช้เทคนิคทางสถิติ หรือคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมในการศึกษาค้นคว้า และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผล แปลความหมาย และนำเสนอข้อมูลสารสนเทศ สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในการพูด การเขียน สามารถเลือกใช้รูปแบบของการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มบุคคลที่แตกต่างกันได้

ดังนั้นการจัดการศึกษาในแต่ละหลักสูตร จึงต้องกำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) และการจัดกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) ให้สอดคล้องตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติอย่างน้อย 5 ด้านข้างต้น ส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาต้องพัฒนาปรับปรุงแนวคิด และกระบวนการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปให้เป็นไปตาม แนวนโยบายดังกล่าวด้วย เพื่อการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตระดับปริญญาตรีให้เกิดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังตาม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (คณะกรรมการบริหารเครือข่ายการศึกษาทั่วไปแห่งประเทศไทย, 2557)

2.1.2.4 การศึกษาทั่วไปกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้ประกาศเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีฉบับใหม่เมื่อ พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นฉบับที่ใช้ในปัจจุบัน ร่องรับการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีลักษณะที่แตกต่างตามจุดเน้นของสาขาวิชาการ และวิชาชีฟต่างๆ ตอบสนองการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ตลาดแรงงาน ความก้าวหน้าของศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยในโครงสร้างหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรฉบับนี้ กำหนดให้มีรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และมีคำอธิบายเกี่ยวกับหมวดวิชาศึกษาทั่วไปไว้ ดังนี้ “หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง หมวดวิชาที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง เข้าใจ และเห็นคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น สังคม ศิลปวัฒนธรรมและธรรมชาติ ใส่ใจต่อความเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่ง พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรมพร้อมให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชา หรือลักษณะบูรณาการใดๆ ก็ได้ โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษาและกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป” (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558)

2.1.2.5 รูปแบบการจัดการศึกษาทั่วไป

รูปแบบการจัดการศึกษาทั่วไปสามารถแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบใหญ่ คือ แบบบังคับร่วม (Core Curriculum) และแบบกระจาย (Distribution Requirements) ทั้งสองรูปแบบต่างเป็นรายวิชาบังคับในหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา หรือเทียบเท่าทุกแห่งในประเทศไทย มีความแตกต่างกันตรง

ลักษณะที่เป็นรายวิชาที่บังคับร่วมกันทั้งมหาวิทยาลัย หรือบังคับแต่กระจายวิชาให้นักศึกษาเรียนต่างกันออกไปตามแต่ละคณะ (ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน, 2550)

- 1) แบบบังคับร่วม เป็นหลักสูตรที่จัดให้ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนเหมือนกัน หรือใกล้เคียงกันทั้งมหาวิทยาลัย โดยมีจุดมุ่งหมายหลัก คือ ต้องการให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง แนวคิด ค่านิยม และทักษะที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน วิธีการจัดหลักสูตรแบบบังคับร่วมนี้ มหาวิทยาลัยจะจัดรายวิชาหลักจำนวนหนึ่งให้กับนักศึกษาทุกคนทั้งมหาวิทยาลัยได้เรียน อาจเป็นวิชาเดียวให้เรียนกันทั้งมหาวิทยาลัย หรือวิชาที่ใกล้เคียงให้นักศึกษาเลือกได้ ลักษณะของรายวิชาจะเป็นรายวิชาในเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) หรือบูรณาการ (Integration) และมีลักษณะกว้างมากกว่าเจาะจงเฉพาะสาขาใดสาขาหนึ่ง หรือวิชาชีพใดวิชาชีพหนึ่ง ดังนั้นจึงมักจัด หรือดำเนินการโดยกลุ่มคน หรือจัดร่วมกันจากหลากหลายสาขามากกว่าอยู่ในความรับผิดชอบของสาขาวิชาหนึ่ง หรือคณะใดคณะหนึ่ง ข้อจำกัดในการจัดการหลักสูตรแบบบังคับร่วมเกิดขึ้นได้จากนักศึกษาทุกคนต้องเรียน จึงทำให้ต้องจัดการเรียนการสอนในลักษณะของผู้เรียนจำนวนมาก นอกจากนี้การผสมผสานเนื้อหาสาระมีความหลากหลายรูปแบบ มีการจัดการร่วมกัน ทำให้ยากต่อการบริหารจัดการ (ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน, 2548)
- 2) แบบบังคับกระจาย เป็นหลักสูตรบังคับที่ทุกคนจะต้องเรียน แต่ทุกคนเลือกเรียนวิชาต่างๆ กระจายกันออกไปได้ แล้วแต่ว่าหลักสูตรไหน หรือคณะใดมีความสนใจให้นักศึกษาเรียนวิชาบังคับแบบใดบ้าง ดังนั้นในสถาบันอุดมศึกษาหนึ่ง นักศึกษาที่เรียนวิชาศึกษาทั่วไปจะเรียนแตกต่างกันออกไป หรือแม้แต่บางแห่งในคณะเดียวกันอาจจะเรียนวิชาศึกษาทั่วไปไม่ซ้ำกันได้ โดยแนวคิดของการบังคับกระจายนี้เน้นที่ความแตกต่างของบุคคล และของศาสตร์ เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เลือกเรียนวิชาต่างๆ ให้ได้สัมผัส และคุ้นเคยกับสาขาวิชาชีพอื่นนอกเหนือจากวิชาเอกของตนเอง หลักสูตรแบบบังคับกระจายนี้ยังแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะเด่น คือ บังคับบางวิชาเลือกบางวิชา บังคับหน่วยกิตเลือกตามคณะวิชากำหนด และบังคับหน่วยกิตเลือกรายวิชาเอง
 - 2.1) แบบบังคับบางวิชาเลือกบางวิชา รูปแบบนี้จะมีรายวิชาบังคับที่กำหนดแน่นอนให้นักศึกษาเรียนส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งนักศึกษาสามารถเลือกเรียนรายวิชาตามความสนใจจากหมวดวิชาที่กำหนดไว้ รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่ค่อนข้างยืดหยุ่น โดยให้แต่ละหลักสูตรกำหนดเป็นหมวดวิชาใหญ่ไว้โดยเฉพาะ เช่น หมวดมนุษยศาสตร์ หมวดสังคมศาสตร์ หมวดวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ หลังจากนั้นกำหนดว่าในแต่ละหมวดนั้นบังคับให้เรียนวิชากลุ่มหนึ่ง และมีอีกกลุ่มหนึ่งไว้ให้เลือกซึ่งจะกำหนดหน่วยกิตบังคับไว้
 - 2.2) แบบบังคับหน่วยกิตเลือกตามคณะวิชากำหนด รูปแบบบังคับกระจายในแบบนี้ให้แต่ละคณะเลือกวิชาการศึกษาทั่วไปเองที่มี และกำหนดเป็นรายวิชาบังคับของคณะไว้ นักศึกษาจะต้องเรียนรายวิชาเหล่านี้ให้ครบหน่วยกิตที่กำหนดไว้จึงจะจบ

หลักสูตร รายวิชาที่จัดไว้ นั้นมักจะคัดเลือกจากคณะต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขา สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์

2.3) แบบบังคับหน่วยกิตเลือกรายวิชาเอง รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่บังคับกระจายเต็มรูป คือ หลักสูตรกำหนดไว้เป็นหมวดใหญ่และครอบคลุม 2-3 หมวดหลักๆ ได้แก่ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ หรือภาษา แล้วจึงกำหนดรายวิชาในแต่ละหมวดไว้จำนวนหนึ่ง หรือบางที่ไม่กำหนดเลย แต่ให้นักศึกษาเลือกเรียนเองจากคณะวิชาที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดเฉพาะหน่วยกิตบังคับไว้ในแต่ละหมวดวิชาว่าจะต้องเรียนอย่างน้อยกี่หน่วยกิต นักศึกษาสามารถเลือกเรียนวิชาต่างๆ ตามความถนัดและความสนใจ แต่ให้อยู่ในกลุ่มวิชาที่กำหนดไว้เท่านั้น

2.2 การจัดการศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยสยาม

ภายหลังจากที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้ประกาศใช้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2552 ที่กำหนดให้หลักสูตรในระดับปริญญาตรีทุกหลักสูตรมีองค์ประกอบของ วิชาศึกษาทั่วไป อย่างน้อย 30 หน่วยกิต มหาวิทยาลัยสยามจึงได้ปรับปรุงหมวดวิชาศึกษาทั่วไปปี พ.ศ. 2555 และได้ระบุ วัตถุประสงค์ของรายวิชาศึกษาทั่วไปไว้ดังนี้ “รายวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยสยาม มีวัตถุประสงค์เพื่อบ่มเพาะนักศึกษาให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความคิดที่เป็นอิสระและเป็นระบบ มีมนุษยสัมพันธ์ และเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นความกว้างและบูรณาการมากกว่าความลึก รายวิชาเหล่านี้มิได้ เป็นการเตรียมนักศึกษาเข้าสู่วิชาการที่สูงขึ้น แต่เป็นการนำวิชาการในสาขาต่างๆ เข้าสู่การประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ของนักศึกษาในลักษณะของบูรณาการ โดยเน้นการสร้างคุณลักษณะของนักศึกษา (Character Building) คือ “ขยัน สร้างสรรค์ ใฝ่รู้ สู่วิสัยทัศน์สากล” รวมทั้งเน้นในเรื่องกีฬาเพื่อสุขภาพ ดนตรีและสุนทรียศาสตร์ควบคู่กัน ไป” โดยกำหนดให้นักศึกษาเรียนรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไประหว่าง 32 - 37 หน่วยกิต กล่าวคือ คณะวิชา ด้านสังคมศาสตร์ 37 หน่วยกิต คณะวิชาด้านวิทยาศาสตร์ 34 หน่วยกิต และคณะวิชาด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ 32 หน่วยกิต มีโครงสร้างหมวดวิชาศึกษาทั่วไปไว้ ดังนี้

กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	9	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร	15-17	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์		
สำหรับนักศึกษาสังกัดคณะสายสังคมศาสตร์	9	หน่วยกิต
สำหรับนักศึกษาสังกัดคณะสายวิทยาศาสตร์	6	หน่วยกิต
สำหรับนักศึกษาสังกัดคณะสายวิทยาศาสตร์สุขภาพ	6	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาสุนทรียศาสตร์และพลศึกษา	2	หน่วยกิต

เมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จะเห็นว่ามหาวิทยาลัยสยาม กำหนดให้เรียนรายวิชาหมวดศึกษาทั่วไปมากกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำมาก และเมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยอื่นๆ พบว่า มหาวิทยาลัยสยาม กำหนดจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาศึกษาทั่วไปมากที่สุด ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 การจัดหลักสูตรและรายวิชาในหมวดศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

ที่	สถาบัน	จำนวน หน่วยกิต	กลุ่มวิชา
1.	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	อย่างน้อย 30 หน่วยกิต	แบ่งเป็น 5 กลุ่มวิชา 1. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ อย่างน้อย 5 น.ก. 2. กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ อย่างน้อย 3 น.ก. 3. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ อย่างน้อย 3 น.ก. 4. กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ อย่างน้อย 6 น.ก. 5. กลุ่มวิชาสหศาสตร์ อย่างน้อย 3 น.ก. จำนวนหน่วยกิตรวม 18 น.ก. คณะจัด 12 น.ก.
2.	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าธนบุรี	31 หน่วยกิต	แบ่งเป็น 2 กลุ่ม 1. กลุ่มวิชาบังคับ 25 น.ก. กลุ่มวิชาพลาณามัย 1 น.ก. กลุ่มวิชาบูรณาการ 15 น.ก. กลุ่มวิชาภาษา 9 น.ก. 2. กลุ่มวิชาบังคับเลือก 6 น.ก.
3.	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต	แบ่งเป็น 2 ส่วน 1. หลักสูตรกลางที่นักศึกษาทุกคนต้องเรียน 21 น.ก. หมวดมนุษยศาสตร์ บังคับ 1 วิชา 2 หน่วยกิต หมวดสังคมศาสตร์ บังคับ 2 วิชา 5 หน่วยกิต หมวดวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ บังคับ 2 วิชา 5 หน่วยกิต วิทยาศาสตร์ บังคับ 1 วิชา 2 หน่วยกิต คณิตศาสตร์หรือคอมพิวเตอร์ บังคับเลือก 1 วิชา 3 หน่วยกิต หมวดภาษา บังคับ 3 วิชา 9 หน่วยกิต ภาษาไทย บังคับ 1 วิชา 3 หน่วยกิต ภาษาต่างประเทศ บังคับ 1 ภาษา 2 วิชา 6 หน่วยกิต 2. หลักสูตรของคณะ จำนวนไม่น้อยกว่า 9 น.ก.
4.	มหาวิทยาลัยศรีปทุม	30 หน่วยกิต	แบ่งเป็น 3 กลุ่มวิชา 1. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 9 น.ก. 2. กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร 9 น.ก. 3. กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ 12 น.ก.
5.	มหาวิทยาลัยหอการค้า ไทย	30 หน่วยกิต	แบ่งเป็น 5 กลุ่มวิชา 1. กลุ่มวิชาภาษา 15 น.ก. 2. กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ 6 น.ก. 3. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ 3 น.ก. 4. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ 3 น.ก. 5. กลุ่มวิชาพัฒนาคูณภาพชีวิต 3 น.ก.

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เมื่อสำรวจสภาพการจัดการศึกษาทั่วไปในประเทศไทย พบว่าสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งมีความตื่นตัวต่อการจัดหลักสูตรและรายวิชาในหมวดศึกษาทั่วไป และกำลังมีการปรับปรุงหมวดศึกษาทั่วไป ดังการบรรยาย และผลงานที่นำเสนอในการประชุมวิชาการที่จัดโดยเครือข่ายการศึกษาทั่วไปแห่งประเทศไทยในโครงการประชุมวิชาการระดับชาติด้านการศึกษาทั่วไปหัวข้อ “เปิดโลกกว้างทางปัญญา วิชาศึกษาทั่วไป” ระหว่างวันที่ 18-20 มิถุนายน 2557 และโครงการประชุมวิชาการระดับชาติด้านการศึกษาทั่วไป เรื่อง “เปิดโลกกว้างทางปัญญา วิชาศึกษาทั่วไป” ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 23-24 มิถุนายน 2559 ได้แก่

- การพัฒนาองค์ประกอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปการพัฒนารอบมาตรฐานคุณวุฒิอาจารย์ผู้สอน (Professional Standards of Teaching): กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปแบบ Co-curriculum กับกิจกรรมนักศึกษา (Residential College) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี พื้นที่การศึกษาราชนบุรี
- การจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปแบบ Module จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- การทวนสอบมาตรฐานหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- กรอบแนวคิดการปรับปรุงหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ (คุณลักษณะบัณฑิตศตวรรษที่ 21) และอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น (Ready to Work)
- การปรับปรุงรายวิชาหมวดศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
- การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์: กรณีศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
- การกระตุ้นทักษะการคิดและการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่แบบสร้างสรรค์ในห้องเรียนกลับทางสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 หลักสูตรดิจิทัลมีเดีย วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อีกทั้งยังมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทั่วไป เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ที่นำไปสู่การปรับปรุงรายวิชา เนื้อหาสาระ และรูปแบบการจัดการเรียนการสอนรายวิชาหมวดศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยตนเอง เช่น การวิจัยประเมินหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป พ.ศ.2549 มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์: กรณีศึกษากลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี โดย นิติกร อ่อนโยน และคณะ ในปี พ.ศ. 2559 (นิติกร อ่อนโยน และคณะ, 2559) พบว่า ผลการประเมินหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป พ.ศ. 2549 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยมีความสอดคล้องกันทั้งอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา โดยได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรวิชาการศึกษาทั่วไปในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี ดังนี้

- ควรปรับหน่วยกิตของรายวิชาที่มีจำนวน 2 หน่วยกิต ให้เป็น 3 หน่วยกิต เพื่อให้มีความสะดวกในเรื่องของการเทียบโอนรายวิชา และการบริหารจัดการรายวิชาการศึกษาทั่วไป

- ควรปรับคำอธิบายรายวิชาให้มีความกะทัดรัด เนื้อหาไม่ควรมากเกินไป รวมถึงปรับเนื้อหาให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับสถานการณ์ในโลกยุคปัจจุบัน
- รูปแบบการเรียนการสอนควรมีความหลากหลายมากขึ้น ไม่ใช่เป็นเพียงการบรรยายในชั้นเรียนเท่านั้น แต่ควรมีการเรียนนอกสถานที่มากขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนและผู้สอน
- บรรยายภาพกายภาพควรรอยู่ในสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น สื่อการเรียนการสอน (LCD) ควรรอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ขนาดห้องเรียนควรเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา และไม่แออัดจนเกินไป เป็นต้น

ทั้งนี้การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมินเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณเท่านั้น หากมีการวิจัยในประเด็นเดียวกันนี้อีก ควรเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึก เช่น โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group) หรือการสัมภาษณ์ เป็นต้น หรืออาจทำในลักษณะของวิธีวิทยาการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method)

ลินดา เกณฑ์มา และคณะ (2558) ได้รายงานผลการศึกษาศภาพและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติในมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พบว่าด้านสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 10 รายวิชา จำแนกเป็นด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยภาพรวม มีการดำเนินการอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายวิชา และรายด้านพบว่าอยู่ในระดับดีทุกรายวิชา และทุกด้านเช่นกัน โดยภาพรวมด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านการจัดการเรียนการสอนเล็กน้อย ด้านความต้องการของการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป จำแนกประเด็นความต้องการออกเป็น 2 ประเด็นใหญ่ คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยทั้งผู้เรียน และผู้สอนมีความต้องการให้มีการดำเนินการในทุกด้านให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ส่วนด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ นั้นต้องการให้มีการทบทวนมาตรฐานผลการเรียนรู้ใหม่ ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านปัญหาอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคบ้างทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ โดยมีการเสนอแนะให้มีการพัฒนาปรับปรุงด้านการจัดการเรียนการสอนโดยเฉพาะด้านจำนวนผู้เรียนในห้องเรียนขนาดใหญ่เกินไป และการทบทวนมาตรฐานการเรียนรู้ให้สามารถวัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้นโดยเฉพาะด้านทักษะทางปัญญา โดยมีข้อเสนอแนะเพื่อการประยุกต์ใช้มีดังนี้

- ด้านการจัดการเรียนการสอนควรมีการนำข้อมูลในรายงานผลการดำเนินงานของรายวิชา (มคอ.5) มาพิจารณาวิเคราะห์สังเคราะห์ เพื่อให้เห็นภาพรวมของการดำเนินการที่ผ่านมา ผนวกกับข้อมูลของงานวิจัยเล่มนี้ สำหรับใช้เป็นข้อมูลในการจัดการเรียนการสอนหรือการพัฒนาหลักสูตรต่อไป
- ด้านการพัฒนาสื่อการสอนแบบออนไลน์ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทสังคมออนไลน์ในปัจจุบัน ผู้รับผิดชอบหรือผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไปควรมีการจัดทำสื่อการสอนในรูปแบบของ E-Learning เพื่อให้ผู้เรียนซึ่งมีเป็นจำนวนมากได้สามารถเข้าถึงเนื้อหาได้ตลอดเวลา สามารถทบทวนเนื้อหาได้ด้วยตนเอง ซึ่งอาจช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเนื้อหาได้มากยิ่งขึ้น และจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยตรง
- ด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ควรมีการทบทวนมาตรฐานผลการเรียนรู้ในแผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้วิชาศึกษาทั่วไป โดยคำนึงถึงความสอดคล้องและความเป็นไปได้ในการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้ทั้งนี้อาจต้องพิจารณาโดยภาพรวมของรายวิชาในหลักสูตรทั้งหมด และระบุเฉพาะมาตรฐานที่ต้องการพัฒนาในรายวิชาโดยเน้นเชิงคุณภาพ มากกว่าการเน้นเชิงปริมาณ

- ด้านการบริหารจัดการรายวิชาศึกษาทั่วไป อาจดำเนินการได้หลายแนวทาง ดังนี้ 1 การจัดตั้งคณะกรรมการรายวิชาศึกษาทั่วไป ซึ่งเป็นคณะกรรมการเฉพาะกิจ ที่ดำเนินการในการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปโดยเฉพาะ ส่วนการบริหารงบประมาณจะอยู่ภายใต้คณะแต่ละคณะที่รายวิชาสังกัด 2 กำหนดให้สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนเป็นผู้บริหารจัดการรายวิชา รวมถึงการบริหารจัดการงบประมาณ ส่วนสาขาวิชาทำหน้าที่เฉพาะด้านการจัดหาผู้สอนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3 การจัดตั้งสำนักวิชาศึกษาทั่วไปขึ้นโดยเฉพาะ มีสถานะเทียบเท่าสำนักในโครงสร้างการบริหารงานของมหาวิทยาลัย โดยทำหน้าที่บริหารงานแบบเบ็ดเสร็จ มีคณาจารย์ที่เป็นผู้สอนในสังกัดทำหน้าที่สอนเฉพาะรายวิชาศึกษาทั่วไป
- ด้านการพัฒนาหลักสูตร ในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาศึกษาทั่วไปครั้งต่อไป มหาวิทยาลัยควรมีการทบทวนทั้งในด้านชื่อรายวิชา จำนวนรายวิชา คำอธิบายรายวิชา รายละเอียดของรายวิชาอื่นๆ และมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่จะกำหนดไว้ในรายวิชา

ปัทมาสน์ บุญทรง (2555) ศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตามความคิดเห็นของนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์โดยรวม และในแต่ละด้านว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตาม นักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาที่ต่างกันมีความคิดเห็นในแต่ละด้านแตกต่างกัน และนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่างกันมีความคิดเห็นในแต่ละด้านไม่เท่ากัน

สุภาพ ฦ นคร และจินตนา กนกปาน (2551) ศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรพ.ศ.2548) ที่ส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2549 พบว่า ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ตามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีโดย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การจัดรายวิชาศึกษาทั่วไปอย่างหลากหลาย การกำหนดสัดส่วนหน่วยกิต การเรียนวิชาศึกษาทั่วไปที่เสริมสร้างที่เสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ส่วนด้านเนื้อหาตามความเห็นของนักศึกษาพบว่าทุกรายวิชาในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี โดยนักศึกษาเห็นว่าวิชาศึกษาทั่วไปเป็นวิชาที่มีเนื้อหาดี สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ แต่บางรายวิชาต้องพัฒนาปรับแก้เนื่องจากมีเนื้อหามากเกินไป ซ้ำซ้อนและเข้าใจยาก

นันทนธร บรรจบปรุ (2561) ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะการเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 และศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรจากความคิดเห็นของนิสิตชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2559 มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พบว่านิสิตที่เรียนหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะการเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ในรายวิชา ศิลปะและความคิดสร้างสรรค์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนหลักสูตรดังกล่าวสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สุนิสา อ่อนตา และถนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข (2558) ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการสำนักวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยขอนแก่นในทศวรรษหน้า ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านการวางแผน สำนักวิชาศึกษาทั่วไปควรมีการพัฒนาหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่มีความหลากหลายในเรื่องอาเซียน เรื่อง ศตวรรษที่ 21 ที่เป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาอาเซียนการพัฒนาแบบการสอนให้มีความหลากหลายทันสมัยเข้ากับเหตุการณ์ปัจจุบัน มีการส่งเสริมให้บุคคลภายนอกมีส่วนร่วมในการจัดทําหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป การสนับสนุนให้คณะได้จัดทำหลักสูตรศึกษาทั่วไปเพื่อลดความซ้ำซ้อนรายวิชาและบูรณาการแต่ละศาสตร์ให้มีความเหมาะสม การวางแผนให้ผู้ใช้บัณฑิตมีส่วนร่วมในการประเมินหลักสูตร มีการพัฒนาอาจารย์อย่างต่อเนื่องด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ การมีระบบการคัดสรรอาจารย์ผู้สอนที่ตรงตามวิชาที่สอนที่ชัดเจน มีการวางแผนแลกเปลี่ยนบุคลากรสายสนับสนุนร่วมกับคณะ นักศึกษาในภูมิภาคร่วมกับเครือข่ายในภูมิภาค

2. ด้านการจัดองค์การ การจัดโครงสร้างองค์การแบบยืดหยุ่น การบริหารงานแบบแนวราบเพื่อกระจายอำนาจ มีการกำหนดข้อกำหนดการจ้าง (TOR) ที่ชัดเจน มีการวิเคราะห์ภาระงานเพื่อพัฒนาบุคลากรของหน่วยงาน มีจุดการให้บริการนักศึกษาแบบ ONE STOP SERVICE มีการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้งานร่วมกันและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างคณะ

3. ด้านการนำองค์การ ผู้บริหารงานสำนักวิชาศึกษาทั่วไปในอนาคตควรเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการศึกษาทั่วไป บริหารงานแบบเต็มเวลา ผู้บริหารควรมีทักษะด้านประสานสัมพันธ์ ทักษะในด้านการคิด (Thinking skills) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง สามารถสนับสนุนให้อาจารย์และบุคลากร ให้มีโอกาสนในการพัฒนาในวิชาชีพ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้อาจารย์ บุคลากรตลอดจนผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับหน่วยงานภายนอก สนับสนุนให้มีการวิจัยเป็นฐานในการพัฒนาผู้เรียน และควรมีวาระในการดำรงตำแหน่ง

4. ด้านการควบคุม ผู้บริหารสำนักวิชาศึกษาทั่วไปเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องซึ่งมีส่วนร่วมในการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาล และการประกันคุณภาพขององค์กร

สมิทธิรักษ์ จันทักษ์ (2560) ศึกษาการพัฒนาแบบการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป วิทยาลัยดุสิตธานี กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาแนวทางการสอนวิชาศึกษาทั่วไปในสถาบันอุดมศึกษาไทย พบว่า การสอนวิชาศึกษาทั่วไปควรมีรูปแบบการสอนแบบบูรณาการ ที่มุ่งเน้นการสอนเชื่อมโยงความรู้ของแต่ละวิชากับชีวิตประจำวัน มุ่งศึกษาการเข้าใจตัวเอง การเข้าใจผู้อื่น การเข้าใจสังคม/สิ่งแวดล้อม ความสามารถในการปรับตัว และการพัฒนาตัวเองทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ และชีวิตประจำวัน และพบปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปสำเร็จ มีจำนวน 2 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านการเรียนการสอน ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไป กิจกรรม วิธีการสอน และรูปแบบการสอนแบบบูรณาการ และปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ บรรยากาศสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการบริหารจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

2. รูปแบบการสอนวิชาศึกษาทั่วไป วิทยาลัยดุสิตธานี ที่วิจัยและพัฒนาขึ้น เรียกว่า “GE DTC Model” มี 7 องค์ประกอบสำคัญคือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาการสอน 4) วิธีการสอน 5) ขั้นตอนการสอน 6) สื่อการสอน และ 7) การประเมินผล ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอนวิชาศึกษาทั่วไป วิทยาลัยดุสิต

ธานี ที่พัฒนาขึ้นในชั้นเรียนกับนักศึกษา จากการหาแบบประเมินผลผู้เรียน พบว่า กลุ่มทดลองมีความรู้วิชาศึกษาทั่วไปหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการสอนวิชาศึกษาทั่วไป วิทยาลัยดุสิตธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คณะกรรมการรายวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดกล่าวไว้ในรายงาน Report of the Task Force on general Education, Harvard University (2007) ของคณะกรรมการว่ารายวิชาศึกษาทั่วไปมุ่งเน้นให้บัณฑิตนำความรู้ที่ได้จากร่วมมหาวิทยาลัยทั้งใน และนอกห้องเรียน ไปประยุกต์ใช้ในบริบทของชีวิตในอนาคตซึ่ง สามารถสรุปได้ว่ารายวิชาศึกษาทั่วไปเป็น “รายวิชาชีวิต” รายวิชาศึกษาทั่วไปเน้นการตระหนักรู้ของผู้เรียนเกี่ยวกับความเป็นมนุษย์ และความเป็นธรรมชาติของโลกที่ตนเองอยู่อาศัย ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ตนเอง คิดทบทวนเรื่องความเชื่อ และทางเลือกต่าง ๆ สามารถวิจารณ์ข้อสันนิษฐาน และแรงกระตุ้นในรูปแบบต่างๆ ผู้เรียนจะมีโอกาสเรียนรู้การแก้ปัญหาโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ เข้าใจโลกรอบๆ ตัว และมีความรอบรู้ในประเด็นต่างๆ ทั้งในระดับบุคคล วิชาชีพ และสังคม (Faculty of Arts and Sciences, 2007)

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้ยกตัวอย่างมาข้างต้น จะเห็นว่าสถาบันอุดมศึกษาทั้งในประเทศ และต่างประเทศ มีความตื่นตัวต่อการจัดหลักสูตรและรายวิชาในหมวดศึกษาทั่วไป รวมถึงการวิจัยเพื่อปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี ให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับสถานการณ์ในโลกยุคปัจจุบัน ส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของแต่ละสถาบัน เสริมทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 จะจัดให้รายวิชาในหมวดศึกษาทั่วไปมีเนื้อหา สารวิชา และรูปแบบการเรียนการสอนตรงตามความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาต้นแบบการศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยสยาม” ครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสม โดยใช้การวิจัยเอกสาร การวิจัยเชิงสำรวจ และการสนทนากลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการวิจัย โดยมีรายละเอียดในเรื่องการวิจัยเอกสาร การวิจัยเชิงสำรวจ และการสนทนากลุ่ม โดยมีการกำหนดประชากร การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

3.1 การวิจัยเอกสาร

การวิจัยเอกสาร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดหลักสูตรและรายวิชาในหมวดศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย จำนวน 9 สถาบัน และมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ จำนวน 7 สถาบัน รวมทั้งสิ้น 16 สถาบัน ประกอบด้วย

- 1) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 3) มหาวิทยาลัยมหิดล
- 4) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 5) มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
- 6) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- 7) มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- 8) มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
- 9) สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์
- 10) University of New South Wales ประเทศออสเตรเลีย
- 11) Harvard University ประเทศสหรัฐอเมริกา
- 12) University of Missouri ประเทศสหรัฐอเมริกา
- 13) Stanford University ประเทศสหรัฐอเมริกา
- 14) Tsinghua University ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน
- 15) National University of Singapore ประเทศสิงคโปร์
- 16) Nanyang Technological University ประเทศสิงคโปร์

3.2 การวิจัยเชิงสำรวจ

การวิจัยเชิงสำรวจมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษา คณาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป และอาจารย์ผู้ฝึกสอนหลักสูตร

3.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1.1 นักศึกษา

จากสถิติของสำนักทะเบียนและวัดผลมหาวิทยาลัยสยาม พบว่าในปีการศึกษา 2559 ภาคการศึกษา ที่ 1 มีนักศึกษาปริญญาตรีภาคปกติรวม 9,039 คน จำแนกเป็นชั้นปีที่ 1 จำนวน 1,757 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 2,130 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 2,063 คน ชั้นปีที่ 4 จำนวน 2,150 คน ชั้นปีที่ 5 จำนวน 47 คน ชั้นปีที่ 6 จำนวน 50 คน และชั้นอื่นๆ อีก 1,222 คน หากนับจำนวนนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 จึงคิดเป็นจำนวน 8,100 คน เมื่อใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5 % และระดับความเชื่อมั่น 95 % โดยการสุ่มแบบง่ายจะใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 367 คน และเพื่อป้องกันความผิดพลาดจากการตอบแบบสอบถามอย่างไม่สมบูรณ์จึงได้ทำการสำรองแบบสอบถามเพิ่มอีก 73 ชุด รวมแบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็น รายวิชา และการบริหารวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับนักศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 440 ชุด

3.2.1.2 คณาจารย์ผู้สอน และผู้รับผิดชอบหลักสูตร

จากสถิติของสำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสยาม พบว่ามีคณาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษา ทั่วไปจำนวน 44 คน และคณาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรระดับปริญญาตรี จำนวน 179 คน รวม 223 คน เมื่อใช้ ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5 % และระดับความเชื่อมั่น 95 % โดยการสุ่มแบบง่ายจะใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 142 คน และเพื่อป้องกันความ ผิดพลาดจากการตอบแบบสอบถามอย่างไม่สมบูรณ์จึงได้ทำการสำรองแบบสอบถามเพิ่มอีก 18 ชุด รวม แบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็น รายวิชา และการบริหารวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับ คณาจารย์ผู้สอน และผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวนทั้งสิ้น 160 ชุด

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

3.2.2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร เพื่อกำหนด ขอบเขต และเนื้อหาของแบบทดสอบ จะได้มีความชัดเจนตามความมุ่งหมายการวิจัย

3.2.2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ศึกษาจากตำรา เอกสาร บทความ วิทยุ หลักการและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตของการวิจัย และสร้างเครื่องมือวิจัย ให้ครอบคลุมความมุ่งหมายของการ วิจัย

3.2.2.3 นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด ประกอบด้วย

- 1) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็น รายวิชาและการบริหารวิชาศึกษาทั่วไป สำหรับนักศึกษา แบ่งเป็น 3 ตอน
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา
 - ตอนที่ 2 ทักษะจำเป็นและหัวข้อใหม่ที่ควรเปิดสอนในหมวดศึกษาทั่วไป
 - ตอนที่ 3 การบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไป
- 2) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็น รายวิชาและการบริหารวิชาศึกษาทั่วไป สำหรับผู้รับผิดชอบหลักสูตรและผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไป แบ่งเป็น 3 ตอน
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไป

ตอนที่ 2 ทักษะจำเป็นและหัวข้อใหม่ที่ควรเปิดสอนในหมวดศึกษาทั่วไป

ตอนที่ 3 การบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไป

ทั้งนี้แบบสอบถามประกอบด้วยข้อคำถามแบบเลือกตอบ คำตอบแบบประเมินค่า (rating scale) และคำถามปลายเปิด

3.2.2.4 นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้คณะกรรมการการจัดทำต้นแบบหลักสูตรศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยสยาม พิจารณาตรวจสอบ และขอคำแนะนำในการแก้ไข ปรับปรุงเพื่อให้อ่านแล้วมีความเข้าใจง่าย และชัดเจนตามความมุ่งหมายของการวิจัย

3.2.2.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่าง ช่วงวันที่ 13-17 มีนาคม 2560 ดังนี้

- 3) นำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็น รายวิชา และการบริหารวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับนักศึกษา ให้นักศึกษามหาวิทยาลัยสยาม ระดับปริญญาตรี จำนวน 33 คน ให้คะแนนความคิดเห็นแต่ละข้อ รวมทั้งสิ้น 110 ข้อ
- 4) นำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็น รายวิชา และการบริหารวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับผู้บริหารและผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไป ให้ผู้บริหารและผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยสยาม จำนวน 10 คน ให้คะแนนความคิดเห็นแต่ละข้อ รวมทั้งสิ้น 110 ข้อ
- 5) ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยวัดค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลที่ได้พบว่าแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็น รายวิชา และการบริหารวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับนักศึกษา มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.946 และแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็น รายวิชา และการบริหารวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับผู้บริหารและผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไป มีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.956 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ นี้มีความเชื่อมั่นสูง

3.2.2.6 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ในข้อ 3.2.1 โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาระหว่างวันที่ 23 - 30 มีนาคม 2560 และเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณาจารย์ผู้สอน และผู้รับผิดชอบหลักสูตร 3 ครั้ง ครั้งที่ 1 ช่วง 23 มีนาคม ถึง 4 เมษายน 2560 ครั้งที่ 2 ช่วง 19 - 21 เมษายน 2560 และครั้งที่ 3 ช่วง 24 - 28 เมษายน 2560 รวมแบบสอบถามสำหรับนักศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 440 ชุด และแบบสอบถามสำหรับคณาจารย์ผู้สอน และผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวนทั้งสิ้น 160 ชุด

3.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติพื้นฐาน รวมทั้งการหาค่าเฉลี่ย และค่าความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็น และจัดลำดับความต้องการจำเป็น ซึ่งเป็นกระบวนการประเมินเพื่อกำหนดความแตกต่างของสภาพที่เกิดขึ้นกับสภาพที่ควรจะเป็นโดยใช้ Priority Needs Index (PNI) และ Modified Priority Needs Index (PNI modified) โดยคำนวณได้จาก

$$PNI = (I - D) \times I$$

$$PNI \text{ modified} = (I - D) / D$$

เมื่อ I = Mean of desirable GC characteristics in students (Importance)
 D = Mean of current GC characteristics in students (Degree of success)
 (สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

ทั้งนี้ จะจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยการพิจารณาค่า $PNI_{Modified}$ ก่อน แต่ถ้าค่า $PNI_{Modified}$ เท่ากันจะพิจารณาค่า PNI แทน

3.3 การสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยจะจัดการสนทนากลุ่ม 1 ครั้งเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2560 เวลา 13.00-17.30 น. เพื่อระดมความคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั่วไป โดยผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยในข้อ 3.1 และ 3.2 เพื่อเป็นแนวทางพิจารณาการพัฒนาต้นแบบหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่เหมาะสม สำหรับมหาวิทยาลัยสยาม

บุคคลที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการจำนวน 2 คน คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ ศุภพิทยากุล ผู้เชี่ยวชาญด้านศึกษาทั่วไปจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศศิธร สุวรรณเทพ ผู้อำนวยการสำนักศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ผู้ใช้บัณฑิต 1 คน คือ คุณสุกิจ อุทินทุ อดีตรองประธานกรรมการกลุ่มบริษัทไมเนอร์ คณาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ประจำหลักสูตรผู้บริหาร และผู้แทนนักศึกษาระดับปริญญาตรี รวมมีผู้เข้าร่วมการประชุมทั้งสิ้น 26 คน

ประเด็นการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย

- 3.3.1 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยสยาม
- 3.3.2 การพัฒนาการศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยสยาม
 - 3.3.2.1 เป้าหมายการเรียนการสอนหมวดการศึกษาทั่วไป
 - 3.3.2.2 รายวิชาที่จะช่วยพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์
(พิจารณาจากทักษะจำเป็นและหัวข้อใหม่ที่ควรเปิดสอน)
 - 1) รายวิชาที่ควรเปิดใหม่
 - 2) รายวิชาที่ควรปรับปรุง
 - 3) รายวิชาที่ควรกำหนดให้นักศึกษาเรียนทุกคน
- 3.3.3 การบริหารจัดการศึกษาทั่วไป (พิจารณาสภาพปัญหาจากการสำรวจ)
 - 3.3.3.1 วิธีการเรียนการสอน
 - 3.3.3.2 การพัฒนาผู้สอน
 - 3.3.3.3 การปรับโครงสร้างหมวดศึกษาทั่วไป

บทที่ 4 ผลการวิจัย

4.1 ผลการวิจัยเอกสาร: การจัดการศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

จากการวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดหลักสูตร และรายวิชาในหมวดศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย จำนวน 9 สถาบัน โดยเป็นสถาบันการศึกษาของรัฐจำนวน 6 สถาบัน คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และสถาบันการศึกษาของเอกชนจำนวน 3 สถาบัน คือ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ โดยสามารถนำเสนอประเด็นในการศึกษาทั้งสิ้น 7 ประเด็น คือ

- 1) นโยบาย/วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย
- 2) จุดหมาย/เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนการศึกษาทั่วไป
- 3) การบริหารจัดการ/หน่วยงานที่รับผิดชอบ
- 4) โครงสร้าง (การแบ่งประเภทหมวดวิชา/บังคับ/เลือก/จำนวนหน่วยกิต)
- 5) รายวิชาที่มีสอดคล้องกับนโยบาย/เป้าหมายของการศึกษาทั่วไปที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร
- 6) รายวิชาที่น่าสนใจ
- 7) คำอธิบายรายวิชาที่น่าสนใจ

มีรายละเอียดของประเด็นต่างๆจำแนกตามสถาบัน ดังนี้

4.1.1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (Chulalongkorn University - General Education, 2560)

4.1.1.1 นโยบาย/วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย

ปณิธาน : มีความรู้ลึก รู้รอบ และกอปรด้วยคุณธรรม

วิสัยทัศน์ : มหาวิทยาลัยแห่งชาติในระดับโลกที่สร้างสรรค์องค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อสร้างเสริมสังคมไทยสู่การพัฒนาที่สร้างสรรค์

พันธกิจ : สร้างบัณฑิตที่มีความสามารถด้านวิชาการ มีทักษะทันสมัย มีจิตสาธารณะ และมีความเป็นผู้นำ บุคลิก บูรณาการองค์ความรู้ สร้างสรรค์นวัตกรรมด้านการเรียน การสอน และวิจัย สร้างผลงานวิชาการและวิจัยในระดับนานาชาติ นำความรู้ไป ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศและสังคมไทยอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์หลัก 4 ด้าน :

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : สร้างคน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : สร้างสรรค์ องค์ความรู้และนวัตกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : สร้างเสริมสังคมไทย

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : ก้าวไกล ในสังคมโลก

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ : “บัณฑิตจุฬาฯ เป็นผู้ที่มีคุณค่าของสังคมโลก” คือ มีความรู้ มีคุณธรรม คิดเป็น ทำเป็น ใฝ่รู้และรู้จักวิธีการเรียนรู้ มีภาวะผู้นำ มีสุขภาพะ มีจิตอาสาและสำนึกสาธารณะ และดำรงความเป็นไทยในกระแสโลกาภิวัตน์

4.1.1.2 จุดหมาย/เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนการศึกษาทั่วไป

หมวดวิชาศึกษาทั่วไปส่งเสริม และพัฒนาหลักสูตร และการเรียนการสอนวิชาการศึกษาทั่วไปของจุฬาฯ ให้นิสิตมีความรู้รอบ รู้กว้าง กอปรด้วยคุณธรรมตามปณิธานของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มุ่งสร้างบัณฑิตให้เป็นผู้ที่

- 1) มีความรู้กว้างในวิชาพื้นฐานหลายสาขาวิชา และสามารถนำความรู้มาประมวลเป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม
- 2) มีบุคลิกภาพดี มีคุณธรรม และจิตใจดี ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และมีความรับผิดชอบต่อสังคม
- 3) รู้ลักษณะของธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เข้าใจปัญหาและการเมืองที่สำคัญ เพื่อที่จะมีส่วนช่วยในการตัดสินใจและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
- 4) มองเห็นความสัมพันธ์ของปัญหาต่างๆ สามารถปรับตัว และแก้ปัญหาได้ด้วยวิถีทางปัญญา
- 5) รู้จักคิดวิเคราะห์และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม

4.1.1.3 การบริหารจัดการ/หน่วยงานที่รับผิดชอบ

การบริหารจัดการหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะมีศูนย์การศึกษาทั่วไปเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ

4.1.1.4 โครงสร้าง (การแบ่งประเภทหมวดวิชา/บังคับ/เลือก/จำนวนหน่วยกิต)

กำหนดเป็น 5 กลุ่มวิชา ดังนี้

- 1) มนุษยศาสตร์
- 2) สังคมศาสตร์
- 3) วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์
- 4) สหศาสตร์
- 5) ภาษาต่างประเทศ

โดยมีเงื่อนไข คือ จะต้องเรียนไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และต้องเป็นรายวิชาศึกษาทั่วไป ที่มีรหัสรายวิชานอกคณะที่นิสิตสังกัด ต้องมีวิชาที่อยู่ในกลุ่ม มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ และสหศาสตร์ ทุกกลุ่มๆ ละอย่างน้อย 3 หน่วยกิต โดยไม่มีข้อยกเว้น (รวม 12 หน่วยกิต) ต้องเรียนวิชาในกลุ่มภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) อย่างน้อย 6 หน่วยกิต (รวม 6 หน่วยกิต) และเลือกเรียนวิชาอื่นๆ ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปอีก 12 หน่วยกิต ตามคณะ/หลักสูตรกำหนด (รวม 12 หน่วยกิต)

4.1.1.5 รายวิชาที่มีสอดคล้องกับนโยบาย/เป้าหมายของการศึกษาทั่วไปที่กำหนดไว้ หรือไม่ อย่างไร

วิชาบังคับของหลักสูตรฉบับ พ.ศ. 2559 มีทั้งหมด 3 วิชา รวม 9 หน่วยกิต ประกอบด้วยรายวิชา 9001103 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (3 หน่วยกิต) 9001301 อยุธยาศึกษา (3 หน่วยกิต) และ 9001408 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน (3 หน่วยกิต) ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนการศึกษาทั่วไป ที่กำหนดไว้ คือ เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้กว้างในวิชาพื้นฐานหลายสาขาวิชา และสามารถนำความรู้มาประมวลเป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม มีบุคลิกภาพดี มีคุณธรรม และจิตใจดี ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และมีความรับผิดชอบ ต่อสังคม รู้ลักษณะของธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เข้าใจปัญหา และการเมืองที่สำคัญเพื่อที่จะมีส่วนช่วยในการตัดสินใจและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มองเห็นความสัมพันธ์ของปัญหาต่างๆ สามารถปรับตัว และแก้ปัญหาได้ด้วยวิธีทางปัญญา และรู้จักคิดวิเคราะห์และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม

4.1.1.6 รายวิชาที่น่าสนใจ

กลุ่มมนุษยศาสตร์

- 2541152 การแก้ปัญหาเชิงวิพากษ์และสร้างสรรค์ 3(1-4-4)
- 2502291 การออกแบบในชีวิตประจำวัน 3(3-0-6)
- 2200330 พระไตรปิฎกกับวิถีชีวิต 3(3-0-6)
- 9001208 ชีวิตและความตาย 3(3-0-6)

กลุ่มสังคมศาสตร์

- 2604362 การเงินส่วนบุคคล 3(3-0-6)
- 2541160 การสร้างสรรค์ในวิถีชีวิตเมือง 3(3-0-6)
- 2110191 การคิดเชิงนวัตกรรม 3(3-0-6)
- 9001313 เงิน เงิน เงิน 3(3-0-6)

กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์

- 3600207 การดำรงชีวิตอย่างผาสุก 3(3-0-6)
- 3200110 ท่องไปในร่างกายมนุษย์ 3(3-0-6)
- 3700113 โลหิต : หยาดแห่งชีวิต 3(3-0-6)

กลุ่มวิชาสหศาสตร์

- 0201283 การตายอย่างมีคุณภาพ 3(3-0-6)
- 0201111 ชีวิตติดปัญญา 3(3-0-6)
- 2104181 ปัจจัยมนุษย์และการยศาสตร์ในชีวิตประจำวัน 3(3-0-6)

4.1.1.7 คำอธิบายรายวิชาที่น่าสนใจ

- 1) 2541152 การแก้ปัญหาเชิงวิพากษ์และสร้างสรรค์ 3(1-4-4) ภาพรวมของปัญหาของมนุษยชาติตั้งแต่ปัญหาในชีวิตประจำวันถึงปัญหาระดับโลก เน้นการแก้ปัญหาในการออกแบบและการวางแผน ประเภทและธรรมชาติของปัญหา การค้นหา

- ปัญหา การนิยามปัญหา และกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะคิดที่ดีต่อการแก้ปัญหา การประสานความคิดสร้างสรรค์และการคิดเชิงวิพากษ์ในกระบวนการแก้ปัญหา การพัฒนาทักษะ การแก้ปัญหาจากการทำโครงการปฏิบัติการและกรณีศึกษา
- 2) 9001208 ชีวิตและความตาย 3(3-0-6) ความหมายและกำเนิดของชีวิต ชีวิตที่ดี ในทัศนะของจริยศาสตร์ จุดมุ่งหมายของชีวิต ความหมายและธรรมชาติของความตาย ภาวะใกล้ตาย การรับมือกับความตาย และชีวิตหลังความตาย
 - 3) 9001313 เงิน เงิน เงิน 3(3-0-6) การตรวจสอบสุขภาพการเงิน วางแผนการเงิน การสร้างฝันเป็นจริงด้วยแผนการเงิน ฉลาดหา ฉลาดใช้ บนความจำเป็นและความต้องการ จดบันทึกเพื่อควบคุมและความมั่งคั่ง การสะสมสร้างสุข เงินทำงานแทนคุณ ชีวิตอบอุ่นปั่นปลาย
 - 4) 0201283 การตายอย่างมีคุณภาพ 3(3-0-6) ความหมายและความสำคัญของความตาย ภาวะใกล้ตายและการตายอย่างมีคุณภาพ ความเชื่อและแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องความตายและภาวะใกล้ตาย คุณภาพชีวิตและการประเมินคุณภาพชีวิต การดำเนินชีวิตกับการตายอย่างมีคุณภาพ พิธีกรรมและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการตาย การจัดการกับอารมณ์ในการเผชิญความตายและการเตรียมตัวก่อนตาย และการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและมีคุณภาพ
 - 5) 0201111 ชีวิตติดปัญญา 3(3-0-6) ชีวิตคืออะไร ต้องการอะไร เพื่ออะไร เกิดมาทำไม ชั้นตอนของชีวิต 4 ช่วง การหลีกเลี่ยงอบายมุขซึ่งเป็นทางแห่งความเสื่อม วิธีปฏิบัติที่ถูกต้องในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม หลักการเลือกคู่ครอง หลักการครองชีวิตฆราวาสและครอบครัว หลักการพัฒนามนุษย์ หลักการดำเนินชีวิตเพื่อสร้างสุขในทุกมิติ กลวิธีเผชิญความแก่ ความเจ็บ และความตาย วิธีชีวิตที่ทำให้เป็นผู้มีอายุยืน
 - 6) 2104181 ปัจจัยมนุษย์และการยศาสตร์ในชีวิตประจำวัน 3(3-0-6) ประวัติความสำคัญ และหลักการของปัจจัยมนุษย์และการยศาสตร์ ชีตจำกัดด้านความสามารถของมนุษย์ พฤติกรรมมนุษย์กับพื้นฐานของการรู้คิดและการตอบสนอง ปัจจัยด้านอายุและเพศ วิธีการประเมินและแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน การเลือกใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ และสินค้าต่างๆ รวมทั้งท่าทางและการเคลื่อนไหวในกิจกรรมในชีวิตประจำวัน เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต คำแนะนำสำหรับการศึกษาต่อในชั้นสูง

4.1.2 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (กองบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2560)

4.1.2.1 นโยบาย/วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย

วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คือ สร้างผู้นำ ด้วยการศึกษาระดับโลก โดยมีพันธกิจหลัก 4 ข้อ คือ 1) จัดการศึกษา เผยแพร่ความรู้ ส่งเสริมและพัฒนาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง 2) สร้างงานวิจัย และองค์ความรู้ 3) ให้บริการทางวิชาการ และวิชาชีพแก่สังคม และ 4) ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ศาสนา ศิลปกรรม ภูมิปัญญา ส่งเสริมและพัฒนาวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง โดยกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ไว้ ดังนี้

- 1) มีธรรมประจำจิต
 - มีความซื่อสัตย์ และเป็นธรรม
 - มีวินัย และรู้จักกาลเทศะ
 - มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม
 - มีน้ำใจ และเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
 - รู้จักใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและมีความสุข
 - มีจริยธรรมวิชาชีพ และในการประกอบอาชีพ
- 2) มีความรู้
 - มีความรู้ และทักษะในสาขาวิชาที่ศึกษา
 - มีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และรู้รอบเพื่อเชื่อมโยงกับสังคม
 - มีความรู้ และทักษะในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 3) มีความสามารถในการทำงาน
 - การทำงานร่วมกับผู้อื่น
 - ความสามารถในการจัดการ วิเคราะห์และแก้ปัญหา
 - สามารถบูรณาการความรู้เพื่อใช้ในการทำงาน
 - ความสามารถในการสื่อสาร
 - วุฒิภาวะทางอารมณ์ ความสามารถในการปรับตัวและมีความอดทน
 - ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
 - ใฝ่รู้ ติดตามและเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
 - ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี
 - การคิดในเชิงบวก
 - ความเป็นผู้นำ
- 4) ความเป็นธรรมศาสตร์
 - เคารพสิทธิของผู้อื่นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข
 - กล้าทำ กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้องดีงามและเรียกร้องเพื่อความเป็นธรรมของสังคม
 - การมีหน้าที่เป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย
 - ดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ

4.1.2.2 จุดหมาย/เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนการศึกษาทั่วไป

หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning และ Service Learning ซึ่งผู้เรียนต้องออกแรงในการคิด วิเคราะห์ ค้นคว้า โดยอาจารย์ผู้บรรยายเป็นผู้จุดประกาย สร้างแรงบันดาลใจ ผ่านกิจกรรม กรณีศึกษา ให้นักศึกษาฝึกคิด วิเคราะห์ ค้นคว้า การ

สังเคราะห์ อย่างสร้างสรรค์ รวมถึงการนำเสนองาน การทำงานเป็นทีม เพื่อให้นักศึกษาที่ได้ศึกษาวิชาศึกษาทั่วไป มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ให้ผู้เรียนมีลักษณะเป็นผู้นำ ก้าวทันโลกยุคปัจจุบัน ภายใต้ 3 เสาหลัก ได้แก่ ทันโลก ทันสังคม (Global Mindset) ทักษะชีวิตทางสังคม สนุกหิวใจ, สุขภาพกายใจ (Soft Skills), และจิตวิญญาณธรรมศาสตร์ มีประชาธิปไตย เสรีภาพ เป็นธรรม จิตอาสา (Spirit of Thammasat) อันจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษา ก่อนสำเร็จการศึกษาออกไปเป็นบัณฑิตเพื่อรับใช้สังคมต่อไป

4.1.2.3 การบริหารจัดการ/หน่วยงานที่รับผิดชอบ

การบริหารจัดการ/หน่วยงานที่รับผิดชอบหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์นั้น ไม่มีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร เพราะเป็นเพียงส่วนหนึ่งของหลักสูตรระดับปริญญาตรี แต่ในทางปฏิบัติรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ จะทำหน้าที่เสมือนอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร โดยมีกองบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทำหน้าที่บริหาร และประสานงานการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป และมีคณะวิชาทำหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละรายวิชา

4.1.2.4 โครงสร้าง (การแบ่งประเภทหมวดวิชา/บังคับ/เลือก/จำนวนหน่วยกิต)

โครงสร้างหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

- 1) ส่วนที่ 1 จำนวน 21 หน่วยกิต เป็นหลักสูตรกลางของมหาวิทยาลัย ที่กำหนดให้นักศึกษาทุกคนต้องเรียน ประกอบด้วย 4 หมวด คือ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ และภาษา ทั้งนี้หลักสูตรฉบับ พ.ศ. 2556 แยกเป็นวิชาบังคับ 7 วิชา 18 หน่วยกิต วิชาบังคับเลือก 1 วิชา 3 หน่วยกิต รวม 21 หน่วยกิต แต่หลักสูตรฉบับ พ.ศ. 2558 มีทั้งหมด 7 วิชา รวม 21 หน่วยกิต เป็นวิชาบังคับทั้งหมด
- 2) ส่วนที่ 2 จำนวน 9 หน่วยกิต เป็นวิชาที่แต่ละคณะเป็นผู้กำหนด ตามที่คณะเห็นว่าเหมาะสม ประกอบด้วย 6 หมวด คือ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ภาษา พละนันทรมัย และพัฒนานักศึกษาและการเสริมสร้างทักษะและประสบการณ์ โดยถ้ารวมส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 แล้วต้องไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

4.1.2.5 รายวิชาที่มีสอดคล้องกับนโยบาย/เป้าหมายของการศึกษาทั่วไปที่กำหนดไว้ หรือไม่ อย่างไร

ในส่วนวิชาบังคับของหลักสูตรฉบับ พ.ศ. 2558 มีทั้งหมด 7 วิชา รวม 21 หน่วยกิต ประกอบด้วยรายวิชา มธ.102 ทักษะชีวิตทางสังคม มธ.101 โลก อาเซียน และไทย มธ.100 พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม มธ.103 ชีวิตกับความยั่งยืน มธ.104 การคิด อ่าน เขียน อย่างมีวิจารณญาณ มธ. 105 ทักษะการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ และ มธ.106 ความคิดสร้างสรรค์และการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนการศึกษาทั่วไป ที่กำหนดไว้ คือ เพื่อให้นักศึกษาที่ได้ศึกษาวิชาศึกษาทั่วไปมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ให้ผู้เรียนมีลักษณะเป็นผู้นำ ก้าวทันโลกยุคปัจจุบัน ภายใต้ 3 เสาหลัก ได้แก่ ทันโลก ทันสังคม (Global Mindset) ทักษะชีวิตทางสังคม สนุกหิวใจ สุขภาพกายใจ (Soft Skills) และจิตวิญญาณ

ธรรมศาสตร์ มีประชาธิปไตย เสรีภาพ เป็นธรรม จิตอาสา (Spirit of Thammasat) อันจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษา ก่อนสำเร็จการศึกษาออกไปเป็นบัณฑิตเพื่อรับใช้สังคมต่อไป

4.1.2.6 รายวิชาที่น่าสนใจ

สำหรับรายวิชาในหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีรายวิชาที่น่าสนใจ คือ มธ.100 พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม มธ.104 การคิด อ่าน เขียน อย่างมีวิจารณ์ญาณ มธ.105 ทักษะการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ มธ.122 กฎหมายในชีวิตประจำวัน พท.242 การเสริมสร้างทักษะในการประกอบอาชีพ และ พท.245 นักศึกษากับการพัฒนาตน

4.1.2.7 คำอธิบายรายวิชาที่น่าสนใจ

- 1) มธ.100 พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม 3(3-0-6) ปลุกฝังจิตสำนึก บทบาท และหน้าที่ความรับผิดชอบของการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในฐานะพลเมืองโลก ผ่านกระบวนการหลากหลายวิธี เช่น การบรรยาย การอภิปรายกรณีศึกษาต่างๆ ดูงาน เป็นต้น โดยนักศึกษาจะต้องจัดทำโครงการรณรงค์ เพื่อให้เกิดการรับรู้ หรือเกิดการเปลี่ยนแปลง ในประเด็นที่สนใจ
- 2) มธ.104 การคิด อ่าน เขียน อย่างมีวิจารณ์ญาณ 3(3-0-6) พัฒนาทักษะการคิด อย่างมีวิจารณ์ญาณผ่านการตั้งคำถาม การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า พัฒนาทักษะการอ่านเพื่อจับสาระสำคัญ เข้าใจจุดมุ่งหมาย ทิศนคติ สมมติฐาน หลักฐานสนับสนุน การใช้เหตุผลที่นำไปสู่ข้อสรุปของงานเขียน พัฒนาทักษะการเขียนแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและการเขียนเชิงวิชาการ รู้จักถ่ายทอดความคิด และเชื่อมโยงข้อมูลเข้ากับมุมมองของตนเอง รวมถึงสามารถอ้างอิงหลักฐานและข้อมูลมาใช้ในการสร้างสรรค์งานเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) มธ.105 ทักษะการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ 3(3-0-6) พัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาอังกฤษโดยมุ่งเน้นความสามารถในการสนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการอ่าน เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาวิชาการในศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพของนักศึกษา
- 4) มธ.122 กฎหมายในชีวิตประจำวัน 3(3-0-6) ลักษณะทั่วไปของกฎหมาย ในฐานะที่เป็นแบบแผนความประพฤติของมนุษย์ในสังคม หลักการพื้นฐานของนิติรัฐ (rule of law) คุณค่าของกฎหมายในฐานะที่เชื่อมโยงกับหลักคุณธรรมของประชาชน ความรู้พื้นฐานในเรื่องกฎหมายเอกชน และกฎหมายมหาชนที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตยควรต้องรู้ทั้งในด้านของสิทธิ และในด้านของหน้าที่ การระงับข้อพิพาท และกระบวนการยุติธรรมของไทย หลักการใช้สิทธิ หลักการใช้และการตีความกฎหมาย โดยเน้นการศึกษาจากกรณีตัวอย่างที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน
- 5) พท.242 การเสริมสร้างทักษะในการประกอบอาชีพ 3(3-0-6) เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเสริมสร้างเจตคติที่ดีงาม รวมทั้งพัฒนาทักษะในการทำงานที่สามารถ

นำไปประยุกต์ใช้ในวิชาชีพต่างๆ ได้แก่ การสมัครงาน แรงงานสัมพันธ์ มนุษย์สัมพันธ์ การประชุมและการเขียนรายงานการประชุม การนำเสนอโครงการ หรือผลงานในรูปแบบต่างๆคุณภาพและการประเมินคุณภาพ การทำงานเป็นทีม การใช้อุปกรณ์สำนักงาน ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน เป็นต้น อันจะเป็นการส่งเสริมให้อาณาเขตเกิดความสุข และความพึงพอใจในการทำงาน

- 6) พท.245 นักศึกษากับการพัฒนาตน 2(2-0-4) การพัฒนาแบบบูรณาการของบุคลิกภาพของนักศึกษาตามอุดมคติ และปณิธานของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เพื่อก่อให้เกิดคุณภาพทางจริยธรรม ทักษะในการดำเนินชีวิต มนุษย์สัมพันธ์ การรู้จักตนเอง การแก้ไขปัญหาชีวิต บุคลิกภาพทางกาย จิตใจ และความคิด การมีความเคารพนับถือในตัวเอง โดยสรุปแล้วต้องการช่วยพัฒนานักศึกษาสู่การเป็น “คนดีที่มีความสุข” และเป็น “มนุษย์ที่ใส่ใจเรียนรู้ เข้าใจ รักผู้อื่น และรักตัวเอง” (มีการฝึกภาคปฏิบัตินอกสถานที่)

4.1.3 มหาวิทยาลัยมหิดล (กองบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล, 2560)

4.1.3.1 นโยบาย/วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย

ปรัชญา: ความสำเร็จที่แท้จริงอยู่ที่การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
เพื่อประโยชน์สุขแก่มวลมนุษยชาติ

วิสัยทัศน์: มหาวิทยาลัยมหิดลมุ่งมั่นที่จะเป็นมหาวิทยาลัยระดับโลก

พันธกิจ: สร้างความเป็นเลิศทางด้านสุขภาพ ศาสตร์ ศิลป์ และนวัตกรรม

บนพื้นฐานของคุณธรรม เพื่อสังคมไทย และประโยชน์สุขแก่มวลมนุษยชาติ

4.1.3.2 จุดหมาย/เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนการศึกษาทั่วไป

เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ที่ 2 : การสร้างการศึกษาเพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformative Education) เพื่อพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้จากการเน้นเนื้อหาวิชาการไปสู่การพัฒนาทักษะของบัณฑิต (Competency Based) การทำงานเป็นทีม (Teamwork) และเพื่อพัฒนาเนื้อหาหมวดวิชาศึกษาทั่วไปให้ครอบคลุมทุกสหสาขาวิชา (Multidisciplinary)

4.1.3.3 การบริหารจัดการ/หน่วยงานที่รับผิดชอบ

การบริหารจัดการหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยมหิดล มีมหาวิทยาลัย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล และคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ดูแลกลุ่มวิชาแกนของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยมีกองบริหารการศึกษา สำนักงานอธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชาโดยตำแหน่ง ส่วนวิชาอื่นๆ มีคณะวิชาเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชา

4.1.3.4 โครงสร้าง (การแบ่งประเภทหมวดวิชา/บังคับ/เลือก/จำนวนหน่วยกิต)

โครงสร้างหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยมหิดล แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

- 1) ส่วนที่ 1 จำนวน 16 หน่วยกิต เป็นหลักสูตรกลางของมหาวิทยาลัย ที่กำหนดให้นักศึกษาทุกคนต้องเรียน แบ่งเป็น ศึกษาทั่วไป 7 หน่วยกิต และภาษา (จัดกลุ่มการเรียนการสอนตามผลการทดสอบภาษาอังกฤษ จำนวน 6 หน่วยกิต) รวมทั้งสิ้นจำนวน 9 หน่วยกิต
 - 2) ส่วนที่ 2 จำนวน 14 หน่วยกิต เป็นวิชาที่แต่ละหลักสูตรกำหนด ประกอบด้วย 4 หมวด คือ วิทยาศาสตร์คณิตศาสตร์ ภาษา สังคมศาสตร์มนุษยศาสตร์ และสุขภาพและนันทนาการ
- ถ้ารวมส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 แล้วต้องไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

4.1.3.5 รายวิชาที่มีสอดคล้องกับนโยบาย/เป้าหมายของการศึกษาทั่วไปที่กำหนดไว้ หรือไม่อย่างไร

ในส่วนของหลักสูตรกลางของมหาวิทยาลัย ที่กำหนดให้นักศึกษาทุกคนต้องเรียน แบ่งเป็น ศึกษาทั่วไป 7 หน่วยกิต ประกอบด้วยรายวิชา มมศท 101 การศึกษาทั่วไปเพื่อการพัฒนามนุษย์ มมศท 102 สังคมศึกษาเพื่อการพัฒนามนุษย์ มมศท 103 ศิลปวิทยาการเพื่อการพัฒนามนุษย์ และภาษา 9 หน่วยกิต ประกอบด้วยรายวิชา ศศภท 100 ศิลปะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ศศภท 103 ภาษาอังกฤษ ระดับ 1 ศศภท 104 ภาษาอังกฤษ ระดับ 2 ศศภท 105 ภาษาอังกฤษ ระดับ 3 ศศภท 106 ภาษาอังกฤษ ระดับ 4 ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนการศึกษาทั่วไป ที่กำหนดไว้ คือ การสร้างการศึกษาเพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformative Education) เพื่อพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้จากการเน้นเนื้อหาวิชาการไปสู่การพัฒนาทักษะของบัณฑิต (Competency Based) การทำงานเป็นทีม (Teamwork) และเพื่อพัฒนาเนื้อหาหมวดวิชาศึกษาทั่วไปให้ครอบคลุมทุกสหสาขาวิชา (Multidisciplinary)

4.1.3.6 รายวิชาที่น่าสนใจ

สำหรับรายวิชาในหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยมหิดล มีรายวิชาที่น่าสนใจ คือ มมศท 101 การศึกษาทั่วไปเพื่อการพัฒนามนุษย์ ศศพฐ 141 หลักการจัดการเพื่อพัฒนาตนเอง ศศพฐ 147 จิตวิทยาเพื่อชีวิตที่ดีขึ้น และ วทคณ 171 หมากล่อม

4.1.3.7 คำอธิบายรายวิชาที่น่าสนใจ

- 1) มมศท 1010 การศึกษาทั่วไปเพื่อการพัฒนามนุษย์ 3(3-0-6) ความหมาย ความสำคัญ และความสัมพันธ์ของวิชาศึกษาทั่วไปกับวิชาชีพ วิชาเฉพาะ ความเชื่อมโยงสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับคุณสมบัติของจิตใจ ความสามารถในการคิด วิเคราะห์สังเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ คุณสมบัติของบัณฑิตที่พึงประสงค์ การวิเคราะห์เหตุปัจจัยและผลกระทบของเหตุการณ์ สถานการณ์ปัญหา และการสังเคราะห์แนวทางแก้ไข ป้องกันปัญหา หรือปรับปรุงพัฒนาเหตุการณ์ สถานการณ์

เพื่อคุณประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม การประยุกต์ความรู้เพื่อเสนอแนว ทางแก้ไขปัญหากรณีศึกษา

- 2) ศศพฐ 141 หลักการจัดการเพื่อพัฒนาตนเอง 3(3-0-6) หลักการบริหารจัดการที่จะ ช่วยให้ผู้ศึกษาสามารถดูแลบริหารจัดการชีวิตการทำงานเป็นทีม และเป็นกลุ่ม สมาชิกที่มีจรรยาบรรณ และคุณธรรม คุณภาพของสังคม
- 3) ศศพฐ 147 จิตวิทยาเพื่อชีวิตที่ดีขึ้น 3(3-0-6) การเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการ มนุษย์ การปรับตัว การเข้าใจตนเอง และผู้อื่น อิทธิพลทางสังคม และสิ่งแวดล้อมที่มี ผลต่อการดำเนินชีวิต การมีสุขภาพจิตที่ดี การวางแผนชีวิต ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม
- 4) วทคณ 171 หมากล่อม 2(1-2-3) ประวัติของหมากล่อม กฎกติกาพื้นฐาน อุปกรณ์ เทคนิคการเล่น ลำดับต่างๆ ของการเล่น กลยุทธ์การเปิดการเล่น กลยุทธ์ส่วนกลาง การเล่น กลยุทธ์การจบการเล่น

4.1.4 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2560)

4.1.4.1 นโยบาย/วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย

ปรัชญา: การศึกษาคือความเจริญงอกงาม

ปณิธาน: ประชาคมวิชาการแห่งผู้มีความรู้ประจักษ์แก่ประชาชาติ และมีความประพฤติ ประดุจผู้ทรงศีล สมฐานะของผู้นำทางปัญญา

วิสัยทัศน์: เป็นองค์กรชั้นนำแห่งการเรียนรู้และวิจัยบนฐานการศึกษา คุณธรรม และการรับใช้สังคม มุ่งสร้างสรรค์นวัตกรรมสู่สากล

พันธกิจ: ผลิตและพัฒนาบุคคลที่มีคุณภาพและคุณธรรมให้แก่สังคม โดยผ่าน กระบวนการเรียนรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้ สร้างสรรค์งานวิจัย และ นวัตกรรมที่มีคุณภาพ มีประโยชน์อย่างยั่งยืนต่อสังคม ทั้งในระดับชาติ และ นานาชาติ บริการวิชาการที่มีคุณภาพ จิตสำนึกและรับผิดชอบต่อสังคม ศึกษา วิเคราะห์ และทำนุบำรุงวัฒนธรรมและศิลปะ พัฒนาระบบบริหารที่มี คุณภาพ และธรรมาภิบาล

คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

- 1) ใฝ่รู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้ทุกกลมหายใจเข้าออก ย่อมช่วยให้เราฉลาด รอบรู้ เป็น คนดี และปรับตัวได้
- 2) คิดเป็นทำเป็น ช่วยให้เราคิด พุด และทำ เป็นสิ่งเดียวกัน ไม่ใช่ดีแต่พูด
- 3) หนักเอาเบาได้ ชีวิตต้องทำงานหนัก รับผิดชอบ ท่วมทะเลเสียสละ เราจะประสบ ผลสำเร็จอย่างแน่นอน
- 4) รู้กาลเทศะ เป็นหนึ่งในวัฒนธรรมของความเป็นคนไทย กาละใด เทศะใด ที่เรา ควรกระทำ ควรพูด ควรแสดงออกอย่างเหมาะสม

- 5) เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ “มศว คือ ผู้ให้ เราจึงภาคภูมิใจในความเป็น มศว” จาคะยอมเป็นหนึ่งในปัจจัยของความเจริญงอกงามในชีวิต
- 6) มีทักษะสื่อสาร กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก มีศักยภาพในการถ่ายทอดความรู้ความสามารถ
- 7) อ่อนน้อมถ่อมตน เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญยิ่งของ “ความเป็นไทย” รวงข้าวที่มีเมล็ดเต็มแต่ยอมโน้มลงสู่ดิน รวงข้าวสาลียอมชูคอสู่ท้องฟ้า
- 8) งามด้วยบุคลิก บุคลิกภาพที่สง่างามทั้งร่างกาย พฤติกรรม จิตใจ ย่อมเป็นเสน่ห์ และบอกความเป็นตัวตนของเรา
- 9) พร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ พัฒนาสมองให้เต็มศักยภาพทั้งสองด้าน การวนเวียนอยู่ในศาสตร์ของตนเองเท่านั้น ย่อมอุดตันทางปัญญา

4.1.4.2 จุดหมาย/เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนการศึกษาทั่วไป

หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ปรับปรุง พ.ศ. 2560 มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนานิสิตให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ และมีคุณลักษณะ ดังนี้

- 1) มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกสาธารณะ และเสียสละเพื่อส่วนรวม
- 2) มีความรอบรู้ เข้าใจและเห็นคุณค่าของตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรม
- 3) มีทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
- 4) มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต คิดวิเคราะห์ได้อย่างเป็นระบบ รู้เท่าทันเทคโนโลยี
- 5) สามารถประยุกต์ความรู้และสร้างสรรค์นวัตกรรมให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
- 6) มีทักษะชีวิต เคารพวิถีประชาธิปไตย เข้าใจและสามารถปรับใช้แนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างสันติสุข

4.1.4.3 การบริหารจัดการ/หน่วยงานที่รับผิดชอบ

การบริหารจัดการหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้เป็นผู้รับผิดชอบ

4.1.4.4 โครงสร้าง (การแบ่งประเภทหมวดวิชา/บังคับ/เลือก/จำนวนหน่วยกิต)

จัดแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มวิชา ดังนี้

- 1) กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร
- 2) กลุ่มวิชาพลานามัย
- 3) กลุ่มวิชาบูรณาการ (วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี)
- 4) กลุ่มวิชาบูรณาการ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

โดยมีเงื่อนไข คือ จะต้องเรียนไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต ประกอบด้วย
วิชาบังคับ 20 หน่วยกิต

- กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร (9 หน่วยกิต)
 - กลุ่มวิชาบูรณาการ : วิทยาศาสตร์,คณิตศาสตร์,เทคโนโลยี (3 หน่วยกิต)
 - กลุ่มวิชาบูรณาการ : มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (8 หน่วยกิต)
- วิชาเลือก 10 หน่วยกิต เลือกอิสระจากรายวิชาใน 3 กลุ่มนี้
- กลุ่มวิชาพลานามัย
 - กลุ่มวิชาบูรณาการ : วิทยาศาสตร์,คณิตศาสตร์,เทคโนโลยี
 - กลุ่มวิชาบูรณาการ : มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

4.1.4.5 รายวิชาที่มีสอดคล้องกับนโยบาย/เป้าหมายของการศึกษาทั่วไปที่กำหนดไว้ หรือไม่อย่างไร

ในส่วนวิชาบังคับของหลักสูตรฉบับ พ.ศ. 2560 มีทั้งหมด 7 วิชา รวม 20 หน่วยกิต ประกอบด้วยรายวิชา มศว 111 ภาษาไทย (3 หน่วยกิต) มศว 123 ภาษาอังกฤษ (3 หน่วยกิต) มศว 124 ภาษาอังกฤษ (3 หน่วยกิต) มศว 141 ชีวิตในโลกดิจิทัล (3 หน่วยกิต) มศว 151 การศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์ (3 หน่วยกิต) มศว 161 มนุษย์ในสังคมแห่งการเรียนรู้ (2 หน่วยกิต) มศว 261 พลเมืองวิวัฒน์ (3 หน่วยกิต) สอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนการศึกษาทั่วไป ที่กำหนดไว้ คือ เพื่อให้นักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม รอบรู้ เข้าใจ เห็นคุณค่าของตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรม มีทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต คิดวิเคราะห์ได้อย่างเป็นระบบ รู้เท่าทันเทคโนโลยี สามารถประยุกต์ความรู้และสร้างสรรค์นวัตกรรมให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ตลอดจนมีทักษะชีวิต เคารพวิถีประชาธิปไตย เข้าใจและสามารถปรับใช้แนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตในสังคมพหุ วัฒนธรรมได้อย่างสันติสุข

4.1.4.6 รายวิชาที่น่าสนใจ

สำหรับรายวิชาในหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีรายวิชาที่น่าสนใจ คือ กลุ่มวิชาพลานามัย ได้แก่ มศว 247 อาหารเพื่อชีวิต 2(1-2-3) มศว 248 พลังงานทางเลือก 2(2-0-4) และกลุ่มวิชาบูรณาการ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) ได้แก่ มศว 251 ดนตรีและจิตวิญญาณมนุษย์ 2(1-2-3) มศว 255 ธรรมนุญชีวิต 2(1-2-3) มศว 264 มนุษย์ในสังคมพหุวัฒนธรรม 2(2-0-4) มศว 361 มศว เพื่อชุมชน 3(1-4-4)

4.1.4.7 คำอธิบายรายวิชาที่น่าสนใจ

- 1) มศว 255 ธรรมนุญชีวิต 2(1-2-3) ศึกษาหลักธรรมนุญชีวิต วินัยชีวิต กฎการสร้างทุนชีวิต การนำชีวิตไปสู่เป้าหมายที่ตั้งงาม หลักการปฏิบัติตนในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน และหลักการพัฒนาชีวิต โดยการวิเคราะห์และสร้างแนวทางการพัฒนาตนเองพร้อมฝึกปฏิบัติ

- 2) มศว 361 มศว เพื่อชุมชน 3(1-4-4) ศึกษาวิธีการและเครื่องมือศึกษาชุมชน กระบวนการมีส่วนร่วม โดยการบูรณาการการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมนิสิต เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจบริบทชุมชนด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม รวมทั้งเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีและเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาชุมชนอย่างมีส่วนร่วม

4.1.5 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2560)

4.1.5.1 นโยบาย/วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย

วิสัยทัศน์ (Vision)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เป็นมหาวิทยาลัยนักปฏิบัติมืออาชีพชั้นนำ

ด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมในระดับประเทศและก้าวสู่ระดับโลก

พันธกิจ (Mission)

- 1) จัดการศึกษาวิชาชีพระดับอุดมศึกษาบนพื้นฐานวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมอย่างมีคุณภาพ
- 2) สร้างงานวิจัย สิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรมและงานสร้างสรรค์ ส่งเสริมผลิตเชิงพาณิชย์และการถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
- 3) ให้บริการวิชาการที่มีแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ เพื่อการมีอาชีพอิสระและพัฒนาอาชีพ ส่งเสริมเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน
- 4) ทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- 5) จัดระบบบุคลากรจากสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงให้สนองต่อสิทธิประโยชน์บนพื้นฐานความสุขและความก้าวหน้า
- 6) จัดระบบบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและเพิ่มแนวทางการจัดการรายได้ เพื่อเอื้อต่อนโยบายหลัก

ทั้งนี้การพัฒนามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ในช่วงปี 2557-2560 มุ่งเน้นการพัฒนามหาวิทยาลัยสู่ “มหาวิทยาลัยแห่งการสร้างนักปฏิบัติมืออาชีพด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรม” ซึ่งหมายถึงมหาวิทยาลัยที่มุ่งเน้นการผลิตบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่มีความเป็นมืออาชีพ มีความเชี่ยวชาญ ชำนาญการ มีทักษะขั้นสูง มีความสามารถในการ “คิดเป็น ทำเป็น สร้างเป็น แก้ปัญหาเป็น สื่อสารเป็น” สู่ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม สนองตอบต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งเป้าหมายของการพัฒนาประกอบไปด้วยการสร้างมืออาชีพคือ บัณฑิต ผู้สอน บุคลากร และการบริหารจัดการ

4.1.5.2 จุดหมาย/เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนการศึกษาทั่วไป

ไม่พบว่ามีกำหนดเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนการศึกษาทั่วไปเป็นการเฉพาะ แต่คณะศิลปศาสตร์ซึ่งเป็นหนึ่งในสองหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบจัดการเรียนการสอนการศึกษาทั่วไปได้กำหนดปณิธาน (Determination) ไว้ประเด็นหนึ่งว่า “มุ่งมั่นจัดการศึกษาทั่วไปที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมให้แก่คณะวิชาชีพอย่างทั่วถึง” ส่วนคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งเป็นหน่วยงานหลักแห่งที่สองได้

กำหนดปณิธานของคณะฯไว้ว่า “มุ่งมั่นจัดการศึกษาวิชาชีพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีคุณภาพด้วยการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง”

4.1.5.3 การบริหารจัดการ/หน่วยงานที่รับผิดชอบ

การบริหารจัดการหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มีคณะศิลปศาสตร์ รับผิดชอบจัดการเรียนการสอนใน 5 สาขา คือ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษาตะวันตก ภาษาตะวันออก พลศึกษาและนันทนาการ และรายวิชาบูรณาการ และมีคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รับผิดชอบจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์

4.1.5.4 โครงสร้าง (การแบ่งประเภทหมวดวิชา/บังคับ/เลือก/จำนวนหน่วยกิต)

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30-36 หน่วยกิต ประกอบด้วย 5 กลุ่มวิชา ดังนี้

1) กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	6-9	หน่วยกิต
2) กลุ่มวิชาภาษา	12	หน่วยกิต
3) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์	6-12	หน่วยกิต
4) กลุ่มวิชาพลศึกษาหรือนันทนาการ	1	หน่วยกิต
5) กลุ่มวิชาบูรณาการ	5	หน่วยกิต

4.1.5.5 รายวิชาที่มีสอดคล้องกับนโยบาย/เป้าหมายของการศึกษาทั่วไปที่กำหนดไว้ หรือไม่ อย่างไร

โดยภาพรวมแล้วนับว่ารายวิชาในหมวดศึกษาทั่วไปที่จัดให้นักศึกษาเลือกมีความสอดคล้องกับนโยบายและวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องการผลิตนักปฏิบัติมีอาชีพชั้นนำ การประกอบอาชีพอิสระ และการพัฒนาอาชีพ เช่น ในกลุ่มวิชาบูรณาการ มีรายวิชาสหวิทยาการเพื่ออาชีพอิสระ ทักษะการเรียนรู้สู่ความสำเร็จ และศิลปะการดำเนินชีวิต

4.1.5.6 รายวิชาที่น่าสนใจ

สำหรับรายวิชาในหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มีรายวิชาที่น่าสนใจ คือ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ ได้แก่ 01-010-002 ภูมิปัญญาไทยเพื่อชีวิตที่พอเพียง (Thai Wisdom for Sufficiency Life) 2(2-0-4) 01-010-003 การจัดการชีวิตในสังคมยุคใหม่ (Life Management in Modern Society) 3(3-0-6) 01-110-009 การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม (Development of Social And Life Quality) 3(3-0-6) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ ได้แก่ 01-010-008 มนุษย์ในกระแสโลกาภิวัตน์ (Human in Globalization) 3(3-0-3) 01-210-008 การใช้เหตุผลและจริยธรรม 3(3-0-6) และกลุ่มวิชาบูรณาการ ได้แก่ 01-000-001 ทักษะทางสังคม (Social Skills) 3(3-0-6) 06-060-008 ศิลปะการดำเนินชีวิต (Arts of Living) 2(2-0-4) 11-110-012 การดูแลสุขภาพครอบครัว (Home Health Care) 2(1-3-3)

4.1.5.7 คำอธิบายรายวิชาที่น่าสนใจ

- 1) 01-010-002 ภูมิปัญญาไทยเพื่อชีวิตที่พอเพียง (Thai Wisdom for Sufficiency Life) 2(2-0-4) ความหมาย ขอบข่าย ความสำคัญ พัฒนาการ และกระบวนการเรียนรู้ของภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความสัมพันธ์ของภูมิปัญญาไทยกับภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาชีวิตที่พอเพียง ตัวอย่างการมีชีวิตที่พอเพียงของบุคคลในสังคมไทย
- 2) 01-010-003 การจัดการชีวิตในสังคมยุคใหม่ (Life Management in Modern Society) 3(3-0-6) ศึกษาความสัมพันธ์ในครอบครัวและชุมชน วัฒนธรรม ประเพณีกับการดำรงชีวิต การใช้จ่าย-การออมในชีวิตประจำวัน บัญชีครัวเรือน การสื่อสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์ การสร้างภูมิคุ้มกันในครอบครัวและชุมชน การจัดการความขัดแย้ง การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท กระบวนการสานเสวนา การตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม
- 3) 01-110-009 การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม (Development of Social And Life Quality) 3(3-0-6) ปรัชญาและหลักธรรมพื้นฐานในการดำรงชีวิตของบุคคล การสร้างแนวความคิดและเจตคติของตนเอง หลักธรรมในการสร้างคุณภาพชีวิต บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคคล หลักการบริหารและการพัฒนาตนเอง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม เทคนิคการครองใจคน หลักการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาวิชาชีพ
- 4) 01-010-008 มนุษย์ในกระแสโลกาภิวัตน์ (Human in Globalization) 3(3-0-6) ธรรมชาติของมนุษย์ มนุษย์กับการแสวงหาความรู้ มนุษย์กับอารยธรรมไทย การบริโภคสารนิเทศเพื่อความเป็นมนุษย์ ปัญหาสารนิเทศกับคุณภาพชีวิต ปัญหาสุขภาพจิตและการปรับตัว โลกาภิวัตน์กับปัญหาจริยธรรม
- 5) 01-210-008 การใช้เหตุผลและจริยธรรม 3(3-0-6) การคิด การอ้างเหตุผล เหตุผลที่ใช้ในชีวิตประจำวัน คุณลักษณะของเหตุผลที่ดี จริยศาสตร์คุณธรรม ลักษณะของคุณธรรม อิศรภาพกับความรับผิดชอบต่อปัญหาจริยธรรม ชีวิตที่ดีกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม
- 6) 01-000-001 ทักษะทางสังคม (Social Skills) 3(3-0-6) ความสำคัญของทักษะทางสังคม การพัฒนาสุขภาพจิตและการปรับตัว การพัฒนาบุคลิกภาพ การเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มารยาททางสังคม องค์กรและการทำงานเป็นทีม การคิดและการแก้ปัญหา ความรับผิดชอบต่อตนเองและการมีจิตสาธารณะ ตลอดจนการสร้างนิสัยในสถานประกอบการ
- 7) 06-060-008 ศิลปะการดำเนินชีวิต (Arts of Living) 2(2-0-4) การดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข ความฉลาดในการบริโภคสินค้าและบริการ การเลือกเสื้อผ้าให้เหมาะสมกับบุคลิกและโอกาส มารยาททางสังคม เทคนิคการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น จริยธรรมและศีลธรรมอันดีในชีวิตประจำวัน

- 8) 11-110-012 การดูแลสุขภาพครอบครัว (Home Health Care) 2(1-3-3) แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับสุขภาพกายและจิต เพศศึกษา ความต้องการทางด้านสุขภาพของบุคคลตามวัย การดูแลสุขภาพเบื้องต้น ทั้งในภาวะเสี่ยงต่อการเจ็บป่วย และภาวะเจ็บป่วย หลักการออกกำลังกายที่ถูกต้องตามวัย การประยุกต์ศาสตร์การแพทย์แผนไทยในการดูแลสุขภาพ

4.1.6 มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (งานวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2560)

4.1.6.1 นโยบาย/วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย

ปรัชญา: คุณธรรมนำความคิด บัณฑิตรู้รอบ มอบสุขให้สังคม บ่มเพาะจิตอาสา
ก้าวหน้าเทคโนโลยี

วิสัยทัศน์: เป็นผู้นำทางวิชาการในสาขาวิชามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์
เพื่อพัฒนาท้องถิ่นและชุมชน

พันธกิจ:

- 1) แสวงหาความจริงเพื่อสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ บนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล
- 2) ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม สำนึกในความเป็นไทย มีความรักและผูกพันต่อท้องถิ่น อีกทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน เพื่อช่วยให้คนในท้องถิ่นรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง
- 3) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในคุณค่าความสำนึกและความภูมิใจในวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ
- 4) เรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของผู้นำชุมชนผู้นำศาสนาและนักการเมืองท้องถิ่นให้มีจิตสำนึกประชาธิปไตยคุณธรรมจริยธรรมและความสามารถในการบริหารงานพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม
- 5) ประสานความร่วมมือและช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างมหาวิทยาลัยชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
- 6) ศึกษาและแสวงหาแนวทางพัฒนาเทคโนโลยีพื้นฐานและเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น
- 7) ศึกษาวิจัยส่งเสริมและสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากแนวพระราชดำริในการปฏิบัติภารกิจของคณะเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

- 1) เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในวิชาชีพ สามารถคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล สามารถนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต

- 2) มีทักษะพื้นฐานทางด้านภาษา และคอมพิวเตอร์เพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่างๆ ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย
- 3) มีคุณธรรม จริยธรรม มีความขยันหมั่นเพียรในการประกอบการทำงานอาชีพด้วยใจรัก ดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม
- 4) มีความรักผูกพันต่อท้องถิ่น ภาคภูมิใจในคุณค่าของความเป็นไทย ภูมิปัญญาไทย ศิลปวัฒนธรรมไทย และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- 5) มีสุขภาพอนามัยแข็งแรง สมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจ

4.1.6.2 จุดหมาย/เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนการศึกษาทั่วไป

จุดหมาย/เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนการศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ พัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

- 1) มีการเปลี่ยนแปลงตนเองให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เป็นพลเมืองดี เคารพกฎ ระเบียบ เคารพสิทธิของผู้อื่น สามารถดำเนินชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรม
- 2) มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร สามารถใช้สื่อในการสื่อสารและนำเสนอ และสามารถใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) น้อมนำแนวทางการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้มีจิตอาสา เพื่อเสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ รู้ เข้าใจ และเห็นคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น สังคม ศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติ ใส่ใจต่อความเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่ง พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม มีความรัก และความปรารถนาดี พร้อมให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก

4.1.6.3 การบริหารจัดการ/หน่วยงานที่รับผิดชอบ

หน่วยงานที่บริหารจัดการ และรับผิดชอบหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ คือ หน่วยงานวิชาศึกษาทั่วไป

4.1.6.4 โครงสร้าง (การแบ่งประเภทหมวดวิชา/บังคับ/เลือก/จำนวนหน่วยกิต)

โครงสร้างหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ แบ่งเป็น 2 ส่วน

- 1) ส่วนที่ 1 จำนวน 27 หน่วยกิต เป็นหลักสูตรกลางของมหาวิทยาลัย ที่กำหนดให้นักศึกษาทุกคนต้องเรียน แบ่งเป็น กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร 9 หน่วยกิต กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ 9 หน่วยกิต กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี 9 หน่วยกิต
- 2) ส่วนที่ 2 จำนวน 3 หน่วยกิต ให้เลือกเรียนจากรายวิชาในกลุ่มวิชาบูรณาการ

โดยถ้ารวมส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 แล้วต้องไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

4.1.6.5 รายวิชาที่มีสอดคล้องกับนโยบาย/เป้าหมายของการศึกษาทั่วไปที่กำหนดไว้ หรือไม่อย่างไร

ในส่วนวิชาบังคับของหลักสูตรฉบับ พ.ศ. 2556 มีทั้งหมด 9 วิชา รวม 27 หน่วยกิต ประกอบด้วยรายวิชา GE101 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการนำเสนอ GE102 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการนำเสนอ GE103 ภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาทักษะทางการเรียน GE201 ตามรอยเบื้องพระยุคลบาท GE202 ความรับผิดชอบต่อนตนเอง GE203 สังคมน่าอยู่ GE301 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนระดับอุดมศึกษา GE302 การดำเนินชีวิตด้วยหลักคิดแบบวิทยาศาสตร์ GE303 คณิตศาสตร์เพื่อการตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนการศึกษาทั่วไป ที่กำหนดไว้ คือ มีการเปลี่ยนแปลงตนเองให้มีความรับผิดชอบต่อนตนเองและสังคม เป็นพลเมืองดี เคารพกฎ ระเบียบ เคารพสิทธิของผู้อื่น สามารถดำเนินชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรม มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร สามารถใช้สื่อในการสื่อสาร และนำเสนอ และสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเชื่อมั่นแนวทางการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้มีจิตอาสา

4.1.6.6 รายวิชาที่น่าสนใจ

สำหรับรายวิชาในหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีรายวิชาที่น่าสนใจ คือ GE201 ตามรอยเบื้องพระยุคลบาท GE202 ความรับผิดชอบต่อนตนเอง GE203 สังคมน่าอยู่ GE404 การจัดการความขัดแย้งพื้นฐานในชีวิตประจำวันด้วยสันติวิธี และ GE406 การเงินส่วนบุคคล

4.1.6.7 คำอธิบายรายวิชาที่น่าสนใจ

- 1) GE201 ตามรอยเบื้องพระยุคลบาท พระราชประวัติ พระราชอัจฉริยภาพ พระราชกรณียกิจ หลักการทรงงาน และการประยุกต์ใช้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อันเกี่ยวเนื่องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พระราชปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ในด้านต่างๆ และพระมหากษัตริย์กับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
- 2) GE202 ความรับผิดชอบต่อนตนเอง เสริมสร้างการประพฤติปฏิบัติตน ตามสถานภาพและบทบาทของนักศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น มีบุคลิกภาพที่ดี ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาททางสังคม เคารพกฎระเบียบ มีวินัยในตนเอง เคารพสิทธิของผู้อื่น มีภูมิคุ้มกัน ดำรงชีวิตอย่างไม่ประมาท มีประโยชน์และมีคุณค่าต่อสังคม ใช้กระบวนการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาในสภาพที่เป็นจริง ทั้งสถานการณ์ ปัญหา แนวทางแก้ไขปัญหา โดยให้นักศึกษาจัดทำโครงการเพื่อแก้ปัญหาภายในมหาวิทยาลัย

- 3) GE203 สังคมน่าอยู่ เสริมสร้างความเข้าใจในสถานภาพ บทบาท และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น คุณค่าของนักศึกษาที่มีต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติ มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม สร้างจิตสำนึกต่อส่วนรวม เคารพกฎระเบียบของสังคม ประพฤติตนให้เหมาะสมต่อกาลเทศะ มารยาททางสังคม การเสียสละ มีจริยธรรมในการดำเนินชีวิต และจิตอาสาเพื่อสังคม ใช้กระบวนการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาในสภาพที่เป็นจริง ทั้งสถานการณ์ ปัญหา แนวทางแก้ไขปัญหา โดยให้นักศึกษาจัดทำโครงการเพื่อแก้ปัญหาภายในมหาวิทยาลัยและท้องถิ่น
- 4) GE404 การจัดการความขัดแย้งพื้นฐานในชีวิตประจำวันด้วยสันติวิธี ศึกษาเกี่ยวกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน แนวทางในการแก้ปัญหาคความขัดแย้งระหว่างบุคคล องค์กร ฝักักชชะในการเลือกวิถี กระบวนการเจรจา ทักษะการสื่อสาร และการใช้จิตวิทยาเพื่อป้องกันและระงับความขัดแย้ง
- 5) GE406 การเงินส่วนบุคคล ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบทางเศรษฐกิจต่อภาวะการเงินส่วนบุคคล ปัจจัยพื้นฐานที่มีผลต่อรายจ่าย กระบวนการจัดการการเงินส่วนบุคคล การจัดทำงบประมาณ บัญชีรายรับรายจ่าย แหล่งที่มาของรายได้ แหล่งเงินทุนและเงินกู้ สินเชื่อส่วนบุคคล การออม ภาษีเงินได้ การประกันชีวิต การลงทุน การบริหารสินทรัพย์และเครดิตส่วนบุคคล การคำนวณ ค่าสาธารณูปโภค ภาษีเงินได้ ดอกเบี้ย การบริหารความเสี่ยง การวางแผนเกษียณอายุ การวางแผนชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.1.7 มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (หลักสูตรรายวิชา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2553)

4.1.7.1 นโยบาย/วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย

ปรัชญา: สร้างคุณภาพการศึกษา พัฒนาอย่างต่อเนื่อง
เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ของ มหาวิทยาลัย

ปณิธาน : มุ่งมั่นในการประสานงานและจัดระบบบริการทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ
ส่งเสริมการพัฒนางานองค์ความรู้และการบริการวิชาการเพื่อสนองความต้องการ
ของสังคมและชุมชน

วิสัยทัศน์: มุ่งเน้น ความเป็นเลิศทางวิชาการและความเป็นสากล

พันธกิจ:

- 1) มีระบบบริหารงานเพื่อการบริการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล
- 2) ส่งเสริมและสนับสนุนรูปแบบการเรียน การสอน สื่อการเรียนรู้ต่างๆ ที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีลักษณะพึงประสงค์ตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย (UTCC Business SMART) และมีคุณภาพทางวิชาการและจรรยาบรรณวิชาชีพ
- 3) สร้างเครือข่ายพันธมิตรทางวิชาการในระดับชาติและนานาชาติ
- 4) พัฒนาระบบจัดเก็บข้อมูลงานวิจัยและผลงานวิชาการในระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อเป็นแหล่งบริการวิชาการที่มีชื่อเสียงเป็นที่เชื่อถือในระดับชาติ

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์:

- 1) มีความรู้ความเข้าใจทางด้านธุรกิจ
- 2) มีความรู้ในสาขาวิชาเอกที่สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) มีความรู้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และวิจารณ์
- 4) มีความสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้มากกว่า 1 ภาษาและมีความเป็นสากล
- 5) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและใส่ใจสิ่งแวดล้อม
- 6) มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม มีพฤติกรรมและมารยาทโดยรวมที่พึงงามใฝ่ดี ยึดมั่นในจริยธรรม วิชาชีพ และเป็นผู้ใฝ่สัมฤทธิ์
- 7) มีความรักและภาคภูมิใจในสถาบันการศึกษาของตน
- 8) มีความรักและภูมิใจในความเป็นไทย
- 9) มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำและสามารถทำงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 10) มีสุขภาพจิตที่ดีและร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์สามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

4.1.7.2 จุดหมาย/เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนการศึกษาทั่วไป

หอการค้าไทย คือ

จุดหมาย/เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนการศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัย

- 1) เพื่อให้ผู้เรียน สามารถบูรณาการความรู้ ทักษะทางปัญญา และคุณธรรม จริยธรรม ในการพัฒนาตนเองให้เป็นคนดีและการพัฒนาสังคมให้อยู่ดีมีสุขอย่าง ยั่งยืน
- 2) เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์ในการแก้ไข สถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล
- 3) เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีความรับผิดชอบ อดทน ใจกว้าง ในการรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและปรับตัวเข้ากับ สถานการณ์และวัฒนธรรมที่หลากหลาย
- 4) เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการริเริ่ม เรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต

4.1.7.3 การบริหารจัดการ/หน่วยงานที่รับผิดชอบ

หอการค้าไทย คือ ฝ่ายวิชาการ

หน่วยงานที่บริหารจัดการ และรับผิดชอบหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัย

4.1.7.4 โครงสร้าง (การแบ่งประเภทหมวดวิชา/บังคับ/เลือก/จำนวนหน่วยกิต)

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป มี 5 กลุ่มวิชา คือ

- 1) กลุ่มวิชาภาษา

- 2) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์
- 3) กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์
- 4) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์
- 5) กลุ่มวิชาพัฒนาคุณภาพชีวิต

โดยมีเงื่อนไขให้มีการเรียนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปรวม 30 หน่วยกิต ประกอบด้วย กลุ่มวิชาภาษา 15 หน่วยกิต กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ 6 หน่วยกิต กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ 3 หน่วยกิต กลุ่มวิชาพัฒนาคุณภาพชีวิต 3 หน่วยกิต และ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ 3 หน่วยกิต

4.1.7.5 รายวิชาที่มีสอดคล้องกับนโยบาย/เป้าหมายของการศึกษาทั่วไปที่กำหนดไว้ หรือไม่อย่างไร

ในส่วนวิชาบังคับของหลักสูตรฉบับ พ.ศ. 2557 มีทั้งหมด 10 วิชา รวม 30 หน่วยกิต ประกอบด้วยรายวิชา

- HG008 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (3 หน่วยกิต)
- HG009 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (3 หน่วยกิต)
- HG0010 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (3 หน่วยกิต)
- HG0011 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (3 หน่วยกิต)
- HG0012 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (3 หน่วยกิต)
- SG004 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ (3 หน่วยกิต)
- SG005 คณิตศาสตร์และสถิติสำหรับชีวิตประจำวัน (3 หน่วยกิต)
- BG002 ธุรกิจสมัยใหม่ (3 หน่วยกิต)
- HG022 การบริหารตนเอง (3 หน่วยกิต)
- HG032 ทักษะการดำรงชีวิตในสังคมโลก (3 หน่วยกิต)

สอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนการศึกษาทั่วไป ที่กำหนดไว้ คือ เพื่อให้นักศึกษาสามารถบูรณาการความรู้ ทักษะทางปัญญา และคุณธรรมจริยธรรม ในการพัฒนาตนเองให้เป็นคนดีและการพัฒนาสังคมให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน มีทักษะในการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์ ในการแก้ไขสถานการณ์ ต่าง ๆ ได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีความรับผิดชอบ อดทน ใจกว้างในการรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และวัฒนธรรมที่หลากหลาย มีทักษะในการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการริเริ่มเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต

4.1.7.6 รายวิชาที่น่าสนใจ

สำหรับรายวิชาในหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มีรายวิชาที่น่าสนใจ คือ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ HG022 การบริหารตนเอง 3(3-0-6) และกลุ่มวิชาพัฒนาคุณภาพชีวิต HG032 ทักษะการดำรงชีวิตในสังคมโลก 3(3-0-6)

4.1.7.7 คำอธิบายรายวิชาที่น่าสนใจ

HG032 ทักษะการดำรงชีวิตในสังคมโลก 3(3-0-6)

ความรู้และทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตทั้งของตนเองและทางสังคม ระบบทางสังคม โครงสร้างและสถาบันทางสังคม ความเป็นพลเมืองในสังคมภายใต้ระบอบประชาธิปไตย การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและกลุ่มประเทศอาเซียนที่มีต่อสังคมไทย ตลอดจนศิลปะ และวัฒนธรรมที่หลากหลายในสังคมโลก รวมทั้งการพัฒนาบุคลิกภาพ เพื่อเสริมสร้างทักษะในการอยู่ร่วมกันในสังคม และการพัฒนาสังคมให้อยู่ดีมีสุข รวมทั้งสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ

4.1.8 มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ (สำนักพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, 2553)

4.1.8.1 นโยบาย/วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย

ปรัชญา: มุ่งมั่นสร้างนักวิชาการและนักวิชาชีพชั้นสูง ที่มีคุณธรรมพร้อมชี้นำสังคม

ปณิธาน: เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม

พันธกิจ:

- 1) ร่วมมือกับคณะวิชาดำเนินการเปิดสอนหลักสูตรใหม่ และปรับปรุงหลักสูตรปัจจุบัน ให้ทันสมัยสอดคล้องกับแผนพัฒนาประเทศ
- 2) ร่วมกับคณะวิชาในการพัฒนาศักยภาพและความพร้อมของคณาจารย์ในระดับบัณฑิตศึกษา
- 3) ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมอันดีงามให้กับนักศึกษา
- 4) จัดโครงการบริการทางวิชาการร่วมกับคณะวิชา โดยจัดประชุมสัมมนาและอบรมระยะสั้นและระยะยาว เพื่อเผยแพร่ความรู้ที่เป็นประโยชน์และตอบสนองความต้องการของสังคม
- 5) พัฒนาระบบการบริหารงานของบัณฑิตวิทยาลัยให้สอดคล้องกับภาระหน้าที่ และฐานานุกรมของมหาวิทยาลัย

4.1.8.2 จุดหมาย/เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนการศึกษาทั่วไป

หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ปรับปรุง พ.ศ. 2560 มุ่งสร้างบัณฑิตให้มีคุณลักษณะ

- 1) มีคุณธรรม 6 ประการ (ขยัน อดทน ประหยัด เมตตา ซื่อสัตย์ และกตัญญู) ดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม
- 2) มีความรู้และตระหนักในคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมไทย-จีน
- 3) มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล เข้าใจและเห็นคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของสังคมไทย และสังคมโลก
- 4) มีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบและมีความสามารถในการแก้ปัญหา

ดังนี้

5) มีความสามารถในการใช้ภาษาและเทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารและแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต

4.1.8.3 การบริหารจัดการ/หน่วยงานที่รับผิดชอบ

หน่วยงานที่บริหารจัดการ และรับผิดชอบหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ คือ สำนักพัฒนาวิชาการ

4.1.8.4 โครงสร้าง (การแบ่งประเภทหมวดวิชา/บังคับ/เลือก/จำนวนหน่วยกิต)

จัดแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มวิชา ดังนี้

- 1) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์
- 2) กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์
- 3) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์
- 4) กลุ่มวิชาภาษา

โดยจะต้องศึกษาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต โดยจำแนกเป็นรายวิชาที่มหาวิทยาลัยกำหนด (วิชาบังคับ) 23 หน่วยกิต และรายวิชาเลือกในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปอีกไม่น้อยกว่า 7 หน่วยกิต

วิชาบังคับ

- | | |
|-------------------------------------|--------------|
| - กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ | (6 หน่วยกิต) |
| - กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ | (6 หน่วยกิต) |
| - กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ | (2 หน่วยกิต) |
| - กลุ่มวิชาภาษา | (9 หน่วยกิต) |

วิชาเลือก ไม่น้อยกว่า 7 หน่วยกิต โดยเลือกจาก

- กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์
- กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์
- กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์
- กลุ่มวิชาภาษา

4.1.8.5 รายวิชาที่มีสอดคล้องกับนโยบาย/เป้าหมายของการศึกษาทั่วไปที่กำหนดไว้ หรือไม่อย่างไร

ในส่วนวิชาบังคับของหลักสูตรฉบับ พ.ศ. 2560 มีทั้งหมด 10 วิชา รวม 23 หน่วยกิต ประกอบด้วยรายวิชา

- | | |
|---|--------------|
| - GE1172 การดูแลและเสริมสร้างสุขภาพแบบองค์รวม | (2 หน่วยกิต) |
| - GE 1082 โลกทัศน์กับการดำเนินชีวิต | (2 หน่วยกิต) |
| - GE 1092 จิตวิทยาเพื่อการดำรงชีวิต | (2 หน่วยกิต) |
| - GE 1102 ไทยกับสภาวะการณ์โลก | (2 หน่วยกิต) |

- GE 1112 ชีวิตกับเศรษฐกิจพอเพียง (2 หน่วยกิต)
- GE 1142 จีนศึกษา (2 หน่วยกิต)
- GE 1122 เทคโนโลยีสารสนเทศกับการเรียนรู้ (2 หน่วยกิต)
- GE 1043 ภาษาไทยกับการสื่อสาร (3 หน่วยกิต)
- GE 1053 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 1 (3 หน่วยกิต)
- GE 1063 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 2 (3 หน่วยกิต)

สอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนการศึกษาทั่วไป ที่กำหนดไว้ คือ เพื่อให้ นักศึกษามีคุณธรรม 6 ประการ (ขยัน อดทน ประหยัด เมตตา ซื่อสัตย์ และกตัญญู) ดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม มีความรู้และตระหนักในคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมไทย-จีน มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกลเข้าใจและเห็นคุณค่าของ ตนเอง ผู้อื่น เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของสังคมไทย และสังคมโลก มีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบและมีความสามารถในการแก้ปัญหา และมีความสามารถในการใช้ภาษาและเทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารและแสวงหา

4.1.8.6 รายวิชาที่น่าสนใจ

สำหรับรายวิชาในหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มีรายวิชาที่น่าสนใจ คือ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ GE 2242 การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม 2(2/2-0-0) และกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ GE 2152 ผู้ประกอบการยุคใหม่ 2(2/2-0-0) และ GE 1142 จีนศึกษา 2(2/2-0-0)

4.1.8.7 คำอธิบายรายวิชาที่น่าสนใจ

- 1) GE 2152 ผู้ประกอบการยุคใหม่ 2(2/2-0-0) แนวคิดในการจัดการธุรกิจ ความสำคัญของธุรกิจ พื้นฐานความรู้ทางธุรกิจที่สามารถนำไปใช้ในการเป็นผู้ประกอบการ การวางแผนธุรกิจเพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม โดยการใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศให้ยั่งยืน
- 2) GE 1142 จีนศึกษา 2(2/2-0-0) ลักษณะภูมิประเทศ เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ การปกครอง ประชาชน ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาและวิถีแห่งจีน

4.1.9 สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ (สำนักการศึกษาทั่วไป สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์, 2559)

4.1.9.1 นโยบาย/วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย

ปรัชญา: "การศึกษาคือบ่อเกิดแห่งภูมิปัญญา" (Education is the Matrix of Intellect)

ปณิธาน:

P : Practicality (ความรู้สู่การปฏิบัติ) หมายถึง ความมุ่งมั่นในการผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้มีความรู้ดี สามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติจริงได้ ทั้งในการประกอบวิชาชีพ การดำรงชีวิต รวมทั้งการพัฒนาและขยายองค์ความรู้ และการวางแผนเพื่ออนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

I : Innovation (นวัตกรรมและการสร้างสรรค์) หมายถึง ความมุ่งมั่นในการผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้มีปัญญา และสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม เทคโนโลยี และแนวคิดใหม่ ให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมตามยุคสมัย และสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในอนาคต เป็นผู้ที่มีศักยภาพในการผลักดันความคิดและแรงบันดาลใจ อันเป็นนามธรรมให้ก่อเกิดเป็นรูปธรรมอย่างกลมกลืนทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อพัฒนาวิถีชีวิตและสังคม

M : Morality (คุณธรรม จริยธรรม) หมายถึง ความมุ่งมั่นในการผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้บริบูรณ์พร้อม กอปรด้วยคุณธรรม จริยธรรม เข้าใจศิลปะและวัฒนธรรมทั้งของชาติตน และประชาคมนานาชาติ เป็นผู้มีความมั่นคงทางอารมณ์ และสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม

วิสัยทัศน์ (Vision): "สร้างบัณฑิตมืออาชีพด้วยการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง"
(Creating Professionals through Work-based

Education)

พันธกิจ (Mission): "มหาวิทยาลัยแห่งองค์กรธุรกิจ (Corporate University)"
ที่มีพันธกิจ ดังนี้

- 1) ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ และตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ โดยเน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง (Work-based Education)
- 2) ผสมองค์ความรู้เชิงวิชาการ และองค์กรธุรกิจ เพื่อการจัดการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (Combination of Academic and Professional Expertise) สร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะองค์กรและคุณค่าต่อสังคมอย่างยั่งยืน (Collaborative Networking)

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์:

- 1) เรียนเป็น (Ability to Learn) มีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง มีความสามารถในการติดตามความก้าวหน้าและนำเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ มาใช้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงาน
- 2) คิดเป็น (Ability to Think) มีความสามารถในการใช้เหตุผล รวมทั้งการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์ได้อย่างเป็นระบบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถผลักดันความคิดและแรงบันดาลใจของตนให้ก่อเกิดเป็นผลงาน และนวัตกรรมต่างๆ ได้

- 3) ทำงานเป็น (Ability to Work) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพที่โดดเด่น สามารถปฏิบัติงานจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความรอบรู้ในศาสตร์สาขาวิชาอื่นอย่างกว้างขวาง สามารถบูรณาการศาสตร์สาขาวิชาต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการทำงาน และการดำเนินชีวิตได้ มีทักษะในการสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
- 4) เน้นวัฒนธรรม (Ability to Understand Cultures) มีความภาคภูมิใจร่วมสืบสานวัฒนธรรมไทย พร้อมทั้งจะเรียนรู้วัฒนธรรมนานาชาติ มีภาพลักษณ์ความเป็นผู้นำทางธุรกิจ มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้อย่างมีความสุข
- 5) รักความถูกต้อง (Ability to Live with Integrity) มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย ดำรงชีวิตแบบพอเพียง มีจิตสาธารณะ ยึดมั่นในความถูกต้องทั้งของตนเองและผู้อื่น มีเจตคติที่ดีต่อชีวิตและการทำงาน รวมทั้งเป็นผู้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี เพื่อเอื้อต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

4.1.9.2 จุดหมาย/เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนการศึกษาทั่วไป

ปรัชญา: วิชาศึกษาทั่วไปสร้างความเป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพในสังคมโลก ที่มีทักษะการสื่อสารภาษา ก้าวหน้าเทคโนโลยี มีกระบวนการคิด และมีจิตสาธารณะ

หมวดวิชาศึกษาทั่วไปของสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ จะมีส่วนช่วยในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นการสร้างและบูรณาการความรู้ทุกแขนงให้แก่ผู้เรียน อันจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจชีวิต เข้าใจสังคมโลก รู้รอบด้าน มีโลกทัศน์กว้างไกล รวมถึงสามารถดำรงตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคม โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะด้านภาษาและการสื่อสาร ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสม
- 2) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสม
- 3) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถคิดอย่างเป็นระบบ สมเหตุสมผล มีวิจรรณญาณและสร้างสรรค์
- 4) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนตระหนักถึงคุณค่าในตนเองและสรรพสิ่งรอบตัว ตลอดจนมีคุณธรรมจริยธรรม เป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะและสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

4.1.9.3 การบริหารจัดการ/หน่วยงานที่รับผิดชอบ

หน่วยงานที่บริหารจัดการ และรับผิดชอบหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ คือ สำนักการศึกษาทั่วไป

4.1.9.4 โครงสร้าง (การแบ่งประเภทหมวดวิชา/บังคับ/เลือก/จำนวนหน่วยกิต)

หมวดวิชาศึกษาทั่วไปมีจำนวนหน่วยกิตรวม 31 หน่วยกิต กำหนดให้นักศึกษาเลือกเรียนให้ครบกลุ่มวิชาตามโครงสร้างหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ประกอบด้วย 4 กลุ่มวิชา ดังนี้

1) กลุ่มวิชาภาษา ประกอบด้วย

- ภาษาไทย ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต
- ภาษาอังกฤษ ไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต

2) กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

3) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

4) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

อย่างไรก็ตาม การจะเรียนกลุ่มวิชาใดจำนวนกี่หน่วยกิต อาจมีรายละเอียดที่แตกต่างกันไปในแต่ละหลักสูตรหรือคณะวิชา

4.1.9.5 รายวิชาที่มีสอดคล้องกับนโยบาย/เป้าหมายของการศึกษาทั่วไปที่กำหนดไว้ หรือไม่ อย่างไร

รายวิชาต่างๆในกลุ่มวิชาทั้ง 4 กลุ่มมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปอย่างมาก กล่าวคือ กลุ่มวิชาภาษา สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายวิชาภาษาอังกฤษที่มีให้เลือกเรียนมากถึง 17 รายวิชา โดยเน้นการใช้งานในบริบทที่แตกต่างหลากหลาย กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ได้อย่างดีเช่นกัน อาทิ รายวิชาหมากล้อมกับการพัฒนาความคิด ประชัญกับการดำเนินชีวิต และความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์และนวัตกรรมธุรกิจ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ได้ เช่น รายวิชาคณิตศาสตร์และสถิติในชีวิตประจำวัน โลกและสิ่งแวดล้อม การใช้โปรแกรมประยุกต์ในองค์กรสมัยใหม่ การใช้โปรแกรมประยุกต์เพื่องานด้านวิทยาศาสตร์ และการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางธุรกิจ และกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ และกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 ได้อย่างครอบคลุม เช่น รายวิชาบุคลิกภาพและสัมพันธภาพทางสังคม การจัดการความขัดแย้งในชีวิตประจำวัน จิตวิทยาเพื่อการทำงาน อัตลักษณ์บัณฑิตปัญญาภิวัฒน์ นวัตกรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต สุขทรียภาพแห่งชีวิต และดุลยภาพแห่งการทำงานและนันทนาการ

4.1.9.6 รายวิชาที่น่าสนใจ

สำหรับรายวิชาในหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ มีรายวิชาที่น่าสนใจ คือ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ SO58103 การจัดการความขัดแย้งในชีวิตประจำวัน (Conflict Management in Daily Life) 3(3-0-6) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ HM58107 สุขทรียภาพแห่งชีวิต (Aesthetics of Life) 3(3-0-6) HM58109 นิเวศวัฒนธรรม (Cultural Ecology) 3(3-0-6) HM58110 ดุลยภาพแห่งการทำงานและนันทนาการ (Balance of Work and Recreation) 3(3-0-6) และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ SC58104 ชีวิตและสุขภาพ (Life and Health) 3(3-0-6)

4.1.9.7 คำอธิบายรายวิชาที่น่าสนใจ

- 1) SO58103 การจัดการความขัดแย้งในชีวิตประจำวัน (Conflict Management in Daily Life) 3(3-0-6) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับความขัดแย้ง ผลกระทบของความขัดแย้งในระดับต่างๆ การตอบสนองต่อปัญหาและความขัดแย้งในชีวิตอย่างสร้างสรรค์ โดยใช้หลักสันติวิธีอันคำนึงถึงคุณธรรมจริยธรรมและสิทธิส่วนบุคคล การเจรจาต่อรอง การแสวงหาทางเลือกที่เหมาะสมในการบริหารจัดการความขัดแย้งเพื่อดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
- 2) HM58107 สุนทรียภาพแห่งชีวิต (Aesthetics of Life) 3(3-0-6) ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับการรับรู้คุณค่าและความงามตามธรรมชาติและ ความงามที่มนุษย์สร้างขึ้น การสัมผัสความงามและการแสดงออกทางอารมณ์ของมนุษย์ คุณค่าและความงามในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตของมนุษย์ รวมไปถึงความงามในธรรมชาติรอบตัวมนุษย์
- 3) HM58109 นิเวศวัฒนธรรม (Cultural Ecology) 3(3-0-6) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางสังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น การท่องเที่ยวทางเลือกเชิงนิเวศที่หลากหลาย ปัญหาเชิงนิเวศในโลกปัจจุบัน การใช้ทักษะภาษาในการสื่อสารตลอดจนการปรับตัวเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติและเข้าใจในความแตกต่าง
- 4) HM58110 ดุลยภาพแห่งการทำงานและนันทนาการ (Balance of Work and Recreation) 3(3-0-6) ความหมายและมุมมองของการทำงาน คุณค่าของการทำงาน กรณีศึกษาประเทศที่พัฒนาแล้วจากการส่งเสริมให้คนในชาติรู้คุณค่าของการทำงาน ความหมายของความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน หลักการสร้างสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน ความหมายของนันทนาการ ความสำคัญของการจัดกิจกรรมนันทนาการ การบริหารและจัดการเวลา การจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อสร้างความสมดุลของชีวิตและการทำงาน
- 5) SC58104 ชีวิตและสุขภาพ (Life and Health) 3(3-0-6) บทบาทและความสำคัญของโภชนาการที่มีต่อร่างกาย สารอาหารประเภทต่างๆ อาหารเพื่อสุขภาพและอาหารทางเลือก การควบคุมอาหารและน้ำหนักของร่างกายอย่างปลอดภัย โรคที่เกิดจากการบริโภค การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพและนันทนาการ การส่งเสริมสุขภาพจิต และหลักการพื้นฐานทางด้านกายศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Ergonomics)

4.2 ผลการวิจัยเอกสาร: การจัดการศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ

จากการวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดหลักสูตร และรายวิชาในหมวดศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ จำนวน 7 สถาบัน คือ University of New South Wales ประเทศออสเตรเลีย Harvard

University ประเทศสหรัฐอเมริกา University of Missouri ประเทศสหรัฐอเมริกา Stanford University ประเทศสหรัฐอเมริกา Tsinghua University ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน National University of Singapore ประเทศสิงคโปร์ และ Nanyang Technological University ประเทศสิงคโปร์ พบว่ามีรายละเอียดดังนี้

4.2.1 รูปแบบการจัดการศึกษาทั่วไปในต่างประเทศ

ประเทศออสเตรเลีย การศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาศิลปศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์ใช้เวลาเรียน 3 ปี ในขณะที่สาขาวิชาชีพ เช่น วิศวกรรมศาสตร์ กฎหมาย และสังคมสงเคราะห์ ใช้เวลาเรียน 4 ปี เนื้อหาการเรียนในระดับปริญญาตรีมุ่งเน้นแต่รายวิชาในสาขาวิชา โดยทั่วไปแล้วจึงไม่มีรายวิชาศึกษาทั่วไปหรือ Liberal arts เป็นองค์ประกอบ (Education system Australia, 2015) ทีมมหาวิทยาลัยนิวเซาท์เวลส์ โปรแกรมการศึกษาทั่วไปมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักศึกษามีความเข้าใจกว้างขวางและลึกซึ้งในสิ่งแวดล้อมที่นักศึกษาอยู่อาศัยและทำงาน รวมทั้งเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยจะต้องเรียนรายวิชาศึกษาทั่วไปของนอกคณะที่ไม่น้อยกว่า 12 Units of credit หรือเทียบเท่า ตัวอย่างเช่น ปริญญาตรีสาขาพาณิชยศาสตร์มีจำนวนหน่วยกิตทั้งสิ้น 144 Units of credits จากทั้งหมด 24 รายวิชาๆ ละ 6 Units of credits (UNSW Sydney, 2017)

ประเทศสหรัฐอเมริกา วิชาในกลุ่มการศึกษาทั่วไปของแต่ละมหาวิทยาลัยนั้นมีหน้าที่เบื้องต้นในการสร้างความมั่นใจว่านักศึกษาทุกคนสามารถเขียนได้อย่างชัดเจน (write clearly) พูดได้อย่างมีประสิทธิภาพ (speak effectively) ให้เหตุผลเชิงปริมาณ (reasons quantitatively) และคิดอย่างวิเคราะห์ได้ (think analytically) (Anonymous, 2010) Association of American Colleges and Universities (AACU) ได้รายงานผลสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นหัวหน้าผู้บริหารด้านวิชาการจำนวน 325 คนจากสถาบันสมาชิกของสมาคม (n=1,001) ว่า จำนวนหน่วยกิต ของรายวิชาศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีนั้นอยู่ระหว่าง 0 ถึงมากกว่า 50 หน่วยกิต โดยส่วนใหญ่ (58%) อยู่ที่ 31-50 หน่วยกิต และมีจำนวนหน่วยกิตเฉลี่ยอยู่ที่ 44.6 หน่วยกิต จำนวนกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 67 ให้ความสำคัญของรายวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะของการบูรณาการความรู้ ทักษะและการนำไปใช้ มากกว่าการได้เพียงความรู้ในภาพกว้าง (32%) นอกจากนี้สถาบันสมาชิกส่วนใหญ่จะรวมวิชาในลักษณะที่เป็น global courses และ รายวิชาสัมมนาสำหรับนักศึกษาปีที่หนึ่งไว้ในการศึกษาทั่วไป แต่มีบางสถาบันสมาชิกจำนวนน้อยกว่า 2 ใน 5 ที่ต้องการการฝึกประสบการณ์การเรียนรู้ด้วย (Association of American Colleges and Universities, 2015)

ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน รายวิชาศึกษาทั่วไปจะแบ่งออกเป็นสองส่วน คือ ส่วนหนึ่งจะเป็นวิชาศึกษาทั่วไปบังคับที่ถูกระบุกำหนดมาจากกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนที่สองจะเป็นรายวิชาศึกษาทั่วไปเลือกซึ่งแบ่งออกเป็น 5 หมวดคือ social science, language literature and arts, mathematics and natural sciences, history and cultures, philosophy and psychology รวมกันมากกว่า 300 รายวิชาในมหาวิทยาลัยปักกิ่ง หรือมากกว่า 200 รายวิชาในมหาวิทยาลัยหูหนาน (Association of American Colleges and Universities, 2015) ทั้งนี้ที่มหาวิทยาลัยชิงหัว ในสองปีแรกนักศึกษาจะต้องเรียนรายวิชาศึกษาทั่วไปซึ่งแบ่งเป็น 1) รายวิชาตามความต้องการของรัฐและมหาวิทยาลัย 2) รายวิชาด้านทักษะพื้นฐาน และ 3) รายวิชาหลักของการศึกษาทั่วไปซึ่งประกอบด้วย วิชาในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (35 หน่วยกิต) และวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ (35 หน่วยกิต) (Anonymous, 2013)

ประเทศสิงคโปร์ที่มหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ นักศึกษาจะต้องเรียนวิชาศึกษาทั่วไปจำนวน 20 หน่วยกิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเน้นการเชื่อมต่อกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตนอกห้องเรียน โดยเสริมความรู้ทั่วไปเพื่อส่งเสริมควบคู่กับความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง โดยแบ่งเป็น 5 กลุ่มวิชาให้นักศึกษาเลือกได้อย่างเสรี ได้แก่ 1) วัฒนธรรมมนุษย์ 2) การถามคำถาม 3) การให้เหตุผลเชิงปริมาณ 4) สิงคโปร์ศึกษา และ 5) การคิดและการแสดงออก ซึ่งมีวิชาที่น่าสนใจ อาทิ วิชาสังคมและวัฒนธรรมศึกษาผ่านดนตรี วิชาบ้าน (Home) 5 ส่วน มหาวิทยาลัยนันทิง นักศึกษาจะต้องเรียนวิชาศึกษาทั่วไปจำนวน 36 หน่วยกิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ด้วย soft skill เช่น การสื่อสาร การทำงานเป็นทีมที่หลากหลาย การเรียนรู้ในยุคดิจิทัล โดยแบ่งรายวิชาเป็น 1) กลุ่มหลัก (12 หน่วยกิต) ซึ่งจะเป็นวิชาบังคับเกี่ยวกับทักษะการสื่อสาร, สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน และจิตสำนึกต่อสังคม 2) กลุ่มธุรกิจและการจัดการ (3 หน่วยกิต) 3) กลุ่มวิทยาศาสตร์, เทคโนโลยี และสังคม (3 หน่วยกิต) 4) กลุ่มศิลปศาสตร์ (3 หน่วยกิต) และ 5) เลือกเสรี (15 หน่วยกิต) ซึ่งมีวิชาที่น่าสนใจ อาทิ การตลาดสีเขียว การจัดการด้วยอารมณ์ขัน การวางแผนและออกแบบเมือง (Anonymous, 2008)

4.2.2 นโยบายของมหาวิทยาลัยและเป้าหมายของการจัดการศึกษาทั่วไป

มหาวิทยาลัยนิวเซาท์เวลล์ ประเทศออสเตรเลีย มีนโยบายให้นักศึกษาระดับปริญญาตรีทุกคนได้ลงทะเบียนเรียนวิชาในรายวิชาศึกษาทั่วไป ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในหลักสูตร โดยเชื่อว่าการศึกษาทั่วไปจะเติมเต็มการเรียนรู้ในสาขาวิชาที่นักศึกษาได้เลือกเรียน และตอบสนองต่อความต้องการของนายจ้างซึ่งต้องการบัณฑิตที่มีทักษะอันได้จากการศึกษารายวิชาศึกษาทั่วไป เพื่อใช้ในการทำงานที่มีความซับซ้อนของสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน ทำให้โปรแกรมการศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยนิวเซาท์เวลล์ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษามีความเข้าใจกว้างขวางและลึกซึ้งในสิ่งแวดล้อมที่นักศึกษาอยู่อาศัยและทำงานรวมทั้งเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ (UNSW Sydney, 2017)

เป้าหมายของการจัดการศึกษาทั่วไปในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเกิดขึ้นจากการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งสู่คุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณภาพโดยรวมดีขึ้น และมีวิสัยทัศน์กว้างขวางขึ้น จากเดิมที่นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไม่สามารถเขียนบทความอ่านให้เข้าใจได้ราบรื่น ในขณะที่นักศึกษาสาขาศิลปศาสตร์ก็ไม่มีสมาธิในวรรณกรรมคลาสสิก เนื่องจากแต่เดิมในรายวิชาศึกษาทั่วไปจะรวมถึง political theory, ethics training, military theory, physical education, English and computer science เป็นต้น (Feng Hui-min & GUO Mei, 2007).

4.2.3 การบริหารจัดการ/หน่วยงานที่รับผิดชอบ

การลงทะเบียนในรายวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยนิวเซาท์เวลล์ ประเทศออสเตรเลีย คณะวิชาเป็นผู้เสนอรายวิชาศึกษาทั่วไป นักศึกษาสามารถลงทะเบียนรายวิชาผ่านเว็บไซต์ เช่นเดียวกับการลงทะเบียนปกติ โดยที่นักศึกษาจะต้องศึกษาข้อกำหนดในคู่มือ รวมทั้งนโยบายของคณะ ตารางสอน รวมทั้งวิทยาเขตที่เปิดสอน รายวิชาดังกล่าว หากไม่สามารถลงทะเบียนผ่านเว็บไซต์ได้จะต้องติดต่อคณะของตนเองเพื่อใช้วิธีลงทะเบียนแบบอื่น ในขณะที่มหาวิทยาลัยมิสซูรี ประเทศสหรัฐอเมริกา สำนักงานการศึกษาระดับปริญญาตรี (Office of Undergraduate Studies) ซึ่งมีคณะกรรมการการศึกษาระดับปริญญาตรี (Committee on Undergraduate Education) ทำหน้าที่พิจารณาอนุมัติรายวิชา และการปรับแก้ไขจำนวนหน่วยกิต โดยหารือกับภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

4.2.4 โครงสร้างหลักสูตร

มหาวิทยาลัยชิงหัว ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ในสองปีแรกนักศึกษาจะต้องเรียนรายวิชาศึกษาทั่วไปซึ่งแบ่งเป็น 1) รายวิชาตามความต้องการของรัฐและมหาวิทยาลัย 2) รายวิชาด้านทักษะพื้นฐาน และ 3) รายวิชาหลักของการศึกษาทั่วไปซึ่งประกอบด้วย วิชาในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (35 หน่วยกิต) และ วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ (35 หน่วยกิต) (Anonymous, 2013)

มหาวิทยาลัยมิสซูรี ประเทศสหรัฐอเมริกา แบ่งรายวิชาศึกษาทั่วไปออกเป็น 6 หมวดได้แก่ 1) Behavioral science 2) Biological Science 3) Humanities 4) Fine Arts 5) Physical Sciences 6) Social Sciences โดยนักศึกษาจะต้องเรียนให้ได้ครบจำนวนหน่วยกิต 27 หน่วยกิต ซึ่งแบ่งเป็นรายวิชาในกลุ่ม Biological science, Physical science และ/หรือ Mathematic science จำนวน 9 หน่วยกิต รายวิชาในกลุ่ม Behavioral และ/หรือ Social science จำนวน 9 หน่วยกิต และรายวิชาในกลุ่ม Humanities และ/หรือ Fine Arts อีกจำนวน 9 หน่วยกิต

มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ประเทศสหรัฐอเมริกา เลือกหนึ่งรายวิชาในแต่ละหมวด จำนวน 8 หมวด คือ 1) Aesthetic and Interpretive Understanding (AI) 2) Culture and Belief (CB) 3) Empirical and Mathematic Reasoning (EMR) 4) Ethical Reasoning (ER) 5) Science of Living Systems (SLS) 6) Science of the Physical Universe (SPU) 7) Society of the World (SW) 8) The United States in the World (US) และ 9) The Study of The Past (SoP)

มหาวิทยาลัยแอสตันฟอร์ด ประเทศสหรัฐอเมริกา นักศึกษาจะต้องผ่านรายวิชาในกลุ่มต่อไปนี้ 1) Thinking Matters Requirement (เลือก 1 รายวิชาจากทั้งสิ้น 22 รายวิชา 2) Ways of Thinking/Ways of Doing รวม 11 รายวิชา (WAY-AII: Aesthetic and Interpretive Inquiry (2 courses), WAY-AQR: Applied Quantitative Reasoning, WAY-CE: Creative Expression, WAY-ED: Engaging Diversity, WAY-ER: Ethical Reasoning, WAY-FR: Formal Reasoning, WAY-SI: Social Inquiry (2 courses), WAY-SMA: Scientific Method and Analysis (2 courses) 3) Writing and Rhetoric Requirement: Program in Writing and Rhetoric (2 courses required, PWR 1 and PWR 2), and a Writing in the Major (WIM) course และ 4) Language Requirement

สามารถสรุปได้ดังแสดงโดยตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 โครงสร้างของรายวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ

สถาบัน	โครงสร้าง
University of New South Wales	ต้องเรียนรายวิชาศึกษาทั่วไปของนอกคณะที่ไม่น้อยกว่า 12Units of credit หรือเทียบเท่า โดยมีคณะ/หน่วยงานที่เปิดรายวิชาดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - DVC Board of Studies - Faculty of Art and Design - Faculty of Art and Social Sciences - Faculty of Built Environment - Faculty of Engineering

	<ul style="list-style-type: none"> - Faculty of Law - Faculty of Medicine - Faculty of Science - UNSW Business School - UNSW Canberra at ADFA <p>ทั้งนี้บางรายวิชาที่คณะนั้นๆเปิดสอนอาจนับเป็นรายวิชาศึกษาทั่วไปก็ได้ โดยดูได้จาก myUNSW (https://my.unsw.edu.au/)</p>
Harvard University	<p>เลือกหนึ่งรายวิชาในแต่ละหมวด จำนวน 8 หมวด คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Aesthetic and Interpretive Understanding (AI) 2) Culture and Belief (CB) 3) Empirical and Mathematic Reasoning (EMR) 4) Ethical Reasoning (ER) 5) Science of Living Systems (SLS) 6) Science of the Physical Universe (SPU) 7) Society of the World (SW) 8) The United States in the World (USW) <p>+ The Study of The Past (SoP) รายละเอียดปรากฏใน my.HARVARD</p>
Stanford University	<p>นักศึกษาจะต้องผ่านรายวิชาในกลุ่มต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Thinking Matters Requirement (เลือก รายวิชา 22 รายวิชาจากทั้งสิ้น 1) 2) Ways of Thinking/Ways of Doing รวม 11 รายวิชา <ul style="list-style-type: none"> - WAY-All: Aesthetic and Interpretive Inquiry (2 courses) - WAY-AQR: Applied Quantitative Reasoning - WAY-CE: Creative Expression - WAY-ED: Engaging Diversity - WAY-ER: Ethical Reasoning - WAY-FR: Formal Reasoning - WAY-SI: Social Inquiry (2 courses) - WAY-SMA: Scientific Method and Analysis (2 courses) 3) Writing and Rhetoric Requirement: Program in Writing and Rhetoric (2 courses required, PWR 1 and PWR 2), and a Writing in the Major (WIM) course 4) Language Requirement
University of Missouri	<p>ทุกสาขาวิชาต้องผ่านเกณฑ์รายวิชาศึกษาทั่วไปดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - College Algebra 3 credits

	<ul style="list-style-type: none"> - English exposition and argumentation 3 credits - Writing intensive courses 6 credits - American History of Government 3 credits - Math Reasoning Proficiency course 3 credits - Distribution of content 27 credits including - 9 credits of Biological Science, Physical Science and/or Mathematical science - 9 credits of Behavioral and /or Social science - 9 credits of Humanities and /or Fine Arts
Tsinghua University	<p>เรียน 70 หน่วยกิตในรายวิชาศึกษาทั่วไป</p> <ul style="list-style-type: none"> - หน่วยกิตในกลุ่ม 35 Humanities and Social Sciences - หน่วยกิตในกลุ่ม 35 Natural Sciences - รายวิชาตามความต้องการของรัฐและมหาวิทยาลัยเช่น Physical education, Mao Zedong thought and introduction to Theoretical system of the Chinese characteristic socialism เป็นต้น (ไม่ได้ระบุว่ามี) (หน่วยกิตหรือไม่)
National University of Singapore	<p>เรียน 20 หน่วยกิต ในรายวิชาศึกษาทั่วไปได้อย่างเสรี โดยมี 5 กลุ่มวิชา ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - Human Cultures - Asking Questions - Quantitative Reasoning - Singapore Studies - Thinking and Expression
Nanyang University	<p>เรียน 36 หน่วยกิตในรายวิชาศึกษาทั่วไป</p> <ul style="list-style-type: none"> - 12 หน่วยกิตในกลุ่มหลัก (Core) โดยจะต้องเป็นวิชาที่เกี่ยวกับทักษะการสื่อสาร สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน และจิตสำนึกต่อสังคม - 3 หน่วยกิตในกลุ่มธุรกิจและการจัดการ (Business and Management (BM)) - 3 หน่วยกิตในกลุ่มวิทยาศาสตร์, เทคโนโลยี และสังคม (Science, Technology and Society (STS)) - 3 หน่วยกิตในกลุ่มศิลปศาสตร์ (Liberal Arts (LA)) - 15 หน่วยกิตในกลุ่มเลือกเสรี (Unrestricted)

4.3 ผลการวิจัยเชิงสำรวจ

จากการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็น รายวิชา และการบริหารวิชาศึกษาทั่วไป กับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 ของมหาวิทยาลัยสยาม จำนวน 440 คน และคณาจารย์ผู้สอน และผู้รับผิดชอบหลักสูตรของมหาวิทยาลัยสยาม จำนวน 160 คน โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาระหว่างวันที่ 23 - 30 มีนาคม 2560 และเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณาจารย์ผู้สอน และผู้รับผิดชอบหลักสูตร 3 ครั้ง ครั้งที่ 1 ช่วง 23 มีนาคม ถึง 4 เมษายน 2560 ครั้งที่ 2 ช่วง 19 - 21 เมษายน 2560 และครั้งที่ 3 ช่วง 24 - 28 เมษายน 2560 โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็น รายวิชา และการบริหารวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับนักศึกษา แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 ทักษะจำเป็นและหัวข้อใหม่ที่ควรเปิดสอนในหมวดศึกษาทั่วไป และตอนที่ 3 การบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไป ประกอบด้วยข้อคำถามแบบเลือกตอบ คำตอบแบบประเมินค่า (rating scale) และคำถามปลายเปิด รวมทั้งสิ้น 110 ข้อ ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยวัดค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลที่ได้พบว่าแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็น รายวิชา และการบริหารวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับนักศึกษา มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.946 และแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็น รายวิชา และการบริหารวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับผู้บริหารและผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไป มีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.956

เมื่อนำข้อมูลเชิงปริมาณที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติพื้นฐาน รวมทั้งการหาค่าเฉลี่ย และค่าความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็น และจัดลำดับความต้องการจำเป็น ซึ่งเป็นกระบวนการประเมินเพื่อกำหนดความแตกต่างของสภาพที่เกิดขึ้นกับสภาพที่ควรจะเป็นโดยใช้ Priority Needs Index (PNI) และ Modified Priority Needs Index (PNI modified) ผลที่ได้แสดงโดยตารางที่ 4.2-4.7

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. คณะที่ศึกษา	435	100.00
1.1 คณะนิเทศศาสตร์	67	15.4
1.2 คณะวิทยาศาสตร์	33	7.59
1.3 คณะศิลปศาสตร์	59	13.56
1.4 คณะวิศวกรรมศาสตร์	51	11.72
1.5 คณะบริหารธุรกิจ	133	30.57
1.6 คณะแพทยศาสตร์	40	9.20
1.7 คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ	9	2.07
1.8 คณะพยาบาลศาสตร์	35	8.05
1.9 คณะเกษตรศาสตร์	6	1.38
1.10 คณะนิติศาสตร์	2	0.46
2. ชั้นปีที่ศึกษา	435	100.00
2.1 ชั้นปีที่ 1	134	30.80
2.2 ชั้นปีที่ 2	62	14.25

2.3 ชั้นปีที่ 3	159	36.55
2.4 ชั้นปีที่ 4	79	18.16
2.5 ชั้นปีที่ 5	1	0.23
3. เพศ	438	100.00
3.1 หญิง	261	59.59
3.2 ชาย	177	40.41
4. ระดับการศึกษาที่สำเร็จก่อนเข้ามหาวิทยาลัยสยาม	437	100.00
4.1 ระดับก่อนปริญญาตรี	24	5.49
4.2 ปวช.	65	14.87
4.3 ม.6	279	63.84
4.4 ปวส.	34	7.78
4.5 ปริญญาตรี	35	8.01
5. คะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าศึกษาที่มหาวิทยาลัยสยาม	437	100.00
5.1 ต่ำกว่า 2.00	17	3.89
5.2 2.00-2.49	85	19.45
5.3 2.50 -2.99	138	31.58
5.4 3.00-3.49	118	27.00
5.5 3.50 ขึ้นไป	79	18.08
6. ภูมิลำเนาของนักศึกษา	433	100.00
6.1 กรุงเทพมหานคร	245	56.58
6.2 ภาคกลาง(สมุทรสาคร/นครปฐม/ สมุทรปราการ)	70	16.17
6.3 ภาคกลาง(ไม่รวมสมุทรสาคร/นครปฐม/สมุทรปราการ)	29	6.70
6.4 ภาคเหนือ	25	5.77
6.5 ภาคใต้	30	6.93
6.6 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	34	7.85
7. อาชีพบิดา	436	100.00
7.1 รับราชการ	56	12.84
7.2 ค้าขาย	118	27.06
7.3 รับจ้าง	141	32.34
7.4 เกษตรกรรม	39	8.94
7.5 อื่นๆ (โปรดระบุ).....	82	18.81
8. วุฒิสูงสุดของบิดา	428	100.00
8.1 ประถมศึกษา	117	27.34
8.2 มัธยมศึกษา	132	30.84
8.3 ปริญญาตรี	90	21.03
8.4 ปริญญาโท	30	7.01
8.5 ปริญญาเอก	11	2.57
8.6 อื่นๆ (โปรดระบุ).....	48	11.21
9. อาชีพมารดา	435	100.00

9.1 รัฐบาล	41	9.43
9.2 ค่าขาย	145	33.33
9.3 รับจ้าง	132	30.34
9.4 เกษตรกรรม	34	7.82
9.5 อื่นๆ (ไปรตระบุ).....	83	19.08
10. วุฒิสถสุดของมารดา	430	100.00
10.1 ประถมศึกษา	139	32.33
10.2 มัธยมศึกษา	141	32.79
10.3 ปริญญาตรี	89	20.7
10.4 ปริญญาโท	18	4.19
10.5 ปริญญาเอก	6	1.40
10.6 อื่นๆ (ไปรตระบุ).....	37	8.60
11. รายได้รวมของครอบครัวโดยเฉลี่ยต่อเดือน (รวมบิดาและมารดา) (บาท)	335	100.00
11.1 ต่ำกว่า 5,000	6	1.38
11.2 5,000 – 15,000	64	14.71
11.3 15,001- 30,000	172	39.54
11.4 มากกว่า 30,000	193	44.37
12. นักศึกษาทำงานระหว่างศึกษาที่มหาวิทยาลัยสยาม	436	100.00
12.1 ไม่ได้ทำงาน	361	82.80
12.2 ทำงาน	75	17.20
13. เหตุผลที่นักศึกษาเลือกเรียนคณะ/สาขาวิชาที่ศึกษา	411	
13.1 เป็นคณะที่หางานง่าย	88	21.41
13.2 ตั้งใจทำงานในสายวิชาชีพนี้	218	53.04
13.3 มีเพื่อนเรียนด้วยกัน	20	4.87
13.4 ผู้ปกครองเลือกให้	27	6.57
13.5 เป็นสาขาวิชาใหม่มีความทันสมัย	25	6.08
13.6 อื่นๆ	33	8.03
14. เหตุผลที่นักศึกษาเลือกเรียนมหาวิทยาลัยสยาม	387	100.00
14.1 มีศิษย์เก่าที่มีชื่อเสียงในสาขาที่เลือกเรียน	12	3.10
14.2 มีคณะ/สาขาที่สนใจ	95	24.55
14.3 ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย	11	2.84
14.4 มีคณาจารย์ที่มีชื่อเสียงและความสามารถ	9	2.33
14.5 ใกล้บ้าน	112	28.94
14.6 เดินทางสะดวก	54	13.95
14.7 มีเพื่อนแนะนำ	34	8.79
14.8 ผู้ปกครองเลือกให้	37	9.56
14.9 อื่นๆ	23	5.94

จากตารางที่ 4.2 พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 30.57 เป็นนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ รองลงมาร้อยละ 15.4 เป็นนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ และร้อยละ 13.56 เป็นนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ นักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 36.55 ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 3 รองลงมาร้อยละ 30.80 ศึกษาชั้นปีที่ 1 เป็นนักศึกษาหญิงและชายในสัดส่วนใกล้เคียงกัน คือ เป็นหญิงร้อยละ 59.59 เป็นชายร้อยละ 40.41 ก่อนเข้ามหาวิทยาลัยสยามนักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 63.84 จบชั้นม. 6 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.50 -2.99 เป็นส่วนใหญ่ร้อยละ 31.58 ในด้านภูมิฐานะพบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 56.58 อยู่ในกรุงเทพมหานคร รองลงมาร้อยละ 16.17 มีภูมิฐานะในภาคกลาง(สมุทรสาคร/นครปฐม/สมุทรปราการ) ส่วนใหญ่ร้อยละ 32.34 บิดามีอาชีพรับจ้าง รองลงมาร้อยละ 27.06 มีอาชีพค้าขาย ในด้านการศึกษาบิดาส่วนใหญ่ร้อยละ 30.84 จบชั้นมัธยมศึกษา รองลงมาร้อยละ 27.34 จบประถมศึกษา และร้อยละ 21.03 จบปริญญาตรี ส่วนมารดาพบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 33.33 มีอาชีพค้าขาย รองลงมาร้อยละ 30.34 มีอาชีพรับจ้าง ส่วนใหญ่ร้อยละ 32.79 จบชั้นมัธยมศึกษา และร้อยละ 32.33 จบชั้นประถมศึกษา ในด้านรายได้พบว่า ในภาพรวมครอบครัวส่วนใหญ่ร้อยละ 44.37 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท รองลงมาร้อยละ 39.54 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001- 30,000 บาท

นักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 82.80 ไม่ได้ทำงานระหว่างศึกษาที่มหาวิทยาลัยสยาม เหตุผลที่นักศึกษาเลือกเรียนคณะ/สาขาวิชาที่ศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 53.04 ระบุว่าตั้งใจทำงานในสายวิชาชีพนี้ ส่วนเหตุผลที่นักศึกษาเลือกเรียนมหาวิทยาลัยสยามส่วนใหญ่ร้อยละ 28.94 ให้เหตุผลว่าเป็นเพราะมหาวิทยาลัยอยู่ใกล้บ้าน รองลงมาร้อยละ 24.55 ระบุว่ามีความ/สาขาที่สนใจ

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. อายุ (ปี)	435	21.18	1.85
2. นักศึกษาได้รับค่าใช้จ่าย (ไม่รวมค่าหน่วยกิต) โดยเฉลี่ยต่อเดือน	410	7023.04	5146.20

จากตารางที่ 4.3 พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 21.18 ปี ได้รับค่าใช้จ่าย (ไม่รวมค่าหน่วยกิต) โดยเฉลี่ยต่อเดือน 7023.04 บาท

สำหรับประเด็นเรื่องทักษะ/คุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการทำงานและการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ในความคิดเห็นของนักศึกษา ผู้วิจัยได้นำข้อมูลไปวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยใช้ Priority Needs Index (PNI) และ Modified Priority Needs Index (PNI modified) ซึ่งจะจัดลำดับโดยพิจารณาค่า PNI modified เป็นหลัก หากมีค่าเท่ากันจึงจะพิจารณาค่า PNI ผลที่ได้แสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.4 ความเห็นเกี่ยวกับทักษะ/คุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการทำงาน และการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา

ทักษะ/คุณลักษณะ (ทักษะทั่วไป)		นักศึกษา (N = 440)				
		I	D	PNI	PNI modified	Rank
1	การคิดและแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ	4.31	3.57	3.19	0.21	3
2	การคิดสร้างสรรค์	4.17	3.55	2.59	0.17	9
3	การคิดอย่างเป็นระบบ	4.25	3.54	3.02	0.20	6
4	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.20	3.64	2.35	0.15	10
5	การสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ	4.31	3.24	4.61	0.33	1
6	การติดต่อระหว่างบุคคลและการดำรงชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรม	4.06	3.36	2.84	0.21	4
7	การสร้างทีมและความสามารถในการทำงานเป็นทีม	4.18	3.51	2.80	0.19	7
8	การจัดการความขัดแย้ง	4.07	3.44	2.56	0.18	8
9	การจัดการเวลา	4.32	3.54	3.37	0.22	2
10	การเป็นผู้ประกอบการ	3.83	3.17	2.53	0.21	5
ทักษะ/คุณลักษณะ (การรู้/การรอบรู้/การรู้เท่าทัน)		นักศึกษา (N = 440)				
		I	D	PNI	PNI modified	Rank
1	มีความรู้และสามารถจัดการเงินของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งหารายได้ ออม ลงทุน จัดการหนี้ และวางแผนทางการเงิน	4.29	3.54	3.22	0.21	2
2	มีความรู้ ความชำนาญในการใช้ การสร้าง และการเลือกรับสื่อเทคโนโลยี โดยเฉพาะสื่อดิจิทัลและสังคมออนไลน์	4.15	3.59	2.32	0.16	6
3	มีความรู้ สามารถค้นหา ประเมิน และนำข้อมูลด้านสุขภาพมาใช้ เพื่อให้มีสุขภาพทางกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมดีขึ้น	4.12	3.51	2.51	0.17	3
4	เข้าใจ ใฝ่รู้ ตัวยกกฎหมาย การเป็นพลเมืองดี คิววิเคราะห์ ติดตามความเคลื่อนไหวทางการเมือง และตั้งประเด็นตรวจสอบได้	4.03	3.23	3.22	0.25	1
5	มีความรู้ เข้าใจ และมีส่วนร่วมอนุรักษ์และป้องกันสภาพแวดล้อม รวมทั้งผลกระทบจากธรรมชาติที่ส่งผลต่อสังคม	4.06	3.49	2.31	0.16	7
6	มีความรู้ เข้าใจ ค้นหาข้อมูลอย่างเป็นระบบ และนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาและการดำเนินชีวิต	3.97	3.38	2.34	0.17	5
7	ปฏิบัติตนอย่างมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.06	3.47	2.40	0.17	4
8	มีความรู้ ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีส่วนร่วมสืบสานวัฒนธรรมประเพณีไทยที่งดงาม	4.00	3.49	2.04	0.15	9
9	มีความเข้าใจประเด็นสำคัญต่อการสร้างความเป็นสังคม สามารถอยู่ร่วมกันท่ามกลางความแตกต่างด้านเชื้อชาติและวัฒนธรรม	4.16	3.66	2.08	0.14	10
10	มีความรู้ เข้าใจ และมีทักษะในการชื่นชมความงามหรือศิลปะทั้งศิลปะที่มีอยู่ในธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น	3.99	3.44	2.19	0.16	8

ทักษะ/คุณลักษณะ (คุณสมบัติทั่วไป)		นักศึกษา (N = 440)				
		I	D	PNI	PNI modified	Rank
1	ใฝ่รู้ มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยวิธีการต่างๆ	4.39	3.72	2.94	0.18	3
2	ยินดีเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่เพื่อสร้างความพร้อมในการทำงานมากกว่าหนึ่งงาน	4.36	3.88	2.09	0.12	9
3	ตัดสินใจวางแผนและดำเนินกิจกรรมด้วยตนเอง รับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตน	4.29	3.76	2.27	0.14	6
4	สามารถปรับตัวกิจกรรมและวิถีคิดเมื่อเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความแตกต่าง	4.26	3.72	2.30	0.15	4
5	อดทนต่อความไม่แน่นอนและความไม่ชัดเจน	4.27	3.57	2.99	0.20	2
6	มีความคิดเชิงบวก	4.29	3.77	2.23	0.14	7
7	มีความเป็นผู้นำ มั่นใจ และภูมิใจในตนเอง	4.31	3.52	3.40	0.22	1
8	มีมารยาทในการเข้าสังคม	4.41	3.95	2.03	0.12	10
9	มีความรับผิดชอบต่อสังคม	4.38	3.85	2.32	0.14	5
10	มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ	4.45	3.97	2.13	0.12	8

จากตารางที่ 4.4 เมื่อพิจารณาจากค่า PNI จะพบว่ากลุ่มตัวอย่างนักศึกษามีความเห็นว่าทักษะ/คุณลักษณะที่มีความต้องการจำเป็นสำหรับการทำงาน และการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21

ทักษะทั่วไปที่มีความต้องการจำเป็นจะได้รับการพัฒนา 3 อันดับแรก คือ

- 1) การสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
- 2) การจัดการเวลา
- 3) การคิดและแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะ/คุณลักษณะ

การรู้/การรอบรู้/การรู้เท่าทันที่มีความต้องการจำเป็นจะได้รับการพัฒนา 3 อันดับแรก คือ

- 1) เข้าใจ ใฝ่รู้ ตีบทกฎหมาย การเป็นพลเมืองดี คิววิเคราะห์ ติดตามความเคลื่อนไหวทางการเมือง และตั้งประเด็นตรวจสอบได้ (legal and political literacy)
- 2) มีความรู้และสามารถจัดการเงินของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งหารายได้ ออม ลงทุน จัดการหนี้ และวางแผนทางการเงิน (financial literacy)
- 3) มีความรู้ สามารถค้นหา ประเมิน และนำข้อมูลด้านสุขภาพมาใช้เพื่อทำให้มีสุขภาพทางกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมดีขึ้น (health literacy)

คุณสมบัติทั่วไปที่มีความต้องการจำเป็นจะได้รับการพัฒนา 3 อันดับแรก คือ

- 1) มีความเป็นผู้นำ มั่นใจ และภูมิใจในตนเอง
- 2) อดทนต่อความไม่แน่นอนและความไม่ชัดเจน
- 3) ใฝ่รู้ มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยวิธีการต่างๆ

ตารางที่ 4.5 ความเห็นเกี่ยวกับหัวข้อใหม่ที่ต้องการศึกษาในรายวิชาศึกษาทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา (เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย)

ลำดับ	หัวข้อที่สนใจ	ความต้องการเรียน		
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปล
1	การสนทนาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน	3.94	1.15	มาก
2	การใช้ภาษาไทยและอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การพูดในที่สาธารณะ และการนำเสนอรายงานในระดับอุดมศึกษา	3.90	1.06	มาก
3	การพัฒนาที่สุดในตัวคุณ (Max in You)	3.86	1.02	มาก
4	การวางแผนและการจัดการการเดินทางและท่องเที่ยว	3.80	1.08	มาก
5	การช่วยชีวิตและการปฐมพยาบาลขั้นพื้นฐาน	3.79	1.04	มาก
6	รู้ทันปัญหารอบตัว ประเด็นปัญหาในสังคมไทย สังคมโลก และผลกระทบที่เกิดขึ้น	3.76	1.02	มาก
7	การพัฒนาบุคลิกภาพ (มารยาทสังคม มารยาทไทย การใช้เครื่องสำอาง)	3.75	1.14	มาก
8	กฎหมายที่ควรรู้ในชีวิตประจำวัน	3.73	1.06	มาก
9	สุขภาพและความงาม	3.72	1.16	มาก
10	ศิลปะป้องกันตัว	3.70	1.23	มาก
11	ครัวไทย	3.69	1.25	มาก
12	การพัฒนาทักษะผู้นำแก่น้อยจาก Startup และการจัดการธุรกิจ SME	3.66	1.08	มาก
13	การคิดสร้างสรรค์ การสร้าง และการออกแบบเพื่อนวัตกรรม	3.63	1.16	มาก
14	เทคนิคการแต่งหน้าและแต่งกายในชีวิตประจำวันและการแสดง	3.60	1.24	มาก
15	ชีวิตดีมีความสุขด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.57	1.14	มาก
16	การจัดการน้ำหนักตามหลักวิทยาศาสตร์การกีฬา	3.55	1.23	มาก
17	การลงทุนในกองทุนและตลาดหลักทรัพย์	3.52	1.19	มาก
18	การจัดการเชิงกลยุทธ์ และการตลาด Digital/ICT	3.51	1.14	มาก
19	ภาษาอาเซียน ระบุ.....	3.41	1.41	ปานกลาง
20	การประกอบการธุรกิจออกแบบและแอนิเมชัน	3.39	1.17	ปานกลาง
21	อื่นๆ โปรดระบุ	3.39	1.6	ปานกลาง
22	กระบวนการแก้ปัญหาในชีวิตโดยบูรณาการความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ หรือสะเต็ม (STEM) ศึกษา	3.36	1.19	ปานกลาง
23	ศิลปะบำบัด	3.32	1.19	ปานกลาง
24	ชีวิตดีสังคมมีความสุขด้วยธรรมะ	3.26	1.24	ปานกลาง
25	เถียงกับเถล (Debate)	3.25	1.26	ปานกลาง
26	แพทย์แผนไทย	3.23	1.37	ปานกลาง
27	สุนทรียะทางดนตรีและนาฏศิลป์ตะวันตก	3.18	1.31	ปานกลาง
28	สุนทรียะทางดนตรีและนาฏศิลป์ไทย	3.06	1.32	ปานกลาง
29	การออกกำลังกายด้วยวิถีไทย (ผ้าขาวม้า กระบี่กระบอง การฟ้อนรำ การละเล่นไทย)	2.89	1.4	ปานกลาง
30	ธนบุรีศึกษา	2.85	1.25	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความต้องการเรียน หัวข้อใหม่ที่นักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างต้องการศึกษาในรายวิชาศึกษาทั่วไป 5 อันดับแรก คือ

- 1) การสนทนาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน
- 2) การใช้ภาษาไทยและอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การพูดในที่สาธารณะ และการนำเสนอรายงานในระดับอุดมศึกษา
- 3) การพัฒนาที่สุดในตัวคุณ (Max in You)
- 4) การวางแผนและการจัดการการเดินทางและท่องเที่ยว
- 5) การช่วยชีวิตและการปฐมพยาบาลขั้นพื้นฐาน

โดยมีหัวข้อใหม่ๆ ที่นักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างต้องการศึกษาในรายวิชาศึกษาทั่วไป ดังนี้ ความรู้ภาษา การสอนเล่นดนตรีสากล การสร้างเกม ดิจิทัลอาร์ต ศิลปะการวาดภาพ ระบายสี วิชาพลศึกษาหลายๆ หลักสูตร การใช้สื่อบันเทิง-เกม ในการผ่อนคลายอารมณ์อย่างถูกวิธี ภาษาต่างๆ ที่ไม่ใช่ภาษาพื้นฐาน เช่น เกาหลี ฝรั่งเศส สเปน โปรตุเกส การใช้เทคโนโลยีให้เป็น การศึกษาต่างประเทศ การเต้น การแสดง การปิดกั้นความคิดของเด็กจากผู้ใหญ่ การแสดงความคิดเห็นส่วนตัว การลดน้ำหนัก จิตวิทยาทั่วไป วิจัยหาเงินจากโปรแกรม Youtube การจัดให้มีการสนทนากับเพื่อนชาวต่างชาติ ทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย การสร้างกิจกรรมระหว่างเพื่อนต่างคณะ และต่างสัญชาติ เพื่อสร้างความคุ้นเคยก่อนออกไปเจอกับสภาพแวดล้อมใหม่ จัดการการเงินของคนในสังคมปัจจุบัน การทำขนม ทำเครื่องดื่ม การทำอาหารต่างประเทศ การเขียนโปรแกรม เรียนผ่านออนไลน์ การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี และการฝังเข็มแพทย์แผนจีน

ในส่วนของภาษาอาเซียน ที่นักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการเรียนมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ

- 1) ภาษาเกาหลี
- 2) ภาษาอินโดนีเซีย
- 3) ภาษาพม่า

ตารางที่ 4.6 ความเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยสยามในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา (เรียงจากมากไปหาน้อย)

ลำดับ	การบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไปในปัจจุบัน	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
1. หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน				
1	มีการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้อย่างชัดเจน ให้ผู้เรียนเข้าใจได้	3.85	0.88	มาก
2	เนื้อหาวิชาที่มีความทันสมัย	3.70	0.94	มาก
3	เนื้อหาวิชาสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้	3.70	1.00	มาก
4	จำนวนหน่วยกิตรวมของหมวดวิชาที่กำหนดให้เรียนมีความเหมาะสม (32-37 หน่วยกิต)	3.65	0.93	มาก
5	จำนวนหน่วยกิตที่กำหนดในแต่ละกลุ่มวิชา (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ภาษาและการสื่อสาร คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ สุนทรียศาสตร์และพลศึกษา) มีความเหมาะสม	3.61	0.93	มาก
6	การจัดอาจารย์ผู้สอนมีความเหมาะสม	3.61	1.10	มาก
7	มีรายวิชาที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจ	3.59	1.15	มาก
8	รูปแบบการเรียนการสอนมีความน่าสนใจ ทันสมัย	3.58	1.06	มาก
9	การจัดการเรียนการสอนกระตุ้นให้ผู้เรียนใฝ่รู้และมีส่วนร่วม	3.53	1.07	มาก
10	สัดส่วนคะแนน (คะแนนเก็บ คะแนนสอบกลางภาค และสอบปลายภาค) มีความเหมาะสม	3.43	1.14	ปานกลาง
2. ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรายวิชาการศึกษาทั่วไป				
1	เข้าใจและยอมรับผู้คนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม	3.95	0.85	มาก
2	เข้าใจตนเองและผู้อื่น	3.92	0.86	มาก
3	เห็นคุณค่า และมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย	3.90	0.99	มาก
4	สามารถสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี	3.87	0.82	มาก
5	มีทักษะการเรียนและทักษะการใช้ชีวิต	3.85	0.88	มาก
6	มีทักษะในการแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต	3.84	0.88	มาก
7	มีการพัฒนาศักยภาพทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา	3.83	0.93	มาก
8	รู้และเข้าใจสภาพสังคมไทยและสังคมโลก	3.82	0.96	มาก
9	ตระหนักรู้และเป็นพลเมืองที่ดี	3.81	0.98	มาก
10	สามารถปรับตัวในโลกที่เปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี	3.77	0.95	มาก

จากตารางที่ 4.6 ในเรื่องการบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยสยามในปัจจุบัน ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยระดับปานกลางว่า “สัดส่วนคะแนน (คะแนนเก็บ คะแนนสอบกลางภาค และสอบปลายภาค) มีความเหมาะสม” และมีข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะอื่นเกี่ยวกับการศึกษาทั่วไป ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยสยาม ดังนี้

- 1) คะแนนสอบปลายภาคมากเกินไป
- 2) ควรเปิดวิชาให้มากขึ้น
- 3) การจัดตารางเรียนค่อนข้างยุ่งยาก และมีกลุ่มที่เปิดสอนน้อย ควรมีการเปิดกลุ่มมากกว่านี้

- 4) อยากให้การจัดการเรียนวิชาทักษะศึกษาให้น้อยลง แต่ให้นำวิชาที่เป็นประโยชน์โดยตรง ทางสายงาน การประกอบอาชีพที่นักศึกษาจะนำไปใช้ในการทำงานจริง โดยจัดให้เป็นวิชาเลือกเสรีในหมวดทักษะ ศึกษา

ตารางที่ 4.7 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างคณาจารย์ผู้สอนและผู้รับผิดชอบหลักสูตร

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. คณะที่สังกัด	149	100.00
ศิลปศาสตร์	36	24.16
วิศวกรรมศาสตร์	22	14.77
บริหารธุรกิจ	21	14.09
นิเทศศาสตร์	20	13.42
เทคโนโลยีสารสนเทศ	10	6.71
ศิลปะการแสดง	9	6.04
วิทยาศาสตร์	9	6.04
เภสัชศาสตร์	6	4.03
พยาบาลศาสตร์	5	3.36
แพทยศาสตร์	4	2.68
นิติศาสตร์	4	2.68
บัณฑิตวิทยาลัย	2	1.34
ศูนย์อาเซียนศึกษา	1	0.67
2. สาขาวิชา	150	100.00
สังคมศาสตร์	10	6.67
วิศวกรรมไฟฟ้า	9	6.00
การโรงแรม	7	4.67
การจัดการทั่วไป	6	4.00
การพยาบาล	6	4.00
สื่อสารการแสดง	6	4.00
อังกฤษสื่อสารธุรกิจ	6	4.00
การตลาด	5	3.33
เภสัชศาสตร์	5	3.33
การประชาสัมพันธ์	5	3.33
ดนตรี	5	3.33
ภาษาตะวันออก	5	3.33
วิทยุ-โทรทัศน์-ภาพยนตร์	5	3.33
วิศวกรรมคอมพิวเตอร์	5	3.33
วิศวกรรมยานยนต์	5	3.33
หนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์	5	3.33
นิติศาสตร์	4	2.67
การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ	4	2.67

ศิลปะการแสดง	4	2.67
เทคโนโลยีการอาหาร	4	2.67
แพทยศาสตร์	4	2.67
แอนิเมชันและสื่อสร้างสรรค์	4	2.67
การโฆษณา	4	2.67
คณิตศาสตร์	3	2.00
คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	3	2.00
การบัญชี	3	2.00
ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสาร	3	2.00
เทคโนโลยีสารสนเทศ	3	2.00
การท่องเที่ยว	2	1.33
การเงินและการธนาคาร	2	1.33
วิทยาการคอมพิวเตอร์	2	1.33
วิศวกรรมศาสตร์	2	1.33
วิศวกรรมอุตสาหกรรม	2	1.33
พลศึกษา	1	0.67
วิศวกรรมเครื่องกล	1	0.67
3. เพศ	151	100.00
หญิง	76	50.33
ชาย	75	49.67
4. อายุ	155	100.00
20-30 ปี	20	12.90
31-40 ปี	49	31.61
41-50 ปี	57	36.77
51-60 ปี	18	11.61
มากกว่า 60 ปี	11	7.10
5. ตำแหน่งทางวิชาการ	149	100.00
อาจารย์	127	85.23
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	19	12.75
รองศาสตราจารย์	1	0.67
ศาสตราจารย์	2	1.34
6. ตำแหน่งบริหาร	98	100.00
คณบดี	4	4.08
หัวหน้าภาควิชา	17	17.35
ผู้รับผิดชอบหลักสูตร	54	55.10
อื่นๆ	23	23.47
7. ระยะเวลาที่ทำงานในมหาวิทยาลัยสยาม	147	100.00
1-5 ปี	50	34.01
6-10 ปี	30	20.41

11-15 ปี	18	12.24
มากกว่า 15 ปี	49	33.33
8. ระยะเวลาที่สอนรายวิชาในหมวดศึกษาทั่วไป (สำหรับผู้สอนผู้สอนวิชาการศึกษาทั่วไป)	69	100.00
1-5 ปี	36	52.17
6-10 ปี	12	17.39
11-15 ปี	6	8.7
มากกว่า 15 ปี	15	21.74
9. กลุ่มวิชาศึกษาทั่วไปที่สอน (สำหรับผู้สอนผู้สอนวิชาการศึกษาทั่วไป)	67	100.00
กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	31	46.27
กลุ่มภาษาและการสื่อสาร	15	22.39
กลุ่มคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์	18	26.87
กลุ่มสุนทรียศาสตร์และพลศึกษา	3	4.48

จากตารางที่ 4.7 พบว่าคณาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ 24.16 สอนในคณะศิลปศาสตร์รองลงมาร้อยละ 14.77 คณะวิศวกรรมศาสตร์ ร้อยละ 14.09 คณะบริหารธุรกิจ และร้อยละ 13.42 คณะนิเทศศาสตร์ สาขาวิชาที่สอนมีความหลากหลาย แต่ร้อยละ 6.67 สอนด้านสังคมศาสตร์ คณาจารย์ที่สอบแบบสำรวจร้อยละ 50.33 เป็นหญิงและร้อยละ 49.67 เป็นชาย ส่วนใหญ่ร้อยละ 36.77 อายุ 41-50 ปี รองลงมาร้อยละ 31.61 อายุ 31-40 ปี ในตำแหน่งทางวิชาการส่วนใหญ่ร้อยละ 85.23 มีตำแหน่งอาจารย์ รองลงมาร้อยละ 12.75 มีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยละ 55.10 เป็นผู้รับผิดชอบหลักสูตร ส่วนใหญ่ร้อยละ 34.01 ทำงานที่มหาวิทยาลัยสยาม 1-5 ปี รองลงมาร้อยละ 33.33 ทำงานมากกว่า 15 ปี ร้อยละ 52.17 สอนรายวิชาในหมวดศึกษาทั่วไป 1-5 ปี รองลงมาร้อยละ 21.74 สอนมากกว่า 15 ปี โดยร้อยละ 46.27 สอนกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ร้อยละ 26.87 กลุ่มคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 22.39 กลุ่มภาษาและการสื่อสาร และร้อยละ 4.48 กลุ่มสุนทรียศาสตร์และพลศึกษา

สำหรับประเด็นเรื่องทักษะ/คุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการทำงานและการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ในความคิดเห็นของคณาจารย์ผู้สอน และผู้รับผิดชอบหลักสูตร ผู้วิจัยได้นำข้อมูลไปวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยใช้ Priority Needs Index (PNI) และ Modified Priority Needs Index (PNI modified) ซึ่งจะจัดลำดับโดยพิจารณาค่า PNI modified เป็นหลัก หากมีค่าเท่ากันจึงจะพิจารณาค่า PNI ผลที่ได้แสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.8 ความเห็นเกี่ยวกับทักษะ/คุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการทำงาน และการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มตัวอย่างคณาจารย์ผู้สอน และผู้รับผิดชอบหลักสูตร

ทักษะ/คุณลักษณะ (ทักษะทั่วไป)		คณาจารย์ (N = 160)				
		I	D	PNI	PNI modified	Rank
1	การคิดและแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ	4.60	3.28	6.07	0.40	3
2	การคิดสร้างสรรค์	4.41	3.36	4.63	0.31	7
3	การคิดอย่างเป็นระบบ	4.50	3.21	5.81	0.40	4
4	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.31	3.67	2.76	0.17	10
5	การสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ	4.40	3.03	6.03	0.45	1
6	การติดต่อระหว่างบุคคลและการดำรงชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรม	4.21	3.20	4.25	0.32	6
7	การสร้างทีมและความสามารถในการทำงานเป็นทีม	4.32	3.33	4.28	0.30	9
8	การจัดการความขัดแย้ง	4.15	3.13	4.23	0.33	5
9	การจัดการเวลา	4.34	3.02	5.73	0.44	2
10	การเป็นผู้ประกอบการ	3.86	2.94	3.55	0.31	8
ทักษะ/คุณลักษณะ (การรู้/การรอบรู้/การรู้เท่าทัน)		คณาจารย์ (N = 160)				
		I	D	PNI	PNI modified	Rank
1	มีความรู้และสามารถจัดการเงินของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งหารายได้ ออม ลงทุน จัดการหนี้ และวางแผนทางการเงิน	4.25	3.08	4.97	0.38	2
2	มีความรู้ ความชำนาญในการใช้ การสร้าง และการเลือกรับสื่อ เทคโนโลยี โดยเฉพาะสื่อดิจิทัลและสังคมออนไลน์	4.27	3.44	3.54	0.24	9
3	มีความรู้ สามารถค้นหา ประเมิน และนำข้อมูลด้านสุขภาพมาใช้ เพื่อให้มีสุขภาพทางกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมดีขึ้น	4.23	3.18	4.44	0.33	6
4	เข้าใจ ใฝ่รู้ ตัวยกกฎหมาย การเป็นพลเมืองดี คิวเคียวเคราะห์ ติดตามความเคลื่อนไหวทางการเมืองและตั้งประเด็นตรวจสอบได้	4.12	2.97	4.74	0.39	1
5	มีความรู้ เข้าใจ และมีส่วนร่วมอนุรักษ์และป้องกันสภาพแวดล้อม รวมทั้งผลกระทบจากธรรมชาติที่ส่งผลต่อสังคม	4.12	3.09	4.24	0.33	7
6	มีความรู้ เข้าใจ ค้นหาข้อมูลอย่างเป็นระบบ และนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาและการดำเนินชีวิต	4.26	3.15	4.73	0.35	4
7	ปฏิบัติตนอย่างมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.21	3.09	4.72	0.36	3
8	มีความรู้ ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีส่วนร่วมสืบสานวัฒนธรรมประเพณีไทยที่ดีงาม	4.17	3.12	4.38	0.34	5
9	มีความเข้าใจประเด็นสำคัญต่อการสร้างความเป็นสังคม สามารถอยู่ร่วมกันท่ามกลางความแตกต่างด้านเชื้อชาติและวัฒนธรรม	4.26	3.32	4.01	0.28	8
10	มีความรู้ เข้าใจ และมีทักษะในการชื่นชมความงามหรือศิลปะทั้งศิลปะที่มีอยู่ในธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น	3.93	3.20	2.87	0.23	10

ทักษะ/คุณลักษณะ (คุณสมบัติทั่วไป)		คณาจารย์ (N = 160)				
		I	D	PNI	PNI modified	Rank
1	ใฝ่รู้ มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยวิธีการต่างๆ	4.60	3.21	6.39	0.43	1
2	ยินดีเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่เพื่อสร้างความพร้อมในการทำงานมากกว่าหนึ่งงาน	4.44	3.37	4.75	0.32	8
3	ตัดสินใจวางแผนและดำเนินกิจกรรมด้วยตนเอง รับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตน	4.50	3.28	5.49	0.37	5
4	สามารถปรับพฤติกรรมและวิธีคิดเมื่อเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความแตกต่าง	4.47	3.26	5.41	0.37	6
5	อดทนต่อความไม่แน่นอนและความไม่ชัดเจน	4.42	3.14	5.66	0.41	2
6	มีความคิดเชิงบวก	4.48	3.45	4.61	0.30	10
7	มีความเป็นผู้นำ มั่นใจ และภูมิใจในตนเอง	4.39	3.32	4.70	0.32	9
8	มีมารยาทในการเข้าสังคม	4.47	3.36	4.96	0.33	7
9	มีความรับผิดชอบต่อสังคม	4.61	3.37	5.72	0.37	4
10	มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ	4.64	3.39	5.80	0.37	3

จากตารางที่ 4.8 เมื่อพิจารณาจากค่า PNI จะพบว่ากลุ่มตัวอย่างคณาจารย์ผู้สอน และผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีความเห็นว่าทักษะ/คุณลักษณะที่มีความต้องการจำเป็นสำหรับการทำงานและการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21

ทักษะทั่วไปที่นักศึกษาที่มีความจำเป็นจะพัฒนา 3 อันดับแรก คือ

- 1) การสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
- 2) การจัดการเวลา
- 3) การคิดและแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ

โดยทักษะทั่วไป 3 อันดับแรกที่ตอบโดยกลุ่มตัวอย่างคณาจารย์ผู้สอน และผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีความเห็นตรงกับความคิดเห็นของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง

การรู้/การรอบรู้/การรู้เท่าทันที่นักศึกษาที่มีความจำเป็นจะพัฒนา 3 อันดับแรก คือ

- 1) เข้าใจ ใฝ่รู้ ตีบทกฎหมาย การเป็นพลเมืองดี คติวิเคราะห์ ติดตามความเคลื่อนไหวทางการเมือง และตั้งประเด็นตรวจสอบได้ (legal and political literacy)
- 2) มีความรู้และสามารถจัดการเงินของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งหารายได้ ออม ลงทุน จัดการหนี้ และวางแผนทางการเงิน (financial literacy)
- 3) ปฏิบัติตนอย่างมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

โดยทักษะ/คุณลักษณะที่เกี่ยวกับการรู้/การรอบรู้/การรู้เท่าทัน 2 อันดับแรกที่ตอบโดยกลุ่มตัวอย่างคณาจารย์ผู้สอน และผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีความเห็นตรงกับความคิดเห็นของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง

ทักษะ/คุณลักษณะที่เกี่ยวกับคุณสมบัติทั่วไป 3 อันดับแรก คือ

- 1) ใฝ่รู้ มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยวิธีการต่างๆ
- 2) อดทนต่อความไม่แน่นอนและความไม่ชัดเจน

3) มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ โดยทักษะ/คุณลักษณะที่เกี่ยวกับคุณสมบัติทั่วไป 2 อันดับแรกที่ตอบโดยกลุ่มตัวอย่างคณาจารย์ผู้สอน และผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีความเห็นตรงกับความคิดเห็นของนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4.9 ความเห็นเกี่ยวกับหัวข้อใหม่ที่ต้องการให้นักศึกษาเรียนในรายวิชาศึกษาทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างคณาจารย์ผู้สอน และผู้รับผิดชอบหลักสูตร (เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย)

ลำดับ	หัวข้อที่ควรให้ศึกษา	ความต้องการให้ศึกษา		
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปล
1	การสนทนาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน	4.41	0.77	มาก
2	การใช้ภาษาไทยและอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การพูดในที่สาธารณะ และการนำเสนอรายงานในระดับอุดมศึกษา	4.35	0.76	มาก
3	การคิดสร้างสรรค์ การสร้าง และการออกแบบเพื่อนวัตกรรม	4.05	0.86	มาก
4	การพัฒนาบุคลิกภาพ (มารยาทสังคม มารยาทไทย การใช้เครื่องสำอาง)	3.98	0.91	มาก
5	รู้ทันปัญหารอบตัว ประเด็นปัญหาในสังคมไทย สังคมโลก และผลกระทบที่เกิดขึ้น	3.95	0.98	มาก
6	ชีวิตดีมีสุขด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.93	0.87	มาก
7	กฎหมายที่ควรรู้ในชีวิตประจำวัน	3.89	0.88	มาก
8	การช่วยชีวิตและการปฐมพยาบาลขั้นพื้นฐาน	3.89	0.87	มาก
9	การพัฒนาทักษะแก้แค้น้อยจาก Startup และการจัดการธุรกิจ SME	3.86	0.84	มาก
10	อื่นๆ โปรดระบุ	3.84	1.21	มาก
11	การพัฒนาที่สุดในตัวคุณ (MAX in You)	3.82	1.06	มาก
12	การจัดการเชิงกลยุทธ์ และการตลาด Digital/ICT	3.80	0.85	มาก
13	ชีวิตดีสังคมมีสุขด้วยธรรมะ	3.80	0.93	มาก
14	กระบวนการแก้ปัญหาในชีวิตโดยบูรณาการความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ หรือสะเต็ม (STEM) ศึกษา	3.78	0.93	มาก
15	การลงทุนในกองทุนและตลาดหลักทรัพย์	3.60	0.95	มาก
16	ภาษาอาเซียน ระบุ.....	3.60	1.09	มาก
17	การประกอบการธุรกิจออกแบบและแอนิเมชัน	3.57	0.88	มาก
18	ศิลปะป้องกันตัว	3.55	1.07	มาก
19	สุขภาพและความงาม	3.50	0.95	มาก
20	ศิลปะบำบัด	3.49	1.07	ปานกลาง
21	เทคนิคการแต่งหน้าและแต่งกายในชีวิตประจำวันและการแสดง	3.47	1.05	ปานกลาง
22	การวางแผนและการจัดการการเดินทางและท่องเที่ยว	3.42	1.10	ปานกลาง
23	แพทย์แผนไทย	3.39	1.08	ปานกลาง
24	ครัวไทย	3.37	1.02	ปานกลาง
25	การจัดการน้ำหนักรตามหลักวิทยาศาสตร์การกีฬา	3.36	1.09	ปานกลาง
26	สุนทรียะทางดนตรีและนาฏศิลป์ตะวันตก	3.29	1.11	ปานกลาง
27	เถียงกับเถ (Debate)	3.26	1.01	ปานกลาง

28	สุนทรียะทางดนตรีและนาฏศิลป์ไทย	3.19	1.19	ปานกลาง
29	ธนบุรีศึกษา	3.15	1.01	ปานกลาง
30	การออกกำลังกายด้วยวิถีไทย (ผ้าขาวม้า กระเป๋ากระบอง การฟ้อนรำ การละเล่นไทย)	3.07	1.18	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความต้องการให้นักศึกษาเรียนวิชาใหม่ในรายวิชาศึกษาทั่วไป 5 อันดับแรก คือ

- 1) การสนทนาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน
- 2) การใช้ภาษาไทยและอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การพูดในที่สาธารณะ และการนำเสนอรายงานในระดับอุดมศึกษา
- 3) การคิดสร้างสรรค์ การสร้าง และการออกแบบเพื่อนวัตกรรม
- 4) การพัฒนาบุคลิกภาพ (มารยาทสังคม มารยาทไทย การใช้เครื่องสำอาง)
- 5) การรู้ทันปัญหารอบตัว ประเด็นปัญหาในสังคมไทย สังคมโลก และผลกระทบที่เกิดขึ้น

โดยวิชาใหม่ที่คณาจารย์ผู้สอน และผู้รับผิดชอบหลักสูตรอยากให้นักศึกษาเรียน 2 อันดับแรก ตรงกับวิชาใหม่ที่กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาต้องการเรียน



ตารางที่ 4.10 ความเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยสยาม ในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างคณาจารย์ผู้สอน และผู้รับผิดชอบหลักสูตร (เรียงจากมากไปหาน้อย)

ลำดับ	การบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไปในปัจจุบัน	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
1. หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน				
1	มีการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้อย่างชัดเจน ให้ผู้เรียนเข้าใจได้	3.91	0.91	มาก
2	การจัดอาจารย์ผู้สอนมีความเหมาะสม	3.90	0.82	มาก
3	เนื้อหาวิชาสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้	3.80	0.94	มาก
4	เนื้อหาวิชาที่มีความทันสมัย	3.76	0.84	มาก
5	รูปแบบการเรียนการสอนมีความน่าสนใจ ทันสมัย	3.73	0.92	มาก
6	จำนวนหน่วยกิตที่กำหนดในแต่ละกลุ่มวิชา (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ภาษาและการสื่อสาร คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ สุนทรียศาสตร์และพลศึกษา) มีความเหมาะสม	3.72	0.98	มาก
7	มีรายวิชาที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจ	3.71	0.88	มาก
8	การจัดการเรียนการสอนกระตุ้นให้ผู้เรียนใฝ่รู้และมีส่วนร่วม	3.71	0.91	มาก
9	จำนวนหน่วยกิตรวมของหมวดวิชาที่กำหนดให้เรียนมีความเหมาะสม (32-37 หน่วยกิต)	3.69	1.06	มาก
10	สัดส่วนคะแนน (คะแนนเก็บ คะแนนสอบกลางภาค และสอบปลายภาค) มีความเหมาะสม	3.66	0.95	มาก
2. ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรายวิชาการศึกษาทั่วไป				
1	สามารถสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี	3.98	0.79	มาก
2	สามารถปรับตัวในโลกที่เปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ได้เป็นอย่างดี	3.95	0.79	มาก
3	มีการพัฒนาศักยภาพทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา	3.92	0.83	มาก
4	มีทักษะการเรียนและทักษะการใช้ชีวิต	3.91	0.82	มาก
5	เข้าใจและยอมรับผู้คนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม	3.88	0.76	มาก
6	เข้าใจตนเองและผู้อื่น	3.86	0.73	มาก
7	มีทักษะในการแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต	3.85	0.88	มาก
8	รู้และเข้าใจสภาพสังคมไทยและสังคมโลก	3.85	0.82	มาก
9	ตระหนักรู้และเป็นพลเมืองที่ดี	3.82	0.82	มาก
10	เห็นคุณค่า และมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย	3.77	0.88	มาก

จากตารางที่ 4.10 ในเรื่องการบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยสยามในปัจจุบัน พบว่าด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรายวิชาการศึกษาทั่วไป คณาจารย์ผู้สอน และผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีความเห็นด้วยระดับมากในทุกข้อที่สอบถาม แต่ทั้งนี้คำถามข้อสัดส่วนคะแนน (คะแนนเก็บ คะแนนสอบกลางภาค และสอบปลายภาค) มีความเหมาะสม ได้รับคะแนนน้อยกว่าคำถามข้ออื่นๆ สอดคล้องกับความเห็นจากนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4.11 เปรียบเทียบความเห็นเกี่ยวกับทักษะ/คุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการทำงาน และการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ระหว่างกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษา คณาจารย์ผู้สอน และผู้รับผิชอบหลักสูตร

ทักษะ/คุณลักษณะ (ทักษะทั่วไป)		นักศึกษา (N = 440)					คณาจารย์ (N = 160)				
		I	D	PNI	PNI modified	Rank	I	D	PNI	PNI modified	Rank
1	การคิดและแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ	4.31	3.57	3.19	0.21	3	4.60	3.28	6.07	0.40	3
2	การคิดสร้างสรรค์	4.17	3.55	2.59	0.17	9	4.41	3.36	4.63	0.31	7
3	การคิดอย่างเป็นระบบ	4.25	3.54	3.02	0.20	6	4.50	3.21	5.81	0.40	4
4	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.20	3.64	2.35	0.15	10	4.31	3.67	2.76	0.17	10
5	การสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ	4.31	3.24	4.61	0.33	1	4.40	3.03	6.03	0.45	1
6	การติดต่อระหว่างบุคคลและการดำรงชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรม	4.06	3.36	2.84	0.21	4	4.21	3.20	4.25	0.32	6
7	การสร้างทีมและความสามารถในการทำงานเป็นทีม	4.18	3.51	2.80	0.19	7	4.32	3.33	4.28	0.30	9
8	การจัดการความขัดแย้ง	4.07	3.44	2.56	0.18	8	4.15	3.13	4.23	0.33	5
9	การจัดการเวลา	4.32	3.54	3.37	0.22	2	4.34	3.02	5.73	0.44	2
10	การเป็นผู้ประกอบการ	3.83	3.17	2.53	0.21	5	3.86	2.94	3.55	0.31	8
ทักษะ/คุณลักษณะ (การรู้/การรอบรู้/การรู้เท่าทัน)		นักศึกษา (N = 440)					คณาจารย์ (N = 160)				
		I	D	PNI	PNI modified	Rank	I	D	PNI	PNI modified	Rank
1	มีความรู้และสามารถจัดการเงินของตัวเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งหารายได้ ออม ลงทุน จัดการหนี้ และวางแผนทางการเงิน	4.29	3.54	3.22	0.21	2	4.25	3.08	4.97	0.38	2
2	มีความรู้ ความชำนาญในการใช้ การสร้าง และการเลือกรับสื่อ เทคโนโลยี โดยเฉพาะสื่อดิจิทัลและสังคมออนไลน์	4.15	3.59	2.32	0.16	6	4.27	3.44	3.54	0.24	9
3	มีความรู้ สามารถค้นหา ประเมิน และนำข้อมูลด้านสุขภาพมาใช้เพื่อทำให้มีสุขภาพทางกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมดีขึ้น	4.12	3.51	2.51	0.17	3	4.23	3.18	4.44	0.33	6
4	เข้าใจ ใฝ่รู้ ตีบทกฎหมาย การเป็นพลเมืองดี คิวิเคราะห์ ติดตามความเคลื่อนไหวทางการเมือง และตั้งประเด็นตรวจสอบได้	4.03	3.23	3.22	0.25	1	4.12	2.97	4.74	0.39	1
5	มีความรู้ เข้าใจ และมีส่วนร่วมอนุรักษ์และป้องกันสภาพแวดล้อม รวมทั้งผลกระทบจากธรรมชาติที่ส่งผลต่อสังคม	4.06	3.49	2.31	0.16	7	4.12	3.09	4.24	0.33	7

6	มีความรู้ เข้าใจ ค้นหาข้อมูลอย่างเป็นระบบ และนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาและการดำเนินชีวิต	3.97	3.38	2.34	0.17	5	4.26	3.15	4.73	0.35	4
7	ปฏิบัติตนอย่างมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.06	3.47	2.40	0.17	4	4.21	3.09	4.72	0.36	3
8	มีความรู้ ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีส่วนร่วมสืบสานวัฒนธรรมประเพณีไทยที่ดีงาม	4.00	3.49	2.04	0.15	9	4.17	3.12	4.38	0.34	5
9	มีความเข้าใจประเด็นสำคัญต่อการสร้างความเป็นสังคม สามารถอยู่ร่วมกันท่ามกลางความแตกต่างด้านเชื้อชาติและวัฒนธรรม	4.16	3.66	2.08	0.14	10	4.26	3.32	4.01	0.28	8
10	มีความรู้ เข้าใจ และมีทักษะในการชื่นชมความงามหรือศิลปะทั้งศิลปะที่มีอยู่ในธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น	3.99	3.44	2.19	0.16	8	3.93	3.20	2.87	0.23	10
ทักษะ/คุณลักษณะ (คุณสมบัตินี้ทั้งหมด)		นักศึกษา (N = 440)					คณาจารย์ (N = 160)				
		I	D	PNI	PNI modified	Rank	I	D	PNI	PNI modified	Rank
1	ไม่รู้ มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยวิธีการต่างๆ	4.39	3.72	2.94	0.18	3	4.60	3.21	6.39	0.43	1
2	ยินดีเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่เพื่อสร้างความพร้อมในการทำงานมากกว่าหนึ่งงาน	4.36	3.88	2.09	0.12	9	4.44	3.37	4.75	0.32	8
3	ตัดสินใจวางแผนและดำเนินกิจกรรมด้วยตนเอง รับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตน	4.29	3.76	2.27	0.14	6	4.50	3.28	5.49	0.37	5
4	สามารถปรับตัวกับพฤติกรรมและวิถีคิดเมื่อเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความแตกต่าง	4.26	3.72	2.30	0.15	4	4.47	3.26	5.41	0.37	6
5	อดทนต่อความไม่แน่นอนและความไม่ชัดเจน	4.27	3.57	2.99	0.20	2	4.42	3.14	5.66	0.41	2
6	มีความคิดเชิงบวก	4.29	3.77	2.23	0.14	7	4.48	3.45	4.61	0.30	10
7	มีความเป็นผู้นำ มั่นใจ และภูมิใจในตนเอง	4.31	3.52	3.40	0.22	1	4.39	3.32	4.70	0.32	9
8	มีมารยาทในการเข้าสังคม	4.41	3.95	2.03	0.12	10	4.47	3.36	4.96	0.33	7
9	มีความรับผิดชอบต่อสังคม	4.38	3.85	2.32	0.14	5	4.61	3.37	5.72	0.37	4
10	มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ	4.45	3.97	2.13	0.12	8	4.64	3.39	5.80	0.37	3

จากตารางที่ 4.11 พบว่าในด้านทักษะทั่วไป นักศึกษาและอาจารย์เห็นตรงกันว่าการสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศมีความจำเป็นสำหรับการทำงาน และการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 เป็นลำดับแรก ลำดับที่ 2 คือ การจัดการเวลา และลำดับที่ 3 คือ การคิดและแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ ในด้านการรู้/การรอบรู้/การรู้เท่าทันทั้งสองกลุ่มเห็นตรงกันว่า การเข้าใจ ใฝ่รู้ ตัวยุทธกฎหมาย การเป็นพลเมืองดี คติวิเคราะห์ ติดตามความเคลื่อนไหวทางการเมือง และตั้งประเด็นตรวจสอบได้มีความจำเป็นสำหรับการทำงาน และการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 เป็นลำดับแรก ส่วนการมีความรู้และสามารถจัดการเงินของตัวเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งหารายได้ ออม ลงทุน จัดการหนี้ และวางแผนทางการเงิน มีความจำเป็นเป็นอันดับที่สอง ส่วนคุณสมบัติทั่วไปมีความเห็นต่างกันโดยนักศึกษาเห็นว่าการมีความเป็นผู้นำ มั่นใจ และภูมิใจในตนเอง มีความสำคัญอันดับแรก ในขณะที่อาจารย์เห็นว่าความใฝ่รู้ มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยวิธีการต่างๆ เป็นความจำเป็นลำดับแรก



ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบลำดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยสยามในปัจจุบัน ระหว่างกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา คณาจารย์ผู้สอน และผู้รับผิดชอบหลักสูตร โดยยึดความคิดเห็นของนักศึกษาเป็นหลัก

การบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไปในปัจจุบัน		นักศึกษา		อาจารย์	
		ค่าเฉลี่ย	ลำดับ	ค่าเฉลี่ย	ลำดับ
1. หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน					
	มีการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้อย่างชัดเจน ให้ผู้เรียนเข้าใจได้	3.85	1	3.91	1
	การจัดอาจารย์ผู้สอนมีความเหมาะสม	3.7	2	3.76	4
	เนื้อหาวิชาสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้	3.7	2	3.8	3
	เนื้อหาวิชาที่มีความทันสมัย	3.65	4	3.69	9
	รูปแบบการเรียนการสอนมีความน่าสนใจ ทันสมัย	3.61	5	3.72	6
	จำนวนหน่วยกิตที่กำหนดในแต่ละกลุ่มวิชา (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ภาษาและการสื่อสาร คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ สุนทรียศาสตร์และพลศึกษา) มีความเหมาะสม	3.61	5	3.9	2
	มีรายวิชาที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจ	3.59	7	3.71	7
	การจัดการเรียนการสอนกระตุ้นให้ผู้เรียนใฝ่รู้และมีส่วนร่วม	3.58	8	3.73	5
	จำนวนหน่วยกิตรวมของหมวดวิชาที่กำหนดให้เรียนมีความเหมาะสม (32-37 หน่วยกิต)	3.53	9	3.71	8
	สัดส่วนคะแนน (คะแนนเก็บ คะแนนสอบกลางภาค และสอบปลายภาค) มีความเหมาะสม	3.43	10	3.66	10
2. ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรายวิชาการศึกษาทั่วไป					
	เข้าใจและยอมรับผู้คนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม	3.95	1	3.88	5
	เข้าใจตนเองและผู้อื่น	3.92	2	3.86	6
	เห็นคุณค่า และมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย	3.9	3	3.77	10
	สามารถสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี	3.87	4	3.98	1
	มีทักษะการเรียนและทักษะการใช้ชีวิต	3.85	5	3.91	4
	มีทักษะในการแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต	3.84	6	3.85	6
	มีการพัฒนาศักยภาพทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา	3.83	7	3.92	3
	รู้และเข้าใจสภาพสังคมไทยและสังคมโลก	3.82	8	3.85	8
	ตระหนักรู้และเป็นพลเมืองที่ดี	3.81	9	3.82	7
	สามารถปรับตัวในโลกที่เปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี	3.77	10	3.95	2

จากตารางที่ 4.12 พบว่านักศึกษาและอาจารย์เห็นตรงกันว่าควรมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้อย่างชัดเจน ให้ผู้เรียนเข้าใจได้ ส่วนประโยชน์ของวิชาศึกษาทั่วไป นักศึกษาเห็นว่าทำให้เข้าใจและยอมรับผู้คนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมมากที่สุดตามด้วยเข้าใจตนเองและผู้อื่น และเห็นคุณค่า และมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ในขณะที่อาจารย์เห็นว่าวิชาศึกษาทั่วไปทำให้สามารถสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ตามด้วยสามารถปรับตัวในโลกที่เปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี และมีการพัฒนาศักยภาพทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาตามลำดับ



4.4 ผลการจัดสนทนากลุ่ม

การสนทนากลุ่มมีประเด็นที่ร่วมกันพิจารณาสองประเด็นหลัก คือ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของ และ แนวทางการพัฒนาการศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยสยาม ผู้เข้าประชุมมีความเห็นสรุปได้ดังนี้

1) คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยสยาม

ในขั้นต้นมีการเสนอว่าคุณลักษณะที่สำคัญ คือ การมีวินัย อดทน ทำประโยชน์เพื่อสังคมหลังจากนั้น มีประเด็นอภิปรายเพิ่มเติม สรุปประเด็นที่ผู้เข้าร่วมกลุ่มสนทนามีความเห็นเพิ่มเติมได้ดังนี้

“ความขยันควรหมายถึงความเพียร ใฝ่รู้ควรหมายถึงใฝ่ที่จะเรียนรู้ และวิสัยทัศน์สู่สากลควร หมายถึงความเป็นพลเมือง การรักษาสমบัติส่วนบุคคล การรักษาของสาธารณะ”

“ทักษะที่อยากให้มี คือ ความเป็นผู้นำ กล่าวที่จะเสนอความคิด กล่าวกรุ่นพีในสิ่งที่ไม่ชอบ ภาวะผู้นำยังเป็นสิ่งที่ต้องส่งเสริมเนื่องจากปัจจุบันสภาวะแวดล้อมในมหาวิทยาลัยยังไม่ส่งเสริมให้เกิดความเป็นผู้นำ ยังเน้นการสอนให้เชื่อฟังรุ่นพี่”

“การใฝ่รู้ของนักศึกษาต้องรวมไปถึงการรู้เท่าทัน เพราะข้อมูลมีมาก ต้องรู้ว่าข้อมูลอะไรที่มี ประโยชน์ สามารถแยกแยะได้ รู้ว่าข้อมูลอะไรที่ถูกต้อง ไม่ถูกหลอก”

“ความใฝ่รู้ของนักศึกษา บางที่เขาอาจมีความใฝ่รู้อยู่แล้ว แต่สิ่งที่ใฝ่รู้อาจไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใหญ่ ซึ่งอาจารย์อาจต้องช่วยชี้แนะให้เด็กเห็นคุณค่าก่อน หากใช้การเรียนที่เหมาะสมอาจช่วยกระตุ้น ความใฝ่รู้ของนักศึกษาได้”

“ในด้านการใฝ่รู้ เราอาจจะมีวิธีการส่งเสริมให้นักศึกษาอยากใฝ่รู้ได้โดยถ้าเรียนจบวิชานี้แล้วจะให้รางวัล (คะแนน เงิน ฯลฯ) เป็นการให้แรงเสริมให้เกิดการใฝ่รู้เพิ่มมากขึ้น ขณะเดียวกันครูควรเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) และมีส่วนร่วมกับผู้เรียนจึงจะช่วยให้เกิดการใฝ่รู้ อาจใช้ IT สอนในสิ่งที่นักศึกษาอยากรู้ สนใจ ซึ่งน่าจะสร้างความใฝ่รู้ให้กับนักศึกษาได้มากขึ้น การสร้างความใฝ่รู้ต้องใช้ incentive มีการให้รางวัล”

“ผู้ใช้บัณฑิตชอบคนที่มีความคิดสร้างสรรค์มากกว่า แต่อย่างไรก็ตามคนที่ประสบความสำเร็จ ต้องขยัน อดทน และมีวินัย มีทัศนคติเหล่านี้ติดตัว ซึ่งเด็กไทยยังขาดวินัย และความอดทน ทำให้ไปได้แค่ 80% ก็ท้อ ก็เลิก ส่วนเรื่องผลตอบแทนก็เห็นด้วยว่าควรมีสำหรับความคิดสร้างสรรค์ แต่ควรมุ่งเอาเงินตอบแทนที่ได้ไปทำประโยชน์ให้สังคมในทำนองภาคธุรกิจทำกิจกรรม Community Services (CSR) ซึ่งเหมาะกับ ยุค 4.0 มากกว่า.....อย่างไรก็ตามบทบาทของนักศึกษากับการทำเพื่อสังคม ส่วนรวมลดลง เพราะเด็กรุ่นใหม่ เห็นตัวเองเป็นศูนย์กลาง จึงควรส่งเสริมให้มีการออกไปทำกิจกรรมเพื่อสังคม ซึ่งจะทำให้เกิดทักษะด้านต่างๆ เช่น ธรรมศาสตร์ มีวิชา TU100 สอนการทำกิจกรรม สอนการทำ CSR ทักษะที่ให้เด็กทำงานคร่อมศาสตร์ ความรู้ คร่อมคณะ วิชาสอนจึงควรมีการผสมผสาน ทำให้เกิดการเรียนรู้ในบริบทต่างๆ และอาจมีวิชาที่ใช้ นักศึกษาแกนหลักแทนที่จะใช้อาจารย์แกนหลัก เช่น วิชาวิชาจิตปัญญาของจุฬาฯ ที่สอนว่าทำอย่างไรให้มีความสุขกับโลกสมัยใหม่ วิธีการสอนสำคัญมาก ต้องหาวิธีการสอนที่ดึงดูดความสนใจ”

“ตัวแทนคณาจารย์เห็นว่าอยากให้เด็กมีสำนึกต่อสังคมมากขึ้น แต่จากประสบการณ์ที่นำ นักศึกษาไปทำกิจกรรมจิตอาสา เวลาไปทำกิจกรรมกับชุมชน หรือไปแข่งขันต่างๆ เราใช้นักศึกษาเพียงคณะ

เดียวไม่ได้ ต้องทำงานเป็นทีมจากหลายคณะ แต่นักศึกษาบางคนยังขาดความใส่ใจ บางคนไปร่วมกิจกรรมเพื่อนับชั่วโมง แต่ก็มีบางส่วนที่หลังจากไปทำกิจกรรมแล้วเกิดการเปลี่ยนความคิด เริ่มอยากไปจริงๆ เพราะรู้สึกสนุก ทำแล้วได้ประโยชน์ แต่นักศึกษาก็ยังขาดทักษะการถาม ขาดวินัย ขาดการสู้ให้ถึงเป้าหมาย มีเป้าหมายไม่ชัดเจน”

“การทำกิจกรรมจิตอาสา ควรทำในลักษณะโครงการ (project) และเมื่อกลับมาแล้วควรมีการทำรายงานส่ง ซึ่งจะช่วยให้ศึกษามีกระบวนการทางความคิด เห็นคุณค่าของการออกไปทำกิจกรรมมากขึ้น และเมื่อนักศึกษาเกิดความท้อถอย อาจารย์ต้องให้กำลังใจ ช่วยกันแก้ปัญหา และผลักดันให้นักศึกษามีเป้าหมายที่ชัดเจน...ดังนั้น จึงควรลดคะแนนจากการสอบในชั้นเรียนลง เพิ่มคะแนน project ให้มากขึ้น ต้องเปลี่ยนวิธีการวัดผล เช่น ต้อง present หรือแสดงความคิดเห็นจึงจะได้คะแนน หรือจัดการเรียนแบบโต๊ะกลม ซึ่งขนาดห้องเรียนต้องเล็ก เพราะจะช่วยให้ศึกษามี interaction เพิ่มขึ้น เท่ากับเป็นการฝึกทักษะการสื่อสารให้แก่นักศึกษาไปในตัว”

“ความฉลาดรู้ด้านสื่อมีความสำคัญ แต่ควรใช้ Social media intelligence แทน Social media literacy และสำหรับการรู้เท่าทัน ICT ไม่ควรละเลยเรื่อง communication”

โดยสรุปลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยสยามที่ใช้ในปัจจุบัน คือ “ชื่อสัตย์ ใฝ่รู้ ใฝ่ดี ใฝ่ดี ศักดิ์ สากล” ยังมีประโยชน์ แต่ควรเพิ่มคุณลักษณะของความเป็นผู้นำ ขยัน ความคิดสร้างสรรค์ ไปใส่ไว้ในรายวิชาหมวดศึกษาทั่วไปด้วย

2) รายวิชาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์และวิธีการบริหารจัดการ

รายวิชาที่ควรเปิดใหม่ ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มเสนอรายวิชาที่ควรเปิดใหม่ให้นักศึกษาทุกคน คือ รายวิชาที่เน้นเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) รายวิชาที่เน้นความคิดสร้างสรรค์ การออกแบบนวัตกรรม รายวิชาเสริมสร้างบุคลิกภาพที่สำคัญมากในการไปสัมภาษณ์เพื่อการทำงานและการประกอบอาชีพในอนาคต รายวิชาเพื่อพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำและการทำงานเป็นทีม รายวิชาที่พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจ รายวิชาที่สร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม และรายวิชาที่พัฒนาทักษะการสื่อสาร พูด อ่าน เขียน ในการเรียนและการทำงาน

รายวิชาในหลักสูตรปัจจุบันที่ควรปรับปรุง มีประเด็นที่ได้รับการอภิปรายสรุปได้ว่า

กลุ่มวิชาทางสังคมศาสตร์ ควรเน้นการลงมือปฏิบัติจริงของนักศึกษา เช่น จัดให้มีโครงการจิตอาสา โครงการพื้นที่สีเขียว เพื่อช่วยสร้างกระบวนการคิด วิเคราะห์ และแก้ไขปัญหาได้จริง เพราะนักศึกษาจะได้ประสบการณ์ตรงจากการลงพื้นที่และนำมาซึ่งการคิดและแก้ไขปัญหาได้เอง มหาวิทยาลัยสยามมีข้อได้เปรียบ คือ มีศูนย์วิจัยชุมชน ดังนั้นรายวิชาที่ต้องการให้นักศึกษาลงพื้นที่จะสามารถช่วยในการประสานให้ได้ นอกจากนี้มีข้อเสนอว่า นักศึกษาควรให้เรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรม ให้เห็นว่าเป็นเรื่องใกล้ตัว เช่น แรงงานต่างด้าว เป็นต้น ส่วนวิธีการบริหารรายวิชาควรเน้น Project base ที่ทำอย่างต่อเนื่อง ทำในสิ่งที่ชุมชนต้องการและให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผล

กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร ภาษาเป็นทักษะ ควรเน้นการพูดให้ได้ก่อนแล้วค่อยสอนไวยากรณ์ ให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการใช้ภาษา ในด้านการเรียนการสอนอาจใช้ application ภาพยนต์ การ์ตูน เพลง ฯลฯ มาช่วยฝึก

วิชาภาษาอังกฤษ ควรเน้นทักษะภาษาอังกฤษที่ใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งควรสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา เพื่อจะได้จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน จะทำให้นักศึกษาสนใจที่จะเรียนรู้ตามสิ่งที่ตนเองชอบ ควรเน้นเรื่องการอ่าน การสื่อสาร สามารถนำเสนองานเป็นภาษาอังกฤษได้ ใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันได้ รวมถึงเรียนรู้เข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาด้วย ทั้งนี้ตัวแทนนักศึกษาเห็นว่าการเรียนวิชาภาษาอังกฤษกับอาจารย์ไทยไม่มีปัญหา แต่กับอาจารย์ต่างชาติสอนไม่น่าสนใจ ใช้การเปิดเทปซึ่งน่าเบื่อ อยากให้ปรับวิธีการสอนให้น่าสนใจ โดยอาจใช้จำลองเหตุการณ์ หรือแสดงละคร เป็นต้น นอกจากนี้อยากให้จัดบรรยากาศของมหาวิทยาลัยพยายามให้เรื่องภาษาอังกฤษอยู่ทุกที่ อาจติดเป็นศัพท์เล็กๆ ตามอุปกรณ์หรือสถานที่ต่างๆ ในมหาวิทยาลัยเพื่อช่วยในการจดจำ เสริมความน่าสนใจมากขึ้น

ส่วนกลุ่มวิชาภาษาไทย เห็นว่าควรเน้นการสื่อสาร จดบันทึกได้ เขียนรายงานได้ จับประเด็นได้ การออกเสียง คำชัดเจน สื่อสารได้ ใช้ภาษาทางการได้ ผู้ใช้บัณฑิตขอแค่ให้นักศึกษารู้ถึง Do and Don't ในการใช้ภาษาสื่อสารเท่านั้น ส่วนอาจารย์ผู้สอนเห็นว่าควรปรับปรุงรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในปัจจุบันเพราะมีคำอธิบายรายวิชาไม่เหมาะสมกับระยะเวลาที่เรียน เนื้อหามีขอบเขตกว้างและกำหนด Learning outcome มากเกินไป ควรเปลี่ยนคำอธิบายรายวิชาให้ตรงกับความคาดหวังของผู้เรียนและผู้สอน ปัจจุบันจำนวนนักศึกษาที่มาเรียนต่อห้องเพิ่มมากถึง 80 คนต่อห้องทำให้จัดการสอนลำบาก ซึ่งในประเด็นนี้ตัวแทนนักศึกษาก็เห็นว่าควรปรับปรุงวิธีการสอนให้ไม่น่าเบื่อ ในขณะที่อาจารย์ผู้สอนเห็นว่าปัญหาส่วนใหญ่ของนักศึกษา คือ ฟังแล้วจับประเด็นไม่ได้ จึงอยากให้เพิ่มรายวิชาที่จำเป็นและปรับคำอธิบายรายวิชาให้น้อยลง เช่น เริ่มด้วยวิชาทักษะการอ่านและการสื่อสารแล้วต่อยอดวิชาเกี่ยวกับการเขียน แต่ในประเด็นนี้ที่ประชุมเห็นว่าการเขียน Learning Outcome ควรชัดเจนและเหมาะสมกับรายวิชา ไม่ต้องเขียนให้มากแต่เขียนแล้วให้ทำได้จริงและวัดผลได้ เช่น การอ่านจับใจความ การเขียนรายงาน เป็นต้น และในประเด็นทักษะการเขียนผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยว่านักศึกษามีปัญหาเรื่องการเขียน ควรเน้นเรื่องการเขียน เช่น การเขียนรายงาน

กลุ่มวิชาทักษะด้านการคิดและคณิตศาสตร์ ผลการประชุมกลุ่มเห็นว่า ทักษะการคิด ทั้งการคิดอย่างเป็นระบบ คิดเชิงสถิติ และคิดอย่างเป็นคุณภาพในวิชาตรรกศาสตร์มีความสำคัญ นักศึกษาไทยคิดไม่ค่อยเป็น ใช้สถิติไม่เป็น จึงต้องหาวิธีการสอนให้นักศึกษาพัฒนาในส่วนนี้ให้ได้ อาจทดลองจัดรายวิชาแบบบูรณาการ เช่น นำวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และสถิติมารวมเป็นวิชาเดียวกัน ทั้งนี้อาจารย์ผู้สอนเสนอว่าการสอนวิชาในกลุ่มนี้ไม่ได้เน้นการคำนวณ แต่เน้นสอนวิธีคิดทางคณิตศาสตร์ แต่หากจะปรับรายวิชาใหม่ เสนอให้ปรับชื่อวิชาให้น่าสนใจ ปรับวิธีการสอน อย่ายึดเป็นวิชาการมากเกินไป จัดการเรียนการสอนให้เด็กทำงานกลุ่มที่มีการละคร ซึ่งจะได้อะไรเรื่องทักษะการทำงานเป็นทีมด้วย หรืออาจสอนผ่านการทำ Marketing research เป็นต้น นอกจากนี้ยังเห็นว่าการสร้างความมั่นใจเป็นสิ่งสำคัญต่อกระบวนการคิด และนักศึกษาต่างสาขาจะมีกระบวนการคิดที่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอให้เพิ่มหมวดสหศาสตร์หรือสหวิทยาการเพื่อให้มีการบูรณาการศาสตร์ต่างๆ ดังเช่นรายวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์หรือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิธีการบริหารจัดการรายวิชาศึกษาทั่วไป สรุปประเด็นที่เห็นร่วมกันได้ว่ามหาวิทยาลัยสยามควรสร้างวิชาที่เป็นเอกลักษณ์หรือจุดขายของมหาวิทยาลัย เพิ่มความหลากหลายของวิชา/สาระวิชา จัดให้มีรายวิชาให้นักศึกษาเลือกได้มากขึ้นโดยให้นักศึกษามีอิสระในการเลือกวิชาเรียนตามความสนใจ บุคลิกภาพ และเป้าหมายโดยมีอาจารย์เป็นที่ปรึกษา การเรียนการสอนต้องจัดจำนวนนักศึกษาต่อห้องให้เหมาะสม และควรให้คณะมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือเปิดรายวิชาในหมวดศึกษาทั่วไปโดยอาจส่งหัวข้อที่ผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีความสนใจในระดับ

มาก ให้คณะเสนอชื่อวิชา ยกเว้นคำอธิบายรายวิชา วิธีการสอนและการประเมินผล และชื่ออาจารย์ผู้ที่จะสอนได้ในรายวิชานั้น

วิธีการเรียนการสอน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก สร้างกำลังใจ เป็นการสอนที่เน้นให้นักศึกษาได้ฝึกการแสดงความคิดเห็น การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การถามคำถาม ฝึกคิด ส่งเสริมความมั่นใจของนักศึกษา สอนในเรื่องใกล้ตัว เน้นให้นักศึกษาเกิดเป้าหมาย ปรับวิธีการสอนและสื่อการสอนให้น่าสนใจ เช่น การสอนผ่านสื่อ E-learning, Application, Quiz เพิ่มการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียน กิจกรรมเพื่อสังคม กิจกรรมจิตอาสา แต่ขณะเดียวกันต้องปรับวิธีการประเมินผลให้เหมาะกับวิธีการสอน เช่น หากมีการเรียนแบบ Project base และกิจกรรมเพิ่มขึ้นก็ควรลดคะแนนการสอบ เพิ่มคะแนนจากการทำกิจกรรม รายงาน หรือ ภาคปฏิบัติ เป็นต้น

การพัฒนาผู้สอน เป็นสิ่งจำเป็นหากมีการปรับรูปแบบวิธีการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไปใหม่ เพื่อผู้สอนจะได้มีเทคนิคการสอนที่น่าสนใจ และสามารถพัฒนาสื่อการสอนได้

การปรับโครงสร้างหมวดศึกษาทั่วไป ควรกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยให้ชัดเจนแล้วปรับหมวดวิชาศึกษาทั่วไปให้สอดคล้องตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ กำหนดหมวดวิชาตามความเหมาะสมโดยอาจมีวิชาบังคับและวิชาเลือกใหม่ และควรปรับคำอธิบายรายวิชาให้ชัดเจน เหมาะสม ทำได้จริง และวัดผลได้สอดคล้องตาม Learning outcome

บทที่ 5

ข้อเสนอต้นแบบการศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยสยาม

5.1 การยกร่างต้นแบบการศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยสยาม

5.1.1 การกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยสยาม

ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะ/คุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการทำงานและการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ที่นักศึกษาและคณาจารย์ได้จัดลำดับความต้องการจำเป็นสามด้าน คือ ทักษะทั่วไป การรู้/การรอบรู้/การรู้เท่าทัน (literacy) และคุณสมบัติส่วนบุคคล จากตารางที่ 4.4 กับ 4.8 มาเปรียบเทียบกัน พบประเด็นที่น่าสนใจสรุปได้ว่า

ด้านทักษะทั่วไป นักศึกษาและคณาจารย์มีความเห็นตรงกันว่าทักษะการสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศมีความสำคัญเป็นอันดับที่หนึ่ง (PNI_{modified} = 0.33, 0.45) ทักษะการจัดการเวลาเป็นอันดับที่สอง (PNI_{modified} = 0.22, 0.44) และทักษะการคิดและแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ (PNI_{modified} = 0.21, 0.40) ทักษะที่นักศึกษาเห็นว่ามีค่าจำเป็นรองลงมาคือ ทักษะการติดต่อระหว่างบุคคลและการดำรงชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรม ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ การคิดอย่างเป็นระบบ การสร้างทีมและความสามารถในการทำงานเป็นทีม การจัดการความขัดแย้ง และการคิดสร้างสรรค์ (PNI_{modified} = 0.21, 0.21, 0.20, 0.19, 0.18, 0.17) ที่น่าสนใจคือทั้งนักศึกษาและคณาจารย์เห็นว่าทักษะทั่วไปที่มีความจำเป็นต้องพัฒนาให้นักศึกษาน้อยที่สุด คือ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (PNI_{modified} = 0.15) ส่วนคณาจารย์เห็นว่าทักษะที่จำเป็นสำหรับนักศึกษารองลงมาคือ ทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ ทักษะการจัดการความขัดแย้ง และการติดต่อระหว่างบุคคลและการดำรงชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรม (PNI_{modified} = 0.40, 0.40, 0.32) ดังตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 เปรียบเทียบผลการประเมินความแตกต่างระหว่างทักษะทั่วไปที่จำเป็นกับทักษะที่นักศึกษามีตามความคิดเห็นของนักศึกษาและคณาจารย์

ทักษะ/คุณลักษณะ		นักศึกษา (N = 440)			คณาจารย์ (N = 160)		
		PNI	PNI modified	Rank	PNI	PNI modified	Rank
1	การคิดและแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ	3.19	0.21	3	6.07	0.40	3
2	การคิดสร้างสรรค์	2.59	0.17	9	4.63	0.31	7
3	การคิดอย่างเป็นระบบ	3.02	0.20	6	5.81	0.40	4
4	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	2.35	0.15	10	2.76	0.17	10
5	การสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ	4.61	0.33	1	6.03	0.45	1
6	การติดต่อระหว่างบุคคลและการดำรงชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรม	2.84	0.21	4	4.25	0.32	6
7	การสร้างทีมและความสามารถในการทำงานเป็นทีม	2.80	0.19	7	4.28	0.30	9
8	การจัดการความขัดแย้ง	2.56	0.18	8	4.23	0.33	5
9	การจัดการเวลา	3.37	0.22	2	5.73	0.44	2
10	การเป็นผู้ประกอบการ	2.53	0.21	5	3.55	0.31	8

ด้านการรู้/การรอบรู้/การรู้เท่าทัน (literacy) เมื่อนำความคิดเห็นของนักศึกษาและคณาจารย์มาเปรียบเทียบกันได้ผลการวิจัยดังตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 เปรียบเทียบผลการประเมินความแตกต่างระหว่างการรู้/การรอบรู้/การรู้เท่าทันที่จำเป็นกับที่นักศึกษามีตามความคิดเห็นของนักศึกษาและคณาจารย์

การรู้/การรอบรู้/การรู้เท่าทัน		นักศึกษา (N = 440)			คณาจารย์ (N = 160)		
		PNI	PNI modified	Rank	PNI	PNI modified	Rank
1	มีความรู้และสามารถจัดการเงินของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งหารายได้ ออม ลงทุน จัดการหนี้ และวางแผนทางการเงิน	3.22	0.21	2	4.97	0.38	2
2	มีความรู้ ความชำนาญในการใช้ การสร้าง และการเลือกรับสื่อ เทคโนโลยี โดยเฉพาะสื่อดิจิทัลและสังคมออนไลน์	2.32	0.16	6	3.54	0.24	9
3	มีความรู้ สามารถค้นหา ประเมิน และนำข้อมูลด้านสุขภาพมาใช้ เพื่อให้มีสุขภาพทางกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมดีขึ้น	2.51	0.17	3	4.44	0.33	6
4	เข้าใจ ใฝ่รู้ ตีความกฎหมาย การเป็นพลเมืองดี คติวิเคราะหติดตามความเคลื่อนไหวทางการเมือง และตั้งประเด็นตรวจสอบได้	3.22	0.25	1	4.74	0.39	1
5	มีความรู้ เข้าใจ และมีส่วนร่วมอนุรักษ์และป้องกันสภาพแวดล้อม รวมทั้งผลกระทบจากธรรมชาติที่ส่งผลต่อสังคม	2.31	0.16	7	4.24	0.33	7
6	มีความรู้ เข้าใจ ค้นหาข้อมูลอย่างเป็นระบบ และนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาและการดำเนินชีวิต	2.34	0.17	5	4.73	0.35	4
7	ปฏิบัติตนอย่างมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2.40	0.17	4	4.72	0.36	3
8	มีความรู้ ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีส่วนร่วมสืบสานวัฒนธรรมประเพณีไทยที่ดีงาม	2.04	0.15	9	4.38	0.34	5
9	มีความเข้าใจประเด็นสำคัญต่อการสร้างความเป็นสังคม สามารถอยู่ร่วมกันท่ามกลางความแตกต่างด้านเชื้อชาติและวัฒนธรรม	2.08	0.14	10	4.01	0.28	8
10	มีความรู้ เข้าใจ และมีทักษะในการชื่นชมความงามหรือศิลปะทั้งศิลปะที่มีอยู่ในธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น	2.19	0.16	8	2.87	0.23	10

จากตารางข้างต้น พบว่า นักศึกษาและคณาจารย์มีความเห็นตรงกันว่า การรู้เท่าทันทางกฎหมายและการเมือง (legal and political literacy) มีความจำเป็นเป็นลำดับแรก ($PNI_{\text{modified}} = 0.25, 0.39$) การรู้เท่าทันทางการเงิน (financial literacy) เป็นลำดับที่สอง ($PNI_{\text{modified}} = 0.21, 0.38$) รองลงมา นักศึกษาเห็นว่าจำเป็นต้องมีการรู้เท่าทันทางสุขภาพ (health literacy) การปฏิบัติตนอย่างมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (literacy about sustainable development and sufficiency economy) การรอบรู้ทางวิทยาศาสตร์เพื่อใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาและการดำเนินชีวิต (scientific/STEM literacy) การรู้เท่าทันทางเทคโนโลยีโดยเฉพาะสื่อดิจิทัลและสังคมออนไลน์ (digital literacy) การมีความรู้ เข้าใจ และมีส่วนร่วมอนุรักษ์และป้องกันสภาพแวดล้อม รวมทั้งผลกระทบจากธรรมชาติที่ส่งผลต่อสังคม (environmental literacy) การรู้ด้านสุนทรียะ (aesthetic literacy) การรอบรู้และภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีส่วนร่วมสืบสานวัฒนธรรมประเพณีไทยที่ดีงาม (literacy about Thainess) ($PNI_{\text{modified}} = 0.17, 0.17, 0.17,$

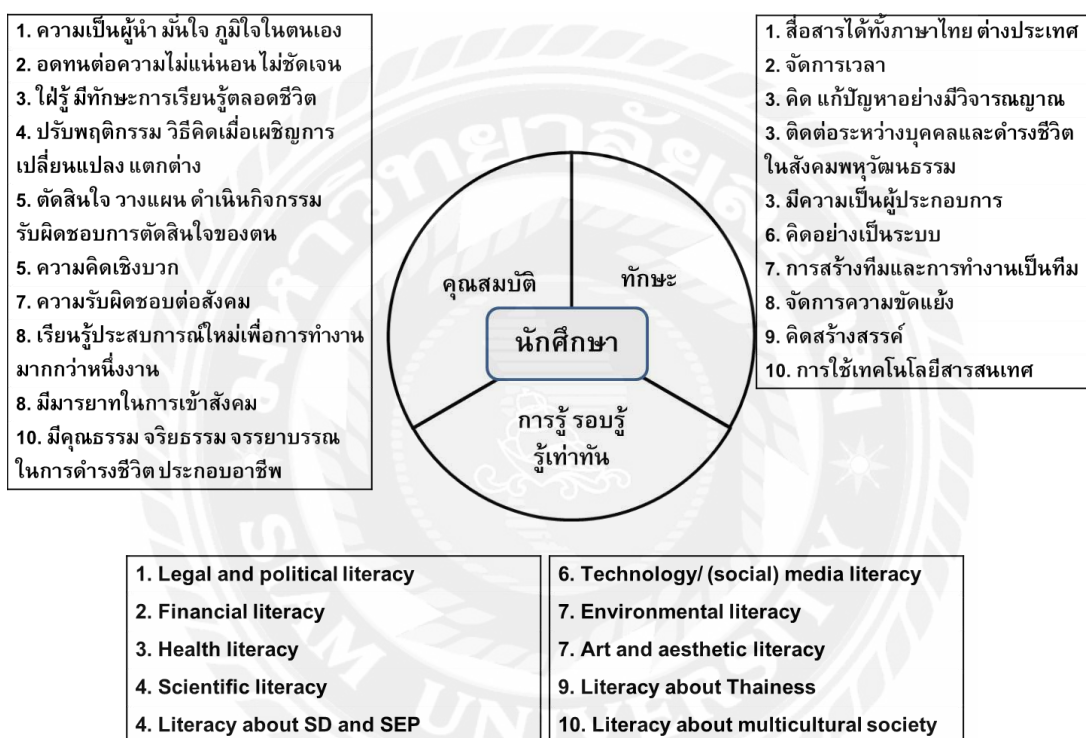
0.16, 0.16, 0.16, 0.15) ในขณะที่คณาจารย์ต้องการให้นักศึกษาปฏิบัติตนอย่างมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการรอบรู้ทางวิทยาศาสตร์ การรอบรู้และภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีส่วนร่วมสืบสานวัฒนธรรมประเพณีไทยที่ดั้งเดิม การรู้เท่าทันทางสุขภาพ (PNI_{modified} = 0.36, 0.35, 0.34, 0.33) การรู้/การรอบรู้/การรู้เท่าทันที่นักศึกษามีความเห็นว่ามีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาน้อยที่สุดคือการรอบรู้ด้านสังคมและการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม (literacy about multicultural society) (PNI_{modified} = 0.14) ส่วนคณาจารย์มีความเห็นว่ามีความจำเป็นต้องพัฒนาการรู้ด้านสุนทรียะให้นักศึกษาน้อยที่สุด (PNI_{modified} = 0.23)

ด้านคุณสมบัติส่วนบุคคล พบว่านักศึกษาและคณาจารย์มีความเห็นต่างกัน กล่าวคือ นักศึกษาเห็นว่าเป็นผู้นำ มั่นใจ และภูมิใจในตนเองมีความจำเป็นเป็นลำดับแรก (PNI_{modified} = 0.22) รองลงมา คือ การอดทนต่อความไม่แน่นอนและความไม่ชัดเจน การใฝ่รู้และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยวิธีการต่างๆ ความสามารถปรับพฤติกรรมและวิธีคิดเมื่อเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความแตกต่าง มีความรับผิดชอบต่อสังคม (PNI_{modified} = 0.20, 0.18, 0.15, 0.14) ส่วนคณาจารย์เห็นว่าคุณสมบัติส่วนบุคคลที่นักศึกษาจำเป็นต้องมีเป็นอันดับแรก คือ การใฝ่รู้และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยวิธีการต่างๆ การอดทนต่อความไม่แน่นอนและความไม่ชัดเจน การมีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ การมีความรับผิดชอบต่อสังคม ตัดสินใจวางแผนและดำเนินกิจกรรมด้วยตนเอง การมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตน (PNI_{modified} = 0.43, 0.41, 0.37, 0.37, 0.37) นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาเห็นว่าการมีมารยาททางสังคมเป็นเรื่องที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาน้อยที่สุด (PNI_{modified} = 0.12) ในขณะที่คณาจารย์เห็นว่าการพัฒนาให้นักศึกษามีความคิดเชิงบวกมีความจำเป็นน้อยที่สุด (PNI_{modified} = 0.30) (ดูตารางที่ 5.3)

ตารางที่ 5.3 เปรียบเทียบผลการประเมินความแตกต่างระหว่างคุณสมบัติทั่วไปที่จำเป็นกับคุณสมบัติส่วนบุคคลที่นักศึกษามีตามความคิดเห็นของนักศึกษาและคณาจารย์

คุณสมบัติทั่วไป		นักศึกษา (N = 440)			คณาจารย์ (N = 160)		
		PNI	PNI modified	Rank	PNI	PNI modified	Rank
1	ใฝ่รู้ มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยวิธีการต่างๆ	2.94	0.18	3	6.39	0.43	1
2	ยินดีเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่เพื่อสร้างความพร้อมในการทำงานมากกว่าหนึ่งงาน	2.09	0.12	9	4.75	0.32	8
3	ตัดสินใจวางแผนและดำเนินกิจกรรมด้วยตนเอง รับผิดชอบต่อตัดสินใจของตน	2.27	0.14	6	5.49	0.37	5
4	สามารถปรับพฤติกรรมและวิธีคิดเมื่อเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความแตกต่าง	2.30	0.15	4	5.41	0.37	6
5	อดทนต่อความไม่แน่นอนและความไม่ชัดเจน	2.99	0.20	2	5.66	0.41	2
6	มีความคิดเชิงบวก	2.23	0.14	7	4.61	0.30	10
7	มีความเป็นผู้นำ มั่นใจ และภูมิใจในตนเอง	3.40	0.22	1	4.70	0.32	9
8	มีมารยาทในการเข้าสังคม	2.03	0.12	10	4.96	0.33	7
9	มีความรับผิดชอบต่อสังคม	2.32	0.14	5	5.72	0.37	4
10	มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ	2.13	0.12	8	5.80	0.37	3

ผลการวิจัยข้างต้นจึงสรุปได้ว่าคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่นักศึกษาและคณาจารย์มีความเห็นตรงกัน คือ ทักษะการสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ทักษะการจัดการเวลา และทักษะการคิดและแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ ด้านการรู้เท่าทันควรประกอบด้วยความรู้เท่าทันทางกฎหมายและการเมือง (legal and political literacy) และการรู้เท่าทันทางการเงิน (financial literacy) ส่วนด้านคุณสมบัติส่วนบุคคล นักศึกษากับคณาจารย์มีความเห็นต่างกันโดยนักศึกษาจัดลำดับความสำคัญต่อการพัฒนาความเป็นผู้นำ มั่นใจและภูมิใจในตนเองมีความจำเป็นเป็นลำดับแรก และเนื่องจากหลักคิดในการยกย่องหลักสูตรได้เน้นความต้องการของนักศึกษา คณะวิจัยจึงเห็นควรให้ความสำคัญกับความต้องการจำเป็นของนักศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สรุปคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยสยามเรียงลำดับได้ดังนี้



แผนภาพที่ 5.1 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยสยามตามความคิดเห็นของนักศึกษา

หลังจากนั้นคณะวิจัยได้ประชุมกลุ่มย่อยสรุปได้ว่าหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเป็นการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะสำคัญของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสยาม ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ให้ความรู้รอบรู้อย่างกว้างขวาง เข้าใจและเห็นคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น สังคม ศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติ ใส่ใจต่อความเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่ง พัฒนา ตนเองอย่างต่อเนื่อง ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม พร้อมให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก จึงกำหนดคุณลักษณะบัณฑิต ให้มีลักษณะ “มั่นใจ ใส่ใจ ใฝ่รู้” โดยที่ “มั่นใจ” (Confidence) หมายถึง เป็นผู้มี ความมั่นใจและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น ความเป็นผู้นำและยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น “ใส่ใจ” (Social Mindfulness) คือ มีความใส่ใจ เป็นผู้มีสติ มีจิตอาสาพร้อมให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ ส่วน “ใฝ่รู้” (Lifelong learner) หมายถึง เป็นผู้มี ความใฝ่รู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องในบริบทของการทำงานจริง สนใจติดตามความก้าวหน้าทางวิทยาการที่ทันสมัยอยู่เสมอ

5.1.2 การกำหนดหลักการ โครงสร้าง และรายวิชาหมวดศึกษาทั่วไป

คณะผู้วิจัยได้นำผลการสำรวจและผลการสนทนากลุ่มมาพิจารณาร่วมกับผลการวิจัยเอกสารแล้วเห็นว่า จะต้องมีการกำหนดหลักการ คุณลักษณะผู้เรียนที่พึงประสงค์ จุดมุ่งหมายของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปให้ชัดเจน พร้อมกับจัดโครงสร้างกลุ่มวิชาและยกร่างรายวิชา หลังการประชุมกลุ่มย่อยมีข้อสรุปดังนี้

1) หลักการพัฒนาหลักสูตร

หมวดวิชาศึกษาทั่วไปควรเปิดโอกาสให้นักศึกษามีเสรีภาพในการเลือกรายวิชาที่ตรงตามความต้องการมากขึ้น ลดจำนวนหน่วยกิตรายวิชาบังคับในกลุ่มวิชาต่างๆ ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป เปิดรายวิชาใหม่ที่มีหัวข้อต่างๆ ตรงตามความต้องการผู้เรียนและเสริมสร้างคุณลักษณะที่นักศึกษาเห็นว่ามีความต้องการจำเป็น ด้วยเหตุนี้จึงเสนอว่า การพัฒนาต้นแบบหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปควรอยู่ภายใต้หลักการ

“เสรีภาพและปัญญา (Freedom and Wisdom)”

2) คุณลักษณะผู้เรียนที่พึงประสงค์และโครงสร้างหลักสูตร

คณะผู้วิจัยเสนอให้หมวดวิชาศึกษาทั่วไปเน้นการพัฒนาให้นักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่ “มั่นใจ ใส่ใจ ใฝ่รู้” และ ภายใต้หลักการ “เสรีภาพและปัญญา” จึงจำเป็นต้องปรับ (1) โครงสร้างหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปโดยลดจำนวนหน่วยกิตรวม (2) ลดจำนวนรายวิชาบังคับในแต่ละกลุ่มวิชา และ (3) ให้นักศึกษามีเสรีภาพในการเลือกรายวิชาข้ามกลุ่มวิชาได้ และโดยที่เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 ได้กำหนดให้หมวดวิชาศึกษาทั่วไปเป็นหมวดวิชาที่มีจำนวนอย่างน้อย 30 หน่วยกิต จึงเสนอลดจำนวนหน่วยกิตรวมจากเดิม 37 เป็น 33 หน่วยกิต ลดจำนวนหน่วยกิตวิชาบังคับเหลือ 18 หน่วยกิต และปรับชื่อกลุ่มจากเดิม “สุนทรียศาสตร์และพลศึกษา” มาเป็นกลุ่มวิชา “พลศึกษา สุขศึกษา และสุนทรียศาสตร์” สอดคล้องกับความต้องการการรู้เท่าทันทางสุขภาพ (health literacy) รวมทั้งเปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถเลือกรายวิชาตามความสนใจอย่างน้อย 15 หน่วยกิตเพื่อให้บัณฑิตจากมหาวิทยาลัยสยามได้เสริมสร้างและเติมเต็มคุณลักษณะของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ต้นแบบหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปจึงมีโครงสร้างหลักสูตรจึงกำหนดให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 33 หน่วยกิต โดยให้เรียนแต่ละกลุ่มวิชาตามที่กำหนด จำนวน 18 หน่วยกิต ดังนี้

กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	3	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร	9	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	3	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาพลศึกษา สุขศึกษา และสุนทรียศาสตร์	3	หน่วยกิต

ทั้งนี้ ได้ปรับจำนวนหน่วยกิตรายวิชาบังคับกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จากเดิม 9 หน่วยกิตเหลือ 3 หน่วยกิต กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสารจากเดิม 17 หน่วยกิตเหลือ 9 หน่วยกิต กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์จากเดิม 9 หน่วยกิตเหลือ 3 หน่วยกิต ส่วนกลุ่มวิชาพลศึกษา สุขศึกษา และสุนทรียศาสตร์ เนื่องจากเพิ่มการเรียนรู้เกี่ยวกับการรู้เท่าทันทางสุขภาพจึงเพิ่มจาก 2 หน่วยกิตเป็น 3 หน่วยกิต

3) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

คณะผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่จะเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ (learning outcome) ไว้ดังนี้

1. มุ่งให้ผู้เรียนมีความรอบรู้และมีโลกทัศน์ที่กว้าง มีภาวะผู้นำ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. มุ่งให้ผู้เรียนมีเข้าใจและเห็นคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น สังคม ศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก
3. มุ่งให้ผู้เรียนมีทัศนคติ ค่านิยม และการปฏิบัติตนที่ถูกต้องในการดำรงชีวิต เป็นผู้ที่เชื่อมั่นในคุณธรรม ความดีงาม พร้อมให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์
4. มุ่งให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล ใฝ่รู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
5. มุ่งให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารทั้งด้านภาษาและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมและรู้เท่าทัน

4) รายวิชาที่เปิดสอน

คณะผู้วิจัยพิจารณาวัตถุประสงค์ของหลักสูตรประกอบกับผลการวิจัยที่พบว่าหัวข้อที่นักศึกษาสนใจเรียนในระดับมากมี 18 หัวข้อ ลำดับแรก คือ (1) การสนทนาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน (2) การใช้ภาษาไทยและอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การพูดในที่สาธารณะ และการนำเสนอรายงานในระดับอุดมศึกษา (3) การพัฒนาที่สุดในตนเอง (4) การวางแผนและการจัดการการเดินทางและท่องเที่ยว (5) การช่วยชีวิตและการปฐมพยาบาลขั้นพื้นฐาน ($\bar{x} = 3.94, 3.90, 3.86, 3.80, 3.79$) หัวข้อที่คณาจารย์เห็นว่านักศึกษาจำเป็นต้องเรียน ลำดับแรกคือ (1) การสนทนาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน (2) การใช้ภาษาไทยและอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การพูดในที่สาธารณะ และการนำเสนอรายงานในระดับอุดมศึกษา (3) การคิดสร้างสรรค์ การสร้างและออกแบบเพื่อนวัตกรรม (4) การพัฒนาบุคลิกภาพ (5) การรู้ปัญหาสังคมไทย สังคมโลก และผลกระทบ ($\bar{x} = 4.39, 4.38, 4.06, 3.99, 3.95$) ส่วนผลการสนทนากลุ่มเสนอว่ารายวิชาที่ควรเปิดใหม่ให้นักศึกษาทุกคน คือ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) รายวิชาที่เน้นความคิดสร้างสรรค์ การออกแบบนวัตกรรม การเสริมสร้างบุคลิกภาพ การพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำและการทำงานเป็นทีม การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจ การสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม และการพัฒนาทักษะการสื่อสาร พูด อ่าน เขียน ในการเรียนและการทำงาน แล้วนำเสนอรายวิชาที่ควรให้นักศึกษาได้เรียนและสอดคล้องกับเป้าหมายหลักสูตรเป็นร่างที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 5.4 ร่างรายวิชาหมวดรายวิชาศึกษาทั่วไปร่างที่ 1

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	ภาษาและการสื่อสาร	วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	พลศึกษา สุขศึกษา และสุนทรียศาสตร์
Living with Sufficiency Economy Philosophy	Thai Language for Presentation	Digital Literacy	Life and Well-being
Designing Your Self and Personality for Leadership	Fundamental English 1	Data Science and Visualization	Music and Life
Civic Literacy in Thai and Global Context	Fundamental English 2	Life and Social Media	Aesthetics of life
Smart Money Management	English for Communication in Daily Life	Green Technology for Sustainable Development	Physical Education and Recreation
Study Skills	Foreign Languages (Chinese, Japanese, Korean)	Design Thinking for Innovation	Thai Appreciation

รายวิชาบังคับได้กำหนดไว้ 18 หน่วยกิตมีทั้งรายวิชาในหลักสูตร พ.ศ. 2555 และรายวิชาเปิดใหม่ ดังนี้
กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

100-101 การดำรงชีวิตด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หน่วยกิต 3(3-0-6)

กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร

114-101 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 หน่วยกิต 3(2-2-5)

114-201 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2 หน่วยกิต 3(2-2-5)

113-108 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร หน่วยกิต 3(2-2-5)

กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์

xxx-xxx การรู้เท่าทันดิจิทัล หน่วยกิต 3(2-2-5)

กลุ่มวิชาพลศึกษา สุขศึกษา และสุนทรียศาสตร์

xxx-xxx ชีวิตและสุขภาพ หน่วยกิต 3(3-0-6)

หลังจากนั้นคณะผู้วิจัยได้นำเสนอร่างหลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไปในการประชุมคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร และมาตรฐานการศึกษา หมวดวิชาศึกษาทั่วไป เพื่อพิจารณาถ้อยแถลงในการประชุมครั้งที่ 2/2561 เมื่อวันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2561 มีมติให้แก้ไขบางรายวิชา ปรับรหัสวิชาและเปิดเป็นรายวิชาใหม่ทั้งหมด

5.1.2 การปรับปรุงร่างหลักสูตร

คณะผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขรายวิชาทั้งชื่อรายวิชาและเนื้อหาสาระรวมทั้งการเขียนผลลัพธ์การเรียนรู้ให้ชัดเจนขึ้นแล้วยกร่างที่ 2 ในร่างนี้มีวิชาที่จะเปิดใหม่เพิ่มจาก 20 วิชาเป็น 24 วิชา คือ

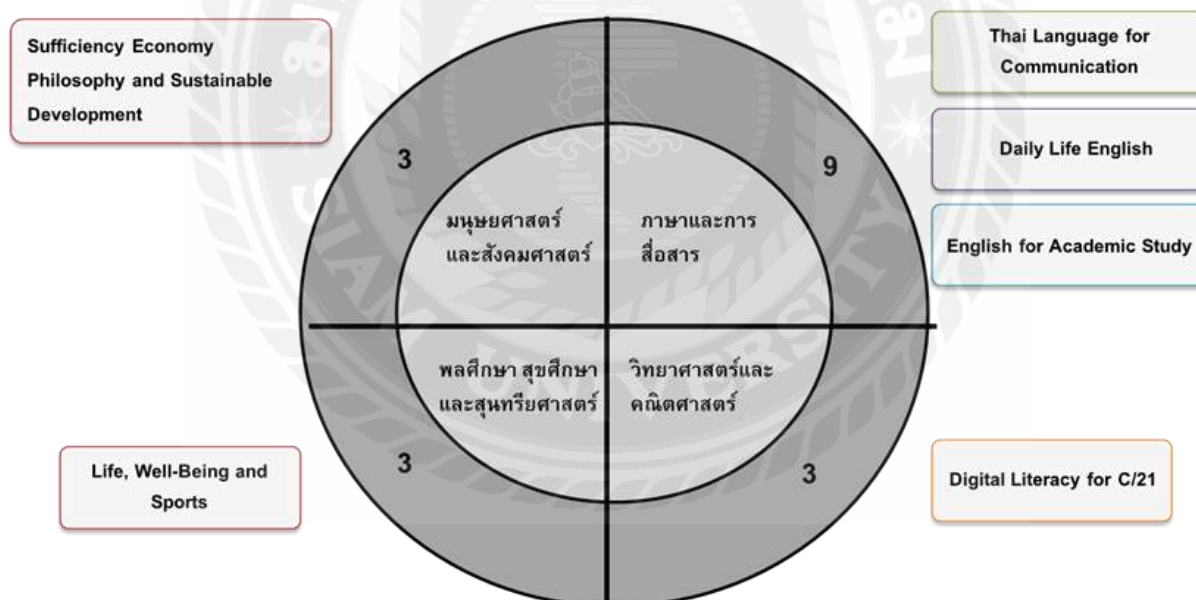
ตารางที่ 5.5 ร่างรายวิชาหมวดรายวิชาศึกษาทั่วไปร่างที่ 2

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	ภาษาและการสื่อสาร	วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	พลศึกษา สุขศึกษา และสุนทรียศาสตร์
Sufficiency Economy Philosophy and Sustainable Development	Thai Language for Communication	Digital Literacy for 21st Century	Life, Well-Being and Sports
Civic Literacy in Thai and Global Context	Daily Life English (Remedial course - non credit)	Data Science and Visualization	Art and Music Appreciation
Designing Your Self and Personality for Leadership	English for Academic Study	Green Technology for Sustainable Development	Thai Appreciation and Unseen in Siam
Smart Money Management	English for Professional Presentation	Logic and Design Thinking for Innovation and Start Up	Designing Your Dream
Community Explorer and Service Learning	English for Proficiency Test	IoT for Everyone	Yoga, Meditation, and Art of Living
Politics and Law in Everyday Life	Computer Coding for Everyone	Living Lab for Campus Sustainability	Creative Photography

รายวิชาบังคับ 18 หน่วยกิต ประกอบด้วย

กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	3 หน่วยกิต
11-101 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	3(3-0-6)
กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร	9 หน่วยกิต
101-201 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร	3(2-2-5)
101-204 ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน	3(2-2-5)
101-205 ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาด้านวิชาการ	3(2-2-5)
เงื่อนไข นักศึกษาต้องสอบผ่าน (S) วิชา 101-203 ภาษาอังกฤษเพื่อการปรับพื้นฐานซึ่งเป็นรายวิชาไม่นับหน่วยกิตจึงจะสามารถลงทะเบียนวิชา 101-204 ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันได้	
กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	3 หน่วยกิต
101-301 ทักษะดิจิทัลสำหรับศตวรรษที่ 21	3(2-2-5)
กลุ่มวิชาพลศึกษา สุขศึกษา และสุนทรียศาสตร์	3 หน่วยกิต
101-401 ชีวิต สุขภาวะ และการออกกำลังกาย	3(2-2-5)

หากเขียนเป็นแผนภาพจะแสดงได้ดังนี้



แผนภาพที่ 5.2 กลุ่มวิชาและรายวิชาบังคับในร่างหลักสูตร

ทั้งนี้ ได้มีการปรับปรุงการกำหนดลักษณะรายวิชาโดยให้มีการยกเว้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของวิชามาประกอบการพิจารณาก่อน และมีความเห็นว่ารายวิชาข้างต้น 24 รายวิชาที่เสนอใหม่จะเป็นรายวิชาที่มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญและให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนก่อน ลักษณะรายวิชามีดังนี้

กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์		
101-101	หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sufficiency Economy Philosophy for Sustainable Development) หลักการแนวคิดและความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักการเบื้องต้นทางเศรษฐศาสตร์และการรู้เท่าทันทางการเงิน ความเชื่อมโยงระหว่างปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาที่ยั่งยืนและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน การดำรงชีวิตในสังคมร่วมสมัยด้วยการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยมีการเรียนรู้จากโครงการหรือกรณีศึกษา Principles and significance of the Sufficiency Economy Philosophy (SEP); basic principles of economics and financial literacy; relationship between SEP, sustainable development (SD), and sustainable development goals (SDGs); living in contemporary society with SEP for sustainable development from project-based learning or case study	3(3-0-6)
101-102	ความเป็นพลเมืองในสังคมไทยและสังคมโลก (Civic Literacy in Thai and Global Context) สภาพการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของกลุ่มประเทศต่างๆ ประเด็นปัญหาร่วมสมัยในสังคมโลก ประเทศไทยในสังคมโลก ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและกระบวนการทางความคิดที่เป็นสากล ความรับผิดชอบต่อสังคม การรู้หน้าที่ของพลเมืองและรับผิดชอบต่อสังคมในการต่อต้านการทุจริต ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นพลเมืองกับสถานะการพัฒนาของประเทศ บทบาทและหน้าที่ของบุคคลในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลก Political, economic, social and cultural circumstances of various groups of countries; contemporary issues of the global society; Thailand in the world society; cultural diversity and global mindset; social responsibility; civic engagement and social responsibility against corruption; relationship between citizenship and developmental status of a country; roles and duties of individual as a Thai and global citizen	3(3-0-6)
101-103	การออกแบบตนเองและบุคลิกภาพเพื่อความเป็นผู้นำ (Designing Your Self and Personality for Leadership) การวิเคราะห์ตนเอง การรู้จักตนเอง การกำหนดเป้าหมายในชีวิต การเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง การพัฒนาบุคลิกภาพ การเสริมสร้างความมั่นใจในการอยู่ในสังคม การพัฒนาการพูดในที่สาธารณะ การแนะนำตนเองเพื่อความประทับใจแรกพบต่อผู้อื่น การพัฒนาภาวะผู้นำ ทักษะมนุษยสัมพันธ์ การทำงานเป็นทีม Self-analysis; understanding one's self; goal setting in life; self-esteem improvement; personality development; self-confidence improvement in public; public speaking development; self-introduction for first impression; leadership development; human relation skills; team working	3(2-2-5)
101-104	การบริหารการเงินอย่างชาญฉลาด (Smart Money Management) การเงินกับชีวิตประจำวัน สิทธิและหน้าที่ เป้าหมายการเงิน การบริหารการเงินส่วนบุคคล นวัตกรรมทางการเงิน การลงทุนในประเทศและต่างประเทศ การประกันภัย สินเชื่อเงินกู้ การวางแผนภาษี การเป็นผู้ประกอบการ การบริหารพอร์ตการลงทุน การเตรียมตัวก่อนเกษียณ และอิสรภาพทางการเงิน Finance and daily life; right and duty; financial goal; personal financial management; financial innovation; international and domestic investments; insurance; loan; tax planning; entrepreneurship; management of investment port; preparation for retirement and financial independence	3(3-0-6)

101-105	เปิดโลกชุมชนและการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม (Community Explorer and Service Learning)	3(2-2-5)
<p>การเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชุมชน การวิเคราะห์ชุมชนเพื่อค้นหาประเด็นปัญหาและแนวทางการพัฒนาโดยให้ชุมชนเป็นฐานของการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนและสมาชิกชุมชน เทคนิคและการเสริมทักษะการเข้าถึงชุมชน การสร้างการมีส่วนร่วม ทักษะการใช้ชีวิตและทักษะด้านสังคม การสื่อสาร การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมบริการ การพัฒนาและการขับเคลื่อนโครงการเพื่อการพัฒนาและกิจกรรมบริการชุมชน การเตรียมความพร้อมสู่การเป็นนักวิจัยและนักพัฒนาชุมชนเพื่อรองรับภารกิจการพัฒนาชุมชนทุกมิติอย่างยั่งยืนในศตวรรษที่ 21</p>		
<p>Learning on community context; community analysis to identify issues and development approaches using collaborative community based approach among learners and community members; techniques and enhanced skills in approaching community engagements, community participation, social and life skills, communication; service learning; project development and implementation for community development and services; preparation for becoming community researcher and developer in variety dimensions of sustainable community development in the 21ST century</p>		
101-106	กฎหมายและการเมืองใกล้ตัว (Politics and Law in Everyday Life)	3(3-0-6)
<p>กฎหมายรัฐธรรมนูญและการเมืองเบื้องต้น กฎหมายใกล้ตัวที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน อาทิ กฎหมายแพ่ง กฎหมายอาญา สิทธิมนุษยชน กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา กฎหมายภาษีอากร และกฎหมายอื่นๆ ตามสถานการณ์ปัจจุบันของสังคม</p>		
<p>Introduction to constitutional law and politics; laws in daily lives such as Civil Law, Criminal Law, Human Rights, Intellectual Property Law, Tax Law and other laws related to current social situations</p>		
กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร		
101-201	ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai Language for Communication)	3(2-2-5)
<p>การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ การฟังจับใจความ หลักการใช้ภาษาในการพูดให้บรรลุวัตถุประสงค์และเหมาะสมกับกาลเทศะ การอ่านจับใจความ สรุปความ และวิเคราะห์สารที่อ่าน หลักการใช้ภาษาในการเขียนในรูปแบบต่างๆ</p>		
<p>Thai language for communication in various situations; listening comprehension; principles of effective speaking; reading comprehension, summarizing and analyzing messages; principles of writing in various forms</p>		
101-202	ภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ (Thai Language for Presentation)	3(2-2-5)
<p>การใช้ภาษาไทยนำเสนอข้อมูลในสถานการณ์ต่างๆ อาทิ การนำเสนอข้อมูลทางวิชาการ การนำเสนอข้อมูลทางธุรกิจ การแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์และวิจารณ์ การนำเสนอข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ การเลือกใช้ช่องทางการสื่อสารอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและการทำงาน</p>		
<p>Using Thai language to present information in various situations such as academic presentation; business presentation; expressing opinion, analysis and criticism; presentation reliable information by using the right and effective communication channel for learning and work</p>		
101-203	ภาษาอังกฤษเพื่อการปรับพื้นฐาน (English for Remediation)	3(2-2-5)
<p>วิชาบังคับก่อน : ไม่มี</p> <p>การวัดผล : ผ่าน (Satisfactory - S) และ ไม่ผ่าน (Unsatisfactory - U)</p> <p>เป็นรายวิชาไม่นับหน่วยกิตที่นักศึกษาต้องสอบผ่าน (S) จึงจะสามารถลงทะเบียนเรียนรายวิชา 101-204 ได้</p>		

	<p>คำศัพท์สำนวนโครงสร้างทางไวยากรณ์ขั้นพื้นฐาน และทักษะการสื่อสารที่ใช้บ่อยในชีวิตประจำวัน การอ่าน และการเขียนข้อความสั้นๆ การตั้งคำถามและการตอบอย่างสั้น บทสนทนาอย่างง่ายในระดับคำ วลี และประโยคสั้นๆ</p> <p>Vocabulary, expressions, grammatical structures, and communicative skills frequently used in everyday life; reading and writing short texts, short questions and answer and simple dialogues at word, phrase, and short sentence levels</p> <p>หมายเหตุ : นักศึกษาที่ได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด ต้องลงทะเบียนเรียนรายวิชา 101-203 ภาษาอังกฤษเพื่อการปรับพื้นฐาน (English for Remediation)</p>	
101-204	<p>ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน (Daily Life English)</p> <p>คำศัพท์ สำนวน และ โครงสร้างทางไวยากรณ์ และ ทักษะในการสื่อสาร โดยเน้นที่หัวข้อในชีวิตประจำวัน ความสนใจส่วนบุคคล และสถานการณ์ปัจจุบัน</p> <p>Vocabulary, expressions, grammatical structures, and communicative skills with emphasis on everyday life; personal interest topics; current situations</p> <p>หมายเหตุ : นักศึกษาที่ได้คะแนนสูงกว่าเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด ให้อยู่เว้นการลงทะเบียนเรียนรายวิชา 101-204 ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน (Daily Life English) และให้ได้เกรด A ในรายวิชาดังกล่าว</p>	3(2-2-5)
101-205	<p>ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาทางวิชาการ (English for Academic Study)</p> <p>วิชาบังคับก่อน : 101-204 ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน (Daily Life English)</p> <p>การฝึกทักษะที่จำเป็นที่เกี่ยวข้องเชิงวิชาการ การฟัง การพูด การอ่าน ไวยากรณ์ การเขียน และคำศัพท์</p> <p>Practice essential skills in relation to academic study; listening comprehension, oral presentation, reading, grammar, writing and vocabulary</p>	3(2-2-5)
101-206	<p>ภาษาอังกฤษเพื่อการนำเสนอแบบมืออาชีพ (English for Professional Presentation)</p> <p>หลักการพูด การเลือกใช้คำ ประโยค คำเชื่อม โวหาร การออกเสียงคำ และการพูดในสถานการณ์ต่าง ๆ การแสดงความคิดเห็นและการนำเสนอเชิงวิชาการ การนำเสนอทางธุรกิจ และการสัมภาษณ์งาน</p> <p>Principles of speaking; word choices selection of sentences, conjunctions, and expressions; speaking in various situations; discussion, academic presentation, business presentation, and job interview</p>	3(2-2-5)
101-207	<p>ภาษาอังกฤษเพื่อการสอบข้อสอบมาตรฐาน (English for Proficiency Test)</p> <p>บูรณาการทักษะการใช้ภาษาอังกฤษทั้ง 4 ด้าน การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเพื่อการสอบข้อสอบมาตรฐาน ฝึกให้นักศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเนื้อหาและรูปแบบของข้อสอบ TOEFL ฝึกเทคนิคที่เป็นประโยชน์สำหรับทำข้อสอบ</p> <p>Integration of four English skills for proficiency test; listening, speaking, reading and writing. Familiarize students with the contents and format of TOEFL examination; practice useful examination techniques</p>	3(2-2-5)
101-208	<p>การเขียนโค้ดคอมพิวเตอร์สำหรับทุกคน (Computer Coding for Everyone)</p> <p>ความรู้พื้นฐานการเขียนโปรแกรมด้วยภาษาไพทอน การติดตั้งไพทอน เครื่องมือที่ใช้ในการเขียนโปรแกรม การติดตั้งไลบรารี การประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ออนไลน์ ชนิดของข้อมูลและตัวแปร การรับข้อมูลเข้าและการแสดงผลลัพธ์ การใช้งานคำสั่งทางเลือก การใช้งานคำสั่งวนลูป การสร้างฟังก์ชัน ไลบรารีทางคณิตศาสตร์และกราฟฟิก การประยุกต์ใช้กับงานด้านกราฟิก</p> <p>Basic knowledge of programming with Python; Python installation; IDE tools; Library installation; executing from command line; data type and variable; simple input and output; selection statement usage; looping statement usage; function definition; math and graphic library and graphic application</p>	3(2-2-5)

กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์		
101-301	ทักษะดิจิทัลสำหรับศตวรรษที่ 21 (Digital Literacy for 21st Century) ความรู้พื้นฐานการใช้งานคอมพิวเตอร์ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี การจัดการสมัยใหม่ด้วยเทคโนโลยี การรักษาความปลอดภัยทางดิจิทัลเบื้องต้น ความเสี่ยงในการใช้งานทางอินเทอร์เน็ตและสังคมออนไลน์ กฎหมายดิจิทัลที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติตนในสังคมออนไลน์ การทำธุรกรรมทางการเงินทางดิจิทัล การซื้อสินค้าทางอินเทอร์เน็ต การให้บริการของรัฐบาลผ่านอินเทอร์เน็ต การสร้างความสมดุลด้านดิจิทัล การใช้งานโปรแกรมสำนักงาน การสร้างอินโฟกราฟิก การตลาดดิจิทัล Basic knowledge of computer usage; disruptive technology; modern technology management; basic cyber security; risks and risk management of internet and social media; daily life-related digital laws and social media responsibilities; online financial transactions; online purchase through e-commerce services; e-government services; digital society balancing; office application usage; info graphic creation; digital marketing	3(2-2-5)
101-302	วิทยาการข้อมูลและจินตภาพ (Data Science and Visualization) ความรู้พื้นฐานด้านวิทยาการข้อมูล อินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง การใช้ประโยชน์และการตระหนักถึงความเหมาะสมในการให้ข้อมูล การแสดงภาพข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ ฟังก์ชันการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยแอปพลิเคชัน Basic knowledge of data science; Internet of Things; usage and awareness of sufficient information given; data visualization for decision making; data analysis with applications	3(2-2-5)
101-303	เทคโนโลยีสีเขียวเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Green Technology for Sustainable Development) แหล่งพลังงานทางเลือก พลังงานทดแทน การอนุรักษ์และการจัดการพลังงาน การลดของเสีย ผลิตภาพสีเขียว การจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียว วัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ คาร์บอนเครดิต คาร์บอนฟุตพริ้นท์ การจัดการผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ Alternative energy resources; renewable energy; energy conservation and management; waste reduction; green productivity; green supply-chain management; product life cycle; carbon credit; carbon footprint; management of environmental impacts using modern technologies	3(3-0-6)
101-304	ตรรกะและการออกแบบความคิดเพื่อสร้างนวัตกรรมและธุรกิจใหม่ (Logic and Design Thinking for Innovation and Start Up) แนวคิด กระบวนการ และทักษะวิธีคิดเพื่อการออกแบบนวัตกรรมและธุรกิจใหม่ การสำรวจปัญหา การระดมความคิด การวิเคราะห์เพื่อสำรวจความต้องการที่แท้จริงของผู้ใช้งาน การออกแบบการแก้ปัญหาที่ตรงตามความต้องการที่แท้จริงของผู้ใช้งานและตรงกับความต้องการของตลาด หลักการสร้างนวัตกรรมต้นแบบ การคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา Concept; process; and skills regarding design thinking for innovation and start up; customer discovery; brainstorming; customer validation; customer development; product-market fit; prototyping; intellectual property rights protection	3(3-0-6)
101-305	การเชื่อมต่อของสรรพสิ่งสำหรับทุกคน (Internet of Thing for Everyone) ทำความเข้าใจการเชื่อมต่อของสรรพสิ่ง องค์ประกอบพื้นฐาน การสื่อสารข้อมูลภายในและการเชื่อมต่อของสรรพสิ่ง ระบบนิเวศการเชื่อมต่อของสรรพสิ่ง การประยุกต์ใช้งาน	3(2-2-5)

	Understanding IoT; fundamental elements in IoTs; communication and connectivity of IoTs; ecosystem; application of IoTs	
101-306	<p>ห้องทดลองที่มีชีวิตเพื่อความยั่งยืน (Living Lab for Campus Sustainability)</p> <p>หลักการของห้องทดลองที่มีชีวิต และการประยุกต์ใช้หลักการดังกล่าวเพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาอาคารและสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยเพื่อความยั่งยืน การสร้างแบบจำลองเพื่อขยายผลและประยุกต์ใช้ในสถานที่อื่นๆ และในขนาดที่ใหญ่ขึ้นได้ การบริหารโครงการ โดยเน้นด้านการออกแบบและพัฒนาอาคารสถานที่เพื่อประหยัดพลังงานอย่างยั่งยืน</p> <p>Principle of living lab and its application for solving problems or improving buildings and environment in the university campus for sustainability; building an innovative scalable model for the effective project based implementation and knowledge transfer; project management emphasized on designing and developing buildings for sustainably energy saving</p>	3(2-2-5)
กลุ่มวิชาพลศึกษา สุขศึกษา และสุนทรียศาสตร์		
101-401	<p>ชีวิต สุขภาวะ และการออกกำลังกาย (Life, Well-Being and Sports)</p> <p>สุขภาพด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม เพศศึกษา และการเลือกคู่ครอง การสร้างเสริมสุขภาพ อาหารการกิน การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพ ยา เครื่องสำอาง สมุนไพร และผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่ใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดความปลอดภัย การออกกำลังกาย คุณค่าและผลของการออกกำลังกายที่มีต่อระบบต่างๆในร่างกาย การออกกำลังกายเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพของร่างกาย และการออกกำลังกายในลักษณะของกีฬาเพื่อการแข่งขัน</p> <p>Physical, mental, emotional and social well-being; sex education; marriage life; health promotion; health literacy and safety selection of healthcare products, medication, cosmetic, herbs; food, nutrition and dietary supplements; value and effect of physical exercises on various systems of body; personal sports and game sports practices</p>	3(2-2-5)
101-402	<p>ศิลปะและดนตรีเพื่อสุนทรียภาพแห่งชีวิต (Art and Music Appreciation)</p> <p>ความรู้เกี่ยวกับสุนทรียศาสตร์ ศิลปะในรูปแบบของสถาปัตยกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม นาฏศิลป์ และดุริยางคศิลป์ ยุคสมัยต่างๆของศิลปะ แร่งบันดาลใจเบื้องหลังผลงานศิลปะ ความซาบซึ้งในศิลปะ การประเมินคุณค่าทางสุนทรียะ ความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะ ดนตรี กับชีวิต ศิลปะในชีวิตประจำวัน และคุณค่าความงามในงานศิลปะแขนงต่าง ๆ ในฐานะเป็นเครื่องมือจรรโลงจิตใจและสร้างสุนทรียภาพต่อชีวิตของมนุษย์</p> <p>Aesthetic knowledge; art in the form of architecture, painting, sculpture, dances and music; arts in major eras; inspiration behind pieces of arts; art appreciation; aesthetic evaluation; relationship between arts, music and life; art in daily life; the value of arts as a tool to sustain the human mind</p>	3(3-0-6)
101-403	<p>นิยมไทยและอัครรยในสยาม (Thai Appreciation and Unseen in Siam)</p> <p>ภูมิหลังของสังคมไทย ศิลปะและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย เอกลักษณ์ความเป็นไทย มรดกทางภูมิปัญญาที่มีคุณค่า นำภาคภูมิใจและควรค่าแก่การศึกษา คติความเชื่อและค่านิยม วิถีชีวิต ดนตรี นาฏศิลป์ และการละเล่นพื้นบ้าน แนวทางอนุรักษ์ สืบทอดและเผยแพร่ความเป็นไทย</p> <p>Background of Thai society; arts and culture; Thai custom and tradition; identity of Thainess; admirable and valuable intellectual heritages; beliefs and values; ways of life; music; Thai dances and folk plays; conservation, inheritance and dissemination of Thainess</p>	3(3-0-6)

101-404	การตามหาและออกแบบความฝัน (Designing Your Dream)	3(2-2-5)
<p>ฝึกทักษะตั้งประเด็นหัวข้อเรื่องที่สนใจเรียนรู้จากความต้องการของตนเอง ตั้งสมมติฐานและให้เหตุผลโดยใช้ความรู้จากศาสตร์สาขาต่างๆ ค้นคว้าแสวงหาความรู้เกี่ยวกับสมมติฐานที่ตั้งไว้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ออกแบบวางแผนรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการเหมาะสม สังเคราะห์สรุปองค์ความรู้ นำเสนอแนวคิดอย่างเป็นระบบด้วยกระบวนการคิด กระบวนการสืบค้นข้อมูล กระบวนการแก้ปัญหา และกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้เกิดทักษะเรียนรู้ตลอดชีวิต</p> <p>Practicing skills in formulating interested topic from your own inspiration and ideas; hypothesis formulation and reasoning based on related concepts and theories; reviewing of information in relation to formulated hypothesis from various tools; data collection and data analysis planning; practicing systematic process of thinking, data gathering, problem-solving, and group working for the presentation of ideas in order to enhance lifelong learning skills</p>		
101-405	โยคะ สมาธิ และศิลปะการดำเนินชีวิต (Yoga, Meditation and Art of Living)	3(2-2-5)
<p>การฝึกโยคะเพื่อร่างกายและจิตใจที่ดี ความหมายของโยคะ ประโยชน์ของการฝึกโยคะ ปรัชญาโยคะ ประวัติโยคะ องค์ประกอบ 8 ประการของโยคะ โยคะอาสนะประเภทต่าง ๆ ปริมาณยามะ การฝึกสมาธิเพื่อโยคะ การผ่อนคลายในการฝึกโยคะ การเตรียมความพร้อมของร่างกายในการฝึกโยคะ ข้อควรปฏิบัติและข้อควรระวังในการฝึกโยคะ อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกโยคะ หลักการสุขภาพแบบองค์รวมและศิลปะการดำรงชีวิต</p> <p>Yoga for healthy body and mind; meaning of yoga; benefits of yoga practicing; yoga philosophy; history of yoga; eight limbs of yoga; categories of yoga asanas; pranayama; meditation for yoga; relaxation for yoga practicing; body preparation before yoga practicing; recommendations and precautions for yoga practicing; equipment for yoga practicing; holistic health concept and art of living</p>		
101-406	การถ่ายภาพเชิงสร้างสรรค์ (Creative Photography)	3(2-2-5)
<p>การฝึกปฏิบัติเทคนิคการถ่ายภาพอย่างง่ายโดยใช้กล้องโทรศัพท์มือถือและกล้องอื่นๆ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานภาพถ่ายที่ใช้ในชีวิตประจำวันและหรือใช้เพื่อการค้า เรียนรู้การสื่อสารด้วยภาพถ่าย การจัดองค์ประกอบศิลป์ พื้นฐานการจัดองค์ประกอบภาพ ทฤษฎีสัดส่วนทอง ความกลมกลืน มุมกล้อง สมดุลของภาพ แสงกับการสร้างสรรค์ภาพถ่าย และมุมมองภาพกับการสื่อความหมาย</p> <p>Practicing simple photographic techniques using mobile phone camera and other cameras to create photography in daily life or for commercial purposes; visual communication by using basic art composition, Golden Ratio Theory, harmony, camera angle, balance, photographic creation and perspective</p>		

หลังจากนั้น ได้นำร่างหลักสูตรเสนอต่อมาคณะกรรมการวิชาการพิจารณาแล้วให้ความเห็นชอบในการประชุมครั้งที่ 9/2561 เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2561 และสภามหาวิทยาลัยให้การอนุมัติในการประชุมครั้งที่ 5/2561 เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2561 โดยให้หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2562 ที่ปรับปรุงจากหมวดวิชาศึกษาทั่วไป พ.ศ. 2555 เริ่มใช้ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562 มีรายละเอียดดังปรากฏในภาคผนวก

5.1.3 ข้อเสนอการบริหารหลักสูตร

ผลการวิจัยจากการสำรวจและการสนทนากลุ่มมีข้อเสนอให้จัดรูปแบบการเรียนการสอนที่ทันสมัยน่าสนใจ และมีการจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนใฝ่รู้และมีส่วนร่วม รวมทั้งให้เน้นการสอนแบบเน้นประสบการณ์ เช่น การสอนแบบโครงการ การให้นักศึกษาลงพื้นที่ทำกิจกรรมจิตอาสาหรือพัฒนาชุมชน คณะผู้วิจัยจึงได้เสนอให้ปรับการบริหารหลักสูตรใหม่ที่สำคัญ คือ

- ให้มีการสร้างความเข้าใจเจตนาารมณ์ หลักการของหลักสูตร คุณลักษณะผู้เรียนที่พึงประสงค์ของหลักสูตร และผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการ
- ให้มีผู้จัดการรายวิชาหรือ course manager เป็นผู้ดูแลผู้สอนในทีมและการสอนรายวิชาให้เป็นไปตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด
- ให้มีทีมผู้สอนในลักษณะสหสาขาเพื่อให้อดคล้องกับการเขียนลักษณะรายวิชาที่ต้องการให้มีความเป็นสหวิทยาการ ผู้สอนจึงต้องสอนเป็นทีม และได้กำหนดรหัสวิชาใหม่เป็นเลขกลาง คือ 101xxx รายวิชาที่เปิดใหม่จึงไม่สังกัดคณะใดคณะหนึ่ง
- สนับสนุนการจัดประสบการณ์ภาคสนามและกิจกรรมในชุมชนเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำและจิตอาสา

5.2 การทดลองใช้หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปฉบับใหม่

มหาวิทยาลัยสยามได้ทดลองใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2562 โดยมีการเปิดรายวิชาที่พัฒนาขึ้นใหม่ และรายวิชาที่นักศึกษาเห็นว่ามีความต้องการจำเป็น เช่น การสื่อสารภาษาต่างประเทศ ในช่วง Pre-Semester ปี การศึกษา 2562 ระหว่างวันที่ 3 กรกฎาคม – 5 สิงหาคม 2562 จำนวน 13 รายวิชา คือ

- | | |
|---------|--|
| 101-103 | การออกแบบตนเองและบุคลิกภาพเพื่อความเป็นผู้นำ
(Designing Your Self and Personality for Leadership) |
| 101-106 | กฎหมายและการเมืองใกล้ตัว (Politics and Law in Everyday Life) |
| 101-113 | ทักษะการศึกษา (Study Skills) |
| 101-204 | ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน (Daily Life English) |
| 101-208 | การเขียนโค้ดคอมพิวเตอร์สำหรับทุกคน (Computer Coding for Everyone) |
| 101-209 | ภาษาจีน 1 (Chinese 1) |
| 101-211 | ภาษาญี่ปุ่น 1 (Japanese 1) |
| 101-302 | วิทยาการข้อมูลและจินตภาพ (Data Science and Visualization) |
| 101-303 | เทคโนโลยีสีเขียวเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
(Green Technology for Sustainable Development) |
| 101-304 | ตรรกะและการออกแบบความคิดเพื่อสร้างนวัตกรรมและธุรกิจใหม่
(Logic and Design Thinking for Innovation and Start Up) |
| 101-401 | ชีวิต สุขภาวะ และการออกกำลังกาย (Life, Well-Being and Sports) |
| 101-402 | ศิลปะและดนตรีเพื่อสุนทรียภาพแห่งชีวิต (Art and Music Appreciation) |
| 101-406 | การถ่ายภาพเชิงสร้างสรรค์ (Creative Photography) |

เมื่อสิ้นสุดการเรียน มหาวิทยาลัยสยามได้สำรวจความคิดเห็นของผู้เรียนเพื่อประเมินความพึงพอใจ สรุปผลได้ดังนี้

ตารางที่ 5.6 ความพึงพอใจของผู้เรียนวิชาศึกษาทั่วไป Pre-Semester ปีการศึกษา 2562

รายวิชา	ตอนเรียน	จำนวนคนตอบแบบประเมิน	1. สภาพห้องเรียนมีความพร้อม และส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้	2. อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ และมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	3. เอกสาร อุปกรณ์ และสื่อการสอนที่อาจารย์ใช้ มีความเหมาะสม และช่วยส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน	4. กิจกรรม หรือวิธีการสอนของอาจารย์ มีความเหมาะสม สร้างสรรค์ และน่าสนใจ	5. เนื้อหาที่เรียนมีความน่าสนใจ เชื่อมโยงกับเหตุการณ์ปัจจุบัน และเป็นประโยชน์กับตัวนักศึกษา	6. อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น หรือซักถามข้อสงสัยได้อย่างเหมาะสม	7. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ความสะดวกในการติดต่อกับอาจารย์นอกเวลาเรียน และการดูแลให้คำปรึกษา	8. การส่งข้อมูลประชาสัมพันธ์ต่างๆ โดยคณะกรรมการประจำวิชา	9. ความพึงพอใจโดยรวมต่ออาจารย์ผู้สอน	10. ความพึงพอใจโดยรวมต่อวิชาที่เรียน
101-103	201	43	4.5±0.6	4.7±0.5	4.4±0.6	4.4±0.6	4.5±0.6	4.7±0.6	4.4±0.8	4.3±0.6	4.5±0.5	4.4±0.6
101-106	201	12	4.0±1.0	4.7±0.5	4.4±0.5	4.3±0.5	4.8±0.5	4.8±0.4	4.6±0.9	4.5±0.5	4.6±0.5	4.5±0.5
101-113	201	31	4.5±0.6	4.3±0.7	4.1±0.6	4.2±0.7	4.2±0.7	4.4±0.7	4.4±0.7	4.1±0.7	4.2±0.7	4.3±0.9
	202	40	4.5±0.6	4.6±0.6	4.3±0.6	4.3±0.7	4.5±0.6	4.6±0.6	4.6±0.6	4.2±0.7	4.4±0.6	4.3±0.6
101-204	202	50	4.3±0.6	4.5±0.6	4.2±0.6	3.8±1.0	4.1±0.8	4.4±0.6	4.4±0.7	4.4±0.6	4.3±0.6	4.2±0.6
	203	38	4.4±0.5	4.3±0.7	4.0±0.7	3.9±0.8	4.1±0.6	4.3±0.6	4.2±0.8	4.0±0.8	4.3±0.6	4.3±0.7
	204	44	4.2±0.8	4.1±0.9	4.0±0.8	4.0±0.7	4.0±0.6	4.3±0.6	4.0±1.0	3.9±0.8	4.0±0.7	4.0±0.6
	205	42	4.4±0.5	4.7±0.5	4.4±0.6	4.5±0.6	4.5±0.5	4.6±0.5	4.5±0.6	4.5±0.6	4.5±0.6	4.5±0.5
	206	35	4.3±0.8	4.4±0.9	4.2±0.9	4.3±0.8	4.4±0.7	4.5±0.7	4.4±0.7	4.1±0.8	4.5±0.6	4.5±0.6
101-208	201	25	4.0±1.1	4.5±0.6	4.3±0.7	4.5±0.6	4.3±0.9	4.5±0.7	4.5±0.5	4.5±0.5	4.6±0.5	4.4±0.6
101-209	201	19	4.7±0.5	4.8±0.4	4.7±0.5	4.7±0.5	4.6±0.5	4.8±0.4	4.8±0.4	4.7±0.5	4.8±0.4	4.7±0.5
	202	21	4.5±0.7	4.7±0.6	4.4±0.7	4.4±0.9	4.4±0.7	4.6±0.6	4.6±0.7	4.4±0.7	4.8±0.6	4.6±0.7
101-211	201	43	4.6±0.7	4.8±0.4	4.6±0.7	4.6±0.8	4.8±0.4	4.8±0.5	4.8±0.5	4.5±0.7	4.8±0.5	4.8±0.5
	202	21	4.4±0.6	4.7±0.5	4.4±0.6	4.4±0.5	4.6±0.5	4.6±0.5	4.6±0.6	4.4±0.6	4.7±0.5	4.6±0.6
101-302	201	30	4.2±0.8	4.0±1.0	4.0±0.9	3.8±1.0	3.9±0.9	4.2±0.8	4.1±1.0	4.0±1.0	3.8±0.6	3.8±0.5
101-303	201	48	4.9±0.4	4.8±0.4	4.8±0.4	4.8±0.4	4.8±0.4	4.8±0.4	4.8±0.4	4.7±0.5	4.9±0.4	4.8±0.4
101-304	201	21	4.1±0.7	4.2±0.8	3.7±1.0	3.5±0.9	4.1±0.8	4.2±0.8	4.0±0.8	3.9±0.8	4.0±0.8	3.9±1.0
101-401	201	41	4.6±0.5	4.7±0.5	4.5±0.6	4.6±0.5	4.4±0.5	4.5±0.6	4.5±0.6	4.3±0.6	4.6±0.5	4.5±0.5
	202	29	4.5±0.6	4.8±0.4	4.7±0.5	4.6±0.6	4.6±0.5	4.6±0.6	4.8±0.5	4.5±0.6	4.7±0.5	4.7±0.5
	203	20	4.7±0.5	4.8±0.4	4.5±0.7	4.6±0.6	4.6±1.0	4.7±0.5	4.7±0.6	4.7±0.5	4.6±0.6	4.6±0.6
101-402	201	38	4.4±0.9	4.7±0.5	4.4±0.6	4.4±0.6	4.4±0.7	4.7±0.5	4.6±0.5	4.6±0.6	4.6±0.6	4.4±0.7
	202	41	4.2±0.6	4.3±0.5	4.5±0.6	4.2±0.6	4.1±0.7	4.5±0.6	4.3±0.6	3.9±0.9	4.4±0.5	4.4±0.6
101-406	201	16	4.9±0.3	4.9±0.3	4.8±0.4	4.8±0.5	4.8±0.4	4.8±0.4	4.9±0.3	4.8±0.4	4.8±0.4	4.9±0.3
	202	32	4.4±0.7	4.8±0.4	4.4±0.6	4.5±0.6	4.5±0.6	4.7±0.5	4.7±0.5	4.5±0.7	4.7±0.4	4.8±0.4
	203	31	4.6±0.5	4.8±0.4	4.6±0.5	4.7±0.5	4.6±0.5	4.6±0.6	4.7±0.5	4.5±0.5	4.7±0.5	4.8±0.4

หมายเหตุ การประเมินคะแนนตั้งแต่ 0-5 โดยคะแนนเต็ม 5 หมายถึงพึงพอใจมากที่สุด และมีบางรายวิชาทำแบบประเมินมากกว่า 1 ครั้ง แต่นำข้อมูลคะแนนครั้งสุดท้ายมาใช้เท่านั้น

วิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) และความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้วิธี Duncan's Multiple Range Test (DMRT) ($p < 0.05$) ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ทางสถิติ SPSS

ตารางที่ 5.7 สรุปข้อมูลคะแนนเฉลี่ยผลประเมินการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป Pre-Semester ปีการศึกษา 2562

N=1,028

ประเด็นประเมิน		คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
1.	สภาพห้องเรียนมีความพร้อม และส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้	4.4±0.7	ดี
2.	อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ และมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	4.6±0.6	ดีมาก
3.	เอกสาร อุปกรณ์ และสื่อการสอนที่อาจารย์ใช้ มีความเหมาะสม และช่วยส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน	4.4±0.7	ดี
4.	กิจกรรม หรือวิธีการสอนของอาจารย์ มีความเหมาะสม สร้างสรรค์ และน่าสนใจ	4.4±0.7	ดี
5.	เนื้อหาที่เรียนมีความน่าสนใจ เชื่อมโยงกับเหตุการณ์ปัจจุบัน และเป็นประโยชน์กับตัวนักศึกษา	4.4±0.7	ดี
6.	อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น หรือซักถามข้อสงสัยได้อย่างเหมาะสม	4.6±0.6	ดีมาก
7.	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ความสะดวกในการติดต่อกับอาจารย์นอกเวลาเรียน และการดูแลให้คำปรึกษา	4.5±0.7	ดีมาก
8.	การส่งข้อมูลประชาสัมพันธ์ต่างๆ โดยคณาจารย์ประจำวิชา	4.3±0.7	ดี
9.	ความพึงพอใจโดยรวมต่ออาจารย์ผู้สอน	4.5±0.6	พอใจมาก
10.	ความพึงพอใจโดยรวมต่อวิชาที่เรียน	4.5±0.6	พอใจมาก

หมายเหตุ การประเมินคะแนนตั้งแต่ 1-5 โดย 1=ต้องปรับปรุง 2=พอใช้ 3=ปานกลาง 4=ดี 5=ดีมาก

มีบางรายวิชาทำแบบประเมินมากกว่า 1 ครั้ง แต่นำข้อมูลคะแนนครั้งสุดท้ายมาใช้เท่านั้น

วิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) และความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้วิธี Duncan's Multiple Range Test (DMRT) ($p < 0.05$) ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ทางสถิติ SPSS

จากตารางที่ 5.6 และ 5.7 พบว่านักศึกษาจำนวน 1,028 คนที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาศึกษาทั่วไปในช่วง Pre-Semester ปีการศึกษา 2562 ระหว่างวันที่ 3 กรกฎาคม – 5 สิงหาคม 2562 พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจระดับมาก (ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.5 ขึ้นไป) ในรายวิชา 101-209 ภาษาจีน 1 รายวิชา 101-211 ภาษาญี่ปุ่น 1 รายวิชา 101-303 เทคโนโลยีสีเขียวเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน รายวิชา 101-401 ชีวิต สุขภาวะ และการออกกำลังกาย รายวิชา 101-406 การถ่ายภาพเชิงสร้างสรรค์

โดยรวมนักศึกษามีความพึงพอใจมากต่ออาจารย์ผู้สอนและรายวิชาที่เรียน นักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนมีความรู้ และมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น หรือซักถามข้อสงสัยได้อย่างเหมาะสม และเห็นว่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ความสะดวกในการติดต่อกับอาจารย์นอกเวลาเรียน และการดูแลให้คำปรึกษาอยู่ในระดับดีมาก ส่วนประเด็นที่ได้รับการประเมินในระดับดี คือ (1) สภาพห้องเรียนมีความพร้อม และส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ (2) เอกสาร อุปกรณ์ และสื่อการสอนที่อาจารย์ใช้ มีความเหมาะสม และช่วยส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน (3) กิจกรรม หรือวิธีการสอนของอาจารย์ มีความเหมาะสม สร้างสรรค์ และน่าสนใจ (4) เนื้อหาที่เรียนมีความน่าสนใจ เชื่อมโยงกับเหตุการณ์ปัจจุบัน และเป็นประโยชน์กับตัวนักศึกษา (5) การส่งข้อมูลประชาสัมพันธ์ต่างๆ โดยคณาจารย์ประจำวิชา

ในภาคการศึกษาต่อไป คือภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2562 ช่วงเดือนสิงหาคม – ธันวาคม 2562 มหาวิทยาลัยสยามได้เปิดสอนรายวิชาศึกษาทั่วไปในหลักสูตรฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2562 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีรายวิชาที่ได้รับการประเมินความพึงพอใจจำนวน 18 รายวิชา คือ

- 101-101 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
(Sufficiency Economy Philosophy for Sustainable Development)
- 101-102 ความเป็นพลเมืองในสังคมไทยและสังคมโลก
(Civic Literacy in Thai and Global Context)
- 101-104 การบริหารการเงินอย่างชาญฉลาด (Smart Money Management)
- 101-105 เปิดโลกชุมชนและการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม
(Community Explorer and Service Learning)
- 101-201 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai Language for Communication)
- 101-203 ภาษาอังกฤษเพื่อการปรับพื้น (English for Remediation)
- 101-204 ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน (Daily Life English)
- 101-205 ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาทางวิชาการ (English for Academic Study)
- 101-209 ภาษาจีน 1 (Chinese 1)
- 101-211 ภาษาญี่ปุ่น 1 (Japanese 1)
- 101-301 ทักษะดิจิทัลสำหรับศตวรรษที่ 21 (Digital Literacy for 21st Century)
- 101-303 เทคโนโลยีสีเขียวเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
(Green Technology for Sustainable Development)
- 101-304 ตรรกะและการออกแบบความคิดเพื่อสร้างนวัตกรรมและธุรกิจใหม่
(Logic and Design Thinking for Innovation and Start Up)
- 101-305 การเชื่อมต่อของสรรพสิ่งสำหรับทุกคน (Internet of Thing for Everyone)
- 101-306 ห้องทดลองที่มีชีวิตเพื่อความยั่งยืน (Living Lab for Campus Sustainability)
- 101-401 ชีวิต สุขภาวะ และการออกกำลังกาย (Life, Well-Being and Sports)
- 101-402 ศิลปะและดนตรีเพื่อสุนทรียภาพแห่งชีวิต (Art and Music Appreciation)
- 101-403 นิยมไทยและอัครรยในสยาม (Thai Appreciation and Unseen in Siam)
- 101-406 การถ่ายภาพเชิงสร้างสรรค์ (Creative Photography)

ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาในรายวิชาที่ส่งแบบประเมิน สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 5.8 ความพึงพอใจของผู้เรียนรายวิชาศึกษาทั่วไปภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2562

รายวิชา	ตอนเรียน	จำนวนคนตอบแบบประเมิน	1. สภาพห้องเรียนมีความพร้อม และส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้	2. อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ และมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	3. เอกสาร อุปกรณ์ และสื่อการสอนที่อาจารย์ใช้ มีความเหมาะสม และช่วยส่งเสริมความเข้าใจใน	4. กิจกรรม หรือวิธีการสอนของอาจารย์ มีความเหมาะสม สร้างสรรค์ และน่าสนใจ	5. เนื้อหาที่เรียนมีความน่าสนใจ เชื่อมโยงกับเหตุการณ์ปัจจุบัน และเป็นประโยชน์กับตัวนักศึกษา	6. อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น หรือซักถามข้อสงสัยได้อย่างเหมาะสม	7. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ความสะดวกในการติดต่อกับอาจารย์นอกเวลาเรียน และ	8. การส่งข้อมูลประชาสัมพันธ์ต่างๆ โดยคณาจารย์ประจำวิชา	9. ความพึงพอใจโดยรวมต่ออาจารย์ผู้สอน	10. ความพึงพอใจโดยรวมต่อวิชาที่เรียน
101-101	1,2	67	3.9±0.9	3.8±0.9	3.7±0.9	3.6±1.0	3.7±1.1	3.9±0.8	3.7±1.0	3.8±0.9	3.8±0.9	3.8±0.9
101-102	1	56	4.2±0.6	4.2±0.7	3.9±0.7	4.0±0.9	4.0±0.8	4.1±1.0	4.0±0.9	4.0±0.7	4.1±0.8	4.2±0.8
101-104	1	47	4.2±0.7	4.5±0.5	4.1±0.8	4.1±0.7	4.2±0.7	4.5±0.6	4.3±0.6	4.3±0.7	4.4±0.5	4.1±0.7
101-105	1	37	4.3±0.8	4.3±0.8	4.4±0.9	4.2±1.0	4.2±0.9	4.5±0.8	4.4±0.9	4.3±0.9	4.4±0.8	4.2±0.8
101-201	1,2	85	4.5±0.7	4.6±0.6	4.4±0.8	4.2±0.9	4.4±0.8	4.4±0.8	4.3±0.9	4.3±1.0	4.5±0.6	4.4±0.7
101-203	4	6	4.7±0.8	3.8±1.0	4.3±0.8	3.5±0.8	3.8±0.8	4.2±0.8	4.0±0.9	4.2±0.8	4.2±0.8	3.8±0.8
101-204	1,2	5	3.6±1.1	3.8±1.3	3.8±1.3	3.6±1.1	3.4±1.1	3.2±1.3	3.6±1.3	3.4±1.1	4.0±1.0	3.8±0.8
101-205	1	1	5.0±0.0	5.0±0.0	5.0±0.0	5.0±0.0	5.0±0.0	5.0±0.0	5.0±0.0	5.0±0.0	5.0±0.0	5.0±0.0
101-209	1	26	4.5±0.6	4.8±0.4	4.6±0.6	4.8±0.4	4.8±0.4	4.7±0.5	4.7±0.5	4.7±0.5	4.8±0.4	4.8±0.4
101-211	1	29	4.8±0.4	4.7±0.5	4.5±0.6	4.7±0.6	4.7±0.6	4.7±0.5	4.7±0.5	4.6±0.5	4.7±0.5	4.7±0.5
101-301	1,3	31	4.4±0.6	4.7±0.5	4.5±0.5	4.5±0.6	4.5±0.6	4.5±0.6	4.4±0.5	4.5±0.6	4.6±0.6	4.5±0.7
101-303	1	23	4.7±0.6	4.7±0.6	4.3±0.7	4.4±0.7	4.5±0.7	4.5±0.7	4.6±0.6	4.5±0.6	4.7±0.6	4.6±0.7
101-304	1	28	4.6±0.7	4.4±0.9	4.4±1.0	4.3±0.8	4.4±0.7	4.6±0.6	4.5±0.6	4.5±0.7	4.5±0.9	4.4±0.6
101-305	1,2	15	4.8±0.4	4.7±0.5	4.7±0.5	4.7±0.5	4.6±0.6	4.5±0.9	4.7±0.6	4.5±0.7	4.6±0.7	4.5±0.7
101-306	1	16	4.8±0.4	4.9±0.3	4.6±0.8	4.8±0.4	4.6±0.5	4.7±0.6	4.7±0.5	4.6±0.5	4.7±0.5	4.6±0.5
101-401	1-3	122	4.6±0.5	4.8±0.4	4.5±0.6	4.7±0.5	4.6±0.6	4.6±0.7	4.7±0.5	4.6±0.5	4.7±0.5	4.5±0.7
101-402	1	25	4.4±0.6	4.4±0.6	4.2±0.7	4.2±0.8	4.4±0.6	4.2±0.9	4.2±0.9	4.2±0.7	4.3±0.7	4.4±0.6
101-403	1	48	4.6±0.6	4.6±0.7	4.3±0.8	4.5±0.8	4.5±0.7	4.5±0.7	4.5±0.7	4.5±0.7	4.6±0.7	4.4±0.8
101-406	1	25	4.5±0.5	4.7±0.6	4.7±0.5	4.6±0.7	4.5±0.7	4.6±0.6	4.6±0.6	4.6±0.5	4.6±0.6	4.8±0.4

หมายเหตุ การประเมินคะแนนตั้งแต่ 1-5 โดย 1=ต้องปรับปรุง 2=พอใช้ 3=ปานกลาง 4=ดี 5=ดีมาก

วิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) และความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้วิธี Duncan's Multiple Range Test (DMRT) ($p < 0.05$) ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ทางสถิติ SPSS

ตารางที่ 5.9 สรุปข้อมูลคะแนนเฉลี่ยผลประเมินการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไปภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2562

N = 691

	ประเด็นประเมิน	คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
1.	สภาพห้องเรียนมีความพร้อม และส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้	4.5±0.3	ดีมาก
2.	อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ และมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	4.5±0.4	ดีมาก
3.	เอกสาร อุปกรณ์ และสื่อการสอนที่อาจารย์ใช้ มีความเหมาะสม และช่วยส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน	4.3±0.3	ดี
4.	กิจกรรม หรือวิธีการสอนของอาจารย์ มีความเหมาะสม สร้างสรรค์ และน่าสนใจ	4.3±0.4	ดี
5.	เนื้อหาที่เรียนมีความน่าสนใจ เชื่อมโยงกับเหตุการณ์ปัจจุบัน และเป็นประโยชน์กับตัวนักศึกษา	4.3±0.4	ดี
6.	อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น หรือซักถามข้อสงสัย ได้อย่างเหมาะสม	4.4±0.4	ดี
7.	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ความสะดวกในการติดต่อกับอาจารย์นอกเวลาเรียน และการดูแลให้คำปรึกษา	4.4±0.3	ดี
8.	การส่งข้อมูลประชาสัมพันธ์ต่างๆ โดยคณาจารย์ประจำวิชา	4.3±0.3	ดี
9.	ความพึงพอใจโดยรวมต่ออาจารย์ผู้สอน	4.5±0.3	พอใจมาก
10.	ความพึงพอใจโดยรวมต่อวิชาที่เรียน	4.4±0.3	พอใจ

หมายเหตุ การประเมินคะแนนตั้งแต่ 1-5 โดย 1=ต้องปรับปรุง 2=พอใช้ 3=ปานกลาง 4=ดี 5=ดีมาก

วิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) และความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้วิธี Duncan's Multiple Range Test (DMRT) ($p < 0.05$) ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ทางสถิติ SPSS

จากตารางที่ 5.8 และ 5.9 พบว่าการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไปส่วนใหญ่ได้รับความพึงพอใจในระดับมาก ในภาพรวม นักศึกษาประเมินระดับดีมากในเรื่องสภาพห้องเรียนมีความพร้อม และส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ กับอาจารย์ผู้สอนมีความรู้ และมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ประเมินระดับดี 6 ประเด็น คือ (1) เอกสาร อุปกรณ์ และสื่อการสอนที่อาจารย์ใช้ มีความเหมาะสม และช่วยส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน (2) กิจกรรม หรือวิธีการสอนของอาจารย์ มีความเหมาะสม สร้างสรรค์ และน่าสนใจ (3) เนื้อหาที่เรียนมีความน่าสนใจ เชื่อมโยงกับเหตุการณ์ปัจจุบัน และเป็นประโยชน์กับตัวนักศึกษา (4) อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น หรือซักถามข้อสงสัยได้อย่างเหมาะสม (5) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ความสะดวกในการติดต่อกับอาจารย์นอกเวลาเรียน และการดูแลให้คำปรึกษา (6) การส่งข้อมูลประชาสัมพันธ์ต่างๆ โดยคณาจารย์ประจำวิชา ส่วนความพึงพอใจโดยรวมพบว่ามีความพึงพอใจวิชาที่เรียน และมีความพึงพอใจต่ออาจารย์ผู้สอนในระดับมาก

บทที่ 6 สรุปและอภิปรายผล

6.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญ (1) เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในยุคสมัยใหม่ หัวข้อที่ต้องการศึกษา รวมถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไป และสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไปและผู้รับผิดชอบหลักสูตรในเรื่องเดียวกัน และ (2) เพื่อพัฒนาต้นแบบการศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยสยาม ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน โดยมีการวิจัยเชิงปริมาณ คือ การวิจัยเชิงสำรวจ และการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิจัยเอกสารและการสนทนากลุ่ม การวิจัยเอกสารเป็นการวิเคราะห์การจัดการศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยและต่างประเทศ การวิจัยเชิงสำรวจเป็นการใช้แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป และผู้รับผิดชอบหลักสูตร หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการวิจัยเอกสารและการสำรวจมาจัดการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ นักศึกษาและผู้เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาต้นแบบการศึกษาทั่วไปที่เหมาะสมสำหรับมหาวิทยาลัยสยาม

ในการดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจ คณะผู้วิจัยศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาและคณาจารย์โดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% ตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น 2 ชุดจากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ แบ่งเป็นแบบสอบถามสำหรับนักศึกษาและแบบสอบถามสำหรับคณาจารย์ ได้รับแบบสอบถามจากนักศึกษา 440 คน คณาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไปและผู้รับผิดชอบหลักสูตรปริญญาตรี 160 คน ทั้งนี้ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสอบถามเพื่อประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) ซึ่งเป็นกระบวนการประเมินเพื่อกำหนดความแตกต่างของสภาพที่เกิดขึ้นกับสภาพที่ควรจะเป็นโดยใช้ Modified Priority Needs Index (PNI modified) และ Priority Needs Index (PNI) โดยจะมีการพิจารณาค่า PNI modified เป็นหลัก หากมีค่าเท่ากันจึงจะพิจารณาค่า PNI สูตรการคำนวณมีดังนี้ (สุวิมล ว่องวานิช, 2550)

$$PNI = (I-D) \times I$$

$$PNI_{\text{modified}} = \frac{(I - D)}{D}$$

เมื่อ PNI _{modified} แทน		ดัชนีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น
I	แทน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ทักษะ/คุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับนักศึกษา
D	แทน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ทักษะ/คุณลักษณะที่นักศึกษามี

ผลการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไปและผู้รับผิดชอบหลักสูตรเกี่ยวกับคุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในยุคสมัยใหม่หรือศตวรรษที่ 21 หัวข้อที่ต้องการศึกษารวมถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไป เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) พบว่า ทักษะที่นักศึกษาและคณาจารย์เห็นตรงกันว่ามี ความจำเป็นมากที่สุด คือ ทักษะด้านการสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ (PNI_{modified} = 0.33, 0.45)

และการจัดการเวลา ($PNI_{\text{modified}} = 0.22, 0.44$) รองลงมานักศึกษาเห็นว่าจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะการคิด และแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ การติดต่อระหว่างบุคคลและการดำรงชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรม และการเป็นผู้ประกอบการ ($PNI_{\text{modified}} = 0.21$) ในด้านการรู้เท่าทัน พบว่า นักศึกษาและคณาจารย์เห็นตรงกันว่าความรู้เท่าทันทางกฎหมายและการเมืองมีความจำเป็นเป็นลำดับแรก ($PNI_{\text{modified}} = 0.25, 0.39$) รองลงมา คือ การรู้เท่าทันทางการเงิน ($PNI_{\text{modified}} = 0.21, 0.38$) ส่วนลำดับที่สาม นักศึกษาเห็นว่าจำเป็นต้องรู้เท่าทันทางสุขภาพ ($PNI_{\text{modified}} = 0.17$) ขณะที่คณาจารย์ต้องการให้นักศึกษาปฏิบัติตนอย่างมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($PNI_{\text{modified}} = 0.36$) นักศึกษาและคณาจารย์มีความเห็นต่างกันในด้านคุณสมบัติส่วนบุคคล กล่าวคือ นักศึกษาเห็นว่าความเป็นผู้นำ มั่นใจ และภูมิใจในตนเองมีความจำเป็นเป็นลำดับแรก ($PNI_{\text{modified}} = 0.22$) รองลงมา คือ การอดทนต่อความไม่แน่นอนและความไม่ชัดเจน ($PNI_{\text{modified}} = 0.20$) ส่วนคณาจารย์เห็นว่านักศึกษาจำเป็นต้องมีความใฝ่รู้ มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยวิธีการต่างๆ เป็นลำดับแรก ($PNI_{\text{modified}} = 0.43$) หัวข้อที่นักศึกษานสนใจเรียนในระดับมากมี 18 หัวข้อ หัวข้อที่คณาจารย์เห็นว่านักศึกษาจำเป็นต้องเรียนสองลำดับแรกตรงกับนักศึกษา คือ การสนทนาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน กับการใช้ภาษาไทยและอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การพูดในที่สาธารณะ และการนำเสนอรายงานในระดับอุดมศึกษา สำหรับการบริหารจัดการหมวดการศึกษาทั่วไป ทั้งสองกลุ่มเห็นว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจน แต่ควรปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนและการประเมินผล

ส่วนการวิจัยเอกสารพบว่ามหาวิทยาลัยชั้นนำมีการปรับหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปให้นักศึกษามีโอกาสเลือกเรียนรายวิชาที่สนใจมากขึ้น มีความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการหลักสูตร เปิดรายวิชาโดยใช้ชื่อวิชาที่นักศึกษาจะสนใจ พัฒนารายวิชาใหม่ๆ ที่น่าสนใจและมีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคสังคมหลังสมัยใหม่หรือศตวรรษที่ 21 โดยการเรียนการสอนจะเน้นการพัฒนาทักษะทั่วไปหรือ soft skills มากกว่าการถ่ายทอดความรู้ นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้ใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนด้วย

ผลการสนทนากลุ่มได้ข้อเสนอเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยสยามและแนวทางการพัฒนาการศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยสยาม โดยมีการเสนอให้ปรับรายวิชาในหลักสูตรปัจจุบันและเปิดรายวิชาใหม่โดยเห็นว่านักศึกษาทุกคนควรได้รับความรู้ ทักษะที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ความคิดสร้างสรรค์ การออกแบบนวัตกรรม การเสริมสร้างบุคลิกภาพเพื่อการทำงาน และการประกอบอาชีพ การพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำและการทำงานเป็นทีม การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจ การสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม และพัฒนาทักษะการสื่อสาร พูด อ่าน เขียน ในการเรียนและการทำงาน

คณะผู้วิจัยได้นำผลวิจัยมาพิจารณายกร่างหมวดการศึกษาทั่วไปฉบับใหม่โดยเน้นหลักการเสรีภาพและปัญญา (Freedom and Wisdom) ให้นักศึกษามีเสรีภาพในการเลือกรายวิชาที่ตรงตามความต้องการมากขึ้น และได้เปิดรายวิชาตามคุณลักษณะที่พบว่ามีจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาและหัวข้อที่สนใจ พร้อมทั้งได้มีข้อเสนอเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปฉบับใหม่ที่มีความเป็นสหสาขาวิชา ปรับวิธีการเรียนการสอนโดยเน้นการสอนเป็นทีม และสนับสนุนการสอนที่ให้ประสบการณ์ การสอนแบบโครงการ ให้นักศึกษามีโอกาสทำกิจกรรมในชุมชนเพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้นำและจิตอาสา รวมทั้งจัดกิจกรรมและโครงการที่จะช่วยให้นักศึกษาเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร คือ “มั่นใจ ใส่ใจ ใฝ่รู้” มีสาระสำคัญสรุปได้ดังตารางต่อไป

ตารางที่ 6.1 เปรียบเทียบต้นแบบหลักสูตรฉบับใหม่ที่น่าเสนอกับหลักสูตรฉบับ พ.ศ. 2555

หลักสูตรฉบับ พ.ศ. 2555	ต้นแบบหลักสูตรฉบับ พ.ศ. 2562
จำนวนหน่วยกิต	
คณะวิชาด้านสายสังคมศาสตร์ 37 หน่วยกิต	ทุกคณะวิชา ไม่น้อยกว่า 33 หน่วยกิต
คณะวิชาด้านสายวิทยาศาสตร์ 34 หน่วยกิต	
คณะวิชาด้านสายวิทยาศาสตร์สุขภาพ 32 หน่วยกิต	
กลุ่มวิชาและจำนวนหน่วยกิตที่ต้องเรียน	
กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 9 หน่วยกิต	ให้เรียนแต่ละกลุ่มวิชาตามที่กำหนดจำนวน 18 หน่วยกิต เลือกเรียนรายวิชาในกลุ่มวิชาต่างๆ ได้อีกไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร 15-17 หน่วยกิต	
กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ 6-9 หน่วยกิต	
กลุ่มวิชาสุนทรียศาสตร์และพลศึกษา 2 หน่วยกิต	
รายวิชาที่กำหนดให้เรียนในแต่ละกลุ่ม	
กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ : ไม่มี	กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 3 หน่วยกิต - หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสารกำหนดให้เรียนรายวิชาต่อไปนี้ - รายวิชาภาษาไทย 3 หน่วยกิต - รายวิชาภาษาอังกฤษ 12 หน่วยกิต - รายวิชาภาษาต่างประเทศที่สอง 2 หน่วยกิต	กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร 9 หน่วยกิต รายวิชาภาษาไทย 3 หน่วยกิต ภาษาอังกฤษ 6 หน่วยกิต - ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร - ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน - ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาทางวิชาการ
กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์ 6 หน่วยกิต	กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ 3 หน่วยกิต - ทักษะดิจิทัลสำหรับศตวรรษที่ 21
กลุ่มวิชาสุนทรียศาสตร์และพลศึกษา 4 หน่วยกิต โดยเลือกจากรายวิชาพลศึกษาและนันทนาการหรือศิลปะและสังคมนิยม	กลุ่มวิชาพลศึกษา สุขศึกษา และสุนทรียศาสตร์ 3 หน่วยกิต - ชีวิต สุขภาวะ และการออกกำลังกาย

โดยสรุป ต้นแบบหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่คณะผู้วิจัยเสนอได้มีการปรับปรุงหลายประเด็น

- 1) กำหนดหลักการ “เสรีภาพและปัญญา” เป็นหลักการร่างหลักสูตร
- 2) กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรให้ผู้เรียนมีความ “มั่นใจ ใฝ่รู้ ใฝ่รู้”
- 3) ตรวจสอบการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้สำหรับรายวิชาต่างๆ และตรวจสอบให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์
- 4) ปรับลดโครงสร้างมีจำนวนหน่วยกิตรวมทั้งหมดเป็น 33 หน่วยกิตสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีทุกคณะ
- 5) การกำหนดกลุ่มวิชายังคงเป็น 4 กลุ่มวิชาแต่เปลี่ยนชื่อกลุ่มวิชาสุนทรียศาสตร์และพลศึกษา เป็นกลุ่มวิชาพลศึกษา สุขศึกษา และสุนทรียศาสตร์ โดยเพิ่มเนื้อหาด้านสุขภาวะ
- 6) รายวิชาบังคับกำหนดเพียง 18 หน่วยกิตเพื่อให้ให้นักศึกษามีหน่วยกิตที่จะเลือกรายวิชาที่สนใจได้เพิ่มขึ้นจากหลักสูตรฉบับ พ.ศ. 2555 เป็น 15 หน่วยกิต
- 7) รายวิชาบังคับในแต่ละกลุ่มวิชามีจำนวนเพียง 1 รายวิชา ยกเว้นกลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร 3 วิชา
- 8) เปิดรายวิชาใหม่จำนวน 24 รายวิชาๆ ละ 3 หน่วยกิต แต่ละวิชามีความทันสมัย และให้ความรู้ทักษะที่จำเป็นด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน ทักษะดิจิทัล ความฉลาดรู้ทางสุขภาวะ ฯลฯ รวมทั้งเน้นการพัฒนาความเป็นผู้นำ และทักษะจำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 เช่น การใฝ่รู้ การรับผิดชอบต่อสังคม

- 9) นักศึกษาสามารถเลือกรายวิชาเลือกจำนวน 15 หน่วยกิตในกลุ่มวิชาใดก็ได้โดยไม่มีกรอบหน่วยกิตกำกับไว้ในแต่ละกลุ่มวิชาดังเช่นหลักสูตรฉบับ พ.ศ. 2555
- 10) รายวิชาใหม่ที่เสนอมีลักษณะสหสาขาวิชาจึงควรจัดผู้สอนเป็นทีมจากหลายคณะ/ภาควิชา และจัดให้มีผู้จัดการรายวิชาเป็นผู้ดูแลการจัดทีมผู้สอนและการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเจตนารมณ์

คณะผู้วิจัยได้นำเสนอร่างหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปร่างที่แก้ไขใหม่ไปตามขั้นตอนไปยังสภามหาวิทยาลัยสยามและได้รับการอนุมัติในการประชุมครั้งที่ 5/2561 เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2561 โดยให้หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2562 ที่ปรับปรุงจากหมวดวิชาศึกษาทั่วไป พ.ศ. 2555 เริ่มใช้ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562 มีรายละเอียดดังปรากฏในภาคผนวก

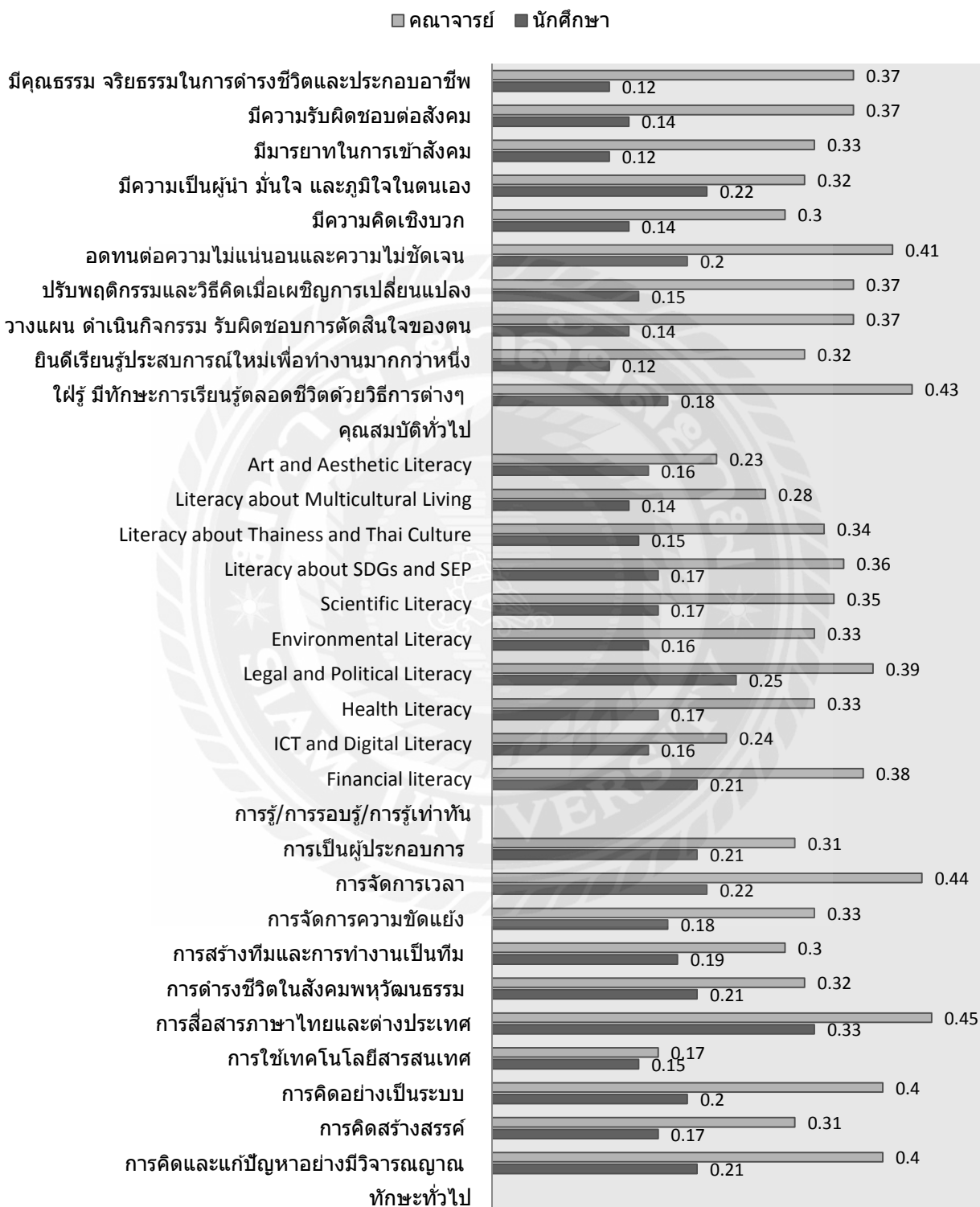
หลังจากได้รับการอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยสยามแล้ว ได้เปิดสอนรายวิชาศึกษาทั่วไปบางรายวิชาในช่วง Pre-Semester และภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562 และได้จัดให้มีการประเมินความพึงพอใจจากผู้เรียนเพื่อเป็นนำผลการประเมินมาพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

6.2 อภิปรายผลการวิจัย

6.2.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) พบว่ามีคุณลักษณะบางประการที่นักศึกษาและคณาจารย์เห็นตรงกันว่ามีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา ด้านทักษะทั่วไปเห็นตรงกันว่าทักษะด้านการสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ และทักษะการจัดการเวลามีความจำเป็นมากที่สุด ในด้านการรู้เท่าทัน นักศึกษาและคณาจารย์เห็นตรงกันว่าความรู้เท่าทันทางกฎหมายและการเมืองกับการรู้เท่าทันทางการเงิน มีความจำเป็นสองอันดับแรกตามลำดับ ส่วนด้านคุณสมบัติส่วนบุคคล นักศึกษาและคณาจารย์มีความเห็นต่างกัน กล่าวคือ นักศึกษาเห็นว่าความเป็นผู้นำ มั่นใจ และภูมิใจในตนเองมีความจำเป็นเป็นลำดับแรก ส่วนคณาจารย์เห็นว่านักศึกษาจำเป็นต้องมีความใฝ่รู้ มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยวิธีการต่างๆ เป็นลำดับแรก และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาและคณาจารย์ตามแผนภาพที่ 6.1 แสดงว่าคณาจารย์เห็นว่านักศึกษายังมีคุณลักษณะในด้านต่างๆ ห่างจากความคาดหวังมากกว่านักศึกษาประเมินตนเอง ยกเว้นทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทั้งนักศึกษาและคณาจารย์ต่างเห็นว่ามีความต้องการจำเป็นที่จะพัฒนาน้อย (PNI_{modified} = 0.17, 0.15 ตามลำดับ) โดยอาจเห็นว่านักศึกษามีความรู้ความสามารถในด้านดังกล่าวอยู่แล้ว ดังนั้นหากมหาวิทยาลัยสยามจะจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อการเรียนการสอนจึงมีความเป็นไปได้ โดยอาจจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (blended learning) ระหว่างการเรียนรู้จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือ E-learning กับการสอนในชั้นเรียน หรือจัดการเรียนการสอนออนไลน์ทางไกลแบบประสานเวลา (synchronous learning) ซึ่งเป็นการเรียนออนไลน์ที่ผู้เรียนกับผู้สอนอยู่คนละแห่งแต่สามารถมีปฏิสัมพันธ์ในเวลาเดียวกันได้ เช่น chat, video conference หรือเป็นการเรียนการสอนออนไลน์แบบไม่ประสานเวลา (asynchronous learning) ผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้หรือเครื่องมือที่ใช้ติดต่อสื่อสาร เช่น email, discussion board, forum, และ blog โดยเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนรู้อาจอยู่ในรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สื่อมัลติมีเดีย หรือวีดิทัศน์ตามคำขอ (Video on demand - VoD)

แผนภาพที่ 6.1 เปรียบเทียบคุณลักษณะที่นักศึกษาและคณาจารย์
เห็นว่ามีความต้องการจำเป็นจะต้องได้รับการพัฒนา



6.2.2 การบริหารจัดการหลักสูตรและการเรียนการสอน

ผลการสำรวจความคิดเห็นและการสนทนากลุ่มพบว่า มีประเด็นเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรและการเรียนการสอน ประกอบด้วยหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปฉบับ พ.ศ. 2562 ได้ปรับหลักสูตรและการจัดโครงสร้างหลักสูตรภายใต้หลักการ “เสรีภาพและปัญญา (Freedom and Wisdom)” พัฒนารายวิชาใหม่ให้เป็นแบบสหสาขาวิชามากขึ้นและให้ความสำคัญกับกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้เพื่อผลิตผู้เรียนที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร การกำหนดให้รายวิชาศึกษาทั่วไปมีรหัส 101 เป็นรหัสกลาง ไม่เป็นรายวิชาสังกัดคณะใดคณะหนึ่ง จึงต้องเลือกผู้บริหารรายวิชาหรือ course manager จากคนที่มีความเข้าใจหลักการและแนวคิดดังกล่าวด้วย จึงจะสามารถเลือกทีมผู้สอนที่เหมาะสมและสามารถสอนรายวิชาในหลักสูตรให้บรรลุตามผลลัพธ์การเรียนรู้ แต่การจัดการเรียนการสอนตามหลักคิดนี้อาจทำให้คณาจารย์มีความจำเป็นจะต้องได้รับการพัฒนาทักษะการสอนใหม่ๆ แบบต่อเนื่อง (continuous professional development) เช่น การพัฒนาสื่อการสอน การเรียนการสอนแบบโครงการ (project-based learning) การสอนแบบอิงประสบการณ์ (experiential learning) การสอนแบบชุมชนเป็นฐาน (community-based learning) รวมไปถึงการสอนทางไกลแบบต่างๆ ขณะเดียวกัน นักศึกษาก็ควรได้รับการพัฒนาให้สามารถใช้การเรียนรู้แบบต่างๆ ให้เกิดประสิทธิภาพเต็มที่ นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยยังต้องเตรียมโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นหากมีนโยบายจัดการเรียนการสอนทางไกล โดยต้องศึกษาความพร้อมด้านการจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการเรียนการสอน (availability) เป็นอุปกรณ์ที่นักศึกษาและคณาจารย์สามารถหามาใช้ได้ (affordability) รวมทั้งจัดให้มีช่องทางเข้าถึง (accessibility) โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น เช่น internet หรือ wifi ความเร็วสูง ห้องออดิเทียมการสอนรายวิชา รวมทั้งควรพิจารณานำการเรียนการสอนแบบไมคูลและแนวคิดธนาคารการศึกษา (credit bank) มาประยุกต์ใช้

6.2.3 การเตรียมการพัฒนาหลักสูตรศึกษาทั่วไปอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรี หลักสูตรภาษาไทยทุกสาขาวิชา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 ครั้งนี้ ได้ประยุกต์แนวคิดการวิจัยและพัฒนา มาใช้ในการออกแบบการวิจัย คณะผู้วิจัยจึงเริ่มจากการสำรวจสภาพ ปัญหาของหลักสูตร และความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่นักศึกษาและคณาจารย์เห็นว่ามีความต้องการจำเป็นจะได้รับการพัฒนาแล้วจึงนำผลการวิจัยมาพิจารณาประกอบกับการวิจัยเอกสารและการสนทนากลุ่มเพื่อยกร่างหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปร่างที่ 1 เมื่อเสนอร่างหลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไปต่อคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา หมวดวิชาศึกษาทั่วไป เพื่อพิจารณากลับกรองแล้วจึงได้ปรับปรุงแก้ไขเป็นร่างที่ 2 ก่อนนำเสนอต่อไปตามลำดับจนได้รับการอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยสยามในที่สุด หลังจากนั้นจึงนำหลักสูตรต้นแบบ (prototype) ไปทดลองใช้สองช่วง คือ ช่วง Pre-semester ปีการศึกษา 2562 และภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2562 แต่การศึกษาข้อมูลเพื่อยกร่างและพัฒนาหลักสูตรฉบับนี้ได้พิจารณาจากสถานการณ์ช่วงปี 2560 ถึงต้นปี 2561 ซึ่งยังใช้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 และหลักสูตรฉบับนี้ได้พัฒนาเสร็จก่อนการประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 กับประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. 2561

ดังนั้น จึงควรมีการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 และมาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. 2561 มาพิจารณาอีกครั้งหนึ่งว่าหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป พ.ศ. 2562 ฉบับนี้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานทั้งสองหรือไม่อย่างไร ทั้งนี้ มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 ได้กำหนดคุณธรรม ทักษะ และความรู้ที่จำเป็นบน

ฐานค่านิยมร่วม สู่กรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา เป็นการกำหนดคุณลักษณะของคนไทย 4.0 เพื่อ กำหนด เพื่อใช้เป็นกรอบผลลัพธ์ที่เป็นคุณลักษณะทั้งในระหว่างที่กำลังศึกษาและหลังจากสำเร็จการศึกษา ทั้งใน บทบาทการเป็นผู้ร่วมสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และเป็นพลเมืองไทยที่สร้างความยั่งยืนให้กับประเทศ และให้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานำไปเป็นแนวทางจัดการศึกษา ดังแสดงในภาพข้างล่างนี้



แผนภาพที่ 6.2 ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (คุณลักษณะของคนไทย 4.0) ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 ซึ่งมีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกันและมีระดับความลึกต่างกันสำหรับแต่ละระดับการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) ได้กำหนดแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษา พ.ศ. 2561 ไปสู่ การปฏิบัติระดับสถานศึกษา ดังนี้

- 1) สถานศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้เหมาะสมตามอัตลักษณ์ของตนเอง สอดคล้องกับสภาพบริบท และตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน สังคม และยุทธศาสตร์การ พัฒนาประเทศ
- 2) สถานศึกษาจัดการศึกษาโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การมีเครือข่ายความร่วมมือ การสร้าง ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือองค์กรแห่งการเรียนรู้
- 3) สถานศึกษามีการพัฒนาผู้บริหาร ครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาที่มีสมรรถนะทางวิชาชีพในการ จัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับโลกยุคดิจิทัลและโลกอนาคต
- 4) สถานศึกษาวางระบบการประกันคุณภาพการศึกษาด้านคุณภาพผู้บริหารและครูอาจารย์ ความเหมาะสม ของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยี ทรัพยากรการเรียนรู้และการประเมินการเรียนการ

สอน โดยมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐาน การศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีธรรมาภิบาล และความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ซึ่งปัจจุบันอยู่ในสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ยังกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง **มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. 2561** ซึ่งมีสาระเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรใน 2 มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ด้านผลลัพธ์ผู้เรียน

(1.1) เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และความรอบรู้ด้านต่าง ๆ ในการสร้างสัมมาอาชีพ ความ มั่นคงและคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเป็นผู้มี คุณธรรม ความเพียร มุ่งมั่น มานะ บากบั่น และยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ

(1.2) เป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม มีทักษะศตวรรษที่ ๒๑ มีความสามารถในการบูรณาการศาสตร์ ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาสังคม มีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของ สังคมและของโลก สามารถสร้างโอกาสและเพิ่มมูลค่าให้กับตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศ

(1.3) เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม ยึดมั่นในความถูกต้อง รู้คุณค่าและรักษ์ ความเป็นไทย ร่วมมือรวมพลังเพื่อสร้างสรรค์การพัฒนาและเสริมสร้างสันติสุขอย่างยั่งยืนทั้งในระดับ ครอบครัว ชุมชน สังคม และประชาคมโลก

มาตรฐานที่ 5 ด้านการบริหารจัดการ

(5.1) สถาบันอุดมศึกษามีหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนแบบบูรณาการ เพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติและความต้องการที่หลากหลายของประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สังคม สถานประกอบการ ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน

โดยสรุปผลลัพธ์การศึกษาที่ต้องการ (Desired Outcomes of Education หรือ DOE) ที่ใช้เป็นกรอบในการ จัดทำมาตรฐานการศึกษาขั้นต่ำสำหรับแต่ละระดับและประเภทการศึกษาระดับอุดมศึกษาจึงสรุปได้ดังนี้

บุคคลผู้เรียนรู้ (Learner Person) เพื่อสร้างงานและคุณภาพชีวิตที่ดี	มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ปรับตัว ยืดหยุ่น สามารถ เผชิญการเปลี่ยนแปลงในโลกดิจิทัลและโลกอนาคตได้ ความเป็นผู้นำ มีความรู้ ความรอบรู้ด้านต่างๆ มีปัญญาผู้คิด สามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะต่างๆ ใน การสร้างงาน/สัมมาอาชีพ ความมั่นคง และคุณภาพชีวิตที่ดีต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม
ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovative Co-creator) เพื่อสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน	สามารถร่วมแก้ปัญหาสังคม การบูรณาการข้ามศาสตร์ การสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อเพิ่มโอกาส และมูลค่าแก่ตนเอง สังคม และประเทศ
ผู้มีความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง (Active Citizen) สร้างสันติสุข	กล้าต่อต้านการกระทำในสิ่งที่ผิด ให้คุณค่ากับความรู้ความสามารถ เป็นพลเมืองที่ เข้มแข็ง ร่วมมือสร้างสรรค์การพัฒนาตนเองและสังคมที่ยั่งยืน ขจัดความขัดแย้ง และสร้างสันติสุขทั้งในสังคมไทยและประชาคมโลก

ด้วยเหตุนี้มหาวิทยาลัยสยามจึงต้องนำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 และมาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. 2561 มาเป็นแนวทางการพัฒนาผลลัพธ์การศึกษาที่ต้องการ (DOE) ที่เป็นอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย

อีกประการหนึ่ง คณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) ได้มีมติเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 เห็นชอบหลักการร่าง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา ในประเด็นร่างมาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี เรื่อง โครงสร้างหลักสูตรในหัวข้อหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ซึ่งยังคงหลักการของความยืดหยุ่นในแนวทางปฏิบัติของสถาบันอุดมศึกษา แต่ให้มีการเพิ่มถ้อยคำที่แสดงว่าสามารถวัดผลได้ชัดเจนจากผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่ สอดคล้องกับนิยามหรือปรัชญาของคำว่าหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ที่สำคัญให้**ปรับลดจำนวนหน่วยกิตเป็นไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต จากเดิมกำหนดไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต** เพื่อให้ศึกษามีเวลาเรียนลดลง แต่การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวยังอยู่ระหว่างดำเนินการ ดังนั้น หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จึงอาจจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงและพัฒนาอีกครั้งให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว



เอกสารอ้างอิง

- Association of American Colleges and Universities (AACU). (2008). College Learning New Global Century: from the National Leadership Council for Liberal Education America's Promise. Washington, DC: AACU.
- Association of American Colleges and Universities (AACU). (2013). General Education Learning Outcomes & Implementation Plan: General Education Revision Steering Committee Final Report. Washington, DC: AACU.
- Association of American Colleges and Universities (AACU). (2015). Recent Trends in General Education Design, Learning Outcomes, and Teaching Approaches: Key Findings from a Survey among Administrators at AACU Members Institutions. Washington, DC: AACU.
- Chulalongkorn University - General Education. (2560). หลักสูตรวิชาการศึกษาทั่วไป. สืบค้นจาก <http://www.gened.chula.ac.th/cms/index.php?id=92&L=1>.
- Education system Australia | EP-Nuffic | 2nd edition February 2011 | version 2, January 2015.
- Faculty of Arts and Sciences. (2007). Report of the Task Force on General Education. Harvard University. Available from: <https://provost.umd.edu/SP07/HarvardGeneralEducationReport.pdf>.
- Feng Hui-min and GUO Mei. (2007). General education curriculum reforming advance in the universities of China mainland. US-China Education Review. Vol4(7), 23-25.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.
- Nanyang Technological University (2008). CURRICULUM STRUCTURE (OVERVIEW). https://www.ntu.edu.sg/Students/Undergraduate/AcademicServices/Documents/curriculum_structure_overview.pdf (accessed on May 11, 2017).
- Tsinghua University. (2013). General Education Courses of Tsinghua SEM. http://ug.sem.tsinghua.edu.cn/semcms_com_www/upload/channel/file/2013_4/10_21/xp26hn14p2ww.pdf (accessed on May 11, 2017).

University of New South Wales, Sydney. (2017). General Education Program.

<http://www.handbook.unsw.edu.au/genealeducation/2017/genealeducation3.html>

(accessed on May 11, 2017).

University of Maryland. (2010). Transforming General Education at the University of Maryland: the University of Maryland Plan for General Education. MD.

กองบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2560). งานบริหารวิชาศึกษาทั่วไป. สืบค้นจาก

<http://acrd.tu.ac.th/G-ED/index.html>.

กองบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล. (2560). เอกสาร มคอ.3 รายวิชาศึกษาทั่วไป. สืบค้นจาก

http://www.op.mahidol.ac.th/oraa/wp/2016/07/12/tqf_3_general_education/.

คณะกรรมการบริหารเครือข่ายการศึกษาทั่วไปแห่งประเทศไทย. (2557). รายงาน เรื่อง กรอบแนวคิดหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่สอดคล้องตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (TQF : HED)

สืบค้นจาก <http://www.mua.go.th/users/bhes/bhes4/WebHigherEduication/index/>.

งานวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2560). โครงสร้างหลักสูตร.

สืบค้นจาก <http://ge.vru.ac.th/gevru/>.

ชนิตา รักษ์พลเมือง, สุภาพร พงษ์มณี, เดือนเพ็ญ ทองนวม, อังคณา ใจเหิม, สมปอง บุญหล้า, มารุจ ลิ้มปะวัฒน์นะ.

สมฤดี ไทพาณิชย์, อีรพงษ์ อนันตรังสี, ยุทธนา ศรีสวัสดิ์, และจรัสดาว เรโนลด์. (2561). การพัฒนาต้นแบบการศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยสยาม. นำเสนอในเวทีการประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านการศึกษาทั่วไป ปี พ.ศ. 2561 ระหว่างวันที่ 9-10 กรกฎาคม พ.ศ. 2561.

นันทน์ธร บรรจบปฐุ. (2561). การพัฒนาหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะการเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

นิติกร อ่อนโยน, ฐาปนา จ้อยเจริญ, จิราภรณ์ เบญจประกายรัตน์. (2559). การวิจัยประเมินหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป พ.ศ.2549 มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์: กรณีศึกษากลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. ปีที่ 11 ฉบับที่ 1. 1-9.

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548. ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม 122 ตอนพิเศษ 39 ง วันที่ 25 พฤษภาคม 2548 สืบค้นจาก

[http://www.mua.go.th/users/he-commission/doc/law/ministry%20law/1-](http://www.mua.go.th/users/he-commission/doc/law/ministry%20law/1-4%20bachelor%20degree%20standard%202548.pdf)

[4%20bachelor%20degree%20standard%202548.pdf](http://www.mua.go.th/users/he-commission/doc/law/ministry%20law/1-4%20bachelor%20degree%20standard%202548.pdf).

- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558. ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม 132 ตอนพิเศษ 295 ง วันที่ 13 พฤศจิกายน 2558 สืบค้นจาก http://www.mua.go.th/users/bhes/front_home/criterion58/criterion_b58.PDF.
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. 2561. ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135 ตอนพิเศษ 199 ง วันที่ 17 สิงหาคม 2561 สืบค้นจาก <http://www.mua.go.th/users/bhes/bhes2/ST-Curr/Standard%20of%20Higher%20Education-2018.PDF>
- ปัทมาสน์ บุญทรง. (2555). การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตามความคิดเห็นของนักศึกษา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพฑูริย์ สีนลาร์รัตน์. (2548). กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยปีที่ 34 ฉบับที่ 2. 104-117.
- ไพฑูริย์ สีนลาร์รัตน์. (2550). หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป: หลักการและวิธีดำเนินการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 344 หน้า.
- ลินดา เกณฑ์มา, ชลลดา พงศ์พัฒน์โยธิน, อัครวิทย์ เรืองรอง, พนอเนือง สุทัศน์ ณ อยุธยา, ชัชศรีณย์ จิตคงคา และ จตุพล เจริญรื่น. (2558). การศึกษาสภาพ และความต้องการในการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติในมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. วารสารสารสนเทศ. 69-81.
- สมิทธีร์กษ์ จันทรักษ์. (2560). การพัฒนารูปแบบการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป วิทยาลัยดุสิตธานี กรุงเทพมหานคร. เอกสารประกอบการประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8, วันที่ 22 มิถุนายน 2560 มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่. หน้า 94-104.
- สุนิสา อ่อนตา และถนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข. (2558). ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการสำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่นในทศวรรษหน้า. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีที่ 378 ฉบับที่ 23 กรกฎาคม – กันยายน 2558, หน้า 160-168.
- สุภาพ ณ นคร และจินตนา กนกปาน (2551) ศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป(หลักสูตร พ.ศ.2548) ที่ส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2549. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น”

- สำนักการศึกษาทั่วไป สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์. (2559). คู่มือนักศึกษา ปีการศึกษา 2559. สืบค้นจาก <http://reg.pim.ac.th/registrar/download/manual/studentmanual2559.pdf>
- สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2560). รายวิชาหมวดศึกษาทั่วไป ปรับปรุง พ.ศ. 2560. สืบค้นจาก <http://ilc.swu.ac.th/Default.aspx?tabid=16711>.
- สำนักพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. (2553). สรุปรายวิชาศึกษาทั่วไป หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปฉบับปรับปรุง 2553. สืบค้นจาก <http://www.academic.hcu.ac.th/>.
- สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. (2560). ความหมายและความสำคัญของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป. สืบค้นจาก <https://sla.wu.ac.th/หลักสูตร/ปริญญาตรี/หมวดวิชาศึกษาทั่วไป/ความหมายและความสำคัญของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561. กรุงเทพมหานคร : บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. (2560). รายวิชาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป. สืบค้นจาก <http://www.oreg2.rmutt.ac.th/AMS/>.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2548). การวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยสยาม. (2555). หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป พ.ศ. 2555 (เอกสารโรเนียวเย็บเล่ม)
- มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. (2553). หลักสูตรรายวิชา ภาคผนวก: หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553 มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. สืบค้นจาก department.utcc.ac.th/acadaffairs/images/.../Gened_modi_2553.doc.

ภาคผนวก 1

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย



**แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็น รายวิชาและการบริหารวิชาศึกษาทั่วไป
สำหรับนักศึกษา**

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะ รายวิชา และการบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยสยาม แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

ตอนที่ 2 ทักษะจำเป็นและหัวข้อใหม่ที่ควรเปิดสอนในหมวดศึกษาทั่วไป

ตอนที่ 3 การบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไป

ข้อมูลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาต้นแบบวิชาการศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยสยาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. คณะที่ศึกษา ชั้นปี
2. เพศ หญิง ชาย
3. อายุ ปี
4. ระดับการศึกษาที่สำเร็จก่อนเข้ามหาวิทยาลัยสยาม
 ระดับก่อนปริญญาตรี ปวช ม.6 ปวส ปริญญาตรี ชั้น.....
5. คะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าศึกษาที่มหาวิทยาลัยสยาม
 ต่ำกว่า 2.00 2.00-2.49 2.50 -2.99 3.00-3.49 3.50 ขึ้นไป
6. ภูมิลำเนาของนักศึกษา
 กรุงเทพมหานคร ภาคกลาง(สมุทรสาคร /นครปฐม/ สมุทรปราการ)
 ภาคกลาง (ไม่รวมสมุทรสาคร นครปฐม สมุทรปราการ) ภาคเหนือ ระบุ.....
 ภาคใต้ ระบุ..... ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระบุ.....
7. อาชีพบิดา
 รับราชการ ค้าขาย รับจ้าง เกษตรกรรม อื่นๆ (โปรดระบุ).....
8. วุฒิสูงสุดของบิดา
 ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ปริญญาตรี ปริญญาโท
 ปริญญาเอก อื่นๆ (โปรดระบุ).....
9. อาชีพมารดา
 รับราชการ ค้าขาย รับจ้าง เกษตรกรรม อื่นๆ (โปรดระบุ).....
10. วุฒิสูงสุดของมารดา
 ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ปริญญาตรี ปริญญาโท
 ปริญญาเอก อื่นๆ (โปรดระบุ).....
11. รายได้รวมของครอบครัวโดยเฉลี่ยต่อเดือน (รวมบิดาและมารดา) (บาท)
 ต่ำกว่า 5,000 5,000 – 15,000 15,001- 30,000 มากกว่า 30,000
12. นักศึกษาได้รับค่าใช้จ่าย (ไม่รวมค่าหน่วยกิต) โดยเฉลี่ยต่อเดือน บาท

13. นักศึกษาทำงานระหว่างศึกษาที่มหาวิทยาลัยสยาม

- ไม่ได้ทำงาน
 ทำงาน (โปรดระบุประเภทของงาน/รายได้ต่อเดือน)

ลักษณะงาน..... รายได้ต่อเดือน..... บาท

14. เหตุผลที่นักศึกษาเลือกเรียนคณะ/สาขาวิชาที่ศึกษา

- เป็นคณะที่หางานง่าย ตั้งใจทำงานในสายวิชาชีพนี้ มีเพื่อนเรียนด้วยกัน
 ผู้ปกครองเลือกให้ เป็นสาขาวิชาใหม่มีความทันสมัย อื่นๆ ระบุ

15. เหตุผลที่นักศึกษาเลือกเรียนมหาวิทยาลัยสยาม

- มีศิษย์เก่าที่มีชื่อเสียงในสาขาที่เลือกเรียน มีคณะ/สาขาที่สนใจ ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย
 มีคณาจารย์ที่มีชื่อเสียงและความสามารถ ใกล้บ้าน เดินทางสะดวก
 มีเพื่อนแนะนำ ผู้ปกครองเลือกให้ อื่นๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 2 ความเห็นเกี่ยวกับทักษะจำเป็นและหัวข้อทันสมัยที่ควรเปิดสอนในหมวดศึกษาทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือ ✗ ในช่อง ที่ตรงกับความเห็นของท่าน

เกณฑ์ค่าระดับคะแนน

- 5 หมายถึง ทักษะ/คุณลักษณะที่จำเป็น หรือ นักศึกษามีทักษะ/คุณลักษณะข้อนี้ในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง ทักษะ/คุณลักษณะที่จำเป็น หรือ นักศึกษามีทักษะ/คุณลักษณะข้อนี้ในระดับมาก
 3 หมายถึง ทักษะ/คุณลักษณะที่จำเป็น หรือ นักศึกษามีทักษะ/คุณลักษณะข้อนี้ในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง ทักษะ/คุณลักษณะที่จำเป็น หรือ นักศึกษามีทักษะ/คุณลักษณะข้อนี้ในระดับน้อย
 1 หมายถึง ทักษะ/คุณลักษณะที่จำเป็น หรือ นักศึกษามีทักษะ/คุณลักษณะข้อนี้ในระดับน้อยที่สุด
 0 หมายถึง ทักษะ/คุณลักษณะที่ไม่จำเป็น หรือ นักศึกษาไม่มีทักษะ/คุณลักษณะข้อนี้

2.1 ทักษะ/คุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการทำงานและการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21

ทักษะ/คุณลักษณะ	ทักษะ/คุณลักษณะที่จำเป็น						ทักษะ/คุณลักษณะที่มี					
	5	4	3	2	1	0	5	4	3	2	1	0
1. ทักษะทั่วไป												
1) การคิดและแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ												
2) การคิดสร้างสรรค์												
3) การคิดอย่างเป็นระบบ												
4) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ												
5) การสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ												
6) การติดต่อระหว่างบุคคลและการดำรงชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรม												
7) การสร้างทีมและความสามารถในการทำงานเป็นทีม												
8) การจัดการความขัดแย้ง												
9) การจัดการเวลา												
10) การเป็นผู้ประกอบการ												

2.2 หัวข้อใหม่ที่ต้องการศึกษาในรายวิชาศึกษาทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือ ✗ ในช่อง ที่ตรงกับความเห็นของท่าน

เกณฑ์ค่าระดับคะแนน

- | | |
|---|--|
| 5 หมายถึง ท่านต้องการเรียนหัวข้อนี้ในระดับมากที่สุด | 2 หมายถึง ท่านต้องการเรียนหัวข้อนี้ในระดับน้อย |
| 4 หมายถึง ท่านต้องการเรียนหัวข้อนี้ในระดับมาก | 1 หมายถึง ท่านต้องการเรียนหัวข้อนี้ในระดับน้อยที่สุด |
| 3 หมายถึง ท่านต้องการเรียนหัวข้อนี้ในระดับปานกลาง | 0 หมายถึง ท่านไม่ต้องการเรียนหัวข้อนี้ |

ที่	หัวข้อที่สนใจ	ความต้องการเรียน					
		5	4	3	2	1	0
1)	การพัฒนาทักษะผู้นำแก่น้อยจาก Startup และการจัดการธุรกิจ SME						
2)	การประกอบการธุรกิจออกแบบและแอนิเมชัน						
3)	การจัดการเชิงกลยุทธ์ และการตลาด Digital/ICT						
5)	การคิดสร้างสรรค์ การสร้าง และการออกแบบเพื่อนวัตกรรม						
6)	ชีวิตดีมีความสุขด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
7)	ชีวิตดีสังคมมีความสุขด้วยธรรมะ						
8)	ธนบุรีศึกษา						
9)	กระบวนการแก้ปัญหาในชีวิตโดยบูรณาการความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ หรือสะเต็ม (STEM) ศึกษา						
10)	การลงทุนในกองทุนและตลาดหลักทรัพย์						
11)	การวางแผนและการจัดการการเดินทางและท่องเที่ยว						
12)	กฎหมายที่ควรรู้ในชีวิตประจำวัน						
13)	เถียงกับเถก (Debate)						
14)	การออกกำลังกายด้วยวิถีไทย (ผ้าขาวม้า กระบี่กระบอง การฟ้อนรำ การละเล่นไทย)						
15)	สุนทรียะทางดนตรีและนาฏศิลป์ไทย						
16)	สุนทรียะทางดนตรีและนาฏศิลป์ตะวันตก						
17)	การพัฒนาบุคลิกภาพ (มารยาทสังคม มารยาทไทย การใช้เครื่องสำอาง)						
18)	เทคนิคการแต่งหน้าและแต่งกายในชีวิตประจำวันและการแสดง						
19)	การใช้ภาษาไทยและอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การพูดในที่สาธารณะ และการนำเสนอรายงานในระดับอุดมศึกษา						
20)	การสนทนาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน						
21)	ภาษาอาเซียน (ระบุ)						
22)	สุขภาพและความงาม						
23)	การจัดการน้ำหนักตามหลักวิทยาศาสตร์การกีฬา						
24)	การพัฒนาที่สุดในตัวคุณ (MAX in You)						
25)	การช่วยชีวิตและการปฐมพยาบาลขั้นพื้นฐาน						
26)	รู้ทันปัญหารอบตัว ประเด็นปัญหาในสังคมไทย สังคมโลก และผลกระทบที่เกิดขึ้น						
27)	ศิลปะบำบัด						
28)	ศิลปะป้องกันตัว						
29)	แพทย์แผนไทย						
30)	ครัวไทย						
31)	อื่นๆ (โปรดระบุ)						

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยสยามในปัจจุบัน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือ ✗ ในช่อง ที่ตรงกับความเห็นของท่าน

คะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยมากที่สุด

คะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยน้อย

คะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยมาก

คะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยน้อยที่สุด

คะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยปานกลาง

คะแนน 0 หมายถึง ผู้ตอบไม่เห็นด้วย

	การบริหารจัดการการศึกษาทั่วไปในปัจจุบัน	ระดับความคิดเห็น					
		5	4	3	2	1	0
1. หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน							
1)	มีการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้อย่างชัดเจน ให้ผู้เรียนเข้าใจได้						
2)	จำนวนหน่วยกิตรวมของหมวดวิชาที่กำหนดให้เรียนมีความเหมาะสม (32-37 หน่วยกิต)						
3)	จำนวนหน่วยกิตที่กำหนดในแต่ละกลุ่มวิชา (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ภาษาและการสื่อสาร คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ สุนทรียศาสตร์และพลศึกษา) มีความเหมาะสม						
4)	เนื้อหาวิชาที่มีความทันสมัย						
5)	เนื้อหาวิชาสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้						
6)	มีรายวิชาที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจ						
7)	การจัดอาจารย์ผู้สอนมีความเหมาะสม						
8)	สัดส่วนคะแนน (คะแนนเก็บ คะแนนสอบกลางภาค และสอบปลายภาค) มีความเหมาะสม						
9)	รูปแบบการเรียนการสอนมีความน่าสนใจ ทันสมัย						
10)	การจัดการเรียนการสอนกระตุ้นให้ผู้เรียนใฝ่รู้และมีส่วนร่วม						
2. ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรายวิชาการศึกษศึกษาทั่วไป							
1)	เข้าใจตนเองและผู้อื่น						
2)	เข้าใจและยอมรับผู้คนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม						
3)	สามารถสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี						
4)	มีทักษะในการแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต						
5)	มีทักษะการเรียนและทักษะการใช้ชีวิต						
6)	มีการพัฒนาศักยภาพทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา						
7)	ตระหนักรู้และเป็นพลเมืองที่ดี						
8)	สามารถปรับตัวในโลกที่เปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี						
9)	รู้และเข้าใจสภาพสังคมไทยและสังคมโลก						
10)	เห็นคุณค่า และมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย						

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นเกี่ยวกับการศึกษาทั่วไป (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

**แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็น รายวิชาและการบริหารวิชาศึกษาทั่วไป
สำหรับผู้บริหารและผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไป**

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะ รายวิชา และการบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยสยาม แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารและผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไป

ตอนที่ 2 ทักษะจำเป็นและหัวข้อใหม่ที่ควรเปิดสอนในหมวดศึกษาทั่วไป

ตอนที่ 3 การบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไป

ข้อมูลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาต้นแบบวิชาการศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยสยาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. คณะที่สังกัด..... สาขาวิชา.....
2. เพศ
 หญิง ชาย
3. อายุ
 20-30 ปี 31-40 ปี 41-50 ปี 51-60 ปี มากกว่า 60 ปี
5. ตำแหน่ง
 อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์
6. ตำแหน่งบริหาร (สำหรับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหมวดวิชาศึกษาทั่วไป)
 คณบดี หัวหน้าภาควิชา อื่นๆ (โปรดระบุ)
7. ระยะเวลาที่ทำงานในมหาวิทยาลัยสยาม
 1-5 ปี 5-10 ปี 10-15 ปี 15 ปีขึ้นไป
8. ระยะเวลาที่สอนรายวิชาในหมวดศึกษาทั่วไป (สำหรับผู้สอน)
 1-5 ปี 5-10 ปี 10-15 ปี 15 ปีขึ้นไป
9. กลุ่มวิชาศึกษาทั่วไปที่สอน (สำหรับผู้สอน)
 กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มภาษาและการสื่อสาร
 กลุ่มคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ กลุ่มสุนทรียศาสตร์และพลศึกษา

ตอนที่ 2 ความเห็นเกี่ยวกับทักษะจำเป็นและหัวข้อใหม่ที่ควรเปิดสอนในหมวดศึกษาทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือ ✗ ในช่อง ที่ตรงกับความเห็นของท่าน

เกณฑ์ค่าระดับคะแนน

- 5 หมายถึง ทักษะ/คุณลักษณะที่จำเป็น
 4 หมายถึง ทักษะ/คุณลักษณะที่จำเป็น
 3 หมายถึง ทักษะ/คุณลักษณะที่จำเป็น
 2 หมายถึง ทักษะ/คุณลักษณะที่จำเป็น
 1 หมายถึง ทักษะ/คุณลักษณะที่จำเป็น
 0 หมายถึง ทักษะ/คุณลักษณะที่ไม่จำเป็น

- หรือ นักศึกษามีทักษะ/คุณลักษณะข้อนี้ในระดับมากที่สุด
 หรือ นักศึกษามีทักษะ/คุณลักษณะข้อนี้ในระดับมาก
 หรือ นักศึกษามีทักษะ/คุณลักษณะข้อนี้ในระดับปานกลาง
 หรือ นักศึกษามีทักษะ/คุณลักษณะข้อนี้ในระดับน้อย
 หรือ นักศึกษามีทักษะ/คุณลักษณะข้อนี้ในระดับน้อยที่สุด
 หรือ นักศึกษาไม่มีทักษะ/คุณลักษณะข้อนี้

ทักษะ/คุณลักษณะ	ทักษะ/คุณลักษณะที่จำเป็น						ทักษะ/คุณลักษณะที่ นศ. มี					
	5	4	3	2	1	0	5	4	3	2	1	0
3. คุณสมบัติส่วนบุคคล (Personal attributes)												
1) ใฝ่รู้ มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยวิธีการต่างๆ												
2) ยินดีเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่เพื่อสร้างความพร้อมในการทำงานมากกว่าหนึ่งงาน												
3) ตัดสินใจวางแผนและดำเนินกิจกรรมด้วยตนเอง และรับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตน												
4) สามารถปรับตัวดิกรรรมและวิธีคิดเมื่อเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความแตกต่าง												
5) อดทนต่อความไม่แน่นอนและความไม่ชัดเจน												
6) มีความคิดเชิงบวก												
7) มีความเป็นผู้นำ มั่นใจ และภูมิใจในตนเอง												
8) มีมารยาทในการเข้าสังคม												
9) มีความรับผิดชอบต่อสังคม												
10) มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ												

2.2 หัวข้อใหม่ที่ต้องการให้นักศึกษาได้เรียนในรายวิชาศึกษาทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือ ✗ ในช่อง ที่ตรงกับความเห็นของท่าน

เกณฑ์ค่าระดับคะแนน

- | | |
|---|--|
| 5 หมายถึง ต้องการให้ นศ. เรียนหัวข้อนี้ในระดับมากที่สุด | 2 หมายถึง ต้องการให้ นศ. เรียนหัวข้อนี้ในระดับน้อย |
| 4 หมายถึง ต้องการให้ นศ. เรียนหัวข้อนี้ในระดับมาก | 1 หมายถึง ต้องการให้ นศ. เรียนหัวข้อนี้ในระดับน้อยที่สุด |
| 3 หมายถึง ต้องการให้ นศ. เรียนหัวข้อนี้ในระดับปานกลาง | 0 หมายถึง ไม่ต้องการให้ นศ. เรียนหัวข้อนี้ |

ที่	หัวข้อที่สนใจ	ความต้องการให้ นศ.เรียน					
		5	4	3	2	1	0
1)	การพัฒนาทักษะแก่น้อยจาก Startup และการจัดการธุรกิจ SME						
2)	การประกอบการธุรกิจออกแบบและแอนิเมชัน						
3)	การจัดการเชิงกลยุทธ์ และการตลาด Digital/ICT						
5)	การคิดสร้างสรรค์ การสร้าง และการออกแบบเพื่อนวัตกรรม						
6)	ชีวิตดีมีความสุขด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
7)	ชีวิตดีสังคมมีความสุขด้วยธรรมะ						
8)	ธนบุรีศึกษา						
9)	กระบวนการแก้ปัญหาในชีวิตโดยบูรณาการความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ หรือสะเต็ม (STEM) ศึกษา						
10)	การลงทุนในกองทุนและตลาดหลักทรัพย์						
11)	การวางแผนและการจัดการการเดินทางและท่องเที่ยว						
12)	กฎหมายที่ควรรู้ในชีวิตประจำวัน						
13)	เถียงกับเถล (Debate)						
14)	การออกกำลังกายด้วยวิถีไทย (ผ้าขาวม้า กระบี่กระบอง การฟ้อนรำ การละเล่นไทย)						
15)	สุนทรียะทางดนตรีและนาฏศิลป์ไทย						

ที่	หัวข้อที่สนใจ	ความต้องการให้ นศ. เรียน					
		5	4	3	2	1	0
16)	สุนทรียะทางดนตรีและนาฏศิลป์ตะวันตก						
17)	การพัฒนาบุคลิกภาพ (มารยาทสังคม มารยาทไทย การใช้เครื่องสำอาง)						
18)	เทคนิคการแต่งหน้าและแต่งกายในชีวิตประจำวันและการแสดง						
19)	การใช้ภาษาไทยและอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การพูดในที่สาธารณะ และการนำเสนอรายงานในระดับอุดมศึกษา						
20)	การสนทนาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน						
21)	ภาษาอาเซียน (ระบุ)						
22)	สุขภาพและความงาม						
23)	การจัดการน้ำหนักตามหลักวิทยาศาสตร์การกีฬา						
24)	การพัฒนาที่สุดในตัวคุณ (MAX in You)						
25)	การช่วยชีวิตและการปฐมพยาบาลขั้นพื้นฐาน						
26)	รู้ทันปัญหารอบตัว ประเด็นปัญหาในสังคมไทย สังคมโลก และผลกระทบที่เกิดขึ้น						
27)	ศิลปะบำบัด						
28)	ศิลปะป้องกันตัว						
29)	แพทย์แผนไทย						
30)	ครีวไทย						
31)	อื่นๆ (โปรดระบุ)						

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยสยามในปัจจุบัน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือ ✗ ในช่อง ที่ตรงกับความเห็นของท่าน

คะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยมากที่สุด

คะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยน้อย

คะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยมาก

คะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยน้อยที่สุด

คะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยปานกลาง

คะแนน 0 หมายถึง ผู้ตอบไม่เห็นด้วย

	การบริหารจัดการการศึกษาทั่วไปในปัจจุบัน	ระดับความคิดเห็น					
		5	4	3	2	1	0
1. หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน							
1)	มีการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้อย่างชัดเจน ให้ผู้เรียนเข้าใจได้						
2)	จำนวนหน่วยกิตรวมของหมวดวิชาที่กำหนดให้เรียนมีความเหมาะสม (32-37 หน่วยกิต)						
3)	จำนวนหน่วยกิตที่กำหนดในแต่ละกลุ่มวิชา (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ภาษาและการสื่อสาร คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ สุนทรียศาสตร์และพลศึกษา) มีความเหมาะสม						
4)	เนื้อหาวิชาที่มีความทันสมัย						
5)	เนื้อหาวิชาสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้						
6)	มีรายวิชาที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจ						
7)	การจัดอาจารย์ผู้สอนมีความเหมาะสม						
8)	สัดส่วนคะแนน (คะแนนเก็บ คะแนนสอบกลางภาค และสอบปลายภาค) มีความเหมาะสม						
9)	รูปแบบการเรียนการสอนมีความน่าสนใจ ทันสมัย						
10)	การจัดการเรียนการสอนกระตุ้นให้ผู้เรียนใฝ่รู้และมีส่วนร่วม						

	การบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไปในปัจจุบัน	ระดับความคิดเห็น					
		5	4	3	2	1	0
2. ประโยชน์ที่นักศึกษาได้รับจากการเรียนรายวิชาการศึกษาทั่วไป							
1)	เข้าใจตนเองและผู้อื่น						
2)	เข้าใจและยอมรับผู้คนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม						
3)	สามารถสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี						
4)	มีทักษะในการแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต						
5)	มีทักษะการเรียนรู้และทักษะการใช้ชีวิต						
6)	มีการพัฒนาศักยภาพทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา						
7)	ตระหนักรู้และเป็นพลเมืองที่ดี						
8)	สามารถปรับตัวในโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี						
9)	รู้และเข้าใจสภาพสังคมไทยและสังคมโลก						
10)	เห็นคุณค่า และมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย						

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นเกี่ยวกับการศึกษาทั่วไป (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

ภาคผนวก 2

หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

สำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรี หลักสูตรภาษาไทยทุกสาขาวิชา

หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562

